PHILOSOPHIA HERMETICA

Ramon Lull, Venice 1498

Si cuoce la missa di mandorle si rompe la copertura colore con cannella. Si cuoce un mandorlato
mette sopra pille di argento. Si cuoce.

Per un Q. pistate un poco di argento sopra buono poi
lo pone di copertura in polvere, poi cuoce la
massa, et poi buttate la semola a poco a poco.

La copertura è con mirabolo. mirabolo cotto
Si cuoce mandorlato
a calcina poi la
di mirabolo.

Petrus Joseph: Puccius
Velinas

Ad faciendum oleum Tartari.

Accipe libras duas tartari albi, et totidem libras salnitri, et pone dictas in ollam, et da ignem violentum donec fumigat, et pulverisa bene, antequam in olla mittatur, taliter, quod invenias tartarum calcinatum, et album, sicut nix, postea pulverisa, et pone dictam pulverem in vesicam, quam vesicam pone in quem claram, et frigidam per horas 24. et invenies oleum tartari in oleum. ℥ Galbico. memoria bona

Galbico Memoria bona

Ad faciendum Oleum Tartari ℥

℞

Incipit liber p̄me distinctionis Naturę secretoruz seu quinta Essentia Sacri Doctoris Magī Raymundi Lulij de Insula Maiorica rum: qui doctrinam dat eius extractionis: & Applicationis ad Corpora humana: ad opera terribilia totius artis Medicine procuranda Et etiam de Metallorz transmutatione obstruitur Qui est ymago omnium librorum super hijs tractantium.

De Contristatione Raymundi: & Eius lamentatione.

Contristatus erat Raymūdus: & nō modica desolatione zeplet us: Qm̄ tanto tempore laborauerat ut p terrarum orbem sua dispargeretur scientia: Et inde modicuz fructuz uel effectum cōsequutus fuerat: Et ēt uidens q̄ ab hijs aquibz honorari debebat/ deridebatz: & deducebant ipuz in ridiculum & sybilum. Et quia etiam uiderat q̄ Romana ecclesia de sua cura & sententijs: & postulationibz minime curauerat: Talitez q̄ finis q̄ ipe quibz erat exibita minime sequebatz Et ingrauatus debituz moestus est: & uoce alta clamare cepit: & deo ferre laborel: angustias: & tribulationes quas ipe artem & scientiā quā ipi exibuerat: eo quia zeputabatur tamquam stultus & fantasticus: & sic la

mentrabit: Et hululatu magno naulibat
amina eius. ¶ Egressus igitur frater quã
oratorij sancti benedicti deambulabat per
debitum orationem faciendo: qui cuz audi
re& uocem timuit: Arbitrabatur n. feraz
esse: silere cepit: & stetit ereptus: & cũ inte
ntu respexit: & uidens barbam plixaz obst
upuit exeo qz nũq; talem hominez uider
at Inparte illa & ait ei: Amice quid facis
hic: & quid ploraz: Rogo te si placet dicas
mihi. Respondit ei Raymundus. Amice di
mitte me Indesolatione mea quoniaz tume
quaq; mihi sup hoc zemediuz exibere pote
is ¶ Contristabor itaq; & lamentaz nõ cessa
bo donec Indesolationẽ mea moziaz. ¶ Resp
ondit ei Monachus ¶ Deus & dominus nost
er yhũs xpus Inquo est plecta ysolatio ty nõ
desit: & circundabit te gaudio & letitia: & re
bus hys sup quibz lamentaris: ipe qui de
dit eis principiuz/dabit eis finez: sed qd cor
tuũ gliscit: ¶ Respondit ei Raymundus: Be
ne nõui xpiuz potestatez habere sup omnem
creaturaz ut ipo mediãte oĩs creatura de
tribulatione ad gaudiuz reuertatur: tamen
qz creature aliqn sunt Indisposite ut hal
uenture de tali grã: nõ uult eis deus talem
grãz facere: hoc qdez nõ expt dei: sz expte
creature causatur ¶ Respondit ei monachz
¶ Omnia st deo possibilia: vñ q̃uis tu sis Indi
spositus: pot te ab sta tribulatiõe liberare:

RPA/1

¶Respondit ei Raymūdus Juxta dispositiōē materie agit forma: Item potestas dei & sua Justitia quertuntur. Unde dico q; Impotestate Ita est essentiale Justificare sicut essentiale posse. Non igitur pōt deus aliqd quin possit cum Justitia: Alias esset destructa omnīs essentialis potestatis & Justitie: Exquo qdē multa sequerentia horribilia sequi possent. ¶Unde dico sicut deus creauit hoīēz sb zationē bontatis: ut zōne bontatis opetur bonum: Ita creauit ipsum sb zōne libez arbitrij: sub xatione cuius uolut ut opretur libeze: et agerā bene & libere: Alias n si libeze nō opretur: esset destructus actus libez arbitrij Inhomine: & opando bonum non herā merit um q defectu libez arbitrij esset Impzuatione: & sic deus esset ytra Justitiā quod est Impossibile ¶Ideo dico q me Indisposito uel quauis alia creatura: Deus nō potest uolūtatem eius adImpleze: Istud nāq; nō posse nō expte dei pmrpalitez Insurgit: sz expte Ineptitudinis creature que Indisposita est/& Insufficiens ad talē actuz uel grām zecipe. ¶Videōs Itaq; monacū Raymundum sic loqu: Intellex ipsum habituatuz ēe de magna sctia: cui dixit. ¶Amice uideo te habituatū ēe de grandi scīa: Rogo te ut zeferas mihi quis eō: & qd est nomē tuū & nomen patrie tue: Raymūdus ei nolebat dicē: sz tantū fuit p monachuz ymotū q zetulit ei nomen suū: & patrie suae:

Premulto n gaudio gauisus est monachus eo q Raymundus videbat: ex eo qđ multum eum intuerj affectabat: & ait ei monachus. ¶ Multus nāq tpus hēt q audiui te esse pitum i omni scientia & arte: et et tua artes placere maxie ad infidelium questionē: & et ad notitia q plurimoz secretorum nature: quę via medicinali ac physica actingi possunt. ¶ Rogo te igē xpi amore ut nobiscum morā faciaş: ut ex tua arte siue scia hēamus fructus: ut faciaş nobis secretissimus ꝑpendius de infirmitatū remediis: qm nouerис nos hic diuersimode torquatos: & diuersis generibꝫ infirmitatū retorquerj. Insup si placaţ tibi ut pte zeueletꝫ si azs alchimie sit uera an ne: ut hoīes nō cadant de suo honore impauptate & ultimata desperatione: Nam finis artis tue hic: ut extirpentꝫ secte & errores & falsitates. ¶ Ait nāq Raymundus Septem & uiginti anj sunt quibꝫ laborare nō cesso: & lectura ꝫ manerie diuersimoda ꝑponē: Et taz modicos xpi famulos inuenio q iaz nauseat aīa mea sup tanto labore sine utilitate. ¶ Ait ei monachus indeo affectus aīe tue qm tu uis ut tua azs p mundus diuulgetꝫ & oēs famuli dei instruatꝫ: qui postea discrepantes p zeumata linguaz fidez xpi p mūdus diuulgarēt. Et si tu hōc q postulo ope ꝑficere ne dubites q ꝑposse scia tua ꝑsequetꝫ finē ꝑpositi quez est.

Nam & ſſtud oratoꝝ erit forſan ſm̃ tum illius q̃ optas. ¶ Videns aũt Raymundus ea q̃ p̃ monachuꝝ dicta fuerant ymagma tus fuit: & poſtea ſntellexit q̃ bonuꝝ erat id q̃ Monachus eum poſtulauerat: opꝰ ꝯplere deſiderauit: & ait ei Raymundus. ¶ Valde gratꝰ ãa mea ſup hiſs que mihi loquutus es: Librum quez dicis tibi ꝯponã ſuxta cuius doctrinã nõ ſolum corpora humana mirabiliter ſanabunt̃ ſz etiã ipa metalla ſmperfecta ſmpurum aurum & argentuꝝ queruntꝰ. ¶ Quibus Namq; Monachus ex eo q̃ Raymundus ſntẽtiones ſuas opꝰ ꝯplere uolebat: Et deſcendentes ſmmonaſterium: & Raymundus affectater ab hoĩbꝰ: & aboĩbꝰ fratribus receptus fuit: ſbiq; moratus p̃ aliqua tempora diuerſa librorꝝ uoluĩa ꝯpoſuit: que uero xp̃i cuſtodia ꝯmendauit cuilibꝫ uolumini ſuꝝ ſmponẽdo titulum. ¶ Et q̃ liber iſte ſmmetallorꝝ tranſmutatione: & ſmmedicinali arte rez ſecretiorem pandebat: ſdeo ipſum librum librorum & ſecretorum naturẽ: ſeu quintã eſſentiã noiauit ſq̃ de quintis eſſentijs rezũ adpleniuꝝ p̃ eum tractatꝰ. ¶ Nam cuꝝ ſit q̃ mineralis uirtus ſit ꝯmunis lapidibꝰ: metallis & plantis: Omnez. n. drãz quã accipiũt una ab altera ipa mouetur ab ſnformatione que adminiſtratꝰ ei diuerſimode: quia una ſnformatio ſndigꝫ dicte uirtutis ſmmetallorꝝ creationi aut ſngnãtioni: & eorum

transmutatione ſn elixir: que d ſnformatio accipit p gubernationem caloris.

Eus glorioſe cum tue cū ſblimis bonitatis: ac ſnfinite poteſtatis uirtute ſn capit liber ſecretoꝝ nature ſeu quīta eſſentia qui doctrinā dat cuius extractionis & applicationis ad corpora humana: ad opera terribilia totius artis medicie pcura da: Et ua phyſica ſmienda/ qua occulta et uera medicina cura occultat: Et et metalloꝝ transmutatio obſtruit & celatur ¶Qui d eſt .1°. ſuiꝰ libroꝝ ſup hiſs tractantiuꝰ/ qua deus glōioſus exibuit nobis ut cōpus nrūz a corruptibilitate quātuꝰ fort& poſſibile p nāz uſq ad terminum nobis ſtitutuꝰ adeo ¶Et ut et ipa metalla ſmperfecta/ ſmperfectum aurū: & argentuꝰ transmutentur. ¶Et qm deſideriuꝰ meuꝰ eſt ut artiſte huiꝰ artis deum ſtemplantes p bona opa potuis deuꝰ ſntelligant/ colant/ & ament: pauperibꝰ & uiduis: orphanis & male habentibꝰ ſine pcio magno uel minoꝝ ſuccurrendo: & huiusmodi opa faciendo/ ut nō ſimus ſimiles illi qui talentuꝰ abſcondit/ & adtimeꝰ ſibi cōmiſſuꝰ nō exibuit ut aut .ut. ex dis .c°. ¶Confidente: n. ſn illo qui ait ad Moyſen ¶Ego in ore tuo & te docam d loquaris ¶Ha ſecretiſſimū ſecretoꝝ ſecretuꝰ: & archanoꝝ archanuꝰ uobis uiris euangelicis duximus declarandus diuina uirtute ſnſpirante: & ſpūſſi ſnita bonitate ſubente medicū de ſuis ſpi

pisl & regulis ac ipius nẽ discursu faciẽs mentionẽ: Cum n de omnib⁹ istil satis plene tractauimus ꝓplacetq uisione. Solum n ꝓncipalr nõ curamus nisi de eius placita cognitioe: & applicationis comodo Cuius zone pritis libz ex ordiug ꝓncipit ad ipum sume metuenduz sume diligendum: zecolendum & amanduz.

¶ St liber iste diuidit⁹ ꝓn tres partes: ꝓntres videlicet distinctiones uel libros. ꝓn prima parte ꝓponimus ꝓntentionẽ & cognitioez eius: & extractionẽ eius aquibuscumq rebus elementatis. ¶ ꝓn secunda uõ ꝓponimus modum ꝓticandi: & applicandi eam ad corpora hũana. ꝓnterria damus modiz pticadi eã ipi ꝓmetallor corporib⁹. & ꝓn eor transmutatione ꝓn aurum & argentuz. ¶ Istez ꝓme distinctione duo facimus: primo zcitamus possibilitatẽ quite essentie ꝓngnie: Secundo uõ facimus q prius dictum ẽ. Primo ibi: ¶ Ordinũ naq tibi fili. Zo ibi ¶ Non reputes me mendatũ &c. ¶ Et qz sacra scriptura ẽ unũ de membris theologicis: ideo ꝓmime duabz distinctionib⁹ ipam zeuelamus: & ꝓndistinctionẽ terria ꝛobia physyca adiungemus.

¶ Ordinũ naq tibi fili q necesse ẽ tibi scire & ꝓntelligere ꝓxima phoz principia aquib⁹ petita ratio accipit zadicalitatem ꝓmediate: Et exquib⁹ artista sua ꝓparat instrumẽta & iam sic fit q phusmodi libz ꝓcessuz aliqualr ꝓstat uel ꝓsist.

at declaratum: tamen ſn hoc Capitulo ſnſuma
una breui enucleare decreuimus uel ꝓpoñ
Et dicimus q̃ ꝓncipalr tria ſunt ꝓncipia cu
quozo cogñtione ſrtiſta huius artis opatur
hoc ꝺ uult tam ſnmediana q̃ ſn alkimia me
tallica & lapidifica adgponenduz hoc ꝺ uult ſi
ne hoc ꝺ ña elongetr. ¶ Primu ñaq; ꝓncipium
eſt ña qua artiſta huius artis oportꝫ cogno
ſcere p quod ꝺ medicia uel lapis accipit ſb
ſtantiale eſſe. ¶ Qua ſi ña eſt talis ſicut po
ſtulat ña: erit forme acceptabilis: que p ſmpl
ſionis defectuz elongarj minime põt: Quando
quippe uirtus ibi opatur que eſt meduz ꝓn
cipale ſnter dictaz ñaz: & alias eſſentias ſic
tibi p ꝓceſſum huius libri dicemus. ¶ Secũdu
uõ ꝓncipiuz eſt ſmplex ualde ſi ꝓmi: cum
ſint ꝓmi meduz: p q̃ ꝺ ꝓmuz ſnmediate hab
et plectionarj. ¶ Tertiuz uõ ꝓncipiuz eſt eſſen
tie quinte aquibꝫ uirtutes ſeptem ꝓpendent
opatiue: formatiue ſnquibꝫ eſſentijs ſupiozib
us ñalibꝫ que ſunt ^milia ¶ Primu ñaq; ꝓnc
ipiuz ſeu ña ꝓmi ꝓncipij ſunt azentuz uiu
um cuz oibꝫ metallis ſuis alterabilibꝫ ſn ſua
alteratione qua ſndiſtinctione tertia reuelab
imus. ¶ Item ꝓncipiuz ſecunduz uel illius ña
ſunt lymphe ſbtiles ſnquibꝫ reſoluuntr lymo
ſitates ꝓmi ꝓncipij ſn ſbſtantia mediocꝫ & ſb
tili ña: ſnquia uere mineralis uirtus quieſc
it. ¶ Quippe ña tertij ꝓncipij eſt minuz eſſ
entialis ſn extrahentibꝫ uirtutibꝫ ſtellaꝝ fixa

^ media

rum: & earuz aspectuf: & ſte p cotidianas ſnfluentias ſnfunduntꝫ ſmña appropata cuz arte secundi pncipij que ſmmediate quieſcat ſn vrtute mineralꝫ tam ſnherbis mneralibꝫ: q̄ ſmmetallis. ¶ Cauſat igr ſum pncipiuz eſt quemens receptibilis textꝫ: & oūz ſuazꝫ uiztutum deſcendentiuz acelo: que ſunt ommiū rei gñate pfectio: & forma: ſicut liquide udetur p ſntēzentia pncipia: ¶ Qua uō gñatiū māliter apmo unde exit uztus mineralis que eſt eſſentia quinta elementalis q̄ eſt mā ſimplex. ¶ Hec uō pfectionatꝫ ſn accipiendo formā p eſſentiā quintā celeſtez: q̄ qua ſn ſpa ſnfluit & ſmpmit. ¶ gr hec uirtuſ media grauida auztute acuta artificialr per mālem ſnfluentiā pfectionalez. cum ſuis uiztutibꝫ pmi pncipij: māz pomt in eſſe pfecto p uirtutē mediaz mineralez que eſt gmumis zeſ lapidibuſ: medicamiſ: & metalliſ ſicut plene tractauimuſ ſmmeo teſtamento ſnmaō gñali ſnparte pma ſn Capō quod ſncipit. Nunc filj mi obiectaze poteris &c.

Cteremuſ ñaq̄ tibi filj q cuz mineralis uirtuſ ſit gmumiſ lapidibuſ metallis & plantis. ¶ Omnē. n. dēaz quā actp una ab altera: ſpa mouetur ab ſnformatiōe que adminiſtratꝫ ei diuerſimode: Qua ona ſnformatione ſndigt dicta uirtuſ ſnmetalloz creatione aut gñatione: & eoz transmutatione ſn elyxyz: Que q̄ ſnformatio h

accipitur p̄ gubernatione calozis extrinseci
que mouet minezalem uirtute ſnformatiuaz
querendo motum ſm cogitatam ſntentione op
arij nālis ſicut declarauimus ſntestameto:
& ſnferius declarabit ſnterzia distinctione
¶ Przetezea ſumus de ſntentione ut breuius trac
temus ſup Testamentuz: & Coticillum. Qua ze
quisitj fuimus p̄ dn̄uz Regem Robertum ſll
ustrem. ¶ Item uō Reliqua ſntentio formatio
nis qua dicta uirtus ſndigz ad ſntentionez
transmutandi metallozum māz ſnlapidel pc
iosos fit cum magis calore extrinseco: & cuz
motu tardiozj qui ſnformatus p̄ calore taz ob
zestam: q̄ p̄ ymunē iuncte & diuerse sicut dec
laratum ſnmo lapidario extitit. ¶ Item uō
Reliqua ſnformatio qua uō dicta uirtus ſndi
get ad ꝓpositionē medicine sic ut cū maiozi
calore & zepentino motu. ¶ Item fili mi ſgno
raze nō hēs que q2 cātur p̄ dictozo treuz pri
cipiozo iunctionez nec eozo dezuatione cuz
cuius uō cognitio hētur p̄ effectuz p̄ncipalez
qui uemt aquantitate & qualitate distincte: et
etiā a motu celi & stellarum: & zerum gnābi
liuz & cozuptibiliuz motazo & p̄ eaz ſnformā
tarum. ¶ Non uō dicimus q̄ sit opus artis
te cuz figuris & celi ymagimbus p̄ cognitio
nē suozo motuuz sicut ā plures philosophy
assunt: Sz sufficit tibi habere cognitionē per
ſnfluentiā caloris celestis ſnformati p̄ figurā
celi & stellaz quaz zone ſnfunduntur iuxtu

tel celestes ſn mia apte appropata/ & ſllaz zaip
ere p nalem aztiste ſndustria: caz zesolutioe q
fit p aztem nature ſimilj: Que uo mutat duza
maz ad pncipiuz nature ſui: ad tme q ſit apta
ad gnationem/ ad zecipiendu uirtute ſn aquis ſntu
ſis foztiuz mineraliuz uirtutu/ sicut ipa met ac
cipit & zecipit uirtute ſnformatiua embzioil:
¶ Et ſnſsto passu phy fuerunt ſllusi ad illoz zep
hentione qui fuerunt. ¶ Cognouerut q celeſt
ſ uirtus ſit mimſ ymumq omi elementatae
rei nature ſue magna nobilitate: oi tpore te
minatione accipit quomodo ſn zebus mixtis
ſnfluut: tantu p aztem/ sicut p nam: Et hꝫ qpe
fit zone uirtutuz naliuz que ſt ſibi ſbiectum:
& pum zetinaculum/ tali modo q ſm cognitio
nem petatis materie/ & eius pe ſpetiei: zecipiet
equna uirtute q post talia ydit p naz q pzo
minaculo zeputatur. ¶ Item nocet cultui & ar
tiste q na opauj non pot nisi admnimozo ſuc
cessionem: nec et pot zecipe zeliquas uirtutes/ n
ſucceſſione ſue opationis: nec et possunt ſimt:
nec ystellationes possunt ſuffezre alicuj tpoz
alis stationis puctuauj ſnzerta uirtute q con
festim no diuerſificetur: ¶ Et dato q posset:
Tempus q ystellationis est ſta minimuz zon
zeuolutionu circuloz: que am transit de vna
uirtute ſn aliam naz: apina naq ſme ipſius
variatione transit ſnalteza. ¶ Cui quippe
no ſme cognitione suoz motuuz ſnqualita
te & quantitate: ymmoq p aztem succuziz

ad accipiendum & uenandum virtutes iam dictas celestes: cum sint communes omnibus rebus inferioribus: & illas includere in aquis grandis ex uirtutibus mineralibus ad hunc tm̄ q̄ intpōze modico possimus exibere multas uirtutes: & infigere intpōc q̄ dixi: uel medicīa humana uel lapis p̄ciosus uent ad t̄minuz. ¶ Et cum dicta virtus communis que in antea fuit atq; deuenit de cēlo p cursuz nature in rm̄a: āmisit de sua p̄a uirtute immultiplicatiōe luminaziameti terrestreis vaporabilitez sblmati cū ingenio artificiali cū ig& & diminutiōe/ p uirtutez: post instinctu mālis actractio recipit reliquas potentias terribil el quib; implet causa nacta: & progrediunt p influentiaz penetratiuā sbtilem in aliis potetijs inspūali mā sbtiliata insimplicitate p ingenuuz nature & artis restauratiue. ¶ Item intelligē q; ista actractio uirtutū simplicuz, sit similis uirtutib; mālib; qz ex eo q; oparnur simpliciter in locis mālib; nullo possunt tēpore actrahere nisi cōcordantes mās: & similes in mali mā: Dz intantū inquātuz oparn simpliciter indescensu cū impressione/ & uirtutis influentia indictis matijs descendendo tā sit q; nō sit intantū diuersa p magnā & potentez sbtilitatē realiū entiuz cēli & planetarū ¶ quia nō accipiant gnalem uirtutē & communitatem in mā inferioj usq; quaq; influente: et indeterminata mā. ¶ Tunc nō accipiunt cē

tam determinationē p causaz ꝯsideratiōis que accipit p mālia que retinent illaz sicut spūs aiaz: Et tunc sequendo uirtutē sui genēis ſm mezutuz matie ſnqua ſnfluit. ¶ Et pp hoc basiliscus ſntezficat: fulgur liquefacit nūmos ſne buesie lesione. ¶ Totum aūt hꝫ nō est nisi quīte essentie ogregate & receptē unū: ſam nate ſnſimplici mā elementoruz. Sz q mā unius elementoz dnat ſup alteruz: ꝫ coadunat p uirtutes iám dictas opatiuas cū essentijs quītis elementoz ſncerta & pa determinata potestate ut pata ſnbasilisco & fulgure: quib⁹ uirtus alterationis elementoz ſmplicissime ſnmā ſmplicj ſnquib⁹ dicte sēx te uirtutes ſnfundunt: & ſdeo ſntricūt subito. ¶ Etiā medicine ꝯposite ſnsūbtili & ꝓportionata mā dictis uirtutib⁹ ſnſtanti uel quasi mutant corpora humana uel metallica/ & hac zōne supdicta pbat. ¶ Sz sup Basilisci nām multi phoz ꝯsideraverunt ſn metallis operacj cum matie sūbtiliatione/ & penetratione: & zetentione: & ſnspissatione dicte essentie quīte ſntus ſn mā metalli/ ut & ipa fiat elixir que vera fuit ſnhac.

Erumtamen fili mi triplicē ꝯsideratiōne ſnpncipio hēmus. ¶ Primo ſn Medicina humana: ¶ Secundo ſn metallorum. ¶ Tertio ſn lapidum pciosoz. ¶ Sꝫ primo .n. nō ꝯsideramus nisi aquas aereas. ¶ ſn duobus uō ultimis: Aereas & tēreas: Con

fideramus tñ ſpecifico modo ut pat& ꝑ eorū
libros. &. Lapidariuz Teſtamentuz: & Codicillū:
& ſnfra ꝛndebitur ſntertia diſtinctione: qua
vnius ſt nature aque que ſntĕra rnicturtur:
& alteriuſ que ad aerem ponūt. ¶ Que nō ſn
terrā ponunt hñt uirtutez fyxatiuā/ſnduxa
tiuaz/& coagulatiuā. ¶ Et aque aeree habēt
poteſtatez ſnduraꝛ: fyxaꝛ: & coagulaꝛ ſta ſn
elixir ſicut ſnlapides ꝑciosos ſm q' ꝓportio
nat mā uel ad elixiꝝ uel ad lapides iamdic
tos: Et quo ad ſnduranduz fyxandum uel co
agulandum ſunt ſndigent forti uirtute rnin
erali ſme aliqua ıgnitione multiplicata ꝑ ce
leſtes uirtutes que hñt uirtutē ſtrictiuam
mutant ꝓpriam matiē & ꝛꝛ ¶ Ideo ponūt
& ſnhumant ſnloco terreſtri: q' nullius alter
ius elementi locus ita ꝓpitius ut ꝑ expientiaz
euis uidemus q' radij corporuz celeſtiuz non
ita uniformiter ꝛgregantur ſicut fit matia.
¶ Tanta eſt ıgr uirtus radiozo corporuz celeſti
um que ſnfluūt ſnterra/ q' ꝑ vim ſpa tātaꝛū
rerum terribiliuz eſt ꝓductiua q' naturaꝛ nō
ꝓt: ꝓp hoc q' eſt receptiuū: ſtrictiuū: fixmat
iuū gnāle oīuz illozo vniformiter ſnfiguriſ &
formis diuerſis ſbſtantialiby cum ſnformatio-
nis adiutozio q' ſol dat eiſ uirtute ſue actiuati
onis & ſui motus quod eſt ꝓncipale ſnformati
uuz ſnmediate totius nature ſnferioziſ que ī
partes tres diuidī ꝓncipales: Animalem. &.
Vegetabilem: & Mineralem ſicut declarauim?

ciuz ꝑuidẽ oportꝫ: Cuius sit tanta sit pruden
tia admiranda mimũq stupenda: nõ ne ſſl
uſ est ut futurũ piculũ ōino phibeat aut
salutez cũ ōipotẽtie ãminiculo tollerabily
fiat: qꝫ dicat q sic. ¶ Certe fili mi uerum
dixit ypocras: qz futurũ piculuz euitarj põt
acorporiby: ex eo qz omnẽ corruptibilitatez ex
qua ſnfirmitas pot puenire expellit: &humoz
es ſnequatos equat: aut postq̃ ſnfirmitati ꝑsp
exerit ꝙpetenti adminiculo adminstrata: to
llerabilitas facit: q: ſnfirmũ liberat dẽ. ¶ Pret
erea fili mi admirabilis est sapientia magiſt
hanc nãm cognoscere: qꝫ cũ hac nã talia ī me
dicã opa condit/ q uidetꝫ miraculuz. ¶ Gale
nus in ueritatẽ huius narrare noluit quia
ipẽ dicit: Alicui dispositionẽ nosꝫtinenti sit
uidetꝫ ſnglosa prosticẽ huius: & modernis seu
data est hec nã ꝑ Joannez damascenũ ſn libro
de ſmplicib; medicinis ſnpnapio dicens. ¶ Nu
lla causa est quezenda nsi accelo: Sz aquo celo
assignare noluit. ¶ Sz solum tibi fili hoc ẽ reu
elatum ut deum ſntelligas: ames: & recolas:
& sis memor finis tui: oia ad honorem & lau
dem dei applicando.

Hec ẽ uarsa ꝑme distinctionis seu ꝑmi libri q̃ do
cq exhe[43]: ee[43] aplãtis & ꝑmo de Vino: Vnde ſnci
pit Canon ꝑmus qui ſntellectum regulat ſn
hac Operatione.

ON Reputes nos mendatiz dixisse
ſn hoc quod de quinta essentia pre

misimul: qz filiscias q nullus modernoz ad eius puenit notitiā nec uidimus ꝑdiebꝫ nostr si q; quis ꝑntelliget quicq̄ de hoc secreto: q eius Magisterio. IN Nomine igitur dn̄i nr̄i yh̄u xp̄i. fili accipe vinuz rubeuz uel albuz & sit melius q; poteris ꝑuenire: Vel capias vinuz q; nō sit acetosum quouis mō nec paz ñ ni muz: & distilla aquaz ardentez sicut consuetū est p canones brachiales eris nostri: Post ra rifica uigesies p Vasa longa p maiorē razifica tionē: sz dico tibi q; septies sufficit razificaz cū nro uase ut ꝑfūs ꝑburens nō exalz: qz ꝑn hoc q3 plures arbitrabant/ usq; septies distillaz p putrefactionē: ¶ Est aūt tibi fili signū ꝑn fallibile: postq̄ uideris q; zuccarus ꝑfūs ma defactus & positus ad flamaz: ꝑburatuz simul cuz ipa aqua. ¶ Postq̄ aūt habuīs aquā sic ꝑparatā: tu habes māz de qua quīta essentia trahit/ ad actum que est una ꝑncipaliꝫ de qua ꝑntendimus ꝑn libro hoc. ¶ Accipe igit/ illam & pone ꝑn vase qd circulatorium appel lat/: uel ꝑpellicano qui dr vas hezmetis qu orum forma ꝑnferius apparebit: & claude calce mixta cuz ouoz albumīe: & ponas ꝑn fimo calidissimo p sui māz: uel ꝑn vinacea q buꝰ nullus calor pacidens attreib/ quo fili facere potes si ꝑnquantitate magna po sueris de qualibꝫ istarum rerum ad angulū domus que quātitas sit triginta onera ge neralia: hoc esse oportz q; calor nō deficiat

·5·

vasi: qz si calor defecerit: corrumpet7 aq̄ circ
ulatio: & q̄ querimus nō fiet: si nō calor con
tinuus ei administratus fuūt p ḡtinuas circ
ulationes nostra quīta essentia abstrahy sepat7
ꝑ colore cęli q̄ videre potis ꝑ dyametralem
lineaz que partez superiorem que quinta esse
ntia est diuidit ab inferiori: & abstrahy que st
colore turbido. ¶ Est aut̄ nā ista quasi nō
ruptibilis: & immutabilis: ex eo qz ad tantam
glorificationē deuenit: Nam ista se hꝫ z corr
uptionis totius mundi illo nro q̄ ꝑ artificiū
mutari potest natura.

Canon Secundus inquo ḡtinet7 qualiter quī
ta essentia ab artista cognosci potest.

Acta p multos dies in vase circulation
il interius descripto: aut in uase hēm
etis continuatione circulationis: apiet fora
men: & si odor sup̄ mirabilis exierit ita qd
nulla mundi fragrantia ei ꝯparari ualeat:
intantuz q̄ vas positum ad anguluz domus
admmiculo inuisibili trahit omnes intrātes:
aut vase posito supra terraz trahit omēs au
es quoby eius odor nares actingerit: ita q̄ cir
ca se ipas stare faciat. ¶ Tunc habebis fili
mea quintā essentiam que aliter dr Mercu
rius ūgetabilis ad tuū libituz: vt applices
immagisterio metalloz: & transmutationis:
q̄ si non inuenerus & fluxum actractiōis: in
clude vas ut sup̄: & pone in loco ꝑ tui assigna
to: & stet ibi donec ꝯsequaris signū p̄dictum.

¶ Hec uō essentia sic glorificata nō habebit illū odorez: misi corpus in ea sit dissolutuz. ¶ Hec qdem uocat/ aphys clauis totius artis phye: Et tam celum q̄ nra quinta essentia que ex/ adiutorio uenit ad tantā sblimitatez: nobili forma sint ampletti: & sbtilissimā materi am ht: ut p se solum: & cuz stellis terremt q̄s sup̄ dixi facit opator huj/ operis miracula super terram.

Canon Tertius qlr nēa qnta essentia seu vege tabilis Mercurius haberi potest sine magn i expēsis: phis q altissimā pauptatē obsuant.

Oncreant altissimus non solum in aq̄ ardenti: sz in omni planta: lapide: & Me tallo quitaz essentiā quādā durabilē & mira ralem: etiam in aīalib⁹: & ꝟpentibus. ¶ Aperi ig̃ fili intellectū/ & intelligas ueritatez: q̄ res ḡnerabilis & cōruptibilis statim destruit/ po stq̄ vi cōruptionis rei: & elementoz ḡnitate exalat. ¶ Nam hoc signū manifesto accipe: potes is postq̄ quertit/ in acetum: q̄ ab ipō aqua ar denti distillari nequit: nec p̄ ꝑsequens quinta essentia: Cum quinta essentia cuz aqua ardē & sp̄ū ꝯbustibili trahit/: Que si quinta essentia duz est in vino: Vnū sua in uirtute existat: sin aūt quertit/ in acetuz: & sic de aliis similibus istis. ¶ Trahas g̃ quintaz essentiaz cū aq̄ ard enti simul p̄ canones bracchiales ut sup̄ dix imus ex quocumq̄ vino q̄uis turbido trūi do: p̄t q̄ ab aceto: cum in aceto nō est aqua ar

dens nec p ꝯsequens quinta essentia. ¶ Hã sum
ma cautela est tibi fili talia vina que p modico
pcio ſnuemunt habere & facẽ ut ſupꝰ. ¶ Que
quinta essentia que est q̃ ſncõruptibilis: ppt̃
vim malã ꝯplexionẽ nõ corrumpit. ¶ Modus
nãq; ꝑmus & modus ꝓncipalis oĩũ est quẽ t
ſupius reuelauimus. ¶ Secundus modus ẽ uer
us q capias ampullã cum collo: & ex dicta aqua
ardenti ſmple duas partes: & gira collum ampul
le claudendo ꝑus ipm cuz cera uel dicto clauso
ac deinde sepellias eam totam ſnloco ſupius dep
utato: & stet ibi donec ꝯsequaris signũ ꝓdictuz:
quã demũ trahas pforando collum ampulle: ca
ueas tamen ſn extractione eius a vasibus: q̃n
statim miscetur quinta essentia cuz feciebus.
Si forte suauiter nõ eleuata fuit a loco circula
tionis p artistam deputato.

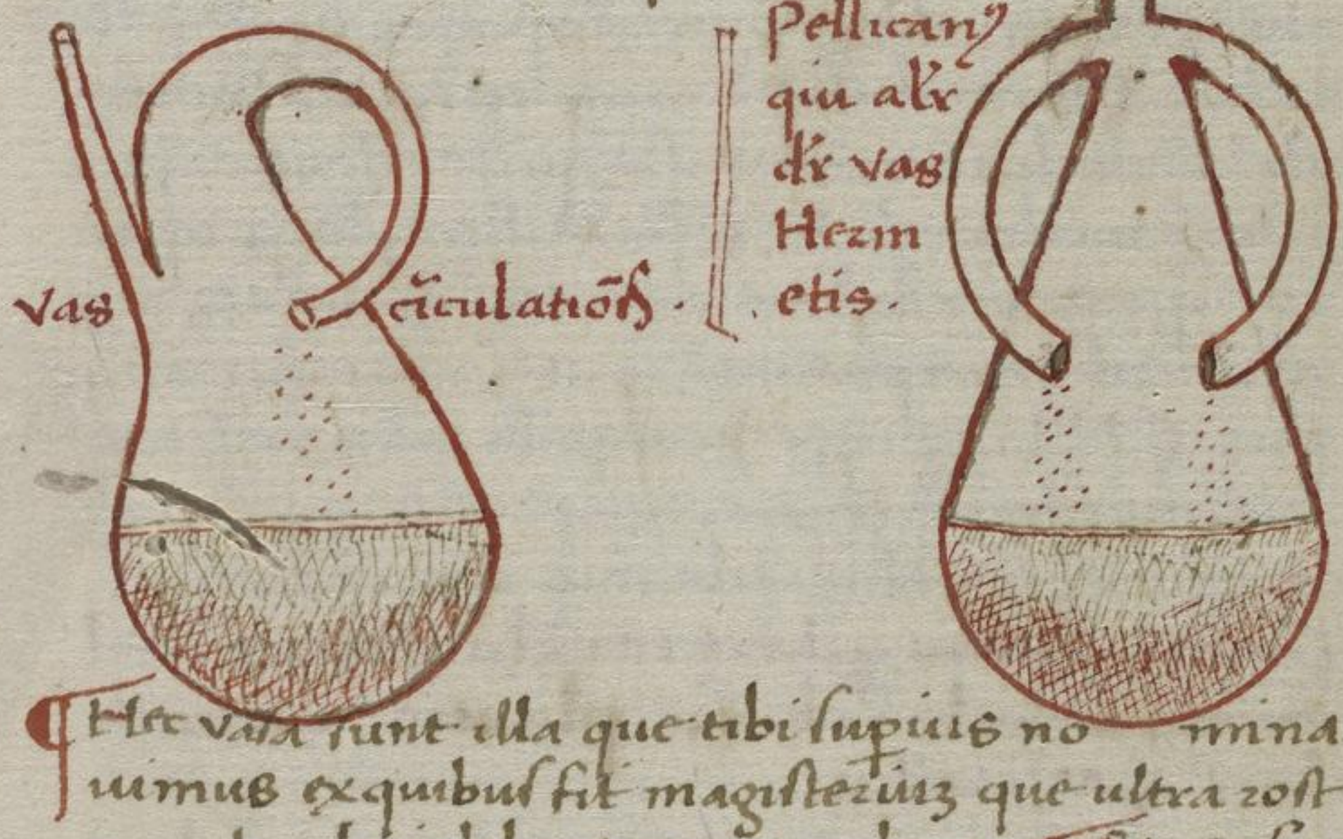

¶ Hec vasa sunt illa que tibi supius no mina
uimus ex quibus fit magisteriuz que ultra nost
rum ſmplezi debent aqua ardenti. ¶ Et vasa

ista ſint forma cubitalez ſnlongo: & ſnamplo me
ſuraz unius palmi: & ſint ſntegre facta & ſolida.
Canon Quartus qui docet te extraheze quitā
eſſentiā ab ommiby plantis: fructiby: radici
bus: & Carnibus & Euis Sanguine.

¶ Aliud exſecretis nature ut tu fili ſciaz
traheze quintā eſſentiā ab oiby plātis: ra
dicibus: fructiby: & Carnibus aīmaliuz & euis
ſanguīe: & etiā ab ouis auiuz. ¶ Capiaz igit
quāciq; rerum & teraz eam bñ fortiter ſnmorta
zio: & pone adputrefaciendum ſnuale p quadra
ginta dies: poſtea exhaz & diſtilla aquā ſalā
butū ter uel quater ſicut de aqua ardenti feci
ſti: & ſnquolibz ſupdictoz uaſoz pone ad circul
andum donec ſignum conſequaris odoris. ¶ Aut
ſili trahaz aqualibz iſtaz rerum quatuoz ele
menta: & aerem & ignē pone ſnuaſiby iam di
ctis: & fac circulari donec conſequaris ſignū pdic
tum. ¶ Grandiſſimū n. opus faciūt ſnmagi
ſtrio medicīe omnes iſte quīte eſſentie quib
iſtoz modoz excte. ¶ ſn Milleruplo n. opan
tur q3 eaz medicine ante eaz exctionez q p
Miraculum reputant caput vniuerſuz mun
duz. ¶ Nihil quippe ſn ommiby quītis eſſentiſ
addimuſ ſn eaz extractione: Niſi q' p ſuperfluiz
artificiuz ſupflua debemus remouere.

Canon Quintus q docet te exheze quatuō el
emēta ab oiby rebuſ. s. plantis: animali
buſ: & Metallis.

¶ On ptermetamuſ q modico t reuelare

ſecretum. ℞. qualr̃ pot'is elementa ab oib; zebus
℞. metallis: plantis & aīalib; ex̄here q̄ est regula ge
neralis: q̄ illa q̄ de plantis tezenda fuerint tezan
tur & post t'turationē ponāt' ſ nuate uitreo ſ nti
mo equino ad putrefaciendū p menſes cū dimi
dio: quo transacto pone ſup vas caput alabici
& distilla aquā p balneū mane quod t' ſ nferi
reuelabimus p figurā imaz quousq; plus p bal
nei distillationē noluīt distillari. ¶ Tunc fili
mi ſcias & debs abstrahi ipsius cucurbita a bal
neo: & reitera aquā quā distillasti ſup terrel & gi
ra bene cum sigillo & claude: & pone ad putref
aciendū p decem dies: postea ex̄he & pone desu
p caput alabici & distilla p ignē cinerū q̄usq;
noluīt plus distillari. ¶ Tunc ſcias fili mi quō
tu hēs extracta duo elementa ad partes. ¶ Nūc
igr̄ ut diuidas illa que st' aer & aqua facies sic.
¶ Tu fili mi aquā illaz que p̄ p̄am distillationē
distillasti accipe & pone ſ nscucurbita distillati
oīs & x̄epone caput alambici & distilla ſ nbal
neo: & illud q̄ distillauīs nō est nſi aq̄: quon
iaz p illuz gradū caloris nhil aliud exire pot:
¶ Nam ignis balnei dr̄ ignis p̄mi gradus: Et ſ gn
is Cinerum dr̄ ignis ſi gradus: Et ſ gnis Ar
enē dr̄ ignis tertij gradus. ¶ Fili utilis ē scal
de ista scientia graduuz ignis ad ista cognosce
enda potissime ſ nmetallo: pp caloris ſ fusionez
& tunc fili aer mane ſ nfundo vasis q̄ nō va
luit p calorem ſi gradus exire: Et tūc repo
ne ad partem: & reitera aquā quā ab aere

extrassisti sup feces: & fac sicut pus: & pone
ad putrefaciendum in fimo p tantum tempus
sicut de aere feceris: & pone addistillandum
in igne tertij gradus: & da sibi ignem donec to
tum distillet ut ex. ¶ Et post hoc reitera sup feces addi
stillandum in balneo: & exibit aqua: & gem
manebit infundo vasis: qz non valet pillus
calorem exalare: & sua ad partes. ¶ Hec que
tibi diximus: de oibus mundi vegetabilibus
intelligere quia in succo habundant: & sic q3 fa
cias immetallis pus cum neo mestruo illa re
solvere facias bene fimo p vnam edomadam: & q
mestruum sit acuatum cum vegetabilibus ali
quibus illorum que inferius in questionario dice
mus. ¶ Postq3 non fili Metalla fuerint disso
luta pone ad distillandum in igne p primi grad3
exibit mestruum: & exibit calx metalli in fun
do: ¶ Post hoc non reitera sup feces metalli
de novo mestruo ad pondus metalli: & pone
ad putrefaciendum p mensem cum dimidio: et
post hec distilla sicut feceris de vegetabilibus
q3 qualibet vice addes novum mestruum super
feces. ¶ Fili Multe fuerunt opiniones phoz in
extractione elementoz a mineralibus: q3 hic pon
ere non curamus: qz dubie sim de tractatum
in tertio libro. [onus

Canon textus qui docet solvere corpa metall

IBI Multi phoz in aqua fortis qui facta
ex nitriolo & sale mito & uxitur corpora
metallorum dissoluebant: & p evaporationem

trahebant aquā illaz: & post illaz calcez cuz menstruo dissoluebant ad opa sua q̄ nō secun duz q̄ ꝓpetebat sequebantur ſmem optatū. ¶ Ratio huius est q̄ dissolutio que fit cuz fōti aqua: non est talis sicut nā postulat: Et quia etiam illi qui talia opa fecerunt: ſgnorauer unt uegetabilia nr̄m menstruuz acuentia: Et etiā ſgnorauerunt aquā mercurij vulgi q̄z ſncōpendio missō Regi Roberto reuelauimus quod ꝓpositum est sup testamentuz & Codicill um ſnpazte illa que tractat de ꝓpositione mā garitarz. ¶ Sic ꝓdicꝫ &cꝫ. ¶ Sz tibi fili reuela bimus ſnhoc Capitulo calcinationē ſnq̄ nullū metalluz āmittet de spetie: & menstruuz ſntra modicū tp̄us ipūm resoluet: & magisteriuz huj secretj tale est. ¶ Tu fili capias aurum uel ar gentum ſntenuer lamināz redactum: & accipe ceucibuluz cuz tantūdem argentj uiuj uulgi: & pone ad ignē lentuz: & cum fumauūt mete lā minas & misce cum ligno: & post hoc mete ſnca zola ſnqua sit aqua frigida: & si talis fuerit postea ut frangat̄ admoduz metalli campa naruz bn̄ stabit: Sin aūt reuertat̄ massa in albotb & dimitte euaporarj plus de argento uiue: & iterum mittat̄ ſn aqua: Et postquā dura fuūt sicut dictuz est: ꝑone pastam ſn zalaya de molituris cum quarta parte suj t salé ꝑmum: & mole: & contere donec pasta & totum uideat̄ sal nigrum. ¶ Accipe igitur fili istud sal & pone ſnsblimatorio siuoluūs

fuare argentum viuuz: vel pone illū ſnāda
cazola que ignē ſbſtineat: & da ſibi ignez donec
videas q̄ totus mercurius ſntus exalauit: uel
ſblmatus ſit. ¶ Poſtq̄ uō hec ypleueris mic
te illud ſal ſnalia cazola & ſupmicte de aqua
frzuentiſſima ſm q̄ tibi uiſum fuerit: & miſce
cuz quodā ligno & ſal fundet: & quertet ſn aq̄z
nigram: quā quieſcere dimicte: & poſt illam
ꝯmicte paſſim euertendo donec tota euerſa
fuerit & caly remanebit ſnfecius. ¶ Iterz ſup
micte de aqua frzuentiſſima & fac ſicut pz
ius: & tantuz micte deſup de dicta aq̄: donec
ita exeat de calce clariſſima ſicut miſſa fuit.
Et tunc pone calez ad deſiccanduz ad ſolez
& habebis ipam poptime redactam ſmpulu
rem ſbtiliſſimuz ad uſuz artiſte cuiuſcūq.
Item fili cetera metalla hñt certum nom diu
ſum calcinationis. ¶ De venere fit calcinat
io ſicut fit ex uſtum. ¶ Saturnus & ſuppiter
calcinantur cum ſale ymum ꝓparato agitan
do ſn alboth cum ligno: & mictendo ſal modi
cuz & poſt hoc abluant̄ ſicut dictum eſt cuz
aqua frzuentiſſima: & poſtea pone ad deſiccan
dum & factum eſt.

Canon Septimus qui docet attrahere quita
eſſentias rez oīuz ad applicandum illas cō
poribus humanis ſm q̄ oportunuz fuerit.

Cuſ Celi talem ꝙtulit virtutem ꝙ alia
tis quīte eſſentie ut exhal eaz ab omn̄
ligno: fructu: flore: folio: Radice: lapide: et

Metallo: Carne: Semine & spetieb; que deus
ipe creator nature creauit: Cuius quippe secr
eti magisteriuz tale est. ¶ Postq̄ fili mi quūtaz
essentiaz vini habūis afectiby sepatam cuz ipūz
nouezis pōt exhi omne rei quinta essentia in
fra treis horas: ut euitetur tantus labor atq;
teduz t' fili dilecto. ¶ Capias igr indei nomie
quacumq; zem aqua uolūis quintaz essentiam
separe: & mitte illaz in quūtam essentiā vini et
pone ad fortez solem inueze uel pone eaz in vase
ad ignē leuez infra treis horas habebis quintam
essentiā rei mixtaz cuz quinta essentia que con
uertit' in talem nām sicut res que sibi micti
tur: Si sit calida: Si frigida: Si humida: Si
sicca: Si laxatiua: Si stiptica uel cuiuscuz al
teziuis yplexionis: uel odoris fuerit: talis ñe
fit: qz ut sup tibi reuelauimus: appetituz
habet ad hanc yplexionez uel ad illaz. ¶ Ta
lem igr quintaz essentiā fili habebis sic reb
quā sibi int' minus: talis odoris: Saporis: Comp
lexionis: Virtutis: opationis &c. ¶ Et sic fi
li cū celo mro & stellis suis quas sup notauiz
fiet p nām q; reputat' admiraculuz. ¶ Et sd
eo maxia cautela fili est hec in opatioe me-
dicine: Vt cum una & eadem medicia scias
diuersas opationes facere: ad quā forsan nō
puenit opator duce cezuicis.

Canon octauus qui docet que sunt res cal
ide primo gradu simpliciter ut talis ñe
reddat' 5a essentia ad applicādū huiusmōdi copib;.

Actenus fili uerum tibi plantarum secre
tum pandemus filicis frigide complexionis et
primo de calidis simpliciter in primo gradu:
Vnde fili Medicine calide simpliciter in primo g.
du sunt iste: ℞. Absinthium: Borago: Altea: At
riplex: Eupatorium: Cancilla: Sticados ara: Tri
bulus maximus: Radix peonie: folia gariofilo
rum: Licium: Columbi nouj: Sandeta: Sarcoc
olla: Muscus gallinaze: Radix aristologie ro: Ca
stanee: Spica celtica: Camomilla: Semen cau
lium: Mora matura: Jujube: Ficus sicce: Se
men coriandrj: Nuces: Storax liquida: Sem
en altee: Triticum: Lapsdanum: Cazo camell
ina: Anserum nouaze: Cucurbe: Spica nardi
folia lauri: Amomum: Crocus: Flores nastur
ti: Amigdala dulcia: Auellane sicce: Capparis:
Cardamomi: Palmonu: Semen trifolij: Pani
cum: Vitrum: Vitellina: & fasanorum. ℞ De
istis quippe fili opare sm exigentiā & talis cō
plexionis & virtutis reddetur t' quinta essen
tia nostra.

Canon Monus qui docet que res st' calide
simplicit' in secundo gradu ad affigendū
eas in ra. 5ª. cē. ut habeas ipaz calidam
in secundo gradu.

§ Jff infirmitatem puementez alicuj in ter
to gradu frigiditatis q' p medicinas in
primo gradu calidas reparari non potest:
Applicet sibi medicinas calidas in secundo
gradu que st' hec que sequunt' vz. Polium:

praliuz: Centaura mnoz: Cataputia: Di
padus: Reubarbaruz: Lignuz aloe: Vue ama
re: Citri mqxi: Mel noiuz: Semen anetj: e
Brusci: Appij: Petrosilli: Feniculi: Sparagy:
& eozo radicto: Radix maratri: Daucus: Sem
en uxtice: Semen raphanj: Semen Peome: Xi
lobalsamuz: Cortex Citri & eius folia: Nuz
muscata: Vue mature: fixtice: Boeliuz: Fl
ores croci orientalis: Canella: Bulby: Carui:
Tamariscus: Amygdala amara: Dactalj: Fasse
li: Ambra: Laca: Vrina: ¶ Apias octos tuos
fili mi & uideas quiby rebus ex hijs Indiges adma
gis calefaciendus: Ex eo qn no sufficienter fue-
rint t' medicine p'me posite Imo primo gradu: &
no utaris medicinis nisi scias q'us Inquo g'du
sit simpliciter qstitute qz aliter nescies quid
qponas aut quid des Infirmis

Canon Decimus q docet que res sit calide Inte'
tio gradu ad affigendus eas Inmra 5. esse'tis
ad habendum ipam calidaz Intertio gradu.

Illi Inquocumq Infirmitas nimie frigidi
tatis uigs: Indiget hab' medicinas Inter
tio gradu calidas mixtas cum celo meo/ ut no
stra qta essentia eusdem qplexionis redda
tur: & sunt hec vz. ¶ Syrentus: Syzeleos:
Thimus: Cypperus: Camedreos: Camepyth
eos: Ysopus: Sanctus: Sambucus: Assa
rum: Mentastrum: Calamentuz: Pulegium:
Origanuz: Ruta domestica: Squinantuz: Po
rum: Centaura maior: Gentiana: Appij sol

ia: Enula: Polipodiuz: Cassia lignea: Galan
ga: Piper longum: Azmoniacuz: Mumia: A
meos: Ozimi: Nigella: Syler montanuz: Cin
amomuz: Costum: Folia Oluaze: Nux Indica:
Lupuli: Cucumeres asininus: Saxifragia: Pix
liquida: Pix grecia: Serapni: Oporonacuz: Yr
eos: Diptamus: Hermodactili: Serpentaria:
Seduazia: Doronici: Lynzuperis: Gariofilozu:
Asa fetida: Galbanuz: Castoreum: ¶ Cum q̃
uolueris applicare res calidas Intertio g̃du
pp nimiaz frigiditatẽ sup habundantez: ap
plica cẽlo mõ: & talis uirtutis efficietur.

Canon Undecimus qui docet que res sut calide In q̃to gradu: ut affigas illas noste quãtẽ essentie cuz oportunuz fuit.

Cuclabo t̃ fili que sunt medicine simpliciter Inquarto gradu caliditatis: & sũt Hec que sequunt̃ vz: ¶ Ruta siluestris: Pydetrum: Anacardus: Sulphur: Sal armoniacuz: Flos eris: Nitrum: petroleum: Semen Synapis: Euforbiuz: Scamonea: Coloquintida: Piper nigrum: Vitrum adustuz: Oleandruz: Cardus tusci: Nappellus: Squilla: Alleum:

¶ Dicto de medicis Inquib̃ continet̃ yplexionis s̃m dispõitionẽ quatuor graduz: ¶ Ogruiz est ut dicamus de medicinis ytinentibus yplexionẽ aeris cuz post ignẽ spera aeris situetur.

Canon duodecimus qui docet que sũt res huũde s̃m ordinationem quatuor g̃dum

¶ primo de hūdis ī primo gradu.

HRISTI Adiutorio: ac eius magnitudīs bonitate pficiamus ḡsiderationez ¶ doctrinam rerum humidaruz ī primo gradu que sūt ste vz. ¶ Flos fabe: flos Lupini: ℞emen pastinace: Lignū pastinace: Liquuritia: Amigdala dulcia uiridia: Pruna: Carna ḡuccaz: Lingua auis: Gum arabicum: Cotuzmel: Pirsel recentes: ¶ Ex hijs nō applicare potes ad placitum tuuz mee quīte essentie ut habeas ipam humidam ī primo gradu.

Canon Tertius decimus de Rebz hūdis ī 2o gradu: vt qn ī firmitas fuūt tante siccitatis q nō sufficiant Res hūde ī primo gradu: applices istas ut tale reddat cęlum nostrum.

Congruū est fili ut tibi reuelemus que sunt hūde rel ī 2o gradu simpliciter ut talem reddas mām quīntā essentiā cuz necessareuz fuūt: ¶ sūt iste que sequūt. ¶ ℞emen Malue: Malua: ℞emen lactuce: Lactuca: Risum: flos Nenufreum: Aloe Epaticum: Gzusomella: Persyca: Spazagi: Endiua: Lactuca agrestis: Cicorea: ¶ Ex hijs ḡr fili applica quinte essentie mee: Cuz medicine ī primo gradu nō fuerint sufficiētes ad eradicanduz siccitatez peccantez.

Canon quātus decimus q est de rebz humidis ī 2o gradu: ut cū necesse fuerit habere eazp 5am essentiā seu cognitionē ad applicādū celo mō ut illud hēas hūduz ī 2o gradu.

Ili mi cuz uideris q siccitas tanta est
q p medicinas humidas in so gradu
extingui nō potest: ¶ Applica medicinas hu
midas in tertio gradu celo nro q st hec q sequnt
vz ¶ Semel gat: Lima uuridia: Phyllanp
axo: Eruca: Radix pastinace: ℣ Flores vi
ole celestis: Satyrzyonel: Alquitua: Semen
Cistony: Flores papauis uuridis: Semen lin:
Flores viole uuridis. ¶ Hec st res humide in ter
tio gradu simpliciter: ¶ Has affigas celo nro
cuz uoluerit necessitas.

Canon .xv. qui docet que res st humide ī
q° gradu ut affigas illas celo nro: ad appl
icandū illud corporibz densis ℔ Nūc siccita-tez.

Atio nē est fili ut reuelet ur t que st
medicine humide in quarto gradu ut ll
las affigas celo nro ut influat in nobis hu
miditatez quāplurimā cuz necesse fuit. ¶ Et
res humide in q° gradu simplices st iste que
sequunt vz ¶ Aureola: Argentuz viuū: Mē
curialis: Lucataria: Stinci: Cerebruz Cum
cuz: Cerebrum columbi: Cameleon. ¶ Hec uō
medicine redent celum mēm humiduz in q°
gradu: quod applica sm exigentiā & uires pat
ientis &c.

Dicto de Medicinis humidis que yplexionem
hnt humidaz. s. aereaz: Nūc refert ut dica
mus de habentibz petatez aque: ex eo qz post
aerem Spera aque p pmā causaz situata e
pcedendo sm ordinationez q°r graduū sic

in alijs vo ſnapit
Canon .xvi. qui docet que ſt̃ zel frigide ⁊ ꝑmo de hijs que ſt̃ frigide ſn ꝑmo gradu.

Et ut mã quinta eſſentia redigat⁊ frigida ſn ꝑmo gradu: Reuelabimus t̃ medicinas ductam h̃itel yplexionez que ſt̃ iſte que ſequunt⁊ .vz. ¶ Grana ſalicis: Tamarindi: Ordeum mũdũz: Herba acetoſa: Fabe uiridel: Pira bñ matura: Pruna: Glandes: Flos roſe uiridis: Ceraſa: Argentum: Piſcis qui dr tuctuc: frage. ¶ Has medicinas applicabis cẽlo noſt ut redatur frigidus ſn ꝑmo gradu ut ſcias ipſas cẽlo mẽo applicare cuz neceſſe fuerit ut pluat ſup nos frigiditas ꝑi gradus.

Canon xvij. qui docet que zel ſt̃ frigide ī ſecundo gradu ut applices eas cẽlo noſtro ut pluat ſup nos frigiditas ꝑi gradus.

Illi ſit̃ pp minuz calorez non ſufficiũt medicine ſn ꝑmo gradu frigide: facel poſtea applicationez cẽlo mẽo de rebus frigidis ſn ꝑmo gradu ſm qꝙ t̃ indebit⁊ & medicie ſunt iſte:
¶ Berberum: Lutargirum: Pentaphylon: folia ſalicis: Malagranata ſemidulcia: Griſolocamia: Arnoglolſſa: Mora ſn̄matura. Haſ medicinas applica cẽlo mẽo cuz neceſſe fuũt.

Canon xviij. qui docẽ que zel ſt̃ frigide ī ꝫ gradu ut eaſ poſſis applica mẽo cẽlo ut habeas eaz quintã eſſentiã.

Actenus fili reuelabimus tibi que ſũt medicine frigide ſntertio gradũ: Vt qñ

Infirmitas fuit tante ficcitatis q illi non sufficiant medicine pmi & 2i gradus: applica medicinas tertij gradus ut sic remedium adhibeas: & st iste que sequuntur oz.
Virga pastoris: Ormes Sandali: Ypoquistidos: Portulaca: Semen cucumeris: Melones: Cetrulli: Sorba: Cucumeres: Plantago: Semē Plantaginis. Herba psilium: Paritaria: Vua & milana: Spodium: Poma. Medicinas istas applica celo meo: Et habebis ipum frigidum Interio gradu & utere illo du fuit opōtunū.
Canon xviiij qui docet que st res in quāto gradu frigide ut utatis illis du nocē fuit.
Si nn certum sit tibi q multoz fuit opinio q nulla res erat inquarto gā du frigiditatis ystituta p nām: Cont qs istam facimus rationez. Omne elemetū uel quecumq alia res appetit esse in maiori pfectione q sua nā capit pōt: Cuius rōne elemetum q libz & inelementatis appetit ārtus pūctus simplicez ut suum ītrinsecum reprimat uel saltim adequetur: Et p resistentiaz ut esse suū nō puct ab indiuiduis: Di igr aqua p nāz nō inuenitur indiuiduum inquarto gradu sicut in primo 2o & tertio: Aqua nō appetet & maiorez pfectionez simplicitatis q in indiuiduis habere pōt: Et sic simulitudo sue simplicitatis que in maiori gradu multiplicata esset p nāz odibilis: q suum ītrinsecum esset illi amabile q est impossibile. Preterea nullus nō

ſmpluremꝰ libꝛiſ & potiſſme ſnlibꝛo deſnten
tione alchymiſtaꝝ: & Codicillo. ¶ Et ꝓꝑ hoc cum
terra ſit locatuꝰ ſnquo zadij ſtellaꝝ ſnfluunt
uꝛtuteſ ꝑal: & ſnquo coguntꝫ ꝑ quoſ ſnfluunt
uꝛtuteſ ꝑal. opatiuaꝰ & Viuificatiuaꝰ ſicut ſu
aꝛum ſpeꝛaꝝum centꝛum: & zetinaculuꝫ ꝑncip
ale ſuaꝝ uꝛtutuꝫ ſncuꝛia ſua cum oib; ſuiſ ꝑ
paꝛtibuꝰ. ¶ Etiam paꝛſ illa que moꝛtua ē aduꝛ
tam ꝑiuta zeuꝛtitꝫ ꝑ paꝛteꝰ ꝙuctiuaꝰ cuꝫ cẽle
ſti uꝛtute & eiuꝰ ſpũ. ¶ Et ꝺ plus ēt dicimꝫ
ꝙ ꝙn aque mꝛe ſnterra ponũtuꝫ ſicut ē dicimꝫ
ſꝛe tꝛahunt ſuiſ ꝑ uꝛtutiby uꝛcel terꝛe quaſ
acꝛipit acẽlo cum ſua uiꝛtute ꝺꝑa plus de du
abuſ aꝛchi ꝙuctioniby. ¶ Sicut ferꝛum tꝛahitꝫ
ꝑ adamãtem & hic zetmetꝫ qꝛ ꝑꝑetaꝰ cẽleſtiꝰ
eſt uꝛtutiꝰ: ꝙ ꝙn deſcendit ſnterꝛeſtꝛei elemẽ
to tantũ cꝛeſcit ꝙterꝛa ſncꝛeſcendo ſpũm peꝛ
ꝺeꝑſationẽ: uſꝙꝫ ꝙ ſnuent ꝑmũ ſmetmendo
cãm ſpiſſatione: cum hoc ceꝛtum ſit ꝙ nullum
tꝛꝛeſtꝛe coꝛpuꝰ exiſtendo ſnſua ſolidatiõe ꝺꝑa
nõ eſt aptum ad zeꝛꝙiendum uiꝛtutẽ; neꝛ illam
zetmẽ ſicut zefeꝛt: doñ ꝙ ſnmedio eſſentiali
ꝙ eſt ſpũſ eſt eiuſ auentꝛe eiuꝰ eliciatꝫ: ꝙmã
dõ nature ita poſtulat. ¶ Et ꝓꝑ hoc ſimlatuꝛ
nature mã ꝑa: & altiſſmo ſpũ ſnquby uũtuti
buſ habeant zetinaculũ coꝛpuꝰ ſnſpũ ꝙ zeſol
utionẽ tꝛahuntꝫ & apꝑhenduntꝫ cum mẽo ſpũ
ꝙ ſntuſ eſt ſnuitꝛeo: & ſnhumato ſnterꝛa cũ ſuo
ꝺꝑo appetitu cum cõdẽſatione: Et cũ tali ſp
ꝛitu noſ congelamuꝰ aꝛgentuꝫ viuũ Vulgſn

H

ꝑbatuz argentuz tam bonuz ſicut de min
era ſme accendendo igni ſ caloze qui dr̃ gmu
me ſicut declarauimuſ ſn libzo qui dr̃ expim
entoz & liber ꝑncipalis & clauis oīuz libroz
quouſq; ad iſtuz ꝓpoſuimuſ ſn hac arte: ¶ Intēl
lige igitur fili mi quid pōt ipe facere cuz ſua cō
ſtrictione in alijſ mattijſ: cuz ſme igne nobil
ificꝫ argentuz viuū qui eſt ḡis & erude ſbſtan
tie ꝑ tranſgreſſuz eius ꝑ mediuz zone medi
ñalis: eo q; cum hac ſufficit tibi modo gñali ag
rum tam uegetabiliuz q; mineraliuz ad medi
cinā humanaz: & lapidem phoz: & lapideſ pr
eciosoſ: & hec eſt Regula generalis.

Dicto de ſntētione & Conſideratiōe quīte eſſen
tie zeruz. Nūc dicenduz ē de euſ exctione & ꝓpō
aqnta eſſentia vini ſncipiam; cuz ſnūpa ſit vtil
ꝑ quam oīs huius libꝛi adſmpletur.

¶ Ic eſt ſnquo omneſ laborauerūt ſn
quirenteſ rem creatam aptam adfinē
que ꝑncipalr̃ poſſit humanū corpus
a corruptibilitate & putrefactione ſuare & et
diminutione: qz hec eſt q; omneſ ñalr̃ affecta
nt ſnūq; moꝛj. ¶ Secundario ut Magiſterio t
ranſmutationis metalloz. ſit ſm rei uezitatez
reuelatuz cum ſnquinta eſſentia uini cōſiſt
at totum. ¶ Nam & Paulus de hoīe dicēſ ſn
Epla ad Chorynthyoſ. ¶ Nam & quid ſumuſ
ſntabernaculus nris niſi iugo mſtarū q̃ſtiſ
.ſ. ex ſnfirmitatibuſ: eo q; uolumus expoliri ſz
eſſe cum xpo. ¶ Ihe Paulus qm̃ pauci phoꝛoꝛ

uenerunt ad notitiā rei talis euidentis. Ratio huius est qr medicq & phy mci temporis nhil faciunt nisi pecunie desiderio: & ad finez honoris: quia deus nequaq̄ uult hoc sibi ꝯferre: cuz sit sibi cō°trarij p auaritiā & largitatez. ¶ Dz inquit nostr phus & uezidicus paulus ad hebreos cap° ix°. In fine ꝯstitutū est hoīem semel morj: sequit̄ qd fantasticuz est querere rem ad corporis hom̄is ꝑpetuationē: Max qr Genesis cap°lo. ij°. ¶ Dns ne forte adam mictat manū suaz & comedat de fructu ligni uite & uiuat in eternū. ¶ Em isit igr deus ipuz de paradiso &c. ¶ Et sbdit ¶ Et collocauit deus Cherubin flameuz gladiuz atq uezsatilem hns incustodiā lignuz uite. ¶ Esset igr fantasticuz affirmare qd deus dare ei rem q ꝑpetuaret ex paradiso exquo phibituz sibi extitit. ¶ Hoc autem fili mi ex sacro testu inefabilr teneamus q deus umcuq t'minuz uite ꝑstat qui nullo ingenio humano ptransiri pot uel quocuma eius sbsidio: ¶ Job dicente. ¶ Breues dies hoīs sunt: & numerus illoz apud te est: posuisti t'mnos eius quos ptziri non potezit. ¶ Ex go querere sbsidiuz ad uite terminuz prolonganduz: fantasticū est & inane. ¶ Restat igr rem querē que citra t'minuz uite mce possit nostrum corpus ime putrefactioē seruare: & infirmuz curare: & deperditum restaurare: donec ueniat ultimata mors Intermino prefixo adeo &c.

Atio namq; nãlis nobis demonstrat q; cõ
pus hois põtest p rem minus corruptibi
lem acorruptibilitate ghuaj aut abjnfirm
tate sanaj q; p rem magis corruptibilez: cũ
cõruptibilitas & etiã pfectio q; jmpfectio con
trariaty: Nam Vno simili abdito ghrario fit
magis simile: ¶ Nulla igr ratio que ad rẽ ee
habeat jnclinationẽ ghuaj põt p simlẽ rez:
Sz quezẽduz nãq est que ratio ẽ que ad ee ha
beat jnclinationez: ¶ Vnde quanto magis rõ
jnclinationẽ hẽt ad ee tanto minus hẽt jnse de
ghrietate & corruptione: Sz nulla talis med
icina multis reuelata est jnqua sit tanta p
fectio appetitus q; ad eum quato miraculo
se effectum faciat mirabilez jncorporib; hu
manis q; reputat; qi ad miraculum. ¶ Sed
rõ medicine: & nulla medicina hoc potuit
de mundo misi nrum menstruuz vegetab
ile celeste q; alr dr quinta essentia: ¶ Nam
Carnes acorruptibilitate ghuat: Elemetati
uam ghortat: ¶ Juuentus pristina p ipsuz re
staurat;. ¶ Spiritus viuificat: ¶ Crudum
digerit: ¶ Raruz jnducat: ¶ Jnduratuz rari
ficat: ¶ Macruz jmpinguat: ¶ Pingue debili
tat: ¶ jnflãmatuz jnfrigidat: ¶ Frigiduz jn
flammat: ¶ Humiduz desiccat: ¶ Desiccat
um humectat: ¶ Quoquo mõ una & eadem
res ghrarias põt opatiõnes facere: Solus ac
tus vnius rei diuersificat; jm nãm recipie
tis: sicut calor solis qui ghrias hẽt opationes

quia lutuz deſiccat: & cęram humectat:
actuſtñ ſolis vnus eſt in ſe: niſi quantū
inſe ꝯtrauiatur. ¶ Item fili mi dictuz fuit
ſupꝝ q̄ ſpūſ iſte ſubtili mā eleuatus: appe
titum hꝫ ad hanc ꝯplexionē uel ad illam:
q̄ p̄ phoſ prīa māz eſſe ęrum aſſit. ¶ Nā
ſicut forma vilis appetitum hꝫ ad omnē foꝛ
mā: Sic quinta eſſentia ad quācūq; ꝯplexi
onē. ¶ Exquo euidenter patꝫ q̄ quinta eſ
ſentia ęrum illiuſ dr eſſe ꝯplexionē cui ad
iungit: ſicut ſi calidū adiungit: calida fit:
in eodem gradu & fortioꝛ pp ſbtilem māz in
qua ſua forma & actus ſunt eleuati: cum
quib⁹ ita opatur ſicut Baſiliſcus & fulgur
de quib⁹ ſupꝛa diximus. ¶ Hanc uō naturā
aliqui dixerunt nō eſſe calidaz: nec hūdam:
nec frigidam: nec ſiccam: ex eo q̄ de ſui nā
cuz oīb⁹ ꝯcordantiā habę: qui uō in hoc er
rauerunt: Contra quoſ hanc rōnez facim⁹.
¶ Omne q̄ eſt ſimpliciter aut eſt ſpūale: aut eſt intellec
tuale: Sz quinta eſſentia eſt: igit⁹ &c. Nō
eſt intellectuale cum in rebꝫ uegetabilibus
nō ſit intellectuale: nec in mineralib⁹: igit⁹
ſpūale: ¶ Sensuale eſt omne ꝯpoſituz ex q̄t
uoꝛ elementis: Et q̄ ꝯpoſitum ex quatuoꝛ
elementis oportę q̄ habeat quatuoꝛ elem
enta: alias ēz elementata nō eẽnt ꝯpoſita
niſi ex accidentib⁹ elementoꝝ: & ſic indiui
dua eſſent accidentia & nō ſbſtantia q̄ eſſe
nt ꝯpoſita ex alia ſbſtantia q̄z elementoꝝ

q̄ est ſmpossibile. ¶ Preterea esset q̄ actus alicuius accidentis inseparabilis a re esset ſne ſbiecto p̄o ſnaliquo ſndiuiduo: sicut caliditas ignis que ſndiuidua esset possibile exister̄e ſne p̄o prio ſbiecto suo q̄ est ſmpossibile. ¶ Est igit̄ quīta essentia ꝯposita ex quatuor elementis q̄ ſnspa actualr quatuor elemēta ſt cū oīby suis actibus: ꝛz oīa ſnspa ſt ſnitam ſbtili mā: q̄ ſn tam ſbtili forma: q̄ tam simplicitati ꝑpmq̄ respectuo mō sicut ſn oculo basilisq̄ ut ex pientia pat̄ ſncuratione morboꝝ: q̄ ſmmetalloꝝ transmutatione: q̄ ſnpciosoꝝ lapidū ꝯfectione. ¶ Hanc iīo nāz uocauerūt phylosophi Celum: q̄m sicut celum ſnfluit ſnobis aliquādo calorē aliq̄n hūiditatē: sic quīta essentia ſncorporibꝫ hūanis ad artiſte placitum. ¶ Non aūt filiym ſntelligas de una sperica nob hoc dixisse: ſz ſngenerali de quibuscunq̄ quītis essentijs iuxta suū moduz & opationes. ¶ Et quidaz nāz istaz ad unum ꝯtractuz dixerunt illam menstruuz: q̄ menstrui ꝓpetatem zetinq̄ ut ſn Tertio libro dicez. ¶ Scimus nāq̄ istam nāz modernis esse occultam: ſpōs nāq̄ pentus de eius ueritate nihil prependere. ¶ Huic iīo celo applicamus stellas suas que sunt plante: lapides & metalla: ut eoz oīby ſn nobis uitaz ſnfluat & salutem. Fili mi hanc nāz ꝑnceps medicoꝝ ypocras scire medicis ꝑmisit dicens ſnpronostica. ¶ Est etiam quoddam celeste quod ipuz med

bus ſnquãato gradu eſſ & curabilis q ẽ ſnguemens & q finem medicine. ¶ Item eſſet in ſpã aquia deſtructa nona & decima regula qz no transmutar & ex se ſimilitudinẽ ſuã p modũ ſue pfectionis & ſuaz partiuz: & ſmilitudinibus dictaz partiuz oppet ſnſnduiduis: ¶ Ratio talis eſt qz talem defectum nẽ bontatis et uirtutis &c. ¶ Non ſentirent cũ iſta nãlit aliꝫ appetat multiplicazi i maioꝛ pfectiõe entib⁹ realibus qz eſſe pot ſm ſuaz nãz quozum ſtrariuz agetur. ¶ Aqua .n. nõ eet zepta ſnq gradu ſn rebus gnabilibus q eſt ſmpoſſibile. ¶ Fili mi multa alia ſnguementia ſequi poſſ & ex cozp opinione qz illa dimctimus ca breuitatis: Vnde res frigide ſn q° gradu ſt ſtequę ſequunt vz. ¶ Opium: Mandzagora Camphoza: Semen Papauis. Iuſquiamus: et Semen eius: Hempnina: & Aqua eius: Aguti lago pſilij: Cicuta: & Semen eius: Perbenus: Salamandza: Barbaſſus. ¶ Has quppe applica celo mro: & habebis ipm frigidiſſimum. Diximus de mediis frigidis ſm ordinem q^oz graduũ: Et qz poſt oẽz elementoꝝ ſpheras: Spera terre ſituata eſt ultimo. Sdo de rebus ſiccis ultimo dicenduz eſt: vñ Canon xx q docꝫ q ſt res ſicce i p^mo q^du.

Rdine pmiſſo fili t^i graduz zezum ſiccaz zeuelabimus ut affigas celo mro & primo de ſiccis ſn p^mo gradu ſmpliciter & ſt hec vz. ¶ Spuma maris: Caules: ſabr

sicce: Armdiz: Tutie: Argilla: Caro bouina: Caro ceruina: Caro Cameloy: Caro Lepor: Caro Capna: Turtures antique: Caro ouiz aquatice: ¶ Affige g° filiabus medicinas cælo nro & habebis ipum sicuz ſm°mo g°du ut vtaris illo cum fuit oportunum.

Canon xxi que ſt res sicce ſn ſuo gradu: et cum tibi fuit necesse applices illas cælo nostro ut ſnfluat i nobis siccitate i 2 gradu.

Illi q̃ humiditas ſnfirmitatis tanta fuerit q̃ nõ sufficiant t̃ medicine i p°mo g°du: Adas istas cælo nro que ſt sicce ſn ſuo gradu vz ¶ Risi: Balaustie: Teste malogranatorum vbori. ro. sic. Cortex Thuris: Cortex ozm: Nespule mature: Cyzobalsamus: flos. ro. sic. Tipus. mira: Lapis lazuli: Lapis armen? ¶ Has quippe medicinas affige cælo nro ad magis delectandum.

Canon xxij que ſt res sicce ſn 3° gradu ut sicias illas applicat̃ cælo nro ut fiat illi ſm°mus

Illi cuz t̃ uidet̃ q̃ ſnfirmitas tantuz est ſn siccitate multiplicata q̃ tibi nõ sufficiant medicine sicce ſm°mo gradu & ſn ſuo: applicabis istas que ſt sicce ſn tertio gradu vz ¶ Mastix: Sanguis draconis: Cacabre: Olibanum: Mirra: Cinabriuz: Aſpaltum: Acetuz gmue Lucas malogr̃anatorum: Pira siluestria: Garafe uirides. ¶ Has affige cælo nro & fiet sicut ſn tertio gradu.

Canon xxiij. qui dicq̃ que ſt res sicce ſn q°

gradu ut illas applicet celo nro & fiet sicut
in tertio gradu.

Rsemcum albuz: Arsemicuz zubeum
Azarnech: Azarcon: Es: Flos eris: Ca
pitellum: Omnes mirabolani: Cortex ylicis:
Coagulum: ¶ Diximus de aliquby medici
nis: & eazo Simplici yplexione sm dispositi
onez quatuor graduz simpliciter: ut artista
ps stas que hic ponit & alias inuestigare sciat
.e. yplexionez: odorez: ponderositate: saporez:
& leuitate: Ad faciendum diuersos effectus in
corpore nro. ¶ Nunc ygreduz est ut dicam
ingrali de qualitatiby appropriatis ut ar
ista cognoscat que qualitates sunt simplices
& pe: & que appropiate: ¶ Et que qualita
tes sunt gradate in rebus nalibz: Et cogno
scatur vnius medicie ypocite sms: ex mul
tis diuersis medicie ypocite: Et ut sciatur
quid homo dare debq uel auferre infirmis.

Canon xxiiij. Inquo ginet pfata doctna.

Alde fili m meditamur ut reuelemus
t qualitates rerum ps & appropiatas:
.e. in quo gradu existere possunt sm naz: ut
destruatur multoz opiniones qui duo qual
itates dixerunt in una et eadem re: & ineo
dem gradu existere: sicut Impipere qui di
xerunt caliduz & siccuz inquarto gradu: &
Contra quos: sic Castoreum: ¶ Cont quos
talem fundamus ronem. ¶ Quatuor ma
sse principales que st quatuor Elementa Sp

eras ꝑas hñt ubi nã cuiuslibꝫ maior est qꝫ
in aliozo speriꝫ: ꝑ quꝫ fili qlibꝫ elementuz
sit in altiuꝫ spera. ꝫ. omñ ꝑ speras ouz: ꝙia
ꝑ speraz omiuꝫ: ¶ Hoc autez fili nã orbis
fabricat ut exmixtione eozo oriant indiu
idua speciezuz inquibꝰ elementa actualiter
existunt ut sup̃ pbauimuꝫ: que ee nõ uale
zent si mixta uicissim nõ essent: qm̃ si mix
tio omniuersalis orbis deficeꝫ elementus: def
icerꝫq; ꝑ mixtio spualis at indiuidualis: qm̃
deficiente gñali: venit particulare in sui ip
sius cõruptionez. ¶ Demꝫ fili qlibꝫ eleme
exeo qꝫ iuxta sui nãm inꝑa spera sua gplex
io maioz est: ut caliditas que maioz in spera
ignis qꝫ siccitas: nõ aliqua aliaz gplexionu
& sic de aliis. ¶ Item fili qlibꝫ dictoz ele
mentoz habꝫ puz subiectum in indiuidui
speciez inq̃ sua caliditas maioz est ꝙ qua
litates alioz elementoz: ¶ Sicut fili in
pipe inquo magis uigꝫ ꝓpetas ignis ꝙ in ze
co & aloe inquo magis est de gplexione aie
ris ꝙ in mirabolano & sic de aliis rebus sim
ilibꝰ istis: Vnde facio istam zonez: ¶ Oez
effectuz gsequi oportꝫ nãez sue cause: ¶ Di
ger ignis qui est causa ouz rezum caletac
tibilium maioze sui ꝓpetatez hꝫ in spa sui:
& sua ꝓpetas ibi magis zepitur ꝙ ꝓpetas alio
rum sicut in rebus caletactibilibꝰ de gple
xione igis oportꝫ q; maior sit caliditas
ꝙ humiditas ut appareat gcordantia in

specialis

dra existens inter causaz & suuz effectū: et
ut appareat dra inter rem calide yplexio
nis & rem humdā uel siccaz: qz si una rei
haberet & inse duas yplexiones equales sicut
inpipe caliditas & siccitas: si essent in eodez
gradu ess & pip equalr siccuz: sicut & hum
calidum: & sic esset possibile habē has duas
yplexiones equales ꝫ frigiditatez: & sic poss
ibile esset q frigiditas & humditas esset
equales ꝫ siccitatez & caliditatez qē impo
ssibile qz sic nō inuenirēt aliquid spūale
indiuiduū inquo qualitas vnius elemē
ti ess & dominaꝛ ut denominationē cap
et ab illo: sicut pip q denominationē ac
cipit ab igne qz caliduz: ¶ Aloes q denō
minationez accipit ab aere qz humiduz:
¶ Mandragora ab aqua qz frigida: ¶ Mira
bolanus a terra quia siccus. ¶ Hoc autē
esset impossibile qz sequēt irregularitas
i individuis nāliby ex eo q nō habēt mag
instinctum ad unā qualitatez q ad aliam.
¶ Ex quo fili notare potes q sicut qlibz el
ementū dominationez pām hꝫ sm suam
nām in sua pa spa inquia alteruz nō habz
ita magnā dnationez sicut hnt pa indiui
dua spūalia inquiby magis qualitas vn
ius elementi pdnat alijs: ¶ Exempluz. substantialia
¶ Nam ignis est caliduz ppriē: siccuz app
ropriatē: ¶ Nam caliditas maior est in
igne q siccitas: qm petas maior ē inqual

ibꝫ re q̄ appropriata. Sic.n. fili mi est ꝫ
ꝫ ꝫ
ꝫ ꝫ
ꝫ

uō maiorez oportet esse ꝑ illo q̄ siccitas nec
humiditas n frigiditas. ¶ Est g̃ ꝑpipere
Caliditas Rex. Nunc uō q̄ siccitas cū ig̃
magis ꝯcordat q̄ altera aliarꝫ: Est siccitas in
pipere Regina. ¶ Et q̄ post siccitatez humid
itas cuz caliditate ꝯcordat: Est humiditas in
pipere miles. ¶ Et q̄ Caliditas frigiditati
ytariatur: est aqua seu frigiditas ꝑpipe Scl
aua. // Et ideo multu situata est ꝑ rectu et
igneo. Fili ꝑm ꝯditionē maiozitatis & min
oritatis situati sunt gradus ꝑ rebus nālibus.
Sicut fili piper hꝫ quartuz graduz caliditati.
ꝑta caliditas est in illo maior ut supꝫ phauim.
Ergo alie minoz: illa ꝑa. Et sic sequitꝫ destr
uctio equalitatis ꝑ duiduoz quā aliqui asser
unt ee ꝑ possibilem. ¶ Nunc fili q̄ Regina
magis cum Rege ꝯcordat q̄ miles neq̄ Sclaua
Regina Maiorez oportet esse ꝑ regia domo q̄ mi
les neq̄ Sclaua. Et ideo post Regem Regina: ter
no est tanta sicut Rex: Illa minoz est unius gra
dus ꝑ inferioz q̄ cognominatꝫ tertia est siccitas in
pipe ꝑ in tertio gradu. & q̄ post Regina Miles mai
or est ꝑ domo: Illa minoritas dr aliꝰ gradus ꝑ in
ferioz qui dr sus: & sic humiditas ꝑ pipere ē ꝑ se
cundo gradu. ¶ Item q̄ post Militem Sclaua
minoz est ꝑ domo Regis q̄ nullus aliꝰ: ideo
Illa minoritas est aliꝰ gradus ꝑ inferior qui cog
nominatꝫ ꝓmus: Et sic fili ꝯcludit q̄ pip est
Caliduꝫ ꝑ quarto gradu Siccuz ꝑ tertio: humi
duꝫ ꝑ secundo: frigiduz ꝑ primo: Et sicut dixi

mus fili de pipe qui ht gplexionē ignea: Sic
potes dicere de aliis rebus & qualitatibus respici
endo maioritatē & minoritatē gcordantie ¶p
terea fili scias q̄ nō oīa res nālia ht quatuor gra
dus ī se integre: sz ex illis ht degradate: & idm
e tuis intelligendū formamus quatuor puncta
inquocumq; gradu cuiuslibz qualitatis que
qdem puncta sunt tamq̄ mediū p q̄ motus
intellectus ad intelligendū zes quantū ht d
una gplexione uel de alia. ¶ Fili valde ē con
fusa doctrina de gradibus adeo q̄ non est scia
in mundo que tam parum sciatur: sz hic intē
ma breui breuiter tractabimus: Et primo dic
imus q̄ res que est calida inquarto: omes al
ios gradus ht integros: & sic de siccis: humidis: et
frigidis. ¶ Sz Res que est intertio gradu calida:
est in so sicca: imō humida: & intribus punct
is frigida. ¶ Et res que est intertio gradu hu
mida: est calida in so: frigida imō: & sicca
intribus punctis primi gradus & sic de aliis. ¶ Ite
Res que est in so gradu calida est imō sicca: &
intribus punctis humida: & induobus punctis frigi
da. ¶ Itez res que est inprimo gradu calida: est
intribus punctis altezius gradus sicca: & induob;
altius gradus humida: & inuno puncto altius frigi
da: & sicut posuimus exemplū de caliditate: ita pot
es de humiditate & aliis dicere. ¶ Item fili multe & diu
se opiniones fuerunt in hac intentiōe sup caliditā
inprimo & caliditā in so & caliditā intertio: qz fili mi
in uno individuo est caliditas in tertio gradu: et

ſn altezo ſneodem gradu: ꝫ differunt ſm actionē & paſſionē qñ ſn uno ſnduncuo eſt forma regiā. Regina uō ab Rege patitur: Rex uō ſnquacūq; ſn duncuo eſt forma: Regina uō Miles & Scłaua ſt mā. ¶ Nō eſt g° equalis actio uniuſ qualitatis exiſtentis ſnduncrſis ſnduncuis zone ſupdicta. Et de hac ſntellige ſm applicationē ſimplicē et ſingłarē uniuſcuiuſq; cum aūt ſm poſitionē me dicinaz multaz ggregatazo ádinuz fnē. ¶ & de hac dabmuſ tibi unuz exempluz: ¶ Equilla ut tutia eſt calida ſnterzio gradu: Et Agnuſcaſtus eſt calidus ſnterzio gradu: ſi qlibē corp applicemuſ ad nrm corpus: maiorez caliditatez ſnſtu et ſn nobis agnuſ caſtus q; Tutia. Ratio huiuſ eſt qz caliditas ſnagno caſto eſt Rex ſntutia uō Regina: Et qz Rex maioris poteſtatis eſt q; Regina ideo &c. ¶ Ideo qz caliditas ſntutia eſt terrenſi cata & ſtat ſm paſſionē: ſn Agnocaſto ſm actionem: & qz maioris nature eſt Reſ agens q; patiens ſortiur &c. ¶ Item qz ſntutia caliditas hꝫ duos gradus uel puctoſ frigiditatis ſibi cō trarietis: ſn Agnocaſto caliditas hꝫ ſolumodo duo puncta ultimus gradus ſtraria. ¶ Itē qz caliditas exiſtens ſntutia deſiccat ultimato modo qz ſnſepabilis aīa illiuſ aſperitate formata ſn agnocaſto calefacit pluſq; deſiccat qz ibi caliditas Rex eſt & amullo formata eſt: ꝫ ſicitas ſnſſto eſt ſignificata & ꝑ ſ ꝑ nām caloris calefacit & poſtea deſiccat qz ſnquacumq; re natura ab ꝑ ſ ſnſe ipa oportꝫ eſſe actiuꝫ ꝑſſiuꝫ & co

essentialis illius q̄ appropriatus: Et etiā qua
litates ſbmisse ſn aliquo ſndiuiduo formata
aliqua ña ꝑfect ſnoꝛpoꝛe nō agendo ſm nāz for
me qua formate exiſtunt q̄ ꝑ ſuā ſicut calidꝰ ſ
ignis que ignificat terram. ¶ Terra nō exiſtens
ſſigne ꝑfect calefacit ſo deſiccat: hoꝛ fit q̄ ña ig̃s
cui ſbmittꝫ ſiccitas mouꝫ ſiccitatē ſm naturā
ſuē ignificantatis ignificabilitatis & ignificāt. ¶ Et
ce gō fili que dra eſt ſnter caliduꝫ ſnterio gradu &
calidum ſn qō & ſic de ſicco: hūdo: & frigido. Nō
aūt eſt ſic fili ſncopoitione multaꝝ medicina
rum ad unū fm̄e q̄ qualitas qualitate ſuat:
gradus graduꝫ: ꝑunctus ꝑnctuꝫ. ¶ Exemplū.
¶ Quedam medicina compontꝫ ex Aloe & Piper
longo Roſis ſiccis: Maſtice: Cariofalis: Succo fe
niculi: & Scamonea. ¶ Nūc nō talr gradamuꝰ
ſtam medicinā. ¶ Aloe eſt hūduꝫ ſnſo gradu
Calidū ſnꝑmo frigidū ſnt̄bus ꝑnctis gradus
& Siccuꝫ ſn duoby ꝑnctis altꝰ gradus. ¶ Pip
longū eſt calidū ſntertio ſiccuꝫ ſnſo hūdū ſnꝑmo
frigidum ſnt̄bus unius gradus. ¶ Roſe nō ſic
ut ſunt ſicce ſnſo gō: frigide ſnꝑmo: Calide ſn t̄by
ꝑnctis: hūde ſnduoby. ¶ Maſtix eſt ſicca ſnter
tio: frigida ſnſo. Calida ſnꝑmo: hūida ſntriby
ꝑnctis. ¶ Cariofali nō ſme calidi ſntertio: ſi
ccꝫ ſnſo: hūdi ſnꝑmo: frigidi ſnt̄by ꝑnctis. Fu
cus ſemidi eſt calidus ſnꝑmo: Siccus ſntribus
ꝑnctis: hūdus ſnduoby: frigidus ſn uno ꝑncto.
¶ Item Scamonea eſt calida ſn q. gō. Sicca ſntertio
hūda ſnſo: frigida ſnꝑmo. ¶ Nunc gō fili vid

camus quot gradus & quot puncta habemus de una qualitate & quot de alia & sic jungamus gradus & puncta usq; q ex oib; istis habeamus unu gradu simplicem cuius nature dicimus medicina. ¶ Primus. n. videamus de calidis qualitatib; & omnes gradus dividamus p puncta: preterea jungamus puncta e quatuor jnquatuor & faciamus gradus: ¶ Nam jn aloe duo puncta caliditatis: jnpipe longo duodecim puncta jn Rosis quatuor puncta: jn Mastice octo puncta: jngariofalis duodecim puncta: jnfemculo quatuor puncta: jn Scamonea sexdecim puncta sic sili. jn hac medicina sunt quinquaginta quatuor puncta caliditatis. ¶ Item jn aloe habemus quatuor puncta frigiditatis: jnpipe longo duo puncta jn rosis alia duo: jnmastice quatuor: Item jn Gariofalis alia duo puncta: jnsuco fenculi unum punctum jnscamonea quatuor puncta. Unde habemus hac medicina viginti tria puncta frigiditatis. ¶ Item jn Aloe habemus octo puncta humiditatis: jnpipere quatuor puncta: jnrosis unum puncta: jngariofalis quatuor puncta: jnfemculo duo puncta: jnmastice duo puncta: jn Scamonea octo puncta: Et sic habemus jnhac medicina viginti octo puncta humiditatis. ¶ Item jn aloe habemus unum punctum siccitatis: jnpipe longo octo puncta: jngariofalis octo jnmastice duodecim. jn Rosis quatuor puncta: jnfemiculo tria puncta jn Scamonea duodecim puncta: & sic habemus jnhac medicina quatuor octo puncta siccitatis. ¶ Nunc go jungamus ois puncta & primo puncta calida que fiunt. 54. & frigida. 23 punc

ta: ſtē habemus de huīditate .29. & de ſiccitate
q8. ¶ Nunc demus unū pūctuz ḡziuz alteq̄ ꝑt
rario: & poſt pūcta duaꝝ q̄litatuz que neceſſe
eſſe habent ḡcordantes que ſupereunt illis dabimꝰ
dommio mediciną. ¶ Nūc fili. 23. pūctis frigd
ie demus altā 23 pūcta caliditatis & ſic de 59 pū
ctis caliditatis remanēt .31 ¶ Item̄. 29. pūctis
huīditatis demus altā .29. ſiccitatis & de q8. pūctis
ſiccitatis remanq̄ .19. pūcta ſiccitatis: Nunc igr
de caliditate habemus pūcta .31 q̄ 19 ſiccitatis: nūc
igr a 31 trahendo .19 huīditatis que huīditatis ali
is pūctis damus manēt .14. ¶ Ex iſtis igr .14 pū
nctis faciamus gradus: Nam um gradū dando
quatuor pūcta ſn 14 pūctis ſunt tres gradus et
duo pūcta: & ſic medicina eſt ſn quarto gradu
calida nō ſnſumtate q̄rti gradus ſz ſnmedio quar
ti gradus uel ſn duoby pūctis quarti gradus. ¶ Ex
quo fili patq̄ q̄ multe ſt medicine compoſite que
ultimitatē quarti tertij ſecundi ꝑzimi gradus non
hnt q̄ āmclunt vnuz pūctuz uel duo pūcta ſnco
poūone ꝑp gnationē & corruptionē ad ultimatum
finē ex oīby reſultatum ſn medicina ꝯpoſita. ¶ Ex
quo patq̄ iſta que ſupdixi. s. q̄ qualitas depre
ſſa multiplicata cum altera agente reſultet
quedā qualitas ultimata ſnmedicina que eſt fo
rma q̄ una qualitas aliam iuuat ſnmedicina
ſimilez ſibi. ¶ Ex quo fili eſt tibi reuelatū q̄ vn
na qualitas ſm ſimplicitatē ſndiuiduj hoc eſt me
dicine ſimplicis eſt patiens ſm ꝯpoūone: eſt agēs
& econtrario. ¶ Multum eſt fili iſta doctrina nece

ssaria medicis quibuscūq; arte medicinali uten
tibꝫ ad ꝓponendū medicinas quascunq; & adsci
dum ultimatū gradū resultantē expluribꝫ gra
dibus certificet quantū pōt calefacere: quātū
pōt desiccare: quantū pōt humefacē: quātus infri
gidare: quod uere fili scire nō pōt ꝑ ꝓfusioēz
graduationis medicinarū simpliciū aliorū acto
rū qualitatē ꝓpꝛiatā equalez ꝑ facieb̄at qua
litatē q̄ est impossibile & ꝰ cursum nature: ¶ Nam
Regem maiorē oportet in regno suo esse oibꝫ aliis:
q̄ si alias: nō esset rex: & esset destructa simpli
citas rerum & dommatio ut ꝓpꝛietas ꝓa & actiō &
passio. ¶ Fili ualde plyxa est hec doctrina ꝫ sum
plus de intentione de hac mā impñtū nō tractare qm
in pluribꝫ locis plene tractauimus quibꝫ te remeti
mus ut in libro ꝓncipiorū medicine: liber q̄ dr
Tegni medicine. ¶ Item liber qui dr de ꝑpositis
tate & lenitate elementorū. ¶ Item liber de regio
ne sanitatis. ¶ Item liber qui dr doctrina de gra
dibꝫ in quibꝫ ista scia est satis diffusa. ¶ Et quia
ꝑ ista que hic diximus satis poteris de hac doctri
na cōprehendere: ¶ Questio fater Cur hic nō po
suisti oēs medicinas que inuenit & earū gradus
ut ex eis possint medicine ꝓpositē fieri sm̄ tradit
am doctrinā. ¶ Solutio. Fili ut recurras ad an
tidotariam phōrū. & sm̄ quam qualitatē medicin
is impositaꝫ in gradu Sic de aliis approꝑatā iudica
bis ut sup̄ tibi diximus. e. si phūs dicit rez cali
dam & siccam in tali gradu. e. q°. qualitate que
prius denominat ꝫ. f. dando: incipies medicā illā

ꝑam qz phy ſ|nuenerũt illã pmũ eſſe ſ|no ſtrõ
poſtea de alijs qualitatibꝫ ſ|dicẽdũ ꝑ doctrinã ꝑ trad
itã ſupius ſm maiorẽ uel minorẽ ſ|militudinẽ ꝙ ſ|mi
tie ad ꝑam qualitatẽ: ſm qualitas ꝑ qua tactus ali
cuius rei eſt magis ꝙ ordans: eſt magis abilla diſtig
ibilis & ſ|deo circa ſe ipã ponit ut adſimilẽ ſe ipſam
ꝫ actionẽ ſui ꝙtrarij. ¶ Exemplũ ſ|mpipere Cali
ditas eſt ꝑa qualitas & eſt ſ|mo gradu: Oportz &
qz ꝓp ſit ꝓpoſitus ex alijs qualitatibꝫ ſicut ex ſicc
itate &c. ¶ Nunc qz calliditas eſt Rex ꝓfugz circa
ſe illã qualitatẽ que magis ſecum ꝙordat que eſt
Siccitas. ¶ Iſta qualitas nõ eſt equalis calliditati
cũ ſit Regina ſz eſt ſ|ferius ꝙ unuz graduz: Et qz
poſt ſiccitatẽ hũditas magis ꝙordat cũ callidita
te: ſ|deo hũditas ſ|mpipe nõ eſt equalis ſiccitatꝫ: &
qz nõ eſt equalis eſt mnoz ſiccitate ꝑ diſtantiam
alterius gradus. ¶ Item qz frigiditas eſt ꝙtia cal
iditatꝫ poſita eſt ſ|mpipe ſ|ſtra hũditatẽz. ¶ Ex
quo ſili multũ euidenter patz qz rei que eſt cali
da ſ|mo gradu eſt ſicca ſ|n. 3o hũida ſ|n. 2o frigida
ſ|mo primo. Hec ſut ꝫ regula gñalis ad ſ|ſiderãdũ
de alijs qualitatibꝫ ponendo ſ|n medijs aquã .T. ſz
quã pot ſ|ſiderare & de ꝯplexione & gradibꝫ medici
narũ ſ|mpliciũ & ꝯpoſitarũ. ¶ Queſtio pr. ¶ Cir.
quedam medicine quarti gradus ſolent mortif
icare ſ|& queda nõ. ¶ Solutio. ¶ Fili queda ſunt
Calide: hũde: frigide: ſicce ſ|n ultimato puncto ꝙ
gradus queda ſ|n 3o queda ſ|n 2o uel ſ|n ꝑmo. ¶ Vn
fili facio talem regulã gñalez: ¶ Omnis medicina
que eſt ſ|n quarto puncto quarti gradus Calida: hũda:

Exemplũ

Queſtio

Solutio

frigida: sica: Mortifera est. ¶ Exemplū de calid Exempluz
il Nappellus: Carpus uisci: Equilla: Solatruz:
Oleandrum: hyoscyamus cū qua cerui occidunt. ¶ De
humidis Argentuz viuū. ¶ Item de frigidis ut Ci
cuta & Cerebrum Lapte. ¶ De siccis nō ut Azse
mcū albuz & zubeuz: Azaznet: Ce ustuz: viride
ris: Cipsus &c. ¶ Vnde fili quantū declinat
aquāto pūcto: tanto minus sunt mortifera: ut
Equilla que cū aliarū multitudine misceť nō
est ita mortalis sicut sola. ¶ Et sal armoniacus
q nō est nociuus sicut arsemuz. Et fusganus
q nō est nociuus sicut Cicuta: Et Mercurialis
seu lucataria que nō st tam nociue sicut argē
tuz viuū & sic de aliis rebus simulibz istis. ¶ Qu Questio
estio pr qz magis intendunt res existentes mul
timo puncto q̄ gradus calide & humide &c. q̄ Res
que existunt multimo pūcto alioz graduū So Soluto
lutio. ¶ Fili qz plus in eis zetmetur de simplicit
ate cause quomentis que simplicitas est insubtili
mā nātā plusq̄ in aliis gradibus iuxē hoc sufficat
tibi exemplū q̄ supius diximus de basilisco &
fulgure. ¶ Et ut facilius intelligas medicinaz
gradus hic nō tibi octo figuras facimus inquas
potes mouē intellectum tamq̄ mediuz directum
ad intelligendum hoc q̄ de gradibus supius fati
sumus: ¶ Primus naq̄ figuris ytmetur scientia q̄
medicinaz simpliciuz multimo pūcto q̄ gradus
q existentia: Et in aliis q̄. de illaz zero q̄ st in q°
gu. silue intibus punctis. ¶ Et in aliis q. de illis
que sunt in 3°. ¶ Et aliis q. de illis q̄ st in 2°. ¶ Et

Jn alijs q. de illis que sunt Jnprimo.

Dicto de gradibus Medicinarum congruum est ut dicamus de earum Virtutibus & potatibus: Cum illas applicauerimus ad curandum eum redatis eiusdem uirtutis Jn millecuplo q̄ p se agerent. Vñ Canon xxv Jncipit que sunt res actractiue.

Jlis Jnpñtiarum sumus de Jntentione ut ceue lemus tibi que sunt res actractiue ut a corpore nostro actrahi possit quecūq res nocua sicut ferrum lignū apostema &c & sunt ista que secunt. Magnes: Seraphinū: Asafetida: Maiorana: Alcagacuz: Appiuz: Pulegiuz: Petreoleuz: Loliuz: Sulphur: Pulmonis lagāti: Aristologia longa: Diptamus ruberus Scopa regia: Cathapucia: Armoniacuz: Captia: Adeps cuniculi: Cachimia. ¶ Nigr q̄ ustas celo nostro & actrahet tibi omnē rem ultra maduz

Canon xxvi Que sunt res purgantes humores peccantes Jn corpore nostro & primo de purgantibus sanguinem.

Vedam laxant ventrem & prouocant quandā vomitum q̄ abominables reducūt nature: Quedam illaz actrahunt humores sibi simles ut sunt Reubarbaruz: Scamonea: Psiliuz Juuante uirtute expulsiua membroz ad pinestima & extremis ad exta: Et earū quedaz purgant cuz uiscositate ut est mēcurialis: Psiliuz: Quedā cū stipticitate ut ſt̄s Mirabolanj: Quedā cuz Acredine ut Semen Atriplicis: Quedam uō cū dulcedine ut Scamonea Cassia fistula. Quedam cū amaritudine ut Aloe. ¶ Et alie purgāt

hunc humore aut illum: ¶ Hec uō purgant Sanguinem aquaticū p̄ partē corporis. ¶ Cassiafistula: Senna: Sucus Cucurbitalis: Viola: Malua: Pruna: Capsia [illegible] Rosata colligenti: Zucharum. ¶ Stez Melanconiaz purgant ista que secunt & ferunt quibuscūque quartanis: Epilenticis: Apopleticis &c. ¶ Lapis lazuli: Lapis armenicus: Tymus: Epythimus: Omnes Mirabolani: Stichados: Ebuli. Camepitheos. ¶ Coleram purgant iste que secuntur. ¶ Capilli Veneris: Rubarbarum: Sucus lactuce: Tamarindi: Endiuia: Scabiosa: Pruna: Lingua cerui na: Quatuor Semina frigida. ¶ Flegmā uō purgantia sūt hec que sequuntur. Sambucus: Anacardi: Concordiz: Coloquintida: Saxifragia: Quatuor radices duretice: Hermodactali: Piretruz: Euforbiuz: Pipes longuz: Polipodium: Radix Cucumeris agrestis: Sauina: Elleborus nigē: Elleborus albus: Emula campana: Sene: Fumus tērre. ¶ Hec uō vel miraculose tradite adeo & cuz determinata uirtute ad expellendum mortales atq nocuos humores de corpore meo: ¶ Cum igr uolueris [illegible] quitaz essentiā habē affige illis celo meo & tunc ipsam habebis.

Canon xxvij que sunt vel que ostringūt ventrē & Sanguinem &c.

A autem que ostringunt sunt frigida & sicca qz ratione stipticitatis ostringunt meatus: propter. Quedam uō appropriate ut Ruta utrum sp̄ grās & sunt ista vz. ¶ Corallus: Cristallus Bolus: Poma Cypressi: Terra sigillata: Sucus salicis: Plantago: Cacabre: Dragantū: Gumi arabicq

p̄uēg Sanguīs

Melācōnia

Colera

flegma

Cimi⁹ tamarindj: Mumia: balaustia: ypocistidos
Virga pastoris: Alumen: Tutia: Pentaphylon: pe-
lacca: sanguis.co. sanguis va[illegible]: Cercus almicul:
Argilla: Antimonium: Cortex nucis [illegible] ust:
Murtus: Accatia: Jacintus: Galla: Cerugo: Tus alma
stica: Sanguis dra. Consolida minor: Cytoma: Bor
ba: Filtrum ustum: Atramentū ustū: Cimi⁹ factus ex
pānis limeis. ¶ De Sanguine ex vena restringana:
¶ Mala punica: Caules mimi cocti: Lac alme: Cale
us: Amigdala: Simula: Kisus: Miluz: Glans: Be-
men preparatis: Fabe: Berberum: Cmatites: Bu
mach: Mora celsi: Miralli: Pira Immatura: Menta
Litargirū: Spodiū: Fraxinus: Cubebe: Cariofalj.
¶ Ex oib⁹ hijs uel quibusuis affige Incelo nro &c. ¶ Et
miraculose Juxta Suaz moduz Sanguīe uel uētre
restringas cum necesse fuīt.

Canon xxvuj. Que sunt res Indurative ut ap plicet illas celo nostro &c.

Rigida mimi sunt que Indurant ex eo q-
māz ygelant & mollia Indurant: & quedaz
ex eis sunt sicca: & sunt ista que sequūt. Mi-
Psiluz: Portulaca: Aqua lentis: Solatrum: Sul
quamus: ¶ Affige g° has medicinas celo nost°
& Indurabit ue Supra modū.

Canon xxvuj. Que st Res Mollificative.

Scamus que mollificant ut affigas illas celo
nro & vedamus t mollificatiuū ut Corpus
nostruz mollificare Scias cuz fuīt nēcesse & sunt
iste que sequuntur. ¶ Camomilla: Eupatoziū
Melilotum: Storax liquida: Mastix: Armoniacū:

Edellium: Absinthium: Galbanū: Opoponacū: Radix
Aristolochie: Oleum uetus: Adeps caprinus: Pullinus: An
nius: Vrinus: Medulla cerui: Malua: Sagim
en vitel[illegible] ¶ Affige g° fili quālibā istaz rerum
nec quinte essentie & fiet tibi mollificatiua ultra
modum &c̄.

Canon xxx. Que sunt Res maturatiue apostematū.

Eniamus igitur ad nāz rerum que matura
nt & saniem educunt Quarū quedā sunt
Viscosa claudentia poros ut uictus nālis intus
contortetz & māz apostematis digerant & st̄ iste
que sequuntz. ¶ Radix altee: Bracadoz: Semē Li
m: Lapdanū: Anetum: senū grecum: Storax liq
da: fermētum: Vue passe: Ficus passe: butirum.
¶ Affige quasuz istarum medicinaz celo mō & fiet
tibi maturatiuū ulta maduz cū necesse fuerit.

Canon xxxi. Que st̄ Res cōrosiue & Que sunt Res Vlceratiue &c̄.

Orrosiua & Vlceratiua differunt inter se.
q̄n Corrosiua st̄ illa que carnē & Cutem
corrodunt ¶ Vlceratiua nō sunt que cutē, rūpūt
z carnē nō comedunt Non Corrosiua st̄ ista q̄e
ustum: Arsenicū utrumq; Vnde erui: Cuperosa
Vitreolum: Antimonū. ¶ Vlceratiue st̄ iste que
sequuntz & mordificatiue: Tutia: Alumen: Sapo
de ligne: Pyretrum: Cufozbiuz: Pix nigrū: Ca
lx viue: Squinantū: Cinabriuz: Radix affodillo
rum: Argentū uiuū sblimatū: Flamula: Cantari
des: Lac ficus: Lac letuce: Galla. Balaustia: Sp
uma nitri. ¶ Affige g° hec celo meo cū necesse fuit.

Canon xxxij Que sunt Rel conglutinatiue et vulneruz Mundificatiue & Carnis Reparatiue.

Ipsum: folia cipressi: Sarcocolla: Bolus. Aloe: Serpentaria: Cortex [illegible] Siua: bedellium: Loluiz: Amdiz: Aspaltuz: Litargiriu: balaustia: Oua tosta: Smirnium: Sanguis draconis: Tegula usta: Omnes simul pulue. ℞ Affige has cerotis nostro. & retinebit earum uirtutē.

Canon xxxiij. Que sit Rel aptiue ut illas applicet cerotis nostro.

Sciendum q̄ quedaz sunt que aperiunt et aptiua sunt que aperiunt valent ad fortem oppilationez seu opationē oppilationis splenis ut bdelliū: Sparagus: Costuz: Centiana: Zinziber: Bruscus. Asarum. Aristologia rotunda: Polium: Peonia Celidonia: Hyssopus: Absynthium: Lacca: Porrum. Cubebe: Squilla: Spuma maris: Cyperus: Aloe: Cassia fistula: Fabe: Spicanardi: Camedreos: Petroselinuz: Camepitheos: Policaria: Calamentū: Cuscute: Accorus: Calamus aromaticus: Semen gariophilorum: Prassiuz: Cipperus: Fumus terre: Semen ortice: Abrotanū: Lac ficus: Vmbilicus bastardus: Orobi: Lupatoriuz: Fusticj: Cucumeris agrestis: Arpū bulbi: Ypericon: Anisum: Xyloaloes: Dancus: Xilocassia: Cinamomū: Agenta: Scariola: Sambucus. Maratrum: Ozymū: Malue: Lupinj: Centiana: Pix liquida: Fermentū: Farina ordej: Aloe epaticū: Semen striplicis: Semen Melonū: Anetum: Sel pōtj

Staphisagria: Liquiritia: Tamariscus: Brizeul ca
mi: Semen porri: Raphanus: Diptamus: Mel nouū
Artige ꝙ has ordo mro & sic tibi apituiu sup modū
ad quam [illegible] applicatione nostri corporis.

Canon xxxiiij. Que sunt Res Mordificatiue ut sn
Vulneribus mordificent: & uenire faciant spiri
tus & Sensum ad membrum.

Rubologia longa: Ceruſa: Aſpaltum: Ozobi: Aloe.
Litargirum: Filtrum uſtum: Tus: Mirra: Sem
en tamariſci: Plumbi uſti: Pili leporis uſti: Yreos
Mel. Aloe.

Canon xxxv Que Res sunt que Attenuāt ut ap
plices illas cēlo mro.

Vnt sam ista que uere attenuant & dissolu
unt caloze suo: Sepanto.n partes & res sngls
agunt suo ꝑpo caloze & sunt hee que sequuntur:
Abzotanū: Ameos: Agaricus. Balsamus. Cepe. Ca
momille. Bulbus. Cuscute. Armoniacus. Alumē
Capparis. Camedreos. Cinamomū. Eupatoriū.
Aristologia. Asafetida. Aleum. Affodilly. Camepit
heos. Calamētus. Frassinus. Grana citri. Gentia
na. Yreos. Pulicaria. Ruta. Seraphinū. Pinqué
do leonis. Sanguis mustelle. Cipparis. Mentast
rum. Semen urtice. Petroleum. Sambucus. Ca
storeum. Pix nauals. Xilobalsamus. Polū. Peo
nia. Cassia. Terebentina. Opoponacum. Striados.

Canon xxxvi Que sunt Res que Sncadunt ut ap
plices illas celo nostro

Ediocriter Sncidunt & diuidunt humoz
omia acetosa Sncomuni. Sz sunt alie media

ne que specifice agunt & sunt iste. c. Cyperus. Petroleum. Eupatorium. Camedreos. Centum. Equilla. Camepitheos. Vitrum. ¶ Affige hec celo meo & erit maius ultra modus.

Canon xxxvij. Que sunt Res diaphorentice ut illa applices celo meo.

Diaforentica sunt ꝑe calida & ꝑ poros habentes insumo extenuat & euaporant & sunt ista que sequuntur. c. Pyretrum. Salmitrum. Maiorana. Agaricus. Vetus oliue. Radix oliue affodillorum. Ruta domestica. Sicut. Dauci. Adianthos. Asafetida. Raphanus. Radix cicute agrestis. Galbanum. Pix. Semen urtice. Aristologia. ¶ Affige hec celo meo & fiet diaphorenticum.

Canon xxxviij. Que sunt Res Repercussiue cutenduz malos humores amembris.

Repercussiua sunt illa que humores apatiente membro uel parte repercutiunt. i. ꝓhibent descurrant & sunt ista que sequuntur. c. Acetum. Chimolea. Barbascus. Lempuna. Paritaria. Cicuta. Bolus armenicus. Glandes. Solatruz. Mel murice. Vua mlana. Cumq; nenufar. Oleum rosaceum. Suisquiamus. Papauer. Plantago. Acatia. Ypocistidos. ¶ Affige ergo hiis hec celo meo & fiet tibi Repercussiuum ultra uirtutes suas medicinales.

Canon xxxviij. Que sunt Res que obdormire facium.

Acuunt obdormire ea que sunt nimie frigiditatis. q; frigiditate extremgunt neruos & humiditate sua mulcent spiritus & cerebrum & sunt hec que sequuntur. ¶ Semen Suisquiami.

Semen papaueris nigri Semen papauis albi. Nardi agrestis. Lenticula aquatica. Portulacha. Opium. Pulegium. Tubeda. Semen malue cocta cum aqua frigida. Psilliū. Et quippe vel affige celo meo & fac obdormire. ¶ Psal. q. de turbedo mirabile quidq; aial biberit.

Canon. xxxx. Que vel sit Medicatiue.

Medicatiua sunt illa que habent acumen & ista que sequuntur. s. ¶ Folia olive. Acetum. Acetum rubeum. Succus elebori albi. Cupola. Flos eris. Porrum. Azanech. Succus elebori nigri. Alumen. Aeromentū. Acetum album. Cantarides. Radix cucumeris agrestis. Clustum. ¶ Affige q. has celo meo & fiet tibi Medicatium.

Canon xxxxi. Que sūt Rel Cōfortātes Corpus nrum.

Confortantes medicine sunt iste quas hic ponim ut reddat confortatiuū ad confortandum cerebrum: Cor: & alia membra corporis cū necesse fuerit.

¶ Diadon. Ommel Mirabolanj. Aurum. Ambra. Sumach. Solū. Xilobalsamus. Galanga. Poma citri. Carcofali. Crocus. Cuscute. Sandalj. Calamus. aro. Corallus. Borago. Bariola. Caulus. Muscus. Balsamus. Vnicornū. Argentū. Camphora. Cucubus. Cyperus. Menta. Cardamomj. Spicanardj. Aqua ardens. Xilocassia. Geduaria. Carnj. Perle. Spodium. Nux muscate. Ozimū. Cubebe. Sponia solis. Aqua rosata. Cinamomū. Macis. Omnis Storax liquida. ¶ Affige hāc celo meo & habebit vim confortatiuā ad omne membrū.

Canon. xxxxij. Que sūt Rel Veneno Repugnantes.

Petriolum. Diptamus rubeus. Diptamus albus. Alleum. Gentiana. Cornu cervj. Scopa regia

¶ Affigit hās celo nro & repugnabit veneno mille-
si plusq3 tiriacha.

Dximus de vrtutibus Medicinarum simplicium: et
quō potest haberi earum quinta essentia ad habē-
dum earū virtutē plusq3 per se agerent. Congruū
est ut dicamus qualr potest Quinta essentia de mi-
neris haberi: Postq3 de vegetabilibus tractauimus vn.
Canon xxxxiij. Incipit q te docebit doctrinā p̄dcaz.

Sicut diximus sup extrahere quintam essentiā ue-
getabilibꝫ & lapidibus. Sic potest ēzhere amino-
ralibus sm ordinē gnālem. ¶ Bz quia intellectꝰ
plus de re specifica intelligere potest si de ipa spet
ialis fiat mentio uel scīa. ¶ Igitur de metallorum
quinta essentia specifice tractabimus. ¶ Vnde fili
tu In uirtute Eloym. ¶ Accipe aquā mercurij que sit
ta sit q modū quē Immo testamento diximus In libro
qui Mercurius Intitulatꝰ In Capto q Incipit ¶ Tu fili
Prima aq̄ ¶ Accipe de liquore lunarie &cꝫ. Et In ista aqua filipendat
oluet dragmā silue lune purissime & post distilla
tionē philtricaz sepetꝫ aqua aceribus Iniquitatis
mositas metallj. ¶ Hec aqua fili est resolutiua oīi
um aliorū corporū & sui argenti viuj. Cuius vir
tute margarite reformantur In mā p̄stinā Immo
quē diximus Immo testamēto & Codicillo misso Re-
Secunda gi Roberto. ¶ Secunda uō aqua fit sic q Capiat
plumbi mediam unciā & de p̄dicta aquā q sufficiat. ¶ Postq3 uideris plumbuz dissolutuz sepa aq
p distillationez philtricā & fecel exemte quia nihil
valent. post hoc uō distilla aquā p alambicum
Tertia & sua fecel ad tempus oportunum. ¶ Tertia

ūo aqua sic fit. ¶ Accipe de Cupro ʒnciā unā & illā
dissolue ſntarita quātitate aque p̄me quātā uoluerit
& dimitte illā quiescere ſn ampulla sua ſn frigido loco
p unā d̄iem. ſalem. ¶ Post hoc ūo lepa aquā uiride
p limqual philtrei: p̄mas quidez feces ex̄mete. de
inde distilla aquā p̄ alambicū & distillata sua fecē
secundas. ¶ Quarta ūo aqua sic fit ¶ Accipe Vnci
am unā stagni purissimi de cornu albuz q̄ est puri
us omni alio & illud dissolue ſn aliqua quantitate
p̄me aque & distillā post hoc aquā illam cū limositate
sua & fecē que remanserunt ex̄mete: post hoc distilla
aquā p̄ alambicū & sua fecē secundas. ¶ Quinta aq̄
fu fit. ¶ Accipe ferri purissimi ʒnciā unā & dissolue
ipz ſntanta q̄ntitate aque p̄me q̄ tibi sufficiat. Post
dissolue p philtrū & mitte fecē ꝑ: & distilla aquā pal
amburuz & sua fecē sal. ¶ Sexta aqua sic fit. ¶
¶ Accipe unciā unā Auri purissimi & dissolue ipsū
p modū quē tibi diximus ſn ūro testamēto. ¶ Cuz
lunaria pura cū tanto ponderе quātē essentie et
sic facies de aliis secundū. ¶ Item filij mi tu oīa ista
metalla dissoluē potes ſsto ordine. ¶ Facta aq̄ p̄a
ſn illa dissolue metallum q̄ mo secundarie tibi
dissoluē p̄cepimus d̄ns fac de isto sicut de p̄mo
t̄ diximus: & ſn aqua secūda dissolue metallum
tertium: Et ſn aqua tertij dissolue metallū q̄rt
um. Et ſn aqua quarti dissolue metallū quintū
Et ſn aqua quīti dissolues metallū sextū: Deq̄us
istaz aquazo accipe ſm q̄ t̄ usum fuit ad dissol
uendū metallū. ¶ Filij hec limositates metallorum
dicunt̄ quēte essentie cozp̄ seu Mercurij minera

Quarta

Quinta

Sexta

lel qñ phy considerauerunt ſm ope Alkymico & lapid
ifico & medicinali ¶ Bz tili ſm ope alchymicho ſſte
quinte eſſentie ꝯsiderantẽ ſbtilius qz ſm ſbtiliozi mã
propinque q̃ fit p diuſionẽ elementoz ut ſm ter
tio lib̃ huius uoluñ diximus ¶ ſm lapidibꝫ ño ſſte
quinte eſſentie no ſt ita ſm tam ſbtili mã p magiſte
rium propinquia ¶ ſn medicina ño quelibꝫ pars re
ſpectum habẽ.

Dicto de quinta eſſentia Mineraluz qualr poſt ſſb
tile magiſtriuz haberi amambꝫ meis. Nũc ꝑcium eſt
ut dicamus de diuſione illaz ſn gñali. Vnde
Canon xxxxiiij. qui docet prefatam doctrinam.

Diuſionẽ huius magiſterij fili mi facies ſic.
Quando Metalla tua fuerint diſſoluta: Tu ꝑpe
diuides aquã q̃libꝫ ꝑ ſe ad partẽ & diuides q̃libꝫ
et aquã ſn duas partes: Et unã partez omniſcuiuſq;
partiũ pones cũ ſuis ꝑpriis ſcribꝫ ſn alembico vitreo
Et diſtillabis ſn primo deſto qui eſt aer factus ex du
obus corporibꝫ ſn fuxno quẽ tibi ꝑpriꝰ deſignabimus
cũ igne ſuaui & reſplendꝫ cũ modica virtute mine
rali: & cũ magna limoſitate appropꝫata adiũctis
eſ celicas recipiendas: Et ſnquã q̃libꝫ illaz aq̃z
mones ſn ampulla uitrea cũ collo longo & cũ folo
rotundo: & poſt hoc claudes orificiuz cũ cera cõi
& poſt cum maſtice: Et quãlibꝫ illaz ampullaz
pone ſn loco ſecreto talẽ q̃ lapis nec aliq̃ al. res
quelibꝫ nociua poſſit tangere rõne uicinitatis. ¶ Si
li tu capies ſtercus mãles aquibꝫ limũ reſoluiſti
que ſt duc fetes ꝑ euaporatã ſblimationẽ ſmpã
tibꝫ aquazꝫ quas miſiſti ad ſerenuz locuz & ſſtat

mictes in ampulla uitrea cū collo longo que ytine-
at duos palmos & ptius mictes parte sue met aq̄ que
vesicat; de alia limosa iam dicta: & claude ãpullas
cū clauso ceco & aluta & mastice sicut aliis feci
ti: & sepelli illas in orto interra bñ grossa ingtudo
vnius palmi cum dimidio: & pone ollas aut quāuis
aliā rem ingruo colli ãpullaro qui appara ex adsti
ut ostruatione: & sic habes p vnuz annuz integrū
g̃ fili faciet in alkimia transmutatoria. B. aere cū
terra foliata simul sepelliet interra in una ãpulla:
Et igne pone in alia ampulla inloco sereno sicut d
aliis feci. ¶ Fili ut scire istam triplicē scientiam
Necessarium est t scire qualē locus gñat locatum
de sua ga ña. ¶ Fili unius ñe sunt aque que mict
interra: & alterius que ponunt; ad auere: qm
Ille que mictunt; interra habent vim & virtutes
induratiuā congelatiuā atq; fixatiuā: Et Ille que
ponunt; in aere habent virtutes ygelandi induradi
& fixandi passiue ty intelligi fili. ¶ Finito qpe ano
Tu habebis omne illud q̃ amundo desideratur ad hc
opus uel ad illud de quo potis ad placitu ta in ma
gisterio alkimie q; in lapidificho: q; et in medicina
Vnde fili ponemus t regula gñalem ad utrunque
opus. B. lapidificum & Alkimicuz. ¶ Quadociq; gr
fili uolūs yponē lapidem transmutationis utruq;
uel quēcuq; aliuz: Respice lapidez pcessum cuius est
colorus & virtutis ¶ Item Respice utruz lapis tran
smutans habq; ee albus uel rubeus & sic yditionab
is aquas tuas miscendo quasdaz cum aliis in mag
isterio priorum: Dicit Smaragdus qui yponitur

Smaragdus

Dyamant

Balax

Berillus

Alamadina

Carbūculus.

Topatium

Elytropia

Zaffirus

Jaguntia

Perle

Nō q2 dicat q3 hñt virtutes sicut ñales

de aqua Jnduratiua argenti & de aqua aerea cupri. ¶ Item Diamant qui gponit ex aqua Jnduratiua argenti & ex aqua aerea argenti ¶ Item Balax qui cōponit ex aqua aerentata argenti & ex aqua terrestrei argenti & ex aqua terrestrei auri mixtis equaliter. ¶ Item Compositio Beril li qui fit ex equali pondere aque aerentate argenti & aque aerentate stagni mixtis equaliter & ex aqua terrestrei argenti. ¶ Item Alamandina q̄ cōpo nit ex aqua aerentata ferri & ex aqua terrestrei seu Jnduratiua eiusdem & ferri. ¶ Item Carbun culus qui gponit ex aqua Jnduratiua auri & ex aqua aerentata eiusdem. ¶ Item Topatium qui gponit ex aqua Jnduratiua ferri & ex aqua aere ntata auri. ¶ Item Elutropia que gponit sicut Smaragdus mixti q2 cū aqua aerentata cupri mi scetur & 2ª pars aque aerentate ferri & cū Jndu atiua simile tantus de Jnduratiua ferri ¶ Item Zaffirus qui gponit sicut gponit Diamant nisi q2 cum aqua aerentata lune miscetur de aqua aeren tata stagni. ¶ Item Jaguntia qui gponit sicut Ala mandina mixti q2 adatur de aqua aerentata auri aque aerentate ferri. ¶ Item Perle que hñ hanc viam gponūtur ex aqua aerentata lune & ex aq̄ aer entata stagni mixta cū aq̄ aerentata lune ad q̄ tam plē aque lune & ex aqua Jnduratiua stagni. ¶ Et multi alij lapides qui componūtur sicut hāc oc tremā quos longū est enarrare hic Jnpntiū libro q2 tot lapides possunt gponi ex p̄dictis aquis & tot sunt Jn rerū nā q̄ q̄ habeant virtutes sicut ñales.

ut supius dixmus ſntheorica huius libꝛ & dixim⁹ plenius ſmꝛo lapidario ꝓtotum ſdeo ſnhac parte ad rpm te remittimus q̄ ibi large ytmet⁹ hec doctrina. ¶ Item ſnoppositione lapidis rubei ꝓhorum sic facies tu fili ¶ Capias aquā ſnduratiuā auri que est aer & terra mixtus & post hoc capias aquā acetitatā eiusdem que est ſgnis & misce ſm regulam gñalem que se extendit ad omnes lapides ſm magis & minus ſnsequenti capitulo.

Capitulo Lapidis Phylosophorum.

Diximus de Aquarū diuisione & diximus modū mixtionis illarū ad lapides ꝑciosos: Nunc Congruū ē ut dicamus de earum confectione ſngñali.

Capitulum xxxxv. ſnquo ytmet⁹ ꝓfata doctrina.

Sili ouiꝫ Lapidum ꝓpositio ꝙcordat ſn ſnduratiōe fixatione: & umbra: & solis & ignis gñs declinatiōe ꝫ ſnquantitate ignis & aliarū rerum. ¶ Questio ꝑ quā unus lapis vnius nē tantuꝫ ꝑt sustinere ignem sicut alter altius nē: Cum clare videamus q̄ quidā lapides magis sunt ſndurati q̄ꝫ alij: & alij habent hunc colorem alij illum. ¶ Solutio ¶ Fili supius diximꝰ tibi q̄ forma agit ſm dispositionē materie: Etiā fili lapides habent diuersas matrias diuersimode aptas ad accipiendū actū forme: ideo mā quelibꝫ actū illius forme recipit ſm q̄ꝫ quem sue nē: Sicut mā cere uel butiri que funditur ꝑ solem & mā argille q̄ ſnduratur. ¶ Item fili motus orbis qui mouetur ſngñati in lapidum & totum ſn vna quātitate temporis: & tamē actus eius diuersimode assituatur & agit ſn lapidibus ſam sic q̄ ipe motus vnus est ſnse ꝓpo: ꝫ diuersitas causatur ex matrijs rerum diuersimo

Questio

Solutio

de accipientuz actus illius. ¶ Vñ fili ſn ẏ̄ noie faci
as ſic ¶ Si tu uis ponẽ quẽcuq; lapidẽ: Neceſſariũz ẽ tibi
cognoſcẽ uirtutẽ potẽtie: colores quos mineralis aque
accipũt ex ſnfluẽtijs celeſtibz: & determinatione forme
iq̃ mutãtz ꝑ ꝑtatẽ matſici ſpũs ſui aq̃tiq; ſnq̃ retine
tur. ¶ Quia fily vnius uirtutis ẽ aq̃ auri: Alterius aqua
argenti: ¶ Ite vnius uirtutis eſt aqua aerea: Alterius aqua
terrea hoc ꝑ dictã determinationẽ mãzo metallozo zelo
lutariuz ſnſpirituz aquaticoz ĩ qbz zetmetur dicte ſnfluẽ
tie celeſtis. ¶ hoc idez t̃ diximus de colozibz diuerſis ẏz
nãm vnuſcuiuſq; metalli. ¶ Et t̃ diximus ſnitio teſta
meto & codicillo: & vade mecũ: Si bñ nos ſntellexiſti
q̃ hec nõ eſt n̄ ſulphur & argentuz viuũ & exhmc acqp
unt omez colozẽ & determinationẽ ¶ Faciet g̃ fili ſndei
noie mollez tuoz ex argento ſm formã qua affecta
ueris q̃ lapis qui uult oriatz: & circũq; circũdabis
mollez argenteoz cũ cera gi: ut forma mollis argẽ
ti maneat ſncera: ¶ Et dũ fili ſntellexeris q̃ cio
lus cere accepit mollẽ & formã mollis argenti: du
ide cerã ab argento. ¶ Dũ g̃ hec gpleueris: & uolue
ris gponẽ ĝmcũq; lapidẽ: Tu nõ accipies ꝑ ꝑmũ unũ
vas factũ ſnmodũz q̃ t̃ ſnteruus deſcendabim? & ſit di
uiſuz ſn duas partes quaz vna ſit fundus: altra nõ
cohoptozũ: & ſit factuz talr q̃ cohoptozũ ſit factũ
iuxte & ſngrediatz cũ cõpore ſnteziozi ꝑ ſpatiũ vn
ius digiti. ¶ Deiñ fili capies ex aqua cuiuſcuſq; me
talli q̃ nũtutẽ ht ſnduratiuã uigoratiuã ꝑ celeſtẽ ſn
fluentiã ſmplicẽ uel mixtã cũ altra ut apparz ſn
doctrina cãonis ꝓcedẽtis: Et accipe mollez cere &
gteſtim mitte talr q̃ nata ſup terreſtrẽ aquã ꝑ ſpat

iuz vm? Aue Maria q vm? Credo ſndeuz uel ēt ſ. q? ptez
hore cohopculo ſuppoīto. ¶ſili hoc ſit ut dicta mollis
tantū abſmt? ſic abex ipleat? uapore aque uel aquay
terestriū rarificato i aere ſtalr q ytique ellitor? peta
tes ſnquib? queſcat uirtus mineralis multiplicata
celestib? uirtutib? tangendo ſmmediate mollez cere.
¶Tamen nō dicimus t' q tota ycautas ſmpleat? dicto
vapore mollis cere quēdo ſn aquā: ſz q ſmplebit? uapo
re aque uel aquay ſmuisibili aquo ycautas mollis
cere recipiet uirtutē ad ſnduerandū aquā aeream que
postea ſe ſntō mictat ſn lapide pciosō: & q? lapidificatiā
ſicut ſprat illuiet de cera ad tmē q postea ſnſpreg? ſn
aqua que ycztit? ſn lapidē mollez ſitus ſnuase. ¶ſi
li my iſtud est vas minerale q ars nobis ꝑparat my
rabilem nālis m quo nos p artificiū ſbtile nā ſnflu
it minerales uirtutes ſpiritib? mediantib?. ¶Et ſic ta
lis locus certus & det?minatus p̄uz locatū cingit ex uir
tutib? q ſneo retinet?. ¶Cm fili dictū est & declara
tuz ſn libris meis q ōi tpōre locatū locus cingit & nō
fit mſi certis ꝑtatib? que ſnfluūt? ſn illo quib? uir
tutib? minerales crescunt ſicut illarz uasa demon
strat ad oculū ōi die: Et ēt nā illi qui amator ē ue
ritatis. ¶ſntelligē g? fili p̄mus cās que ducūt entia de
potentia ſn actū ēt ꝑa theorica. ¶fili mi ſi tu nequ — Nō bn.
aquā habes ꝑaticā mixtā cū theorica nihil q valet
totū qm necesse est q ꝑa ſntentio ſmmul sciat? cū theo
rica: q? ꝑatica necesse est q ſnformet?. ¶ſumita igr
quāta parte hore uel Salue Regina uel Credo mi
cte ſntus ſmmolle de aqua aerentata que sit ex uapo
ribus uniuscuiusq; metalli ſm lapidem quē ꝑponere

ſtellexeris ad formā mollis: qm̄ fili formā qua lapis
debet habere a molle cere accipit. ¶ Post hoc cohopes
vas cū suo cohopculo & nō lutes ſuctura cuz aliqua
re & pone uas ad umbrā p quatuor horas talr q̄ sol
nō appropiquē & ad fm̄ quarte hore: rudebis aquaz
ygelataz qua tu misisti ſn molle tua ad modū gran
transparentis ad modū paste cū ingenty ſerenita
te. ¶ Preterea dum ruderis q̄ aqua lapidez ſnſpis
sauit: tunc temporis aqua ystricta accipiet formaz
a molle cere iam p̄dicte. ¶ Postea uō api nas tuū & gi
ra mollem cere ad ſntſtuī: & ſupius talr q̄ ſbstantia aq
ue gelate tangat ſbstantiā aque ſnduratis & ygelan
tis ſm mediū: post hoc claude ual multū bn̄ & pone
cū suo cohoptorio & claude ſnctura cū pasta de fa
rina siligims facta & pone ad solem p tres dies. ¶ Et
tunc p uirtutē balneationis qua accipit lapis post
suā formationē: ſpē ſnduratz uirtute p̄a ystrictiua
minerali illz: & hoc p calorē solis mouentē uirtutē
nālem ſnformatiuā que stat ſn elementorz q̄litatib
us cū suis ſnstrumētis. ¶ Preterea cū rudelis lapid
em tuū ſnduratum & multū bn̄ ygelatū dunde ip
sum amolle cere rōne sue ystrictionis. Tunc tempo
ris potes cognoscere tſminū sue ſnduratiois nō obst
antib⁹ coloribus accidentalib⁹ qui apparebūt ſnſſo us
q̄ que transgrediatz p digestionez tertia que fit cū
igne communi quem tibi ſnferius dicemus. ¶ Extr
ahe illum de aqua & illam pone ad partem & ſerua
ipsum ſnuale utri p modum quē tibi ſnferius desig
nabimus factum. ¶ Tertia formatio fili fit p tempus
longius cum cere detſminatione sicut alie ſnqua ue

re quelcunt omnes tamq; ꝓtime ꝓfectionis ¶Ista for
matio fit ꝓt ꝑpode archanoz q est furnus ꝓhalis dep
utatus ad hoc ut uidere poteris ꝑ figurā ꝓtextus del
ctē. ¶Accipe igr ꝓx noīe lapidez tuū ꝓduratum
sicut ē ꝓuale suo & pone ipz ꝓ olla que est sup cocol
lam & sup pone altam ollā & da sibi ignē de seratura ꝑ
noue dies nāles ꝙtinue. ¶Fili hic est locus deputatus
ꝑ artificez sicut vult nā. ¶Similis gō diebus p̄dēis abs
trahe & uidebis hoc q t̄ ars de potentia ꝓductz deduxerit
cū suis ꝓtrīis nālibz. ¶Tunc igr fili utere illo ym cō
ditionē & uirtutē sue nature. ¶Quēstio patē. ¶Si lap
ꝓhoz cadit ꝓ doctrina formationis istius. ¶Fili hec regz
ula nō soluz ad ꝓciosos lapides: sz ēt ad lapidē ꝓhoz
extendit qm sicut ex una ꝑte sunt due aque ex quib
us ars ꝙponit: q; uult cū suis ꝓtrīis: sicut ex alt
era ꝑte due alie aque ꝑ quas format tota ars alkimie
q2 una aquaz facit lapidez uolatilē. Altera nō fixat
ipm cum uelle. Et ꝓ hoc fili nā opatr q; ꝑ alkimiā
ꝙformat sz ꝑt altius nature. ¶Hec dra fili cātz ꝑ ele
mētoz diuisionē & nō diuisionē. Vam fili utraq; ars
a mā nō discrepat quātū ad ꝓncipuum suj. timē

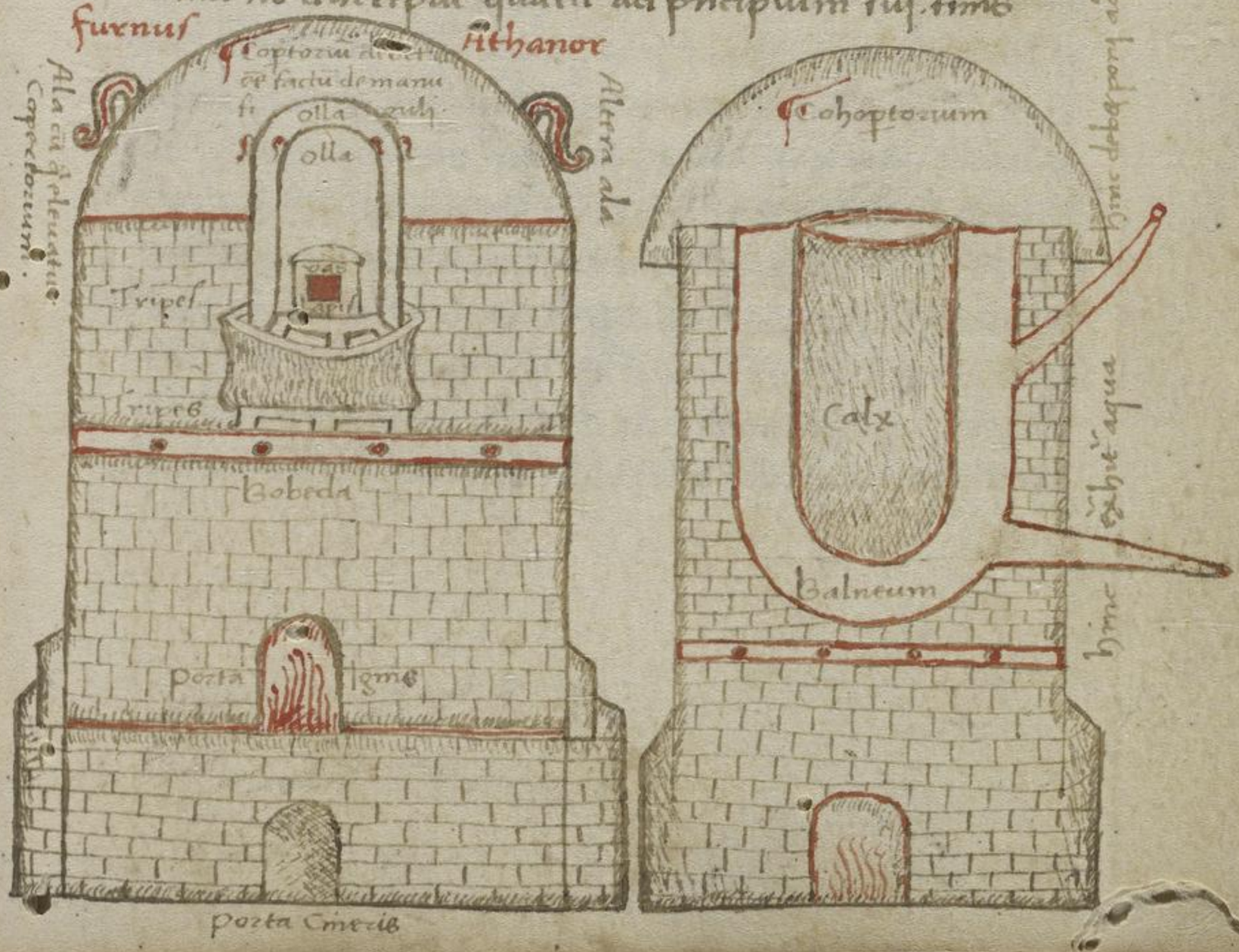

Dicto de Magistrio ꝑm libꝝ ſnquo dedmus theoꝛicā
Quintę Eſſentie & declarauimus modū ẽxctionis ei
us aquacumq; re elementata ſnquo ẽt tractauimus
gñaliter de magiſterio lapiduꝫ preciosoꝝ & alkimi
chozum. Congruū eſt ut dicamus qualiter iſte omꝰ
quīte eſſentię applicantᵘ ad Cozpus humanū: Vnde
iſte liber ſic ſntitulatᵘ. Deus ad te ſume metuendᵘ
qui es hmis & pzfectio oīuꝫ qui te metuunt: & aq̄
Omne quod eſt optimū ꝓcedit

Incipit Secundus Liber huius Voluminis qui ap
pellatᵘ de remediis ultimatis gñalr ad Comodum Co
rporis mq Conditum.

¶ Li ſnhoc ꝑnti libro tractare ſntendimus
de applicatione quinte eſſentie ad corpora hu
mana ad fmē ut ꝑ illam curent7 omnes mō
bi ſncurabiles ſm ſudiciū modernoꝝ phy
loſophoꝝ medicoꝝ. ¶ Et ꝙ qui vult ꝓfunde ſndaga
re rerū ꝓpria que detexim9 cū tꝫ luce oīa ple
narie nequeant ꝑ ipſum attingere: ſſta quippe ſnt
erentia q ẽt rerū nāꝫ: Complexiones: Virtutes:
ꝙ ſnfelicitatē nature ꝓ ea quippe que ſnpntī libro de
ſignamus. ¶ Fili ſcias remedia ꝓcurare corpoꝝ hu
mano ſubito & qñ miraculoſe ut viri euangelici re
ducantᵘ habiles. aliter aduerſus ſnfectionis ſaboꝛes.
Quia nā ꝑns liber diuiditur ſnpartes duas. ſn
ꝓhemiuꝫ & tractatū applicationis. ¶ Prima ꝑs
hꝰ eſt ¶ Fili ſn hoc q7. ¶ Secunda ē. ¶ Magiſte
rium ſncura ſncomodoꝝ q7. ¶ Itē ſta pars diuiditur
ſntot partes quot ſunt cure. ¶ Item fili ſubiectū huiꝰ

libꝫ est quasciꝫ ſnfirmitatꝫ quātitatiꝫ grauꝫ & desp erate ſnt curatiue: nisi sit ultimus terminus ꝑstitutus ideo ¶ Item tm̄s qꝫ ipm̄ reuelamus dare: qz de se manifestus.

Incipit Prohemium.

Ili ſn hoc presenti libro ſi ſpecificata eet doctri na oīuz morboz a capite usqꝫ ad pedes rideremus libꝫ plixum ꝙ nrām ſntentionē: ex eo qua prius ipsum diximus esse ꝓpdiosuz: ¶ Quapp tili una regu la gñales ſituabimus unde possint omnes morbi a cap ite usqꝫ ad pedes curari cū nra qūta essentia ¶ Postea uō descendemus ad aliqua ſpecifica cū collatiōe ut ꝫz doctrina quā de ipis dabimus ſciat quilibꝫ ſnquisitor veritatis de alijs ſnuestigare ſm suū modū uñ sequitū.

Canon ꝓmus quomodo ſmpedimenta Senij euitantū & ſuuentus ꝓstina restauratur: & omnes morbi a capite usqꝫ ad pedes ſngenerali curantur.

Agisterium ſn Cura ſnomodorum a capite us que ad pedes sic fili ꝙdicebꝫ ꝙ tu respiciaꝫ ſnfir mitate cuius gñis est: & cuius ſpeciei: & respiciaꝫ cuius quātitatis & qualitatis est: & utrum sit minus molesta uel nō ¶ Tūc recurre ad nrum libꝝ de ſi pliciꝫ medicinis: & medicinaꝫ qualꝫ ſnuenerit ap ꝓpatas doloribꝫ appone ſn nra qūta essentia: & applica uel ſmpotu uel ab ex̄: Et cito: & ſnfra modicū tempus erit ꝑfecte curatus a quacūqꝫ ſnfirmitate.

¶ Questio ꝑ. ¶ Quo cognoscam gradū ſnfirmitatiꝫ & qu alitatiꝫ cū nullus ꝓhoz talem doctrinā posuerit ſn libris suis. ¶ Solutio fili: ¶ Ut recurras ad ꝓnapia medicine: & ad Artē medicine: & ad librū de Reg

Questio

Solutio

iomby ſamtatis: & ad figurā de ḡrijſ: & ad libr̄m vri
nare & pulſium quos ſup artez mediane ḡposuim?

Questio ¶Questio p̄r ¶Quō ducat medicinas ſnuemā Si libr̄ū
de ſmplicib⁹ medicinis habē nō potero. ¶Solutio
Solutio fili ¶Vt recurras ad libros ꝓhōz qz q̄ſ nō ꝓfecte
tractauerint: tm̄ ꝓ eoz doctrinā melius operaberis
q̄ ꝑ te ipm̄ ꝓbando medicinā istam aut illā. ¶Se
nij nō ſmpedimēta sic uitanꝫ: & ſuuentus ꝑſtina
sic restauratꝫ usq ad terminū nobis adeo ḡstitutuz.
¶Et est ut accipias q̄ntaz essentiā aque ardentis cō
ditionatā ꝑ modū ꝑmi libr̄j ſntra quā ſnfunde q̄n
taz essentiā aurj & perlarum aut ꝛpuz auri & plāb
& ex hac mirabili potatione pōt Senex mane & ſe
ro ad q̄titatē ſeminucis plene: & ſntra paucaſſimos
dies ad tantā ſnco⁹mitate deuemet, ut manifeste
& ſenſibiliꝫ ſentiq ſe ad ꝑſtinū zobur reuertiſſe. Et
tunc quippe gaudebit ſe ad ꝑſtinā ſuuentutem
deuenisſe: tm̄ cautela ē ſnhoc tempore vine te-
retꝫ ¶Si nō adideris q̄ntaz essentiā vulgo sic erit
magnuz fortuſ rn operatione. ¶Vtatur n hijſ die-
bus bonis comestibilibus & vno ꝑ biberit addat q̄n
ta essentia auri & plarꝫ sicut te docui ꝑmus liber di
xerit & multū ſolerter. ¶Hec est Regula q̄ ſua
bis ſndeterminato senectutis: & ſuuentutis recuperatione.

Questio ¶Questio p̄r ¶Videtꝫ mihi ſmpossibile q ſenectus retr
ogradiatꝫ ad ſuuentutē q̄n ſi hoc esset uerū nullus
ꝑmanꝑet tyrannoz deuenisſ & ad mōtez: etiā null
us alius utens hac medicina quia sic deus erit ſi-
Solutio ſe ipm̄ ut patet Gen. vi°. ¶Solutio fili. ¶Nō di
cimus tibi de talj retrogradatione q̄ que ultra nāz

deuenit sicut uidemus quotidie q plures hoies nō st
quinquagenta annos & rōne ꝯplexionis uel alicuius
corruptionis apparent sm rei ueritate .Lx. ut Lxv.
& sic de aliis qui nō duxerūt .xxx. annos & apparet
sm rei ueritate .xxxxx. annos ꝙ hoc taliter intendimus
p doctrinā huius canonis fructuarie ut
nō senescat magis q̄ p nām possit senescere: & q̄re
ueritatē adipiscimur statum: sensum: & uires recuperē:
& canos mutē in rubrū usq; ad diē mortis sue ꝯstitute
ute p deum.

Canon Secundus in suscitatione mortuoꝝ q est un
um de secretis maximis in hoc libro.

In hoc canone mortuos appellamus nō illos q
simpliciter sunt mortui: sz illos de quib⁹ ultimate desperatū: ita q amicis & aute actib⁹ sūt
derelicti: intantū q et sensibus nō utantur: huic mō
tuo in tali desperatione subuenimus ut satis cito resurgat & loquatur & viuat: nisi sit ille ultimus tēmi
nus adeo ꝯstitutus. ¶ Et magistrum huius secreti ē
ut tibi tuas sibi q̄ntam essentiā p sē solam & statī in
ra modicū tpūs resurgā & uiuet. dux in stomacho
transglutiens & influā cordi radium uite nāli colo
ris: & defunctam nām ipām uidebis reparari. ¶ Et
si uis uli q hoc fiat in par. 15ª hore uel q̄ in .20. pu
cta rologij: ita ut astantibus credatur illusio
uel miraculum euidens. ¶ habeas aclidoniā cuius flos
& fructus st in colore auri nitentis. q. elemēta ex
acta p magisterium p̄m libri. ¶ Et accipe de elemē
to ignis q̄ est tamq̄ liquor olei & affige nostre
quinte essentie in quantitate unius granī tritici,

q statim rerurgas ſntra modicū ſpatiuz ſi ſufficere fuerit patiens ad ipaz tranſgludiendam. ¶ Deinde Gubernacula eum cū administratiōe qute essetie ꝑ se: q sciat q ꝑfecte curabit⁹ mihi dns deꝰ ſubeat illū cito morj. ¶ Et dico t' q hoc est ſbtilissimum aput modernos nec nō est mihi unus q tāta sciat bona. ¶ Ipſi quide assunt nām demuciaz nō posse recuperari cū suis medicinis q murmby absq; nra quātā essentia: q assunt ſmpossibile magnū. ¶ Cuz nō uident hōiez morj: dicūt nulla est resſpnā n sol⁹ deus qui ab ſsto puello ſstuz ſntroitū possit liberare quoz ḡrium assumus. ¶ Tu aūt fili opere ſm doctrinā tibi traditā ſn canone ſsto q facies mracula ſuper terram.

Canon Tertius ſn cura Leprosoz ut Reuertat⁹ ad sanitatem pristinam.

Voniam ſustus dē ſmpena peccati ſn nos ſnfluit multos gradus ſnfirmitatis & ſnter alios ꝑ ga lepre detestabilioz est ac ſgnominioz humano ge neri: q est difficilis: q aliquādo ſmpossibilis cura ei us: ut lepra que ꝑmictit⁹ adeo: q ut lepra greci: et Constantini que lepre nullo ſngenio humano curari possunt nisi diuina uirtute dequib⁹ nos minime hic loquimur: nec ēt de illa que uenit ꝑ generationem. ¶ Nos aūt loquimur de plaga lepre que aduenit hoib⁹ ex humorum corruptione uel uenenoz ſnfi cientiū nām: q: huic tali remediis q ꝑfectaz sanitatem ſntendimus ſn hoc canone parare si ēt multuz q tripli uel modicū ꝓcessit. ¶ Recipe igr hoc arkanum & meam quitaz essentiā & auri q ꝑelaz

q̄ ministra patienti ꝙ octo dies dando sibi mane unaz
plenā nucē: & sic plene curabit. ¶ Nam hec ē celestis
medicina que totā lepram cuiuscuiz humoris peccātis
intra modicū tēpus curat. ¶ Hoc quippe est Azchan
um maximū & utile magistriz inhac intermutate.
¶ Item sili alius modus est in cura huius morbi: ut acci
pias aquā factā ex fragis que sūt fructus madij mu
ltum bñ zedolentes: & affige illā nucē q̄ste essentie
una cū q̄sta essentia auri & plarum quas p̄mus li
ber docuit te extrahere ad plenuz in Canone dissolutio
nis metallorū: & applica illi & videbis mirabilia ut
effectum stupendissimū: ¶ Nam & si adideris eusq
ntā essentiā facet itaq; fortius ata quippe harum
dissimulat leprosos si bibatz: ¶ Et limiantz macule
potissime si ipam miscueris aque ardentz. ¶ Opare
rgē fili sm doctrinā tibi traditā inhoc canone & no
ueris te omnē lepram cum suis speciebus p̄fecte cur
[illegible]z.

Canon Quartus ad curanduz Paralisim Inquocūq; Corpore humano.

Paralisis est morbus difficillimus ad curanduz
intantuz q̄ iudicatz apud prudentes modernos
pro nōbo impossibilis curationis: ¶ Et magistrū
huius curationis est: ut affigas nīce q̄sta essentie
herbarum qui dē yua: & baluā: & grana bynaris
& da ei impotu p nouē dies: Et unge extinc q̄nove
ris dando ei balneum calidum & humiduz cū hijs hēb
is q̄ p̄fecte curabitz. ¶ Intantū q̄ videbis ipuz morb
um nūq̄ habuisse & amulabit incolumis: & mēbra
emendabit tamq̄ si nem illius morbi nūquā habuisseq

¶Item aliꝰ modus est ut applices q̄ute essentie cel
que humores uiscosos purgant & da patienti q̄ mo
dus supdictus q̄ sciat q̄ p̄fecte curabitur.

Canon. v. ad Consuptos intoto corpore & minus ma
cilentos sicut sunt homines raze yplexionis & pueri
& Ethici. 2.

Si aūt oīus illoꝝ cura uera cū mā q̄uta essentia
Jam.n. tibi diximus q̄ nām debile ꝙfortat: deper
ditum restaurat: restaurata ꝙseruat: & carnē nāliter in
corpore minus macilento et q̄ stupto ꝙparat. ¶Est
aūt intuor fortius magisterium ut extrahas ab herba celi
onia quatuor elementa p̄ magisterium p̄me libri: & acci
pe elemētum aereū q̄ est incolore olei optimi & misce
cū q̄uta essentia & infra modicū tempus erit uirtu
tis mīraculose restaurate & ipe homo fiet pinguis
sup̄ q̄ credi pōt. ¶Non est p̄ter istam res in natura
que tantū inhijs remedijs possit valere. ¶Ite si accip
ies cānem cancroꝝ fluuialiū. i. puluēz alexā
& misce mee q̄ute essentie idem faciet. ¶Et nota fili
mi q̄ hec est ultima cura aqua inquocūq̄ gne & aspet
ie febriū intantū q̄ si puluis illoꝝ detꝫ in esu post si
gna digestionis cognita: p̄fecte curat patiente aquaeū
que febre & hoc archanū est inquio p̄ebuandum.

Canon. vi. Ad Curam demomacoꝝ: & malancomicoꝝ:
& omniū morboꝝ caducorum.

Vera experientia docet nos q̄ omnes melancolici occu
pantur inhorribilibꝫ cogitationibꝫ: Nam humor
ille malitiosus ortus habet a splene & fumi illius p̄po
ros ascendunt usq̄ ad cerebrū & fantasiā mouet: et
ymaginatiua cū ꝙturbatione intellectus: dormiendo

horribilibꝫ

horribilia fantasmata fabricat: Vigilando hõrib
lia cogitat. ¶ Aliqñ aũt iste humor est minus
malitiosus & gñat Epilentiã uel Apoplesiã ¶ Cui
talibus.n. infirmitatibꝫ demones frequenter misce
tur: intantũ qꝫ infirmitas mixta cũ demone torqu
et patientẽ. ¶ Aliqñ aũt fiũt stulti & secuꝫ loquũtꝫ
& uidentꝫ multotiens cũ hoibꝫ qñ si disputaret: et
nõ misi secum disputant: & etiã tales uemũt indesp
ationẽ: & seipsos occidunt. ¶ Cura nõ istorꝫ talis
est ut utantꝫ mea quãta essentia uel qꝫ inpa mist
antꝫ hec medicine: fumus terre: Centaurea ma
or: Tymus: Epytymum: Lapis lazuli: Elebozus ni
ger elebozorꝫ: & dmncte state in mea quãta essentia
p tres horas q̃ da ei inpotu bis indie & semel inno
cte & unge ab ẽx totum corpus & regionẽ splenis.
Ista quippe medicia cerebꝝ mũdificat: melãcoliã
purgat: & letum̃ zedit patientẽ & pfecte sanũ intra
zudiet si istam medicinã ꝯtinuauerit: ¶ Questio Questio
pr. ¶ Quo pot fieri qꝫ demones p medicinas possit pa
corporibꝫ eici cum nõ habeãt corpora inquibꝫ possit
zecipe impssiones medicinarꝫ cũ sibꝫ potentia cre
a oibꝫ optẽtꝫ. ¶ Solutio sit. ¶ Multe ẽones possent Solutio
assignari insolutionẽ huius questionis tam extesti
bus sacre scripture: q̃ p ẽones necessarias. ¶ Demon
es fugantẽ p uirtutẽ zerum medicinaliuꝫ sensualiũ
Ideo dico ẽonem sacre scripture ad solutionẽ questio
nis. ¶ Filo Sacra scriptura in libro Tobye demõstrat
demones fugari uirtute zerũ sensualiuꝫ in modo
honesto & sancto hoc est sine fumigatione Sacri
fitio &cẽtꝫ. ¶ Nam in eodem libro .c°. vi°. dixit qꝫ

posuit Tobiaſ parte ſecoꝝ ſup carbones & demon fugit
tota domo. ¶Item eodem. C. posuit tobias parte cor
dis sup carbones & fumus illius effugauit or demon
ioz genus. ¶Eor patꝫ fili solutio ꝙstroms p sacram
scriptura: hoc aut p creclē ¶Dz si uis fili intelligere
quō humus ꝙstroms solutio soluat p rones ñales ac
cipias ista principia: Causa: Effectus: & Iustitia ¶Vr
facio ustā ꝙnes uel rones. Remota cā remouet eius
effectus. ¶Item Iustitia est id rōne cuius redditur unicu
iq; ꝙ suū est. ¶Ex pma maxima fili talem rones iudica
mus. ¶Demones ad corpora iungunt humana ppter
malā dispositionē humoriū corrupti aut infecti melā
colici qui malas figuras ngras horribiles formā
infantasia: & intellectū ptrahunt: ¶Demones autem
has formas habent ingsuetudine accipe: & gmunit
habitare in locis obscuris & solutarijs qui diu p qui
ntę essentię unitatē & aliaq; rerum acorporeitā
lis humor expellit qui est cā demonis ꝙ id tale
corpus deuenit: Tunc temporis demones simul
cū humore euanescunt. ¶Alia uō ratio talis ē Si
cut potestas dei potuit & pōt elementoꝝ qualitates
stare facē in Acheronta post die iudicij sine ꝓprijs
tantijs coessentialibus ad uindictā sue diuine sōstā
tie: Sic pot ipos demones facere pati sōb actibus
sensualiuz: ut ueritas sue potestatis que cū ipa iu
stitia queritur habeat sōiectum in quo possit uti
suo actu sm quātitatē culpe: Alias n equalitas
ueritatis esset destructa pp defectum liberi ābi
trij rōnē cuius deus nō haberq potestatez uteq
sm dispositionem suaꝝ dignitatum in creaturis

qd est impossibile. ¶ Est gr̃ uerum q deus hab
et liberum arbitrium ut utat̃ sm̃ dispositionez
suaq; dignitatũ inp̃ncipijs creatis: & redd& poen
am sm̃ quãtitatẽ culpe: & meritũ & gloriã sm̃ suũ
modum. ¶ Non ẽ g° dubitandũ quin deus ad iudiciũ
sue diuine iustitie sbmittat demones actionib; sensu
alib;. ¶ Item fili soluto questionis plibate patz
pactiones nigromantie salamonis cum q̃ demones
cogunt̃ ad faciendũ opa bona: aut mala uirtute ver
borum: lapidũ: & plantaq;. ¶ Patet gr̃ qualr̃ dem
ones actionib; rerũ sensualiũ sbmittuntur. ¶ Ite filiol
are pot intelligi p actione ignis auerni quo torquẽtu
aie dapnate & spi met demones ad multiplicationem
sue pene q̃ uis sua sbstantia no sit ex q̃tuor elementis
ppta: tamẽ ut sua pena magis multiplicet̃ sententia
ut eius pena iussu diuine iustitie. ¶ Nam fili q̃ tra
infinita substantia peccat infinite punit̃ op̃tet. ¶ Pe
na igr̃ quocũq; mo posset magis pena putq: Sz pter
uisionem diuinã nulla pot maior pena dari q̃ sub
mittat̃ actionib; rerum sensualium. ¶ Et p hoc filiis
patet tibi reuelatũ qualr̃ mediante sensuales actiones
habent ad demones fugandum de quocumq; corpore
¶ Itere g° fili ista medicina supdicta & curabis q̃
plures demoniacos apopleticos: & malancolicos & poti
ssime si dictis medicinis adideris herbam que dicitur
ypicon que alis dicit̃ fuga demonũ seu pterita: nã
fumigato semine eius fugat omnẽ demonẽ ap-
petatẽ corporis uel domo.

C. anon. vij. Ad illos qui timorẽ habent & infirmitatẽ: & Debilitatem post infirmitatẽ & ad reparа

tionem Audatie & fortitudinis plusq̃ per natu
uram posset habere.

¶ Illi nõ dicimus tibi Inuanũ q̃ ne Intellectus
humanus põt capere: neq; lingua nãrare mir
aculosas uirtutes quas deus posuit Inquãta essen
tia uini & oũm rerum elementatarũ: ¶ Et Inte
omnes quãtas essentias ad hoc magistruz pre
valent quãte essentie herbaz poeme Angelice
Croci: Perlaz: & Auri. ¶ Si nõ oũz istaz quãtas
essentias misces cũ quãta essentia vini & dederis ei
potu subito & qi miraculose hõ qui ductis torquet
Infirmitatibz timore admictit & debilitate: q fo
titudine recupat exteriore & Interiore: Intantu q
mõtem ytepriq; nec timq; quicquã: Sup modo effici
tur audax & fortis uiribus. ¶ Nam Intantu sibi vi
res aumentant q est Incredibile nisi q experimentum
apparent effectus. ¶ Est aũt tibi cautela adhibe
da ne tale secretum uenat Inimicus tyrannus
cũ fuit necesse & plient ẽ paganos: Tu adhibeas eis
& horibz azmoruz Inquãtitate uinus seminicis pl
ene & facient mirabilia Implio. ¶ Nam dicimus
tibi q subito aumentat uires & audatia sic ful
gur eburit Intima cordis absq; lesione cutis.

Canon. viij. Ad Curandum illos qui sunt le
Veneno uel potu uel quouis alio mõ sunt Infecti.

Iagam Venum fili te oportz cognoscere ad ipi
am curandũ qi multis moris meis corporib
us contingit. ¶ Sicut ex morsu scorpionis: Vipe
re: Iacrany: Canis rabidi: uel alterius rei venenose
& filigtyt et expotu: tactu illaz quibz cito

adhibenda est cura ne pereant. ¶ Sume igitū
quītā essentiā vinj uel quītas essentias aurj. Pe-
onie: Angelice: Rute: & Raiphanj & p se vpam da
impotu patienti & cito curabitur. ¶ Item fili ut fō
tus sit antidotum Nisi quītas essentiales dicta
mi zubei: Scope vegē que pommis halq rebus ze
pugnātibus veneno tenq principatus ¶ Boli: Gentian:
Cornicornū si pōt haberi: uel vpas vel pone imo
stra quīta essentia & dimitte stare p tres horas: & post
da patienti & cito curatus erit & hoc impotu & unge
ab ex locū infectū: & etiā totus corpus & mirabilis m
raculj effectum in cura Venenorum.

Canon Nonus ad humores infectos: Calefactiones Pruxigines: & Pediculos.

Omentum gnātionis pediculose Pruxi-
& Calefactionus in humano corpore e humor
infectio & putrefactio. ¶ Homo in qui istas infir
mitates vult inquietat & est anxius: & nō cessat se sc
alpere & in nulla re placitum sumit. ¶ Ideoq; fili
nulla res est immūdo que potius infirmitate hāc
cura & nisi illa que corpus purgat a putrefactione qu
acumq; & humores corruptos assumit. ¶ Et h cum
ista quīta essentia. ¶ Si dederis vpam impotu & un
xeris ipm corpus ab ex intra paucos dies erit
perfecte curatus & potissime fili si ad ungendū mis
ces argentū vivū sulfur: & ad potandū misces & trap
hystagriā. ¶ Est aut fili notandū q; quīq; pedicul
ose cura est impossibilis ut qn ēone peccati alicuj
persone infligitur talis morbus ut habet Actuū xij°
de Herode que percussit angelus q^a^ dedit honorem

deo & ꝯsumptus uerimby expirauit ¶Item qdā Romanus ympator nullo remedio medicoꝝ potuit liberari specialis & ꝯsumptus ab eo expirauit ¶Nō at de tali cura: ꝛ de illa que ym nāy euent: nos dicy?

Questio ¶Questio pr. ¶Quō cognoscam qn̄ est infirmitas nāl
us: & que est que mitty? a diuina Justitia ¶Solutio

Solutio fili. ¶Potes pfecte cognoscere cū quātā essentiam
sibi mīnistrauīs cum rebꝫ ꝛpetentiby & nul[illegible]
tiet remediū. ¶Time pfecte cogitare potes ipum
ad mortē sine fallatia: qm̄ fili Impossibile est ti
morbus ueniat a nā quin cum administratione
quinte essentie ſentiat pfectā meliorationem.

C anon Decimus ad Quartanā expellendā ut ad Salutem redeat Infirmus.

Ad Vnumquemq; orbem ille medicus reputatur
esse medicus maximus Inter alios qui Intra p
paucos dies ſcuit curare quàtanā qm̄ Infirmus
est magne plexitatis & de nā terre. ¶Nullus me
dicus qui cū honore exeat de cura illius ¶Si ergo
fili hanc Infirmitate curare uolūs Intra tres uel
quatuor dies da patienti Impetu meaz quātā essen
tiā: & unge sup regione ſplenis & erit pfecte cu
ratus. ¶Item si uis ut fortius opetur adde illi
ea que melancolia purgant quasi postmodum
incura demoniacorum & administra patienti et
fortius opabity ¶Si adideris Laurinaz que ar
bor que nascity Juxꝫ riuos qꝛ ꝑum respectuz hab
et ad hanc febrem Instantū qꝛ si de succo illius fi
llaūs duas uel tres calefactas & mictanty Infir
mi uel Infirme tollit tipuz illius diey

Canon. xi. Ad Tertianā febrem expellendam.

Tertiana febris quedam vera: alia nō vera
In cognitione aut-haruz februz queze doc
trinaz quā posuimus in dictis libris meis: ¶ Hz in
cura illarum q̄uis sit differens apud modernos
effectus: Tamen hic cū vna medicina gñali rem
eduem adhibere intendimus. ¶ Contra Tertian
[illegible] de colera pura hanc adhibebis curā
6 granigia Reubarbarū adquantitatē poderis
duoz denariozz: q adhibe mē quīte essentie cum
ponderē unus denarij Scamonee pure & dimic
te stare p̄ tres horas & da patienti p̄ quātitatē Vn
ius nucis plene p̄ gtimationē trium diez & erit
pfecte curatus quibz hmōi talem febrē. ¶ Et quia
Intertiana nō uera miscetur flēma adhibebis
medicine Turbit: Sene: & Polipodiū: & da patienti
unūz pfecte sine fallo si morbus fuit a natu
ra missus hoc est q nō sit missus manu diuina
p̄ aliquod delictum &c̄.

Canon. xij. Ad Cotidianā febrem curandam.

Cotidiana gñatur ex corruptione fle
matis: & exhabundantia eius & deo est que
dam uera: Alia nō uera. ¶ Vera quippe causatū ex
flemate nāli. ¶ Non uera causatur ex flemathe
nō naturali: cū qua simul cōrupit aliquis alius
humor. ¶ Quecūq; igr sit febris ista pfecte curatū
cū quīta essentia mā p̄ se solā, si adiderit impotu
& spatiū trium diez. ¶ Si nō adiderit rei quae
flegmā purgant quae sūt inuentu facilis inuenies
erit mirabilis effectus. ¶ Item si addiderit huic qn

te essentie p se herba que dr Mezereu. aliter erit magistrum fortius opus. ¶ Expressum ex gli de suco sumus illius & instillatis tres guttas in nar ibus. in dext. uel in aure patientis tollit typum cotidiane. ¶ Hoc idem facite sucu medicinis flem ma purgantibus adduxeris illas nre ante essentie.

Canon. xiij. Ad Continuas febres expellendas.

Ili febris ytima multiplex ē. Queda ... guine & ista diuidit in duas partes. ¶ Queda ex multitudine. & queda ex corruptione illius. Item queda fit ex colera & ista dividit in alias duas: quedam est que fit circa regionē cordis: alia fit in cerebro. ¶ Item ista que fit in cerebro dividit in duas partes quia quedaz fit a parte ante: Alia a parte ... ¶ Item alia fit ex flemate & ista dividit in tres partes. s. in maiore media & maiore. ¶ Prime uo febres sanguis una dr Synochus: Alia dr Sy... ha. ¶ Item febrium colere una dr Litargia: alia dr Alia dr Frenesis: & alia que fit a parte retro dr Litargia. ¶ Tez Alie febres flematis dicunt Emitritthei. In febribus n. sanguis oportet flebotomia fieri & postea ut applices illi quita essentia cu quita essentia Camerozi fluuialiuz & Camphore: uel ut misceas ista adinuicem quitā essentiā & del infrigidat ut exalet febris & inflāmatio. ¶ Item febri colerice applica inuicem quitaz essentiā cu rebus que refrigerant tam in potu q̄ ab ex liniendo & et Camerozi fluuiales cu eis simul addes & Camphorā. ¶ Item febri flematice applica inuicem quitaz essentiā cum rebus que purgant fleuma quas eligis de tabulis

Synochus
Synocha
Litargia causon
Frenesis:
Litargia
Emitritthei.

pmi libri: Et infebre que fit apte retro capitis ꝯpe-
tit illimitio mre quite essentie mixte cū rebus calid
ie: q; impotu detur refrigerativa ¶Item si oibus ist
il antidotis misces quitas essentia sanguis humā
ni exactam p doctrina pmi libri in Canone qui in
quit ¶Non pfirmeta &c. effectus miraculosos fac
ies in cura istius febrium & ista ē sufficiant.

xiiij. Ad febres pestilentiales expellendas
q medicorū nemo facere didicit.

Ili impestilentialibus febribus nullus ptere
unus modernorū sciuit utile adhibē remed
ium ex eo q ignorant nām. ¶Tu igit fili cū Chri
sti adiutorio patienti adhibe mras quitam essentia
pfectā solam ad quātitate unius seminucis plene et
pfecte curabis. ¶Si aut fili uolūs fortiorē
medicinā pone mras quitas essentiarū quitas getia
ne: Diptami rubei. Gariofilate. Boli armeni:
Coralli: Scope rosis: & Rute siluestris: & de ista
medicina mirabili radulsuite ascendq ad cor qui
aueris introrsum expellq. ¶Unde fili dicimus t' in
euitate q postq gustauit securus erit q no piculabi
tur ex illa febre si intra una ptmita die succurre
tis infirmo.

Canon. xv. ad Spasmum.

Spasmus est multiplex: Quidā est ex repletiōe
Aliud ex passione: Aliud qui supuenit in cica-
tricibus qualitercumq sit mortalis. ¶Hunc g succurren
dum est cū potu & illitione mre quite essentie
¶Et si adideris illi ves hirundas quas sumes de tabul
is pmi libri. ¶Item huma cura est in hac infirmitate

prouocare febrē quia sic prouocabis. & q̄ assumas herba que dr flamula & miser cū mā quita essētia & dmute stare p̄ter horas & unge & fricā fortiter arteriās & spinā dorsi & cohopi multū bn̄ cū ſambuc & uenę ei statim febris que postquā dū uenerit ei spasmus curat. ¶Nunc labora ad curandum quia cū carnibꝫ cācroꝝ fluunt alūi mixtis nīe quitę essentię dando infirmo impe- ungendo corpus ab ex̄. ¶Si uō p̄cesserit spasmus fuerit ex inanitione: Comedat infirmus. ¶Si uero ex repletione da sibi dietam. ¶Si aut fuit de sup uenientꝫ cicatricē: cōsolida cicatrice cū ferro ignito p̄us: postea cū putrefacientibꝫ: postea cū illa que fac ut carnē nasc̄: facientibꝫ oibꝫ istis mixtis nostrę q- essentię.

Canon xvi. Qualiter administranda debeant medicine laxatiue: & ad Podagras & Guttas Cuiuscumq; generis. 2

Origine orbis Vniuersa philosophorum multitudo indagare nō desunt modū administrationis laxatiuaꝝ medicinaꝝ: ¶Primo ut nō interficiant. ¶Secundo ut nō faciant uitutis casum. ¶Tertio ut sine periculo agant impartibꝫ remotis & ab illis partibus humores corruptos adducant. ¶Tempera igr̄ fili dictas q̄ntal et sentias medicinas cum mā q̄nta scientia & non potēs incura tua errare. ¶Iam tibi sepius dixi mus q; aliq̄s administres quantā essentiā p̄portionatam huic dolori uel illi: q; dimictas stare illas medicinas que aspectum habent ad illā p̄us.

p tres horas sn illa: postea administra patienti. ¶ Que Questio
stio pr. ¶ Quare pcipis laxatiua cū quīta essentia
administrazi: cum oīs uirtus rei cuiusq; centuplo au
mentet; ab ipa quīta essentia q̄z si sine illa essq. Et
si hoc pr est uerum: Nulla medicina pot t̄bn alic
uj sine mortis piculo. ¶ Solutio fili. ¶ Recipimus Solutio
tibi administrare medicinas laxatiuas cuz mra
q̄ essentia ad sme ut melius & fortius mā
pzeant operose exhat; ¶ Et ad sme ut tibi fili
no impendant tante expense. ¶ Tez fili in hoc qd
dicis rone uirtutis centuplate q̄ applicaz nō
possunt sine corporis piculo. ¶ Dicimus fili q
no est tibi necesse ut administres intanta q̄tit
ate sicut administrat; ante applicatione quīte
essentie. ¶ Exemploz si de aliqua me[illegible]a Exemplū
xatiua mīstrat; in q̄tate vnius dragme:
mīstrat; de quīta essentia laxatiua pondus vn
cie rene; uel si mīstrat; pondus vnius uncie
detur de quīta essentia pondus vnius dragme: et
si de alijs pondezibz aliaz medicinaz laxatiua
rum sm suū modum. ¶ Et sic pōt mra quīta ess
entia administrari sine dāpno & periculo. ¶ Mira Nō Cura Gutte
ra aūt vnius gutte Sume bonitatis deus creā
uit mraz quītaz essentiā: & quīta essentia san
guinis humani: quelibet n pte & ambe simul cur
at omne febze si dederis impotu & unxeris locū pati
entē. ¶ Si aūt nis ut fortius optetur: adde istis quī
tis essentijs quītam essentia ebuli: uel ipm ebuli
mixtū cū dictis quītis essentijs & infra tres horas
applica impotu & unge ab ex: & infra modicū tpus

curabitur ꝓfecte. ¶ Nam ista herba a toto ꝑ
tetate curat omne guttam si cocta. cū uino sup
ponat⁹ loco patenti sic calida: & intra modiū tēp
ue uel duꝝ curat patientem.

Canon xvij. In Cyrugia ꝟm q̄ fuerit possibile
Cicatrices & vulnera ꝑ naturam reparari.

Ili Sumus de intentione hic intima una bre
ui dare tibi doctrinā gñalem In Cyrō cyr
gie hoc est qualiter possunt curari cū mea quīta
essentia. ¶ Si caput multotiens ꝓcutit⁹ cū ferro: & oportet ut Cyrugicus querat sb̄tiliter cū ferro suo & cū digito si est aliquod os sb̄motū ut possit ꝗfestim trahi: trahat⁹ statim: Et si aliq̄ man
et fixum cū carne: ꝟm est fractum: ponat⁹ sibi ꝑ
dem cum cutellum cū oleo rosaceo donec cito put
refiat: & os euellat⁹: tūc curet⁹ cū quīta essentia
gsolidatiua: & cum illa que carnē facit crescē.
Si testus sit talis q̄ cutis nō frangat⁹: tūc os fract⁹ fue
rit a parte intus q̄ pōt cognoscere quis ꝑ dolorē ca
pitis ingentissimū & nauseam. ¶ Aperiat⁹ ꝑ modū
crucis & euellat⁹ os statim si pōt euelli: sin aūt po
nat⁹ dictū putrefactiuū donec caro retineſ illud
euellat⁹ ꝑ putrefactionē & os exeat. ¶ Si nō os ca
pitis fuerit fixum ponat⁹ de quīta essentia cor
solidatiua que intra quīq; dies ꝓfecte gsolidabit
os. ¶ Si nō dura mat⁹ fuerit scissa mctat⁹ supra
de quīta essentia gsolidatiua rrea: que ingētiss
me gsolidationis: & pōt filii ygnosci sassio dure
matris ꝑ pustulas inlabijs: qz si statim det⁹ sibi
palea ad tondendum cū dentibus nō pōt ꝑ magno

dolore. ¶Item qñ habḡ facrem plumbeā. ¶Item ſi pia
matrē laſſa fuit-uel quouis alio mō taluter q̄ ſeq
uatꝫ in ipſa ǧtinuitas ſolutio: q̄ pot cognoſci p dol
orem ingentiſſimū: & corruſcationū: & tonitruoꝝ
que poſſunt fieri p ſudutiuꝫ patientiē: & p nauſeaꝫ
frequentē: & p plumbeitatē: & oculoꝝ turbationem.
Fiat illi curatio cuꝫ eadem met q̄ūta eſſentia ǧſol
[illegible] que p̄oculis demōſtrabut tibi ǧſolidationeꝫ.
¶Deinde cura cicatricē cū q̄ūta eſſentia que facit
carnē creſcere. ¶Item in aliis membris fit p̄cuſſio ab
enſe & ſcandumꝫ caro: vene: neruꝫ: & oſſa. ¶Curare
ratur igit̄ pus cum igne ferbentine & oleo: & cum
vino q̄ūte eſſentie mixte retineatur ſanguis. ¶Et
deinde ſi fuit oſ tali ſmotum q̄ ſngtiſq̄ poſſit ex
trahi: exhatur: deinde ponatur ibi ſtup[illegible]ū
miby cuoꝝ mixtus cū modico mē q̄ūte eſſētie: de
inde ſnpellatꝫ mſi ponatꝫ ſibi ſtuppa balmata i aq̄
cui admiſcetur unuꝫ modicū mē q̄ūte eſſentie.
¶Et poſtea cū uitello oui iā dicto ſntīmetatꝫ don̄
oſ poſſit exhi: poſtea cicatrix curetꝫ ſicut de ali
ꝭ dictū eſt. ¶Aliquādo fili fit ictus ſnōpoze cū
ſagitta uel cultello uel cū mornꝫ uel enſe armo
zum talī q̄ uadit p̄funde nimis & oſ eſt ſfictuꝫ.
¶Si aūt talis ictus fuit ſnterebzo nō pōt curaꝝ n̄
cū miraculo diuino. ¶Si uō no tetigerit crani
um cum cerebzo: curetꝫ talis ictus ſicut de aliꝭ
diximus. ¶Si aūt fuit ſnpectoze uel ſnter ſpatul
as & tangat membra ſpiritualia: ponenda ē ſolū
q̄ūta eſſentia que ſanguinē reſtringit: poſtea cure-
tur cū galla ſmoluta i rosa q̄ūta eſſentia ǧſolidatiua

& ſnquinta eſſentia que carnē naſci facit. Si enī fuerit ictus ſn alijs partibꝫ corporis: ſtatim ſuccurratꝫ cū terebentina calida mixta cū oleo & cum quinta eſſentia: ¶Deīn ponatur ducta ſtuppe & cauterio ſicut ſn alijs dictum eſt. ¶Item ſi vulnus cicatrix nouiter facta ſnquacumq; parte corporis: ꝑter q̄ ſn capite & ſn vultu & ſi fuerit ꝓfunda ꝑter q̄ ſn naſo eſt cum [illegible] ¶Item omē oſſ fractum cū ꝓcuſſione aperta eſt ēxhendum. ¶Si uō ꝓcuſſio nō fuerit apta nō eſt euellendū: ymmo eſt apponenduz Cathaplaſma et ꝓ oſſ ſibi tribuat' in ꝓtu dicta quinta eſſentia: & ſn tra modicū tempus erit ꝓfecte ſanus. ¶Item ſi ex ꝓcuſſione vulcera facta: cupta fuerint ponatur ſnc̄are non carne qui ſngrediatꝫ ꝑ vim & trā ſeat ultra cicatricem ex utraq; parte ꝑ duos digitos: Deinde ſuat' cum filo ſerico & cū acu ſubtiliſſima: Deīn mictatur ſntus & ꝑ ſupficiē vulcerꝫ ꝑ ꝑ unde ſutū eſt ponatꝫ de quinta eſſentia ꝙ ſolidatiua: Deīn pars exterior ꝙſimiliter ſuatꝫ & ponatur de dicta quinta eſſentia ꝙ ſolidatiua & curet' ut de alijs dictum eſt. ¶Item filis ſerice ꝓcuſſionis mā ſit ſignū magnū ſicut multotiens ꝙtingit ſntrac uel ſn alijs partibꝫ corporis cum hoc poſſis ſignū removere nō ꝺio: ſz q̄ nō videatꝫ ita magnū & appareat modicū. ¶Rℓ Maſtich ʒ. q. veſtaꝝ malozgranatoꝝ dulcuz ʒ. ij. Gume dragantj ʒ. ij. Croci ʒ. j. Ireos ʒ. j. Camphore ʒ. ij. Carpobalſamj ʒ. j. Terebentine lauate libra ūa Olei olueꝝ antiquiſſimj ʒ. j. Pulueriza q̄ſunt pulueriſanda & ēbra & ſnpaſta cuz Terebentina ꝙcā

pobalsamo pone ad distillandu3 ſn alābico uitrei ſi
mul cū oleo ad ignē lentu3 & collige illud q̄ distil
lauīt ſmceptorio & post cohopi cū aluda & pōn re
ceptoriū ſn fimo uel ſnfra vmacea p quatuor diel:
postea exhe & utere illo ſicut fit cū balsamo ſnfrā
iamdictis ¶Nam potes fili q̄ balsamo uendere adoēz
probatione ¶Item fili mi ſn apostematib9 quibuscū
q̄ q̄ quīta essentia putrefactiua ſedatiua do
loris & mundificatiua: & illa que carnē nasci fa
cit & cute ¶Item fistula Cancri plaga curantur
cū quīta essentia cōrosiua p̄us: postea cū mūdif
icatiua: postea cum illa que facit nasci carnē ¶Et
ista est Regula gn̄alis ſn Curis Cyrugie & ſtat
ſufficiant cautela brevitatis finis ſi libri Deo gr̄as.

balsamus q̄o fit

De apostematibus

De fistula & Cōm.

DIcto de Mediana & Magisterio Quinte essentie
ad humana Corpora. Prosequi ſntendimus de
Eius applicatione ad artem transmutatoriā cuius
ſn exordio libri hac tractatione p̄ormsimus. Vn
de ſncipit Tertia distinctio seu Tertius liber hu
ius Voluminis qui sic ſntitulatur. Deus cum
tua magnitudine & affluentis Largitatis ſncip
Tertia Distinctio Seu Tertius liber huius uolum
inis qui est de arte & alteratione metallorum r
ad te sume metuendum & diligendum & amādū
& ad tuā sanctā fidem magnificandu3 & est ut se
creta sensualia filij ſ ueritatis patefiant.

Et p̄imo Sequit7 Arbor p̄halis.

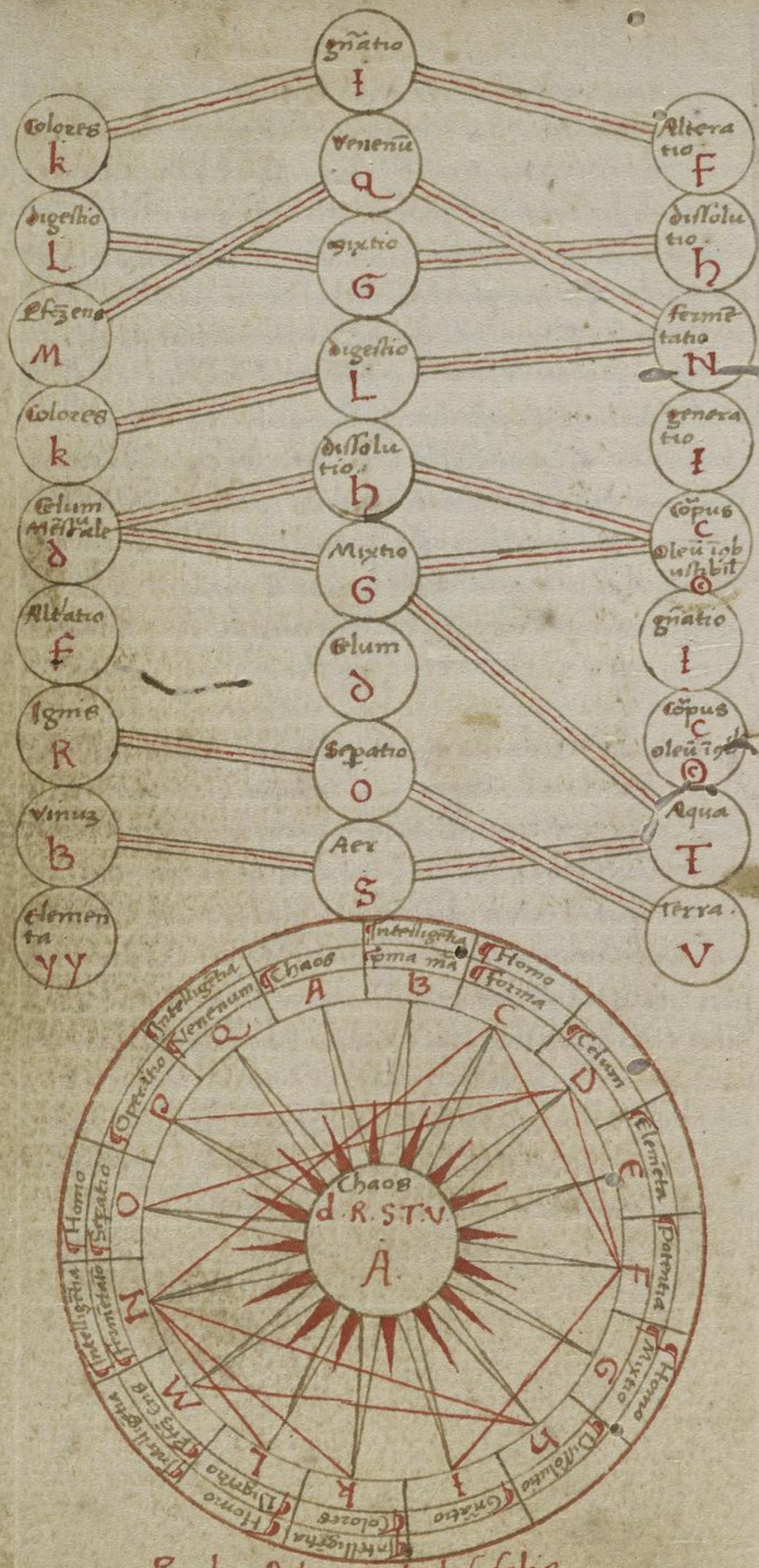

Radix Arboris phylosofalis

Hec est figu
ra Signifcās
Opus phyl
osofale mi
nus.

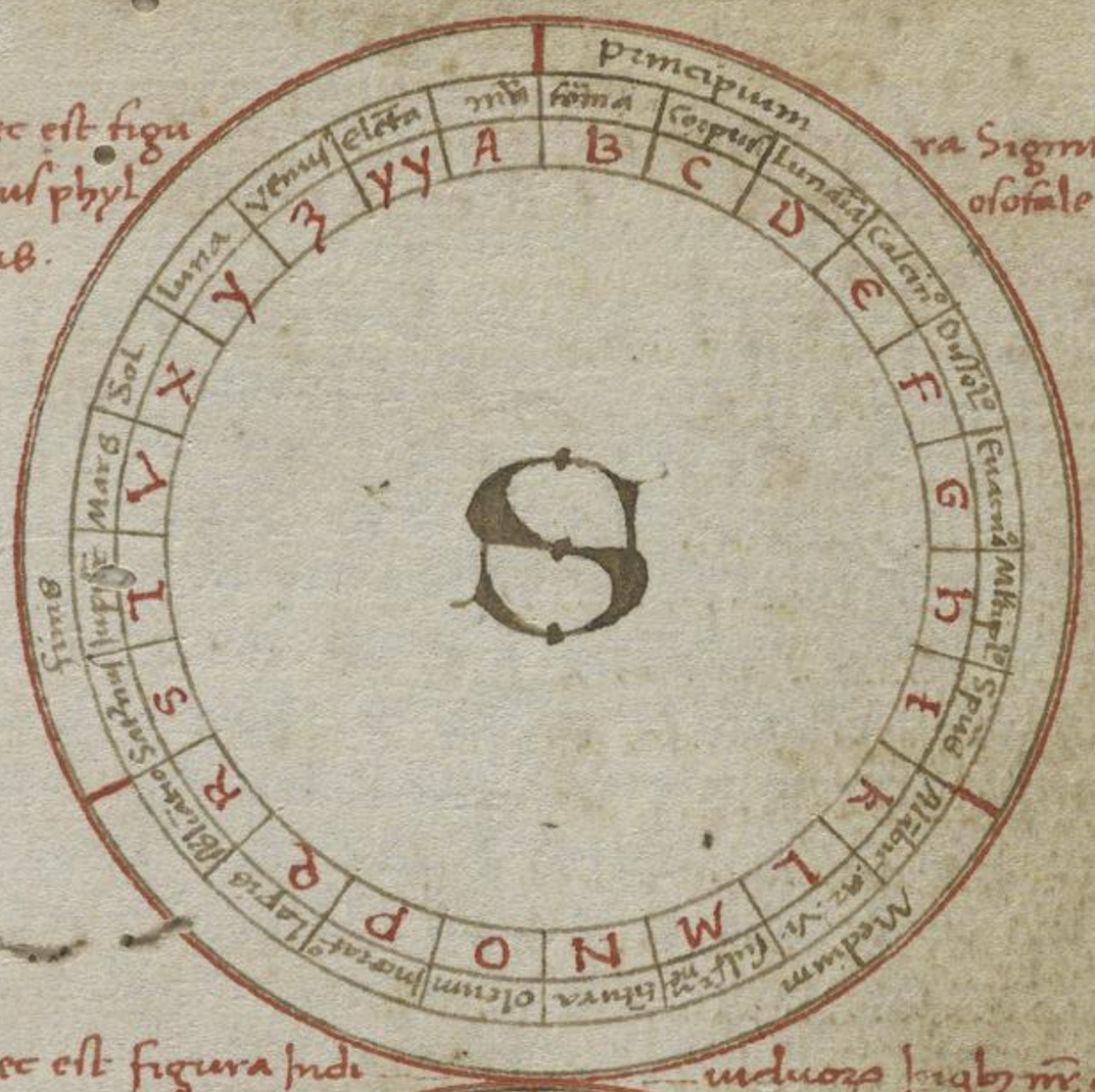

Hec est figura Indi
exstit ꝑpinquius
Equaliter ꝑp
Exstle ∞
fieri

uel remotius uel
inquiūal: Vt
sit opus

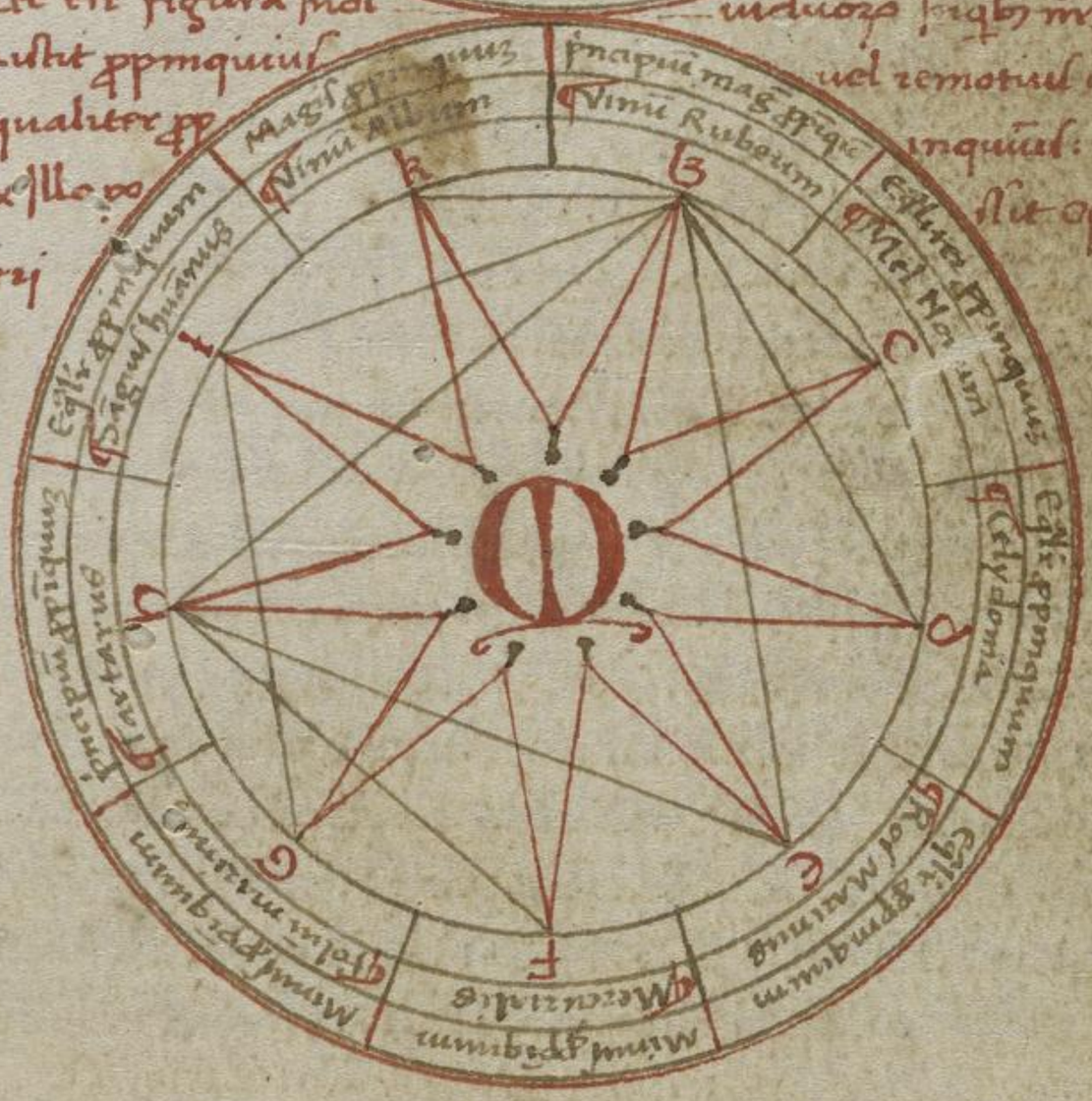

Sta Regula Jntrascripta datur de lineis quae oriuntur ab. R. S. T. V. Arboris phylosophalis suprascripte

Ste linee que veniunt de. R. S. T. V. ad. B significant q̃ ista quatuor rectificatione oriuntur a lra. B. ¶Et alie linee ab. R. S. T. V. ad. C. uel ☉. significant q̃ Jn. C. & Jn. ☉. sunt ille quatuor littere. ¶Et linee partis supioris que vadunt ab. R. S. T. V. ad. G. significant q̃. C. uel. ☉. cum dictis suis lr̃is miscetur Jn. G. cum. ☽. Item. ☽. q̃ non colligat̃ cum. R. S. T. V. inrectitudine significat q̃ dicte que que cum ipo. ☽. oriunt̃ a lra. B. no Jng reduunt̃. G. cum. ☽. sz de eis non curat. ¶Et ratio quẽdam est denrratiua: Alia diuisiua essentia rum: ¶Prima est Jnter. B. & C. ¶Secunda Jnter B. R. S. T. V. ☉. & q̃. ¶Celum: Mercurius Vegetabilis: Mercurius aialis: Menstruum: Azoch: Sperma femineum: Vnũ & Jdem sunt realitate: sz differunt Jn Jndiuiduis spetierum. Sicut forma sue materia que realia entia sunt: sz predicto differunt modo: ¶qm Mercurius qui est Jn aialibꝫ dr̃ aialis: ¶Et Jn vegetabilibꝫ dr̃ uel est Vegetabilis Tamen Mercurius iste vegetabilis & aialis Vnus & Jdem est Jn quolibꝫ subiecto vegetnto. que aialitas triplicater gliderat̃. ut est rationalitua: ymagmatiua: & sensitiua: ¶Et est aialitas ymagmatiua: & sensitiua: Et est aialitas vegetatiua tantũ: et q̃ mercurius ex oibꝫ istis potest verificari et aialis vegetabilis &c̃. ¶sz qm Jn aliquibꝫ Jndiuiduis est magis propinquus: Jdeo de propinquiori Jndiuid

uo curamus ꝓnarte ista. ¶Quod quidem ꝓnduduum ꝓnarte ista est matꝶa de qua nobiliozē depurabimus: que post depurata: est dicta mercurius. ¶Nam dictum ꝓnduduum ꝓnea mā qua prediximꝰ ex. b. q̄ uegetabile est & aīa: & post ꝑma & prior est que est mercurius iam dictus & est. D. q̄ oziture ex. b. &c̄. ¶Q. q̄. M. ꝑdem sunt ꝓn tme. ꝑ. ꝫ differunt q̄ M. est ante. N. Q. uō postea. ꝫ. ꝑ. cuiuslibet rei transformat corpora q̄ mercurius est. ¶Differetia ē ꝓnter ipa ꝓnquatuz. M. est minus ꝓnquatitate. Q. uēō maius. ¶Mixtio est duꝑ. Quedaz n fit oleuz ꝑ. D. C. ¶Alia que fit cuz. D. M. N. exquibꝫ oziꝫ. Q. ¶Gnātio duꝑ quedaz fit ꝓn D. C. uel ꝓn D. O. exquibꝫ oziture. M. N. Alia que fit ꝓn D M exquibꝫ oziture Q. ¶Et sicut dixi de .J. ꝓta sequitꝫ de .f. G &c̄. ¶Elementa ꝑsiderantꝫ dupliciter: quedaz sunt que oziuntꝫ simul cum. D. ex. b. Et alia que existunt ꝓn O. ꝓn quo. O. magis est de. R. q̄ de. S. T. V. Secunda de proposito: Prima uō minime.

INcipit Tertia Distinctio.

EC Est Tertia Distmctio huius libri que est de cura corporum metallorum ꝓnpositione lapidis phylosophorum ꝓnopere Maioꝛi etiam & minori: & ratio seu ꝓntentio quare ꝓnstmtionis artem reuelamus est: ut uiri euangelici dequibꝫ dictum est supra: ꝓntelligere possmt testametuz & codicillum. s. q. p uoz ꝑcessus & ꝑditiones uera habeat cognitiō de Calculo etiam de eius ꝓpositōe.

¶Nam ſn arte iſta plura poſuimus pncipia: ut p iſta & p alia cum omi ſcientiaz pfectione deum ament ſntelligant & zecolent: & p eum tpoze modico habeatur uera notitia de corpoze tranſmutatione. ¶Et etiaz ut artiſta huius artis ſcandere poſſit nature ſecreta artificialr ſm ḡditionem pncipioz huius artis: ¶Et ut euitentꝫ truffe & figure aliozꝫ filoſophoz ꝑ quos ſecretum iſtud occultauerũt: talr ut humanꝰ ſntellectus exinde fructum & fines auree nequiuerit ¶n probando & arguendo dicta coz tanq reprobaꝫ: et ereumuetibilia: & nullius utilitatis. ¶Z tm ḡtraij cauſatiua. ¶Inter quoſ reprobamus Oztulanꝫ Archylaum: Alexandrum & ſn aliquib; ſuis am & Auicennã: & Albertum qui ſn multis truffis & figuris ſeu nihil ſnoluerunt. ¶Et quo notãr debeꝫ quod Scriptura que uſuꝫ nequit ſntelligi p non ſcripta cenſetur. ¶Quare dico tibi Ommino de eoruꝫ ſcriptis & dictis non curare ullo modo.

De principali tractatuſ diuiſione. ¶. ſn Theoricam & Praticam: Et ꝓmo de diuiſione tripliq ſpſius Theorice vſq ad Praticam 2ã.

¶ Preſens diſtinctio diuidit ſn duas partes ꝓncipales: ſilicꝫ ſn Theoricam & praticam: ¶Et ĩ Theorica trip facimus: ¶Primo damus declarationem. ¶Secundo ſpam declarabimus ꝑ opationes naturales quas ht. ¶Tertio ponimus ſntentionẽ qz quodlibꝫ eorum eſt poituꝫ ſn arte: Et ſtuꝫ modũ tenere ſntendimus ꝙ ſn ꝓncipijs & ſn ꝓncipijs figure ℞. circulares. ¶Et ſn practica declarare proponimus quare ꝓncipia. i. A. ꝙmantꝫ. ¶Et hac ratiõe da

tul est modus operatorie maiorul p arborem & una tabula est ab ipa abstracta & a figura jndiuiduoruz: ¶ Et etiā p figural trel quarp una est triangularis Alia uō quadrangularis mixta cū phye principijl & op il minorul: Modul p figurā circularem: & omnel alias tabulal suo loco designamus: ¶ Et etiā questiones qual jntme designabimus juxta quas iudebit utruz transl substantialio sit possibilis: ¶ Et etiam qualr jn modico tempore de quo potest fieri argumentuz: ut p ea q dicta sunt artista huius artis jnuemat pzture qd que ritur: ¶ Et penes jstas vel gristit totum magisterium huius artil & sunt .34. que sunt Chaol: prima mā: [illegible] mā uolubilis &c. ut patq p circulation em radicil arboril & figure circularis &c. ¶ Dicim? jpam figurā principia esse regulata jm aliqua que ff que bil repetunt ut patq. ¶ Preterea reducibilia ff ria ad id q adictis principijl ducūt ortū jnquo d actorqunt pfectionem sicut opositum jnsimplici ad quod nātr se mouet sicut terrū ad aquamātez.

De alphabeto arboris philil: & Lutterarum Sigmfic atiombus &c.

Reterea jn arte ista Alphabetum signamus & p quamlibq ltram suuz sigmficatu principiū ut inde artem opendiosam reddamus quod qudez Alfabetum tale existit. A. Sigmficat Chaol B. sig fieat Materiā. C. formam. D. Celum &c. ut patq jn Radice arboril philosofalis.

De Alphabeto figure Circularil. S.

T jnfigura Circulaj. A. sigmficat forma. B. ma teriaz: C. corpul. D. Lunariā. E. calcinatione

q̄ q̄. ut patet ꝑdicta figura.

De Constitutione Radicis Arboris philosofalis que est tota ꝑ hoc Capitulo.

Reterea ex ꝑncipijs antedictis ꝯstituit⁹ radix arboris philosofalis que est una rota ꝑ qua est situatum ex diuersis coloribus q̄ hec sut que q̄ ꝯditionat⁹ ꝑ ingressu q̄ queut⁹. ¶ Etiam ex ꝑncip ijs secundarie positis ꝯstituitur q̄dā figura circulatis ꝑ qua ꝯsimili manerie quodlibq ꝑncipiorum rotam hꝫ ꝑ am q̄ designatū est ꝑ eode thematc colorū. ¶ Et am dicta ꝑncipia mō circulat⁹ designamus ut ꝑ intellectus cognoscat quodlibq ꝑ my modus ꝑ in alterū ꝑ gredi de uirtute quoz ꝯstituit⁹ q̄ ꝑduciuat⁹ unitas .M. uel .q. quod qde .M. uel .q. habq uirtutē unā de oībj ꝑncipijs oz tam: ¶ Et hanc uirtutē ꝑ ꝑpetatem tenuit ꝑ in .M. uel .q. de una uirtute substantiali que multiplicat⁹ ꝑ in multiplicatione ꝑncipioz dictoz ratione cuius habet multiplicationez opationū ꝑ substantijs que sunt extra. ¶ Et hoc designat⁹ p line as transuersales ꝑ in arboris radice ꝑsistentes: q̄ ꝑ cessum arboris. q̄ dicte figurē circulatis ut dicetur suo loco.

De Mixtione ꝑncipioz huius artis pro fundamento q̄ declaratione eozumdem.

Reterea ꝑ sta mixtio est Radix q̄ fundamētū ꝑ in hac arte ut ꝑ eam ꝑ intellectus se cognoscat ꝑ artificiatuz: q̄ ꝑ ipām acquirat artem q̄ modum opandi manerie multimoda ꝑ my ꝯditionē mixtionis taliter ut ꝑ inde particulare quod queut⁹ de pote

ra uernat ad actum: & q p ꝑs ꝑam ꝓntellectus cognos
cat modus ꝙm quē ipsa ꝓsubstantia ꝓstilis oritur: &
creſcit: viuit & nutritur. ¶ Tunc sciendum q ꝓstā
tiam ꝑfectam deduci de potentia ad actum minime
est possibile: si aliquod istoꝝ ꝓncipioꝝ deficiat: uel
si sit habituatum de ſme ꝙtrario: ut ſi pro vino ac
cipiat aqua: & pro celo terra: & digestio sit habitu
ata de cruditate: quod fieri potest si ingrus ꝑ actum
administrationē deficiat &c. ¶ Et etiam notādū
q ꝓstoꝝ ꝓncipioꝝ quedā sunt ꝓntellectualia que sūt
Chaos. potentia. Opatio. Gnātio. Digestio. ¶ Quedā
am uō ſensualia que sunt Vinū seu ꝓma mater
ia. Corpus seu forma. Elementa. Pfectus ens. Ver
enum transformās. Colorel fermentatio & ſeperatio.
¶ Et ſensualia & ꝓntellectualia ſimul sunt. Celum. et
omnia ꝓncipia figure. ꝫ. ¶ Et q quolibq ꝓstoꝝ ꝓnc
ipioꝝ zetinq suā ꝑam ꝓprietatem ꝓ suā propā rati
onēq differentem. ¶ Quoꝝ quidē ꝓtatum quedam
alia sunt nature. Alia sunt pfectionis ꝓncipia. Nā
que ꝓtatem zetment nature sunt vnū seu qlibet
principioꝝ ꝓntigua ꝓduiduoꝝ. Et que ſe habent
tamq forma vilis & mā ꝓma rone ꝓrioritatis am
bedicte. ¶ Et ex ſtis duobus oriuntur oīa alia ꝓnc
ipia mediante artista. Vicut aforma vniuersali:
& aprima mā oriunt opposita elementa mediante
vacuo. ¶ Reuera mām hanc ꝓmā declarare ꝓpamq
erca ꝓncipia arboris phylosophye: ꝓcipiens ab ipsa
tamq adignioꝝ & altioꝝ magisterio ꝓpter phylycho
B
q primo de primo ꝓncipio.

De Secunda parte Theoricali que est Declaratio

cuuslibꝫ ꝓncipij ꝑ eiuſ opationeſ naturale
Et ꝓmo de primo principio arboris phyloſoꝑ
lus qd eſt Chaos ꝑ. A. Significatum.

A Haos eſt prmapium primum ſn arbore-
phyloſofij & eſt deſignatuz ꝑ. A. ſnmedio
radicaꝫ dicte arboꝛis poſitum: ¶ Deſignat ſn hac ar
te ꝟfuſionem & obſcuritatem illius. ¶ Nam valde
ꝟfuſa & obſcura eſt ſntellectuj ignoziti diaz. Ad
eo ut aliqui illam tamq̃ chimathaz cꝛeſcant. Et
q̃ pluꝛes ſunt hij quoꝝ ſntellectus ꝟfunditj: q̃ ꝝ
eluceſcat: ſdeo ꝓmuz deſignaze ꝓponimus ſut ſit ſig
nuz demõſtratiuũ ꝟfuſionis & obſcuritatis illius.
¶ Et etiã deſigno q eſt ꝟfuſio gñaliꝫ ſua om
uſta ꝓnapia circumcꝛea exiſtentia ſn ꝑa ꝛr ſnpo
tentia. ¶ Vnde ſicut nã ſnpzma mã ꝙſtituit elem
enta: ſta quadrangulus luudus .i. ꝙ. ſ.c.3 ꝙſtituit
ꝑa ꝓnapia & abſtrait ab ꝑa apponendo ſntellect
um poſſibilem cuuslibꝫ eoꝝ ſb ratione differẽtie
qualitatis ꝙc: ¶ Sicut & natura quodlibꝫ element
orum ſub ratione differentie qualitatis & opationũ.
Recolendo etiam q ſicut et natura ſnſtrumentum
facit de dictis quatuoꝛ elementis cum quibꝫ ꝙnit
ſubſtantiã elementatã: ¶ Sic quadrangulus ſta di
ctus de ꝓnapijſ antedictis ſnſtrumentuz facit cum
quibꝫ ſcandentiꝫ magiſtꝛiuz partiue q̃ quꝛutiꝫ: Et
eius ſnueſtigatione ꝛebetiꝫ utritatis argumentum
abſtractum ſn nã. ¶ Nam nã extraſſit mediuz ſnt
Elementa & elementata: ¶ Sic & artiſta hunus ar
tis eſt mediũ ſntꝛe. A. & dicta ꝓncipia Et. M. ut
ꝑ. ſnducto triangulo ſntelligentes fore poſſibile: et

uffirmabile .M. uel .Q. &ſ n actum adducē mediāti
uꝰ .b. c. d. &c. ¶ Et ſdeo ꝑ motum quez facit arti
ſta mouendo ꝑncipia ſm̄ q̄ referunt .M. uel .Q.
uenit ſn esse ꝑ ordmationē ꝑncipioꝝ que ſup̄ ipa
exiſtunt. ¶ Poſitum est aut iſtud ꝑncipiuz ſn hꝭ
loco: ut eius ꝙfuſione ſntellectus abſtrahere ſciat
dicta ꝑncipia: ſicut ab uniuerſali abſtrahit̄ par
tiue tangendo quodlibꝫ ꝑncipioꝝ cum ſpetiebus
differentie quibꝰ ſngſuſe quodlibꝫ cum alio miſce
ꝫ ybmaze ſciat: ut ſnde oriat̄ partiue q̄ quezituz.

De Secundo principio arboris phyloſofalis quod est Materia.

B Materia est ꝑncipiuz ſenſuale & est ſecundū
ꝑncipium arboris phye ꝑ .b. ſignificatuz
ꝙ in uſto loco ꝙſideratꝰ dupliciter ſm̄ q̄ de ipſo du
pliciꝫ mō cognitio habeatur. ¶ Primo modo ꝙſide
ratur ꝑut est .b. quedaz ratio paſſiua que pa
titur ſub occaſione artiſte ꝑ motuz aliquoꝝ ꝑti
cipioꝝ ſntellectualiū & ſenſualiū quoꝝ actiōe
D. oritur ex .b. ¶ Alio modo ꝙſideratꝰ Materia
pro quolibꝫ corpore corporo exteroꝝ: ꝙ hoc ideo qua
ſunt paſſibilia ſb forma que est .M. uel .Q. ſicut vel
elementale ſb forma patiunt uegetabili. ¶ Et etiaz
poteſt ꝙſiderariꝫ Materia ſn arte uſta ſicut .c. uel ©.
q̄ uno modo exiſtit tamq̄ materia ideſt ſb ratione
paſſionis. ¶ Alio modo ſb formali ratione ut dictū
est ſn dictoꝝ declaratione. ¶ Et ſdem dr̄ de .b. q̄
ſb forma patitur dicta zone: quare ſnformatꝰ per
illa ſntinctura rubea uel alba: ꝙ habet ſe tamq̄ for
ma ſnquantū dictum .c. uel ©. ad .M. uel ad

Q. ut patebit ꝓcessus declaratione. ¶ Et ꝓsequo passu cognoscat ꝓntellectus q; una & eadem ratio ꝑb diuersis rationibus se habet ratione passionis. ¶ Positū est autē ꝓstud ꝓncipium ꝓn arte ista ut artista cognoscat māz ex qua oritur. D. ad notitiā sui opis: Et ut quelibq mā ꝑb sua ꝓpria differentia sit cognoscibilis: ut ꝓntelligat. B. q regulare debq artificiuz in opatione magistrj nostrj ꝓfantie.

C

De Tertio Principio quod est forma.

Orma est tertium ꝓncipium ꝓn radice arboris philosophalis designatuz ꝑ. C. qd quidem dupliciter ꝓsideratur. Et ꝓn hoc uoluminne primo ꝙ ut est causa dirigens huius artis ꝓncipia cuius regulatione. M. uel. Q. oriat; & deducatur ꝓn esse mouēs ꝓncipia sensualia: & ꝓstrumentuz faciens cuz quo ꝓntellectualia ꝓncipia moueant; & regulent; ꝓn opatione. M uel. Q. ¶ Et talis forma artista huius artis est. Cuj occasione dirigunt; ꝓncipia huius artis successiue ad ductam opationē. ¶ Et ꝓn isto passu cognoscit ꝓntellectus q; principia occasionatiua concordantiā habent cum principijs rationalibz ut ꝓn ista arte patet ad oculum: que quidem ꝓncipia sunt similia principijs ꝓfirmitatis que stant actu ꝓn corpore ꝓfirmo: & ꝓncipijs sanitatis: que sunt ꝓn eodez ꝓpotentia. ¶ Alio mō ꝓsideramus formā ꝙ ut est forma dans esse. M. uel. Q. que forma est ad solem & lunā: Que quidem. M. uel. Q. forma est ad solem ꝙ modum ipūm uel ipius: & cum ipa existit efficiens principiuz & formans & transmutans omnes alias formas minoris uirtutis & potentie existens i

substantiis: q extra formaꝫ suam propriaꝫ. ¶ Et ista forma est id q designatꝰ p. C. uel. ☉. ¶ Primo notandum est q mta ista forma sit. M. uel. Q. p dictorum principiorum motuꝫ: q cum ipsorum sit unuꝫ & idem in nullo tertio q ultimo colore q esse: quod querimus nō fiq. ¶ Et in isto passu cognoscit intellectus q dictorum. C. uel ☉. potestas p se tantum modo maiorie operis magisterium existere: ve quid ad quod in mixtione cuꝫ altera operatꝰ. ¶ Positum est aut istud principiuꝫ in radice ducte arboris phylosophye seu in arte ista: ut opans reddatꝰ artificans ad cognoscendum unū principium qualitez formantez motuꝫ altezum ad. M. uel. Q. cum qua: & p quā id quod queritꝰ in actu deducitur Et in absentia cuius. M. uel. Q. de potentia in actum nō pot deduci: & p quē qd queritꝰ nō fiq. ¶ Valde est utile istud principiuꝫ ad cognoscendum: qm p ea q oste sa sunt de ipo: intellectus cognoscat ipum esse de duabus substantiis unū: ex quibus noster infans gignitꝰ: habens se sub masculini conditione: a quo sperma oriture in uentre mei. D. &cꝫ.

De Quarto Principio quod est Caelum.

Elum seu Mercurius mē est quartum principiuꝫ in arte ista: & est intellectuale: & significatum p D. coloris Azurini: & linearum eusdez coloꝝ: & p illu colore q signatū est: q est celeste: & de nā celesti: ut plenius diximus in multis capitulis huius uoluminis ¶ Et intellectuale istud hic diximus ratione incorruptibilitatis & durationis: & hoc p angulum geordantię: seu p omnes rationes. s. B. C. D. huic rationi applicatur: sic de intentione qua ipum. D. dicimus pitelli

gere cum isto nō est difficultas. ¶Tz cognoscat intellectus q̄ est tamq̄ homo qui est intellectualis & spiritualis: ¶Nam habq̄ inse potestatez spiritus procreuptibilis q̄ est tamq̄ ria: & habq̄ inse ydtionez corporis: qm gnāt & producit ex se semen tamq̄ femina: & in hoc differt ab aliis principijs. ¶Et etiam est sensuale: qm p sensum attingitur sicut p visum: Gustuz: & Odoratum: ¶Primo est causa & principiuz mouens. C. uel. ☉. ad album uel rubeum: reducēs id q̄ est in. C. uel. ☉. inpotentia: ad actum: regens gubernans in uentre suo sicut uxor infantem quē creat in. x. ☉. ¶Et in isto passu cognoscit intellectus artifex q̄. ☽. habq̄ actionē supr̄. C. et ☉. q̄ regens q̄ Gubernans: q̄ Reducens in actū quē admoduz celum id qd extrahit in rebus elementalibus motu proprio deducit ad actum. ¶Equidē in spō. ☽. est uirtus gnātiua progressibilis: & nutritiua quēadmoduz sanguis menstruale in semine masculino. ¶Et huius actionē multis nominibz ipuz ☽ in arte ista nominauimus: q̄ et p totum uolumē. Nam ipsum dicimus celum ratione sui motus: qm sicut celum supius mouq̄ vniuersalem formā: & primā māz: & Elementa: & Spetiēs ad ypostata elementata indiuiduata: sta. ☽. mouq̄. C. uel. ☉. & quatuor elementa ad. M. uel. ☿. Et hoc uult sta spetiēs regulare formalitatem: & quarta spetiēs qualitatē. ¶Et qm̄ noramus ipsum. ☽. sanguinē menstruale seu menstruum: qm̄ ipsum est gnātiuū: nutritiuū: & crescat: & facit durare. C. quemadmodum sanies menstrualis embrionem: tam modicū crescere facit p quātitat

et discretas susceptuas: nutriendo & alterando quodli
cipiuz in alterum: & alterā quātitatē i alterā: et
quālibet qualitatē in altam formā: & quālibq formā
in alterā: principijs & quātitatibz existentibz inequalib
& alteratione sb formis ipis existentibz differentibus
aprimis quousq ozitur quodam chaos in quantitate gti
ma ystitutiz p plures quātitates discretas: qđ est cor
pus ex spiritu & anima reductum in actum hoc ē in
meo infante. ¶ Et in isto passu cognoscit intellectus
meuz .D. ppietatem habere uegetabilē eius similem
infiluz quem grāt: quā ppietatem filius retinq
reut mater. ¶ Et cognoscit et dicta .M. uel .Q. pr
opietatez gemiē cum qua extendunt similitudies
suas in sbstantijs ex: Transmutando dictas sbstan
tias in suas species: ratione cuius nōiamus ipsum
Mercuriuz uegetabilem: & etiam qz uegetabilibus
est exectum. ¶ Positum est autez istud principiuz
in arte ista: ut intellectus actingat & deueniat ad
ipius notitiam: & cognoscat opationē & uirtutem:
& qualitates quas habet sm ppria sua essentiam
& naturam. ¶ Valdē est utile istud principium
in arte ista ad cognoscendum: qm intellectus cognosc
et actus posse deduq. ¶ Nam q solum ratione subtilit
atis sue Hermes pr phoz uocauit ipum. & phyloso
phoz. ¶ Et pōt artista intelligē q de duabz sbstant
ijs ex quibz me. & compositz: & p que est gentius: hec
est principalis. ¶ Et cognoscat etiam istud principiū fo
re tamq mulier & femina capiens masculinū semen:
& parens in altera forma q uirtute q erat in mitio.
¶ Recura potes notare hoc etiam de ypositione impici

pissen ofectione q magisterio plarum: Qua cuz eo eua
cuantz: dissoluutz digeruntz: coagulantz: q lapidi-
usq ad ommem pfectionem. ¶ Etiam hoc q dixi de per
lis fiezi pōt cum liquore exuberato q est Mezcuri
us uiuus uulgi Inquo Iam habundat ablq alio ma
teriali si cum eo Incorporetur. ¶ Fiezi potest etiā cū
liquore flematis madij. ¶ Alio mō q capiatz argē
tum uiuū Inq mctatz: tamen ista aqua non est tāte
uirtutis sicut alia madij. ¶ De ista mā plus dicere
nō curamus: mā eoz modus specificatus est In libo
qui dicatz Lapidarius.

E

De Quinto principio arboris philosophalis quod Elementa.

Lementa est Aliud principium Radicis dicte
arboris q est signatum p. € q scriptum Irīs
quatuor colorz: et hoc est ad denotandum differentiā
que est Inter unuz q aliud: q est p colores specificos
q p quantitates nāles quas habent. ¶ Et Istud prī
cipiuz glideratz In arte ista quadruplicater. ¶ Pri
mo mō q istud. € oritz cum. ☽. a littera. ☽. supō
dicta. ¶ Secundo glideratz q. ☽. ponto In suo uase
p ut sig^at ☉: et sicut dictum est. € sepatz q recedit
ab ☽. descendendo ad partes Intimas q de
supiorz mā suo mō. ¶ Alio mō Intelligere debes di
ctum. € sm q significamus In arboze: q ingredit^r
cū. C. uel. ☾. habentibus dictum. € secum nāliter
Ex quo ☥ ipa. C. uel. ☾. ponitur existunt ablq eo q
dictum. € sit diffusuz ad ictis. C. uel. ☾. ¶ Aliomō
p ante dictum principiuz Intellectus Intelligit ipum
separi ab illorum C. ☽. ☿. ☾. ♄. p magisteriuz: et

ex dicto ꝓncipio tantū ☉ sumere & exaltare ꝓma
ꝺ ſeum ſnūs uoluꝰ: q dicta ☉ q: ſ gbinare ſe
cundū ſuū modum: q mſcere cū dictis ☾ ☉ et
☿ q ſſte modus ſpecificat ſ ſntra ſntabula & lectura
eius que tabula dr tabula pfectionis ſnopere ma
iozi. ¶ Et ſn ſſto passu cognoscit ſntellectus q ꝺmo ꝛ
modo opatur magiſtrus p processum arboris phyl
osophalis: Alio mō plibate tabule magisterio ¶ Et
p ſſtud ꝓncipius cognoscere debq artista ſgne q aqua
que p accidens actribuunt ꝰ ipſ. ☾ ♄ ☉ uel ☾ ☿ ☽.
vel ☿ ♃ ☾ ♂ ♀ ♄ & hoc p balneum & lignozū ap
plicationē. ¶ Positum est aūt ſſtud ꝓncipius ſn arte
ista ut ſntellectus se ꝺdūonet ad ſntelligenduz ſecūdu
modū que ſngredit ꝰ opationē particulare: tangendo
quelibq modus cum ☾ ☉ ☾ ☿ ſngressus. ¶ Cū
ſntellectus de ipo habq magnā notitiā. ¶ Valde utile
est ſſtud ꝓncipius et eius cognitio: qm p ea que dicta
sunt cognoscit ſntellectus ablq ipō mmme posse pra
ticarq ꝛ

De Sexto Principio quod est Mixtio ꝛ

Sextio est aliud ꝓncipium ſn radice arboris q signi
ficat ꝰ p ♉ et est scriptum de duobus coloribus
♂ pilā & azurro: ad significandū ſuꝝ doctrinā arboris
nālis q ☾ uel ☉ q ☿ tantūmō mſcent ꝰ ablq alio
alio: nec aliud ens ſn illa mixtione auz eis acaderetur
nec applicat ꝰ: sicut ſn ſnitio ceptionis hoīs mhī aliud
ꝺmſcet ꝰ q homo q femina ¶ Nam p ſſtud ꝓncipius
designat ꝰ ſuiquiz quō copulat ꝰ ☾ ☉ q ☿. ¶ Est q al
ia mixtio que fit ex antedictis ☾ ☉ q ☾ ☽ de qua
libq istarum ſntrapo ☾ ☿ ☾ ♀ ☾ ♄ ☾ ♃ ☾ ♂ ☾ ♄ q ☿ de ♓.

hic ſm doctrinā tabule abſtracte ab arbore phy
loſophalj. ¶ Poſitum eſt aūt ſtud principiuz ſ ſta
arte ut cognoſcat artiſta dictoz. C. ☉. q. D. ſingi
um eſſe aptum: & regulet' ad illud faciendu ſm mo
dū quē ſuo loco deſignabimus. ¶ Valde utile ē ſtud
principiuz ad cognoſcenduz quomō p ipūm ſntellec
tus ſntelligit ſn illa ſbſtantia gñaz partice qđ quez
itur ſntelligendo ad ꝓductionē dicti particulaziſ ipa
de neceſſario habere eſſe mixta & gūcta: defectu cu
ius ſingij qđ quezitur nō fiq

H

De Septimo principio q̄ eſt diſſolutio

Diſſolutio eſt aliud principiuz ſn radice arbor
is phyloſofaliſ: q̄ eſt ſntellectuale. q̄ p. h. ſtraz
deſignatur: q̄ ipūm deſignat q̄ maſculus corpor
aliter cognoſcit feminā: femina ꝯcipit qđ ꝯcipere
habebat: que quidem ꝯceptio eſt ſngreſſus principij
ſngrīationē partiz. ¶ Poſitum eſt aūt ſtud princip
ium hic ut ſntellectus ſntelligat effectum qui fit i
C. ☉. q. D. ratione ſingij p̄dicti. ¶ Et eſt utile ꝯ
ad cognoſcenduz: qm̄ ꝑ ipūm ſntelligit ſntellectus
colligationes duplices embziones ſn ſngreſſu p̄ticu
laziſ quod quezimus.

F

De Octauo p̄ncipio qđ eſt Alteratio

Lteratio eſt aliud principiuz ſn ſta arte: et
eſt ſntellectuale q̄ ſignificatuz p ſtraz. h. qđ
habet duplicē ſntellectum ꝯnes actiones duplices
quas ꝯdit. ¶ Nam p̄mo modo eſt hic deſignatum
ut artiſta q̄ ſntelligat q̄. C. uel. ☉. alterant' ſm. D.
et. D. ſn. C. ☉. ¶ Alio modo eſt ut ſntellectus ſntel
ligat q̄ artiſta. C. uel. ☉. ita quezſa ſimpliciter: ut

ierato quertj & alterarj possint ꝓtextuꝫ q̄ est. M. ut
q. ¶ Positum est aut ꝓstud ꝑncipiuꝫ ad hoc q̄ ꝓtelle-
ctus cognoscat questionez ꝑmplicez que fit ꝓter ꝑbect
um & predicatum: & econuerso que ſt. C. uel ☉ & D.
ꝑ nūo tertio q̄ est. M. uel Q. que alterant & querūt
ꝑbstantias que sunt ex̄. ¶ Valde.n. est utile istud ꝑn
cipiuꝫ: q̄m ꝑ ꝑpium pot ꝓtelligere artista huius artis
alterationes & questiones que fiunt ꝑmplicit ꝑ sicut ter
ter. C. uel ☉. & D. uel quodlib& dictoꝝ C. ☉ & D de
R. & S. ꝓactiones ꝑ de S. T. V Z. que altat̄ ꝑ n. x. y.

L ¶ De Nono ꝑncipio quod est Digestio

Digestio est alterum ꝑncipiuꝫ arboris phylosop
halis & est ꝓtellectuale. Et hab& hic artista
huius artis duplicez cogn̄tionē & est signatuꝫ per
lr̄am. L. ¶ Nam ꝑma cogn̄tione qua habet arti
sta ꝑ ꝑpium est q̄ ꝓtelligit ꝑpium esse necessariuꝫ
ꝑn magisterio: eo q̄ representat ꝑ in artificio huius
artis: et ꝑ quē cognoscit & cognoscere deb& q̄ ꝓlld
q̄d ꝯceptum est: necessario habet digerj: sicut foe
tus ꝓnuentre femine: aut matia de qua fit po
mum ꝑn pomerio: q̄m absq̄ digestione foetus nō
uenit & ꝓactum ꝑfectum: sicut nec pomuꝫ admā
turationē. ¶ Ergo necessariuꝫ est q̄ digestio fiat
ꝑn ope suo: ut ꝑ ea mediante oriatur illud q̄d queri
tur. ſ. M. & q̄. C. uel ☉. & D. tantum digerantur
quousq̄ querantur ꝑ ꝓdictum. M. ¶ Potest etiā si
artista uolūt: facere q̄ M. D. digerant ꝑ tantuꝫ
quousq̄ M. D. querantur ꝑn. Q. ¶ Et ꝓsisto pas
su cognoscat ꝓtellectus q̄ una digestio est que fit
ꝓter. C. & ☉. q̄. D. ad M. ¶ Alia que fit de. M. D.

ad .Q. ¶ Et p̄ ꝙsequens alia mixtio: alia alteratio: dissolutio: Generatio: & Opatio. qm̄ ſm̄ q differt Relatum & p̄dicatum: ſic differat corp̄ p̄ncipia: nō ſntimibus ſſ ſſiſ p̄fectionis: ſicut bontas Aſinina que ſtā bonificatur cū ſuo bonificatiuo: ſicut bontas humana cum ſuo: ꝫ differunt ratione formationis. qm̄ bonificatum humanū formal ſbiectum humanum ex vna forma: q bonificatiuū aſininū ſuuz bonificabile ex altera forma ut patq; ad ſenſum: & ſic de p̄ncipijs ſntellectualibꝫ pōt ſntelligi. ¶ Sic Alteratio que eſt ſntē .C. & ⊙ .& .D. ad .M. Et ab .M. & .D. ad .Q. Tamen zatione formatiua differunt: qm̄ de p̄mo alterare cum quodam formale qd eſt .M. q de ſo q̄ꝛto ꝯtā dria: qd eſt .Q. ¶ Nam .Q. p̄fectum eſt quātuz .M. ¶ Poſitum eſt aūt ſſtud p̄ncipuum ſn arte iſta ut ſntellectus ſntelligat rationes que ſtā ratione digeſtionis poſſunt fieri tangendo eas cum angulo differentie: et uiditiuz facere de qualibq ratione ſm̄ q dictus angulus ꝙditionatꝫ. ¶ Et etiā iſtud p̄ncipuz eſt ualde utile: qm̄ p ſſtam digeſtionē ſntelligere ſſtriſta° plures alias digeſtiones particulares que abſconſe ſt ſnopibus huius artis ſicut ſnfigura .ob. q ſntabulis abſtractis ab ipā: q ſntabula abſtracta ab arboze phyloſophi: Et ſnfigura ſnduiduoz. Et ſnopere lapiduz ſicut ſnopere plarum: q ceteris ſnquibꝫ ſunt neceſſaria p̄ncipia huius artis. ¶ Et cognoſcet etiā artiſta huius artis adminiſtrationes ignis p accidens ſnoperatione: ſicut eſt ignis p accidens balnei uel fimi. ¶ Et ſpam ſucceſſiue ꝙtinuare debq tale ut decq: ut p̄ncipium nō habituetꝫ de fine ꝙtrario: q eſt Crudites.

¶ Et ĩnsisto passu cognoscit ĩntellectus q est maxima cautela adhibenda ĩn āmministratione ignis: Et i hoc totum pendet magisterium huius artis. ¶ Et hoc designat color rubeus existens ĩn medio ĩnter croceum & azurrinum. ¶ Et Croceus & Azurrinus designant p dictum colorē duci ad pfectionem .M. uel .Q. Nam hec est Regula gñalis q ubicūq ĩp̄ncipyus huius arboris positus fuerit color croceus designat fermentum seu .C. uel .☉. ¶ Et ubicumq color azurrinus ĩnterfuerit designat mēsem .♁. Et si reliquus color steterit ĩn medio uel ĩp̄ncipio partis p̄scripte uel ĩnfime designat idem esse medium quātitatis ĩnt ♁. ac .C. uel .☉. q .♁ & .M. uel ĝūgens .M. ♁. ad .Q.

De Decimo p̄ncipio quod est Generatio.

Eneratio est aliud principium Radicis arboris phylosophalis sīgnificatum p .J. & ĝsideratū ĩn ĝditionibus quibus ĝditionatū ĩn mro particulari mágisterio. ¶ Nam p̄mo ĝsideratū q ut p̄ncipium gñans .C. & .M. ex .C. uel .☉. q .♁. ¶ Secundario p ut genēns .Q. ex .M. ♁. ¶ Et hoc cognoscit ĩntellectus tangendo dictū p̄ncipium cū angulo differentie cognoscendo qualibꝫ gñationes p propriam differentiā clarificari & ĝfundi ab alia: & p ĝsequens cognoscit gñata eorū ĝlibet esse clarum & ĩnfusum ab alio: q̄m sicut forme differunt ĩnterse: necessario habent differre formata ¶ Alio mō ĝsideratū ĩstud p̄ncipium p ut ĩncipit a dissolutione q transit p alterationes & digestiones: q̄ finitur ĩn .M°. ĩnquo ĩmem actingit pfectionē aut ĩn .Q. ĩnquo etiā eundem ĩmē ĝsequitur. ¶ ĩnsisto passui telligit artista magisterium nrē .Q. ĩntra uas phy

lofofozꝝ magiſtꝝ ꝓñaz ꝯſiſtere q̄ ꝑ aztificium. Nam
dico tibi q̄ taliter gñatur ſntra uas: ſicut foet ſſn
tra uentris & matris clauſuram: Et ꝯditionatur
ſnſtrumentali magiſterio tangendo ipuz cuz
c. o. c. Et ꝓ ſſtud ꝑncipium ſntelligere pōt azti
ſta ſimlia principia que abſconſa ſt ſnopezibꝫ
lapiduz ſicut Rubinozꝝ: Zaffirozꝝ: q̄ Perlarum
Nam ſſtud ꝑncipiuz eſt ibi neceſſariuz. ¶ Et ſn ſſto
paſſu cognoſcit ſntellectuſ q̄ nullus lapis ꝯpoſitus
uel aztificiatus abſq̄ iſto ꝑncipio pōt ꝑfectionis
fin̄ attingē. ¶ Nam hec eſt ſententia ꝓ quā oīs
tranſmutatio refert ad finem optatum. ¶ Vnde
eſt utile iſtud ꝑncipium q̄m ꝓ ſſtum ſntellectus ꝯfi
tit artificiatus & ꝯditionatus ad ſntelligendū qu
alitatē rei lapidis. ¶ Et ſn lapis & aliqui lapid
el ſicut Rubini: Smaragdi: Zaffiri: q̄ Spetialiter
Perle ſnuentre rei. D. hoc ꝑncipio mediante oriū
tur cum uirtute ſicut nāles. ¶ Et ſn ſſto paſſu cog
noſcit ſntellectuſ q̄ ſn̄. D. pōt attrahere ratiōe ſue
ſimplicitatis uirtutē exiſtentē ſn lapidibꝫ aliqui
buſ & artificialibuſ ingigere mediantibꝫ ſſtis ꝑncipi
is. ¶ Quoīa oīs rei ibi poſita diſſoluet: cui diſſolutio
ni adhibet rem que ꝓportionata ſit illi rei diſſolute
q̄ tiq̄ quod quezit & petit: & de multis unū facere & pl
uſ de ſſta mā hic nō loquimur. Nam & ſſte modus ſſ
cificatuſ eſt ſn libro lapidariū ¶ Et ꝓ ea que dicta ſt
ſntelligā artiſta q̄ cognoſcet plura ſn omi ope lapidi
ficho tangendo qlibq̄ cū. c. o. c. D. Et miſcendo. c.
o. c D cum ꝑncipijſ huiuſ aztis. q̄ applicare ea que
ſunt applicabilia ad qlibq̄ particulare: q̄ applican

do sibi ignem p̄ artem ſm q̄ magis aut minus cyl̄ib
et u[illegible]at esse decoctum. ¶ Et etiam p̄ āmmistrationem
possunt cognoscere qualitates & accidentias sicut molli
tiē duritiem: ponderositatem & leuitatem quorūlibḡ
Etiā Caliditatē & humiditatē &c̄. ¶ Et hoc cognoscit
Intellectus mouendo .t. h. l. k. cum c. ꝯ. c. ♎ qđ
oūz est calidum magis: Aliud equal̄r: aliud mi
nus sicut Inquarto & tertio gradu: & In secundo & Imp̄
mo. Et quodlibḡ differt p̄ maiorē duritiē ab alio
& crauditatem Inequalitate yplexionis: & differunt
p̄ c. ♎. Imondē & colore &c̄. ¶ Et ſm ea que dicta
sunt cognoscit Intellectus & p̄ mixtionez dictorum
triangulorū & p̄ncipiorū huius artis regulariter i
gnis admmistratione Inquo pendit totum magis
teriuz huius artis. ¶ Et etiam est yscriptuz de lic
teris croceis & azurrinis: ad designanduz q̄ Ste
lrē que assignant̄ p̄ Illos colorel sunt cause gen
erantes In. M. uel. Q.

De vndecimo p̄ncipio quod est Colorel.

Olorel sunt unuz p̄ncipium arboris phylosop
halis uel huius artis cum quo Intellectus mu
ltiplicē Intelligentiā actingit & cognitionē ſm qđ
multipliciter reddit se esse cognoscibilem Immagi
sterio huius artis tangendo ipūm cum angulo dif
ferentie & clarificando & In refundendo unū colo
rem ab alio ſm q̄ p̄ nām differentes sunt ab Inui
cem. ¶ Sic Inuenit Intellectus p̄ colorum differentiā:
duersam cognitionē Immagisterio mei lapidis. ¶ Nā
unā yditionez Inuenit p̄ colorē nigrū apparentē
In op̄e: & Aliam p̄ azurrinum: & Aliam p̄ croceū.

&aliam ꝑ rubeum: &aliam ꝑ album niueu: &aliam ꝑ lividum: &aliam ꝑ azurrem splendidum & sic de ceteris qd esset longum enarrare: ¶ Nigrum est ꝑor & durior: ¶ Iste color apparens signe & signum indicatiuum intellectui q ℞. uel ☉. gaudit cum ☽. & q ♂. ☽. concepit in uentre embrionez & demostratiue ad sensum. h. in isto ope: ꝓfectionis sue habē finem: ¶ Et dum color est diminutus & apparet albior: tunc intellectus intelligit naturam initium facere de ℞. uel ☉. ad ♏. uel de ♏. ad ♐. in quo transitu suuz actingit finē. k. ¶ Iste color incepit diminui ꝑ maiorē igne ginuationē: & oritur color croceus: & ꝑ istuz colorem artista scit quare membra & partes incipiūt adunari in nūo tertio: & agregari ad quantitatem ginuā: & talē & patibū ad sensum coadunatio: & colligatio membroz neq infantis: ¶ Quoniaz sperma diffusuz ꝑ totā substantiā neq ☽. post ortum istius coloris incepit coadunari in medio informa rotunda admoduz quasi daz rotunditatē lune circulariz gtente: ¶ Et post quam cesset iste color: & oritur rubeus color: & hoc est signū demonstratiuū intellectus cum quo intelligit cōplemētū membroz ꝙ antiuz neq lapidis agregari & aduna ri ꝙ uocaciter in omni ꝓfectione & nūo quadrato. ¶ Nam & post ustionem istius coloris: scias nostrū infante ꝙpletum ex corpore: & potentia uegetabili. ¶ Nam tunc tēporis artista scire oportē nūz dieruz quib; ille lapis est ductus a principio ceptionis usq ad terminuz apparitionis coloris rubei: & ex ipsa

vitionꝫ colorus iamdictꝫ: regimine ſucceſſuo q̄ prieſ
ſanter exibere parabus tantuz tempus modicū vui
acuus: quo quidem ꝑpleto: recupabitꝫ id qđ querituꝫ.
¶ Et eſt lapis durus exiſtens ſmmedio multarꝫ ſupſ
luitatum: ſicut & foetus mulieris apparꝫ poſt pa
rtum. ¶ Et acolore croceo ad rubeum ꝓmaxime: ſi
cut ſmeo. l. 1. 6. ¶ Et hoc cognoſcat ſntellectus tā
gendo data. l. 1. 6. cum. c. o. c. d. ſnqua quidez
mixtione apparꝫ q̄ ſntimbus illoꝝ. l. 1. 6. eſt. c.
o. c. abſq; .t. d. ſbi ſtetuſſent partes queda cū al
ijſ minime requiruntꝰ colligarꝫ ſeu ꝯiungi: nec ſnte
llo nuō deduq. ¶ Poſitum eſt autem iſtud ꝓncipi
um ſn radiceꝰ arboris phyloſophalie ut ſntellectus
ꝯſtat regulatus & artificiatus ad cognoſcendum
particularia & ſigna demoſtratiua que ſnpceſſu
ꝫpationis ꝯtinguntꝫ. ¶ Et eſt ualde utile & neceſ
ſariuz artiſteꝰ ad cognoſcendum: qm̄ eſt ſnſtrumen
tum q̄ mouꝫ ſntellectum ad ſntelligendum ꝓncip
ia ſntellectualia: ad ſntelligendum p̄dictꝫ plibati
particulariſ magiſterium: ſicut qn̄ p̄ ſtud ꝓncipiū
cognoſcat dictum particulare eſſe ſnꝓncipio. f. 6. h.
l. 1. aut ſnmedio aūt ſnfime terminationis: aut ſn
fime ꝓfectionis ſicut data eſt doctrina ſupius ſneadem
declaratione. ¶ Sicut qn̄ eſt ſnnigro. Albo croceo: q̄ Ru
bro coloribus ſucceſſiuis. ¶ Sicut qn̄ eſt ſn nigredine co
gnoſcat ſntellectus ſbi eſſe. f. h. Et cognoſcat dictas ſpeti
ei eſſe ſnfime illius coloris qn̄ ſncpit euaneſcere: & ꝓ cō
ſequens ſntelligit illas exiſtere ſnmedio. ¶ Sic ut cognoſc
it mediuz lapidis dum coloret undꝫ albumꝫ croceuz
Et ſnfime dum ſperulatur zuberum. ¶ Hec quidem

est gñale ꝓncipiuꝫ necessarium ꝯ omny opere lapidifico ꝯ quo ꝯtellectus actingit quozūlibꝫ lapiduꝫ artificatozꝫ gplementū. ¶ Quo quidez ꝯ ignorato ceu retusta tendit adꝫ dictum est opus lapidificiuꝫ: et ad eius regimen ꝙ magisterium fieꝝ: ꝟ aut ꝙ ꝯmpleri aqua ydriam mult cum cribro: aut aquā gurgitis cum zete ꝛextraducere.

De Duodecimo ꝓncipio quod est Sepatio

Eparatio est alterum ꝓncipium ꝯ arte ꝯsta: ꝙ ꝯ radice arboꝝ phylosophalis: ꝙ tripliciter ꝯsideratur. ꝛ. quia ꝯ ꝯsto triplex ꝯuemꝫ modus cognoscendi primū & Secundum ꝯuemet ꝯ rubrica sup arbore. f. Sepatio &c. ¶ Tertio ht notitiā de magisterio ꝯ vna ꝑticulaꝝ gnatione: & licꝫ qualr ꝑ motuꝫ ignis ꝑ actus mouere facit. c. ☽. ꝑ. 6. h. 1. l. o. p. ad. M. uel. ☿. et hoc ht qr quedam ꝓncipia oriendo ab alijs & sepando se ab illis ꝯgrediunt alia. ¶ Et ex ista sepatione ꝙ patione trahit uirtus nālis & formalis a. ☾. uel. ☉. ☽. ad M. Et. c. ☉. ☽. ꝯ. ☿. recipiendo suas ꝑtates mutat suas formas simplices ꝯ. M. uel ꝯ. ☿. ꝯ ipso. M. existente de alia forma qua erant. M. de. c. ☉. ☽. ꝯ. M. Et. c. ☉. ☽. ꝯ. ☿. recipiendo suas ꝑtates & uirtutes existens sub forma tertia. ¶ Quoniam si talis ozigo & separatio nō fieꝝ: ꝟ bi nō fieret alteratio: nec gnātio: ne pcessio &c. ꝯ vno lapide destrueretꝫ opus nāle. ¶ Positum ē aut ꝟ studiū ꝓncipiuꝫ ꝯ arte ista ut memoria recolat ☿. ꝯ tellectus ꝯtelligat magisteriuꝫ opationiꝫ nālis ꝓncipiozꝫ huius actis: & etiam elementozꝫ positozꝫ ꝯ actu cum alijs elementis nālibꝫ existentibꝫ ꝯ. c. ut ☉. Et ut cognoscat qualr oriunt quedā ab alijs & sepa

rantur ab illis & ingrediunt alia: usq; quo deuenit ad id quod queritur. ¶ Valde est utile istud principium artiste: qm p ipm adhuc memoria recola q R S T V. ozunt & sepant a b. ¶ Et recola etiã q R S T V. que ozunt a b. cum b. postea separantur a D. Et qui nõ recolit q dicta R S T V. sepata a D. separant ab ope & mixtione quã facit b. cũ c. uel D. Et sic totum designant quatuor colores cum quibus est scriptum istud principium.

De Tertiodecimo principio quod est Potentia

Potentia est alterum principium in arte ista: et significat plram. f. sicut alteratio. q p istud principium habet artista modũ cognoscendi magistrum huius artis in qm diuersimode se reddit cognoscibilem p angulum differentie. ¶ Primo modo cognoscit intellectus q oia ista principia & eorũ oppositiones sunt in Chaos: & huius specificat ee modus primus declaratione. ¶ Alio mõ q ut R S T V. sunt in potentia in b. ¶ Et cognoscit et intellectus q est alius modus potentie qui est actus: sicut artista in magisterio isto. q signare igns pactus in oppositione p actus particularis. ¶ Et sicut alterare. Generare. Digerere: Collocare &c: qui st actus in quationes & potentie cum quibus agunt in omnibus exx. ¶ Positum est aũt istud principium in arte ista ut artista intelligat potentias differre in meo magisterio. Et hoc tangendo q3 libq potentia cuz angulo differetie. ¶ Valde est utile istud principium qm artista p ip sum no solum cognoscit potentias in qm q3 ditionant in ope isto: 3 etiã intelligere pot alias potentias in

opibus lapidificae sicut prelarum: Rubimorp: Zaffi
roxp: tangendo potentias que sunt ꝓpassie de qu
ibus sunt lapides: & ꝙditionare se alr̃ q3 potentias
actuales existentes ꝓpassie deducat ad actum secun
dum suū modū: applicando uirtutes nāles alio
lapidum hijs lapidibꝫ artificiatis: talr̃ ut oīs ꝑfec
tionis ꝙplementū retineant artificiales sicut nat
urales. ¶ Et hec nō possunt fieri nisi ꝑ potentiaz q
est actus mq. D. & plus hic dicere nō curam⁹. ¶ Naz
dictus magisterij modus specificatus est & declarat⁹
ꝓsolue lapidarij. ¶ Nam et plures sunt qui la
pides ꝙficiūt: sz nālem uirtutē minime sibi exhr̃
possunt: q3 rerum D. ignorant ꝓquid & de quo &ꝙ
quod & cum quo lapidum existit ꝙplementū & ꝑfa
tionis augumentū.

P De Quartodecimo ꝑncipio quod est Operatio

Peratio est aliud ꝑncipiū radicis arboris ph
ylosophalis se huius artis & ꝙsistit exquatuor
coloribus differentibus ꝙscriptum. ¶ Et designat di
uersos opus modos differentes. ¶ Primus color deli
natꝰ ꝑ D. operationē q. C uel ☉ uel ꝓn ☉. ¶ Secūdus
color q ignis ꝑ actus ad ex cum suo calefacere action
em hab q supr̃. D & C uel ☉ & cetera ꝑncipia uel alia
nta nālia & accidentalia mouendo a M & ꝙ supra
M. C D. oīa dicta mouendo ad ☿. ¶ Tertius color
designat q3 C uel ☉ M. actionem habent supr̃ dic
ta ipa: informās ipum D. ꝓn M uel ☿. ¶ Quartꝰ co
lor designat operationes quas habet artista supr̃ oīa
ista occasionative: ꝙ in administratione ignis: ꝓoperatio
ne q separationē D. ꝓoperationē ☉ q3. ¶ Et possūt etiā

designaze opationes quas facunt M uel Q. substa
tijs ex suis suas pietates & nas: cubificando aut albusi
cando sm q. M. uel Q. existunt formata p distmctas
formas: & sntelliget etia opationes quas habq; q libq;
pncipioz huius artis sn pcessu mej pazticulazis ut spe
cificatus est modus sncauuslibq; declaratione. ¶ Posi
tum est aut istud pncipiuz sn azte ista: ut artista cog
noscat pprium opationes cuuslibq; pncipij huius ar
tis: q ditionando qualibq; opationē cum angulo differē
tie. ¶ Valde est utile istud pncipiuz: qm p ipsum artis
ta huius artis sntelligit ea de ipso que sn hoc ope dicta
sunt: & cognoscat et opationes que fiunt snopiby la
pidificis: sicut sntelligit q opazj debq cū igne i
mixtione matrie & forme: & cum mro. D. & cū ppa
ratorijs aljs sicut ceptu pazticulaze.

De Quītodecimo pncipio quod est Perfectum Ens.

¶ Perfectum ens est aliud pncipiuz huius artis:
• Et positum est sn radice arboris phylosophalis:
& est signatum tribus coloribz ut pdq; audistis. ¶ Et
p. M. p q; signatum est istud pncipiuz compositum ex
eisdem coloribz. & ist colozes tres sn unū signficat pfe
ctionē & complementuz. c. D. E. f. G. h i. k. l. b. p.
r. v. sntme t'minationis & pfectionis illius qd que
rebatur. ¶ Et dicit' pncipiuz qm est causa efficiēs
& formalis substantiaze existentiuz ex. ¶ Positum est
aut istud pncipium sn azte ista ut sntellectus cogno
scat substantia pgressua ex dictis. c. D. p potentiam
e. f. G. h. i. k. l. o. p. r. Et videat & palpē & opera
terribilia q dat artista. ¶ Est etiam valde utile ist
ud pncipium: qm sntellectus cognoscit se habituatum

esse de grandissima scientia sup intellectum alius ignorā
tem istam artem: & cognoscat se artistam huius artis:
Artistam esse sup alios artistas: & medicus sup omnes
medicos hanc scientiā nescientes: inquantus nō solū
& metallorū imperfectionē euanescere facit. hz et corpora
nostra subito & quasi miraculose aquibuscumq3 infirm
itatibz desperatis resurgere ut dictum est in Capitulo ap
plicationis eius ad corpora humana uel nostra.

N

De Sextodecimo principio quod est fermentatio

Ermentatio est aliud principius huius artis posi
tum in radice arboris philosophalis: & p. quus ar
tista regulat ad intelligendum qualr potest. M. mul
tiplicarj q in .Q. transire. ¶ Et inuenies artista q in
isto magisterio sunt uaria. G. h. f. i. k. L. b. ponendo
D. ☉. q M. in G. & positum ytimus opus in gms ad
ministratione quousq transeat p. f. h. L. i & deuen
iat ad. k. et duplicatez est differens: & p ōia agere: si
cut in op. M. donec oriatz. Q. inquantitate magni
tudinis uirtutis & opationis: tam ad Rubeus quā
ad album: & ad nostrj corporis sanitate. ¶ Positu
est aut istud principius in radice arboris philosophye
huius artis: ut artista sciat q. M. transire pot in. Q.
p opationē. C. ☉. D. f. G. h. i. k. L. N. O. P. R. ¶ Et
in isto passu cognoscat intellectus q artista huius artis
ipsum oportq si uolūt. M. componere plusq semel: qm
ipsum multiplicare pot in infinitus reducendo ipsius in
Q. q de illo alterum. Q. q de illo aliud: usq in infinitus
opando. ¶ Sz de hoc miratur intellectus & descendit ad
sensum qui nidq q unus homo sufficit & pot ad mult
iplicandum suam speciem in infinitum nūz successiue

vnū grāndo aliū: & mirat7 intellectus quō ex hoc aq
ere potest cum in ipso nō sit nisi spiritus: ¶ Et descen
dit adhensum qui uidet qualē fermentuz paste mālē
multiplicat speciem suā in alia pasta: faciendo aliā
pastam existere sb eadem uirtute & opatione: & illa
pasta aliā: & illa aliā usq ad infinitum. ¶ Valde ut
ile est istud principiuz qm p ipum intellectus cognosc
it se posse ex .A. q. mediante ☉. & ☾. in infinitū
multiplicare. ¶ Et nō multi ad istud arkanū pueñt.

De Septimodecīo principio quod est Perfectum Venenum.

Erfectum uenenum transformans est ultimū
principiuz huius artis antedicte: ad denotanduz
quod ipum existit finis & pfectio & complementuz oīum
principioz huius artis uel arboris iamdicte positoz
Et hoc designāt p quatuor colores cum quib est descr
iptum. ¶ Iam prim duo colores significant quatuor ele
menta in ipso existente cum oīm pfectione bonitatis ma
gnitudinis: & et cum cocordantia maxima actualj absq
alia ytroneitate pdictaq opationuz ut patz p rationēs
tangulj uiridis huic principio applicatj. ¶ Et etiā immix
tione dictj trianguli cum triangulo rubeo: & cū ducto p
ncipio. ¶ Et hoc explicare dimittimus artiste: q. E. f.
G. h. i. k. L. m. o. p. ¶ Et demcps cognoscat artista
huius artis q istud principiuz p magisteriuz dictoruz
principioz potestatem hī multiplicandj spēz suā dupli
cater. s. ad generando simle sibi in opatione & uirtute
& transmutando substantias exō. ¶ Positum ē aute
istud principium in arte ista ut cognoscat artista
ipum esse pfectius q̄. AA. in uirtute & opatione: ¶ Et
est valde utile qm p ipum artista huius artis

facet mrabilia & mracula supterrā ꝑtransmutatione metallorum: & ꝑcipua ꝑtrie mutatiꝫ desperatarum ñcꝫ humanj corporis.

De Tertia parte ꝑncipali ꝑme ptis huius distinctionis q̄ ē de Theorica seu declaratione ꝑncipiorꝫ figure: S. ꝑ opere minorꝫ ꝑm hunc tractatum.

Jctiꝫ est de declaratione ꝑncipiorꝫ arboris phylosophalis cum qua ꝑtellectus ꝙsistit regulatus ad cognoscenduꝫ opationes & naturas eorum

secunduꝫ quas coadunantꝫ ꝑ processu seu magisterio huius artis particularis quesitꝫ. ¶ Nunc dicendum ē de declaratione ꝑncipiorꝫ figure: S. ꝑ ope minorꝫ cū qua declaratione ꝑtellectus regulabitur alī ꝑ ꝑquisitione dictꝫ particularis: & primo de primꝫ principij declarationꝫ

A De ꝑmo ꝑncipio figure. S. quod est forma

Orma est principiuꝫ ꝑmuꝫ positum ꝑ hac figura & ꝑ ꝑsum sigñficatur illud quod sigñficatur est ꝑ declaratione eiusdem ꝑ arbore phylosophalꝫ: nisi quis hoc est formatū. i. ꝙditionatuꝫ ad formationē. & non. M. q. q. Existente differente a. q. arboris & ꝙditionatꝫ ꝑ ⊙. c. ☽. e. f. g. ħ. i. l. o. p. Arboris phylosophalis. ¶ Et etiam ꝑ ꝑncipiuꝫ figure. S. ¶ Et etiā de ꝫbꝫ alijs ut ꝑ declaratione. c. arboris phylosophalis: ¶ Et ꝑ deo ꝑ istud ꝑncipiuꝫ sigñficamus ꝑ. A. ad denotanduꝫ q̄ ꝑ ista opatio ꝑ istius ꝑncipij unā ꝙditionē habet hic ꝑ ista figura: & aliam ꝑ figura arboris phylosophalis. 2

B De ꝫo ꝑncipio figure. S. quod est Materia.

Ateria est secundum ꝑncipiuꝫ huius figure

.b. & est ꝺscriptum quinq; coloribus: q; p quīq; col
ores ſignificant quīq; ſubſtantias ab ſpa materia egr
essas & est ſignificatus p .b. ſicut ſnfigura arboris
¶Et ſideo hic declarare plus nō curamus cuius modi
qm satis ptractauimus cum ſnfigura arboris phy
loſophalis: & ſideo dic ut ſbi. ¶Nam etiā & p ſtuꝺ
ꝓncipium habꝫ artista huius artis cognitionē di
uersam ſm q; differenti modo potest ipm cogno
scere ſnopationē huius artis. ¶Nam tāgendo ipm
ꝓncipiū cum angulo differentie ſnuenit q; alia
est mā que est .k. ¶Alia est que est .D. ¶Alia
que est .o. que ſnota figure huius est. ¶Et ꝯz
diuersam cognitionē quā deꝓhēt: diuerso mo
do q; ditionatꝫ ad operandū: & regulat se ſnꝓncipio
huius artis. ¶Nam ſnuenit q; talis mā est .M. que
formatꝫ cum .A.o.x.y.p. rationē cuius oritꝫ .Q. de
alijs dic ut supra.

C De Tertio ꝓncipio figure .S. quod est Corpus.

Dicitur est alterum ꝓncipium huius artis: et
ſignificatur p lrām .C. ¶Et scribitꝫ quinq;
coloribus ut patꝫ: ¶Et ſignificant isti coloꝛes qꝺ
A. oritur ab .S.T.V.Z. cum .D. q; postea p .A.
p.x.y. formatꝫ & pficitur. ¶Positum est aūt ſtuꝺ
ꝓncipiū ſn arte ista ut artista cognoscat que sūt
ſubstantie ex quibꝰ oriꝛi ꝑtest ut formetꝫ p.p. cū
A.o.x.y. & hat .Q.

D De Quarto principio quod est Lunaria.

Vnaria est quartum ꝓncipium huius figure: &
notat artiste q; cum ſsto facere debꝫ .e.f.G.
H.I.L.M.N.O.Q.R. mediante .k. huius figure

E

&arboris phylosophalis. ¶Positum est aut istud ꝑ
ncipiuz ſn arte ista: ut cognoscat artista ſignificatu
illius quid & quale est: ¶Et ſntelligat ipsum necess
arium ad omnes ſnpdictas ſrae ut ducatꝫ ad .M. Et
& postmodum .M. ꝑ .A.o.x.y. deuenat ad .q. Droꝫ
aliꝫ potest diq ſm suuz moduz ut dictū ē de Celo.

D

¶ Quito principio figure. S. quod est Calcinatio

Alcinatio est aliud ꝓncipiuz huius figure: Et
est ſcriptum quiq coloribꝫ: Et designat q̄ corpora ꝑ ſpsum transire debē: & ꝑsideratꝫ duplicatꝫ ſm q̄ duplex sit eius opus ſnpdictis corporibꝫ. ¶Pr
imo modo ꝑsideratꝫ .t. put sit cum mercurio vulgi
sb ſsto .e. patitꝫ .x.y. Et moduſ ſstituſ .e. specificatꝫ
¶Alio modo ꝑsideratꝫ ꝑ ut sit cum sulphure & auri
pigmento: & moduſ est ut sit ei ustum & sub ſsto .e
patitꝫ .z. ¶Alio modo ꝑsideratꝫ dictuz .e. ut sit cuz
.D. Et sub isto patuntꝫ .s.t.v.x.y.z. Et pati
debent sub illis modis ſnpdictis: ut parata sit ad
ſngrediendum .f.g.&c.

F

¶ De Sexto ꝓncipio figure. S. quod est Dissolutio

Dſſolutio est alterum ꝓncipiuz ſn arte ſsta: & est
ſignificatuz ꝑ .f. & ſcriptū quiq coloribꝫ: ad
denotandum differentiā que est ſnter .f. huius fig
ure & .h. arboris phylosofalis: ¶Nam sb .f. huꝰ
figure patiuntꝰ .s.t.v.x.y.z. Sub .h. arboris ph
ylosofalis nō patuntꝫ ꝫ .c. uel .o. & .M. ¶Naz qui
que colores .f. hic positi hec denotant q̄ dicta .s.t.
v.x.y.z. patiantur sb ipa mediante .D. ¶Et ſn
ſsto passu cognoscit ſntellectus ſn meo ope ꝓmae
ſntentionez & ſsacias: ſm q̄ .f. ꝓmā ſntentionez hꝫ

ad defendendum .S.T.V.X.Y.Z. a suo esse prioz: Et qm̃ p se nō pōt: dat se secundarie intentioni sili cet ut cuz .D. qd est amicus dictoꝝ .S.T.V.X.Y.Z. possint ea corrumpere & ponē sb sua opatione: Vt instrus actingat finem suum: Sicut igns p̄ma pte tionē ht ad aquā corrumpendaz: & qm̃ immediate nō pōt: dat se secundarie intentioni .B. aeri: ut ea aere possit suum appetitum ꝙplere in destructione sui ctrarij. Positum est autem istud p̄ncipiū in arte ista: ut artista intelligat qualiter unū p̄ncipiuz sone alio oparj nequit: & ut cognoscat dicta .S. T.V.X.Y.Z. necessario habē transire per ipsam mteq̃ deuenias ad quod queritur

De Septimo p̄ncipio figure .S. qd est Euacuatio.

Vacuatio est alterum p̄ncipiuz huius figurae & est significatum p .G. & est scriptuz coloribꝫ antedictis: ut cognoscat intellectus q dicta .s.T.V.X. Y.Z. pati debent sb actione huius principij: qd tm cu upo: mediante nro .D. eoruz spiritus occultos abstra hi: Qui quidē spūs est materia que formarj debet um .X.O.X.Y. ut post formationē transeat ad Q. ¶ Positum est autem istud p̄ncipium in arte ista ut ar tista intelligat dicta .S.T.V.X.Y.Z. esse materiam de qua nrum .Q. in actum deduci debq mediantibus .A.O.X.Y.

De Octauo p̄ncipio figure .S. quod est Multiplicatio.

Vltiplicatio est alterum p̄ncipium huj art is: & est significatum p .b. Et dictis coloribꝫ quinqz est scriptum: ¶ Per istud p̄ncipiuz artista ht cognitionē q illud quod abstractum est auisceribus

S.T.V.X.Y.Z. reduci debeq sup ipa. ¶Et magisterium ꝓncipij huius ꝗ in pratica demostrabit ꝙ ꝗ in parte illa que ꝗncipit. ¶Completa ꝗsta exuberatione q.s. ꝗdro hic resumere nō curamus pp. ꝓlixitatis augmentū. ¶Positum est aut ꝗstud ꝓncipiuz ꝗ in arte ꝗsta: ut cognoscat ꝗtrium. S.T.V.X.Y.Z. reduce de re quod auferebat nauseauerat

I

De Nono principio figure. S quod est Spiritus

Spiritus est alterum ꝓncipium ꝗ in arte ista: q ꝓ ꝗpsum hī artista notitiā quomodo terra ē euacuata. s. quomodo modul & regimen fit: ꝙ ut ꝗ pratica est ꝓscriptum ꝗ in illa parte que ꝗncipit. ¶Modus liquefactionis. ¶Positum est autē ꝗstud ꝓncipuz ꝗ in arte ꝗsta ut artista ꝗntelligat ꝗstud. ꝗ. esse argentū viuuz ab artista ꝗ nope ꝓsideratuz ut patq ꝓ figuram:

L

De decimo ꝓncipio figure. S quod ē Argentum viuum exuberatum. 2

Rgentum viuū exuberatuz est ꝓncipiuz huius figure: & ꝛsignificat ꝙ. L ¶Et ꝓ ipsum artista regulare pōt ꝗntellectum qualiter se habebit ꝗ neui cognitione & hoc ponendo minuz differentie ꝗ inter L. & I. & operationē cuius hic dicere nō curamus. Nā plene designatū ꝓsistit ꝗ pratica huius figure ꝗ in parte ꝗlla que ꝗncipit. ¶Sequitur modus exuberationis &c. ¶Est etiam aliud argentum viuū exuberatum q̄ est claritas plus ac lumen & ꝛsplendor: ex aq̄ & argento viuo minori facta ac exuberata septies ꝓ distillationē. ¶Positum est autē istud ꝓncipium in hac arte ut sciat & cognoscat artista quomodo ꝗ. eleuatur ꝗn. L.

M. Vide vndecimo principio figure .S. q̄ē Sulphur nē.

Vlphur nature est aliud principiuz huius figure & est designatū p. M. ¶Et p̄ p̄puz artista habq̄ cognitionē maxmaz in magisterio huiꝰ artis dirigendo se p significationē colorꝫ ēn quibꝫ est descriptum. ¶Nam .s. color palidus: uiridis & niger: significat istud principiuz egredi ab .L. Et color rubeus significat q̄ p magisteriuz ignis factus ab exhere ductum .M. deuemt & oritur de .l. ¶Et p eundem moduz ꝯditionant colorez .l.j.k.e.f.e.s t.v.x.y.z. significando q̄ p magisteriuz colorꝫ rubei q̄ significat .k. arboris philosophalis .l. oritꝫ ab i.q.i. ab .k. ak. h.q.h. ab .e. & .e. ab .f.q.f. ab .e. q.e. ab .s.t.v.x.y.z. ¶Et tamen modum qualitē & quomodo .M. uemt hic in actum hic dicere nō curamus. ¶Nam tatis dicetꝫ in pratica quā ubi ibi in illa parte. ¶Completa ista exuberatione & euacuatione .s. quo autem ulterius &c. ¶Positus est autem istud principiuz hic ut cognoscat artista ipm M. & naturam eius: & ruis oziginē ponendo in angulo differentie. ¶Quod si dictus angulus ponatū in angulo time p rozo rationes inuenit q̄ dictum M. ytmq̄ inse differentia que est time ytimatione ꝯplementi filij gemti ab .s.t.v.z. ¶Et etia q̄ē apt ubi ad se induendum uestes purpureas & albas. ¶Et etiam cognoscit artista q̄ in .M. quod est positus ab .x. y. est differentia que est posita in medio quousq̄ deueniat ad .O. ibi cognoscit artista ipm esse intime terminatione. ¶Et in isto pūcto notare debq artista defectum q̄d est intus .M. q̄d oritur ab .s.t.v.z. Et

Intus. M. quod oritur ab. x. y. ut p differentiam sc
sciat regulare In processu & opatione dictoz. M. &
p applicare sciat dicta. M. secundum suuz moduz in
pratica artis.

N De xij°. pncipio figure. S. quod est Tintura

Intura est alterum pncipiuz huius artis: Et e-
signatuz p. N. & est scriptum dupliciter in to
tula sua. ¶ Primo modo coloribz uuidi & crocco. Se
cundo modo uuidi & nigro. ¶ Nam pma pars scrip
ta coloribz uuidi & crocco: signficat tintura cuiqua
M. debq tingi dum oritur ab x. y. p magisteriuz de
e. f. g. h. i. l. M. N. pncipioz huius figure: aut per
magisteriuz pme distinctionis. ¶ Alia uo pars que est
cum quiq coloribus scripta designat q. M. quozumlibq
silicq. s. r. v. z. Induere se debq dictam tinturaz uel. M.
vt fiat. q. ¶ Et possq fieri q unuz. M. tantuz se induat
tali tintura: Et potestatem habebit patrem aq duz
it oztum uestire illaz uestem: vt patere in Regali sede
possit gaudere qui azegalibus sedibz no uenit. ¶ Et si
gfederati fuerint duo. M. sicut tanq q uestita fuerint
quolibq duoz uestimentoz simul patrel in sua sede
ponent illos Induendo: oznando; suis uestibz: q sedere
ipsos faciendo ad mensam regiam. ¶ Et sicut dixi de
duobus. M. simul ¶ Artista pot Intelligere sic de tibz
uel quatuoz & huiusmodi specificatus est modus in
processu tabulazo.

O De xiij°. principio huius figure. S. q est. Oleum.

Leum est pncipium huius artis: q est design
atum p. o. Et est scriptum duobus coloribus
o. crocco & uuidi. ¶ Et signficant isti colores q orit

ab .x. y. p quod .Q. est Jndumentū .M. q se Jnduit
& effiatur .Q. & dictum .o. p magistrum Jstorū pn
cipioz silicet .f. 6. h. q. l. M. N. uel p magisteri
um pme dustinctiois. ¶ Positus est autez dictū pn
cipium Jn arte ista: ut artista cognoscat Jndumen
tuz quod Jnduere debq. M. dictorum .s. r. v. z. ut
exaltatum sit Jn cathedra Regia: & dyadema ytime
at sup caput suum duobz lapidibz pciosis ornatum.

P. De xuj° principio figure .s. q est Jnceratio.

Jncratio est aliud pncipium huius artis: et
est significatuz p .f. et designatz Jntra totu
la p quinq colores. ¶ Nam pmus color designat
ignem & uentrem. ¶ Alij colores designant .s. r. v.
x. y. ¶ Et ydeo eius est ut p colores significetz q. s.
r. v. z. debeant poni Jn .p. cu .v. gemito ex .x. y. et
hoc pactus mediante igne: ¶ Et Jstud magisteriuz hic
ponere no curamus: Nam positum est Jntra Jncrati
ca huius figure Jn parte illa que Jncipit. ¶ Sequit
Modus Jncratiois p totum.

R. De xv° pncipio figure .s. q est Sublimatio.

Vblimatio est ultimuz pncipuz huius figuz
& est p .k. significatum: ut artista huius artis
dupliciam cognitionez habeat tangendo ipum cu an
gulo differentie: & etiam p mixtione trianguli zub
ei cum qualibz parte differentie actingit Jntellectz
quemlibz modum dicti .k. existente pncipium
timo & mediuz. ¶ Nam pmus modus est q ut co
sideratz q est quidam modus quo mediante cu ig
ab ex .h. l. queritur Jn .l. & .l. queritur Jn .M.
Alio modo cōsideratur istud pncipiuz pro ut quodlibz

istoz ꝑncipioz est sublimatuz ꝛn maiozitate ꝙfecti
one q̄ aliud ut. M. quatuz. L. & O. quantū M. & Q.
quātum ullū istoz: Et ꝙ gsequens ꝑ mixtionē trāzuz
dicti trianguli ꝛnuenīet q̄ est magis cicca ꝙfectionis fi
nem ad ꝛngrediendū: sicut. Q. quod existit magis pro
pinquū ad istum fine q̄ḇ. L. & M. & O. ꝛsunt ꝑncꝛ
ipia magis ꝙpinqua ad. Q. ꝛ q̄ḇ. L. aut aliquod ali
ud erit de medio: Sicut ꝛntelligendo M. O. que sunt
magis ꝙpinqua media ad. Q. q̄ḇ. e. f. G. h. i. k. R. S. T
V. X. Y. eo ꝙ obāt ipsum ꝛmediate erit de ꝑncipio
suo mō pōt dici. s. ꝙ dicta. M. O. sunt ꝑncipia ma
gis ꝙpinqua ad. Q. q̄ḇ aliquod istoz: ¶ Et ꝙ gsequēs
magis sblimia erūt ꝑ rōnes que possunt fieri mīscēdo
trianguluz croceum cū rubeo: & gdito angulo differen
tie: q̄ omnes rationes dictoz triangulorz: q̄ angulorū
mīscendo cū isto ꝑncipio: faciet artista scientiaz: et
de gditionibꝫ. R. ꝛmprocessu huius artis. ¶ Positū est
autem istud ꝑncipiuz ꝛn arte ista ut artista ꝑ ea q̄ dic
ta sunt de ipo gditionaret ad ꝛntelligendum gditiones
ꝑm quas istud ꝑncipiuz gditionatꝫ ꝛn magisterio huius
artis: q̄ sic de illis faciat ꝛuditium ꝛmpratica.

De xvi° ꝑncipio figure. S. quod est Lapis.

Apis est sblime ꝑncipiuz: q̄ est positum ꝛntigura
ista: & significatum ꝑ. Q. Et gdito istius ꝑncꝛ
ij est: ut artista speculando ipsum: recolat ipsuz esse fi
nem q̄ gplementuz. S. T. V. X. Y. Z. Et. A. b. c. D. e.
f. G. h. i. k. L. M. N. O. P. R. ꝛnquo gaudez quie
cunt sicut salamandza ꝛn igne: ¶ Et etiam quiesc
unt ꝛnipso ꝙ ꝛntuo toto. s. tamq̄ bonitas: mag
nitudo: etiam ꝙtes substantie. ¶ Nam mong artis

am huius artis: q̄ dicta p̄ncipia sn q. & p. q. attīng
unt finem suum p̄marie pp quem sunt inquietata:
¶Qui quidē fīs p̄marius sunt homo &. A. ¶Tal
is fīs p̄marius/ maior est q̄ secundarius ut sn
pluribꝫ locis explicauimus: q̄ideo nō curamus
q̄ nō est de nostro ꝓposito talis explicatio sna
te ista. ¶Positum est autē istud p̄ncipium inarte ista
ut artista cognoscat quid est: ¶Et cognoscat ipm̄ ee
finem magisterij huius figure: s. cum quo & pp q̄d
potest facere mirabilia sn ope lapidifico.

De xvij. p̄ncipio figure. S. quod est. S. T. V. X. Y. Z.

Tem. S. T. V. X. Y. Z. sunt p̄ncipia ꝓita
sn hac figura S. ¶Et p ipa habꝫ artista cogn
itionem q̄ ipa sunt rei seu substantia dequibus
oritur id de quo ꝓponit̄. ¶Quedam sī habentia
materialiter: Alia formaliter. ¶Que se habent tō mālr for
mālr sunt. S. T. V. Z. quodlibꝫ p se uel duo si
mul uel tres uel quatuor ad placitum artiste. ¶Que
ue nō se habent formalr sunt. X. Y. hoc est dictū
q̄ artista cognoscat. S. T. V. Z. esse substantia exqu
ibus trahit/ materia seu argentuz uiuū q̄d forma
q̄ debet ut fiat. ¶Et X. Y. esse substantia ex
quibus ꝓstitut̄ forma cum qua & pp quā dictuz ar
gentū uiuū formetur: ut ex dicto argento viuo. & q̄
dicta forma optetur tertiuz q̄ est. ¶Posita sunt
ista p̄ncipia sn hac arte: ut artista cognoscat sub
stantias ex quibꝫ materia & forma particulares nos
tra est existens sm̄potentia: Et postea q̄ magisteriū
huius artis sciat deducere ad actum: faciendo instr
umentū de. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. r. ¶Na

non nulli fuerunt qui panem conficere uoluerunt: Ignorabant uō substantiā de qua id quod querebat⁹ Inactum deueniebat: ¶ Si uō sciebant nescebant ipsum Inactum deducē: qm ignorabant ꝑ
ncipiū huius artis

yy

De xvuj°. ꝑncipio figure. s. q est. Elementa.

Lementa est alterum ꝑncipiuz huius artis q est signficatum ꝑ. yy. rubeum: q gditionatur Inprocessu huius artis dupliciter. ¶ Primo modo Intelligit artista q. e. f. g. h. l. m. n. o. p. q. r. regi debent & administrarj: & etiam Intelligit & recolit. e. f. g. h. i. l. Mediante aqua que est D. regi debq & mediante igne In. k. ¶ Alio modo Intelligit dicti ꝑncipij sepationem ab. x. y. ut existis hut. q. ¶ Et explicare hic nō curamus moduz Istius sepationis: qm ipsum explicatum reperiet Inpratica ultius figure Inpte illa que Incipit. ¶ Completa ꝑma liquefactione ptotum. ¶ Positum est autem Istud ꝑncipiuz In arte Ista ut artista se regul& Inpressu huius artis ſm gdationes q buſ Insita figura gditionat⁹: ut cum ipo & cum aljs ꝑncipijs: Ipsis applicatis Inde oriatur particulare quod queritur.

De vltimo ꝑncipio figure: s. q est. Val.

Ab est alterum ꝑncipium huius figure: & per ipsum cognoscit Intellectus quale est ual In quo principia huius figure usq3 ad. q. debq regi & opari In generatione rej. q. ¶ Et qm scire⁹ puta& perfectam pratica huius figure q ht effectum Inprocessu huius artis: Idco de ipo hic plus dicere nō curamus

De Secunda parte practicali que est de Practicha huius artis.

Actum est de prima parte que est de theoricha: & de declaratione principiorum huius artis: Modo uidendum est de praticha ſnqua uidebr qualiter & quomodo ymbiantz uel ponantz ſn opatione nostri lapidis: & primo de pratica arborus phylosophalis.

De Pratica arboris phylosophalis.

Completa principiorum declaratione cū quibus Artista existit ydutionatus ad ſntelligendum ſnuisciuiscumq; operationem ſm modū suę nature. ¶ Nunc de pratica que est frmis & yplementum Theorice dicemus.

De primo modo praticandi ſn arbore phylosophaly.

Cape Nigrum Nigrius nigro & fac de eo ut supra ysignauimus ſnpma distmtione. Postquia habueris celum meum: seu mezaueū uegetabile ſm magisterium dicte distmtionis conditionatum. ¶ Item Recipe .x. uel .y. Calcinatum p magisterium dicte distmtionis seu Recipe .☉. quod est melius & facies ipūm p magisterium: Cuius habitis seu quolibq illoz: Scias pondus dicti .☽. & si fuerint tres libre: ponas de .☉. duas uncias uel de .☾. ponas duplas. ¶ Et si .☉. fuerit de .x. uel .y. sup tres libras pone duas uncias cum dimidia. Et si .☾. fuerint eisdem uncias duplas: & facias quoquiz ponēdo .☽. cum .☾. uel .☉. ſn .G. & claude ualidissime uas cum luto facto de albumine ouj q; calce uiua: & uas sit factum ad modum cuiusdam figure ſntra ponte Quod uas pone ſn balneo mazie: aut ſnfimo calido qd

facul sic ad angulum domus ubi trigmta uel uigmti
onera frmj posita fuerint: ¶Et quanto plus tato me
lius taliter ut semp ardeat sine adutorio alicui. Se
curior tamen est opera balnei timore recessus calo
ris: ¶Nam igne oportq; suus habere actum: qd si de
fuerit ad malum erit opus: qz sequtr privatio fi
nis. ¶Da igitur sibi ignem quous utroz modoruz
successiue scz sine intermissione quousq; p.g. uemat
ad. f. q de. f. ad. l. quod cognoscis qn generari i
pit albus color niger: ¶Et no arbitreris ipum colo
rem nigrum esse admodum enclausty: qz color il
le admodum grani mali punicj obscury. ¶Et postq;
tale signu uideris intelligas. c uel ☉. d. transiuc
h. f. l. q.p. g. facta est ibi colligantia amoris inter c.
uel ☉. q. d. Et. c uel ☉. querstum est in. d. Et. d.
in. ☉. ¶Deinde ytinuando deoctione sine intermissio
ne tempate ytinuando in ☉. d. incipit ingredi. l. l.
q ducit. l. l. p k. usqz ad. m. qm mortificatr ille
color niger q.p ytinuatione albuz. k. oritr. ¶Et cu
☉. d. ipsum. k. album ¶Tunc est signuz demostra
tionis q ossibus q nezuis infantie nostri qz incipiu
nt iungi in tertio nuo. l. colore: q durat ista opatio
usqz ad. k. croceum. ¶Et postqz oritur. k. croceus
¶Tunc artista intelligit q corpus nej infantis est co
pletum: & formatum: & organizatum: q incipit pa
rarj ut spus uegetabilis ingrediatr in ipsuz: Et
durat nia ista imparatione donec. k. croceuz eua
nescat: q oriatur. k. rubeum: ¶Et dum ortum
est rubeum. k. ¶Tunc. incorpore infantis est an
ima uegetabilis. ¶Et tunc artista intelligr debz

ductum ꝓfantem esse ꝓfine terminationis corpoꝝ
q̄amine. ¶Tunc ueraciter artistam ꝯputuz dicer
em oportet habere ꝓfhabitum aquiby ꝓcepta est
generatio nostri ꝓfantis: Quā cognoscet postquā
h. ꝓbi actum fuuz q̄ finē ꝯpleuerit: ad oculuz nota
re potes: Et ab ipo tempore usq; quo ꝯpleat7: bis
tantū tempus rogum sibi ꝓcessanter admimistrare
nō ꝑtermictas: ¶Quo tempore finito dimicte usque
quo frigescat: quo frigefacto ꝓmictes ꝓfantē nr̄uz
rotundum ad oui modum: quē exhas: q̄ mundab
is: q̄ ipum accipies q̄ pones ipum ꝓfuzno decocti
onis q̄ est balneum fiaum seu stupha p̄ sex dies nat
urales adminstrando sibi ignem fucrisluc p̄ unuz
modum taliter q̄ ubi steterit uas: grauiter possee
ꝓbi ꝓfus manū subtilē: ¶Et tunc exhe q̄ ipuz p̄
ciosissime obseruabis ad tempozis oportunitatem:
Deq̄o pondus unum sup̄ duomilia sufficiens est
multiplicare similitudinē suaz ꝓfsubstantijs ext̄.

De Secūdo mō practicādi ꝓncipijs arboris phylosofalis.

¶Etiam est aliud ex secretis nature: q̄ modus
est iste: ¶Recipe libras tres dicti menstruj: Et
duas vncias dicti. ☉. uel duas uncias q̄ dimidiaz
ꝑm q̄dition̄ p̄dictam: q̄ de ♄ sit solum modo p̄
dus vnius dragme: ¶Per triginta dieruz spatiuz
totum illud conuertum est ꝑn. ℞. faciendo ignē ap
plicationē tempate sine ꝓtermissione regulando
ꝑ. k. ꝑm magis q̄ minus: usq; q̄ uideris cōpus
unu rotundum cum rubore: q̄ si est de albo cum
albedine metallina: ¶Et hec notare habq̄ Artista
q̄. k. differt ꝓgeneratione ꝓfantium. ¶Nam

k. Infantis. q. rubei gditionatum est ut sup̃. ¶ Sed k. Infantis albe generationis est gditionatum alia conditione. ¶ Nam ꝑmuz. k. est uiride cum rubore. ¶ Secunduz. k. quod est signū gūctionis ꝑtinet ad totum & est admodū crocei mixti cū rubore splendido. ¶ Tertiuz. k. q est signū nationis Infantis & est album & splendidum. ¶ Aliud. k. q est signū ingressionis aūe Incorpus est album mixtum cuz k. metallino. ¶ Et cum isto colore exire debq & nasci auctore matris: de quo vnū pondus sup̃ triamlia .5. .T. potens est spetiem suam multiplicare. ¶ Et de .3. sup̃ Quinquemilia. ¶ Et de isto. k. facere potest ut sup̃. ¶ Et Extima In nullo ope lapidifico siue philosophyco tempus certum fuisse: qm̃ aliquādo m̃r Infans oritur citiꝰ: & hoc qz calor tut. gmunter gtinuatus. ¶ Et aliquādo tardius ꝑ defectum calozis: ut patq Infetu: quoniam alij oriuntꝫ ad mensel septem: Alij ad mensel nouem. ¶ Nam & hoc gtingit pluries Iuenibꝫ. inq bus calor nāls est Intentior & fortior: & aliud In illis Inquibus est calor remissior & nō uigorosus. ¶ Tamē k. est tibi signū In magisterio totius opis: q ꝑ Isum te potes regulare q est m̃r Infans In. h. & hz duideris totum liquefactum: q Incipit oziri. k. mgrū ¶ Et scias Ipm esse In. G. q q̃ transit ꝑ. f. ¶ Et postq̃ uent. k. crocum Intelligit organizationem: & corpus esse formatū. ¶ Et postq̃ uent. k. rubeū Intelligē debq artista corpus esse cum aīa. ¶ Et tūc Intelligq q dare debq sibi ignē ut sup̃ usq ad ortū & natiuitatem eoꝝ. ¶ Et sicut dixi de isto. k. Ingeneratione rubei: ¶ Ita dicas de. k. Ingnātione & migr

strio albi fm suum moduz ut sup explicatuz est
Et cum tabulis: signis: & doctrina magisteriuz huius
Rectis secure artista opari poterit Juxta pratica et
magisterium fm ꝯditionem arboris phylosophalis
¶ Et hoc respiciendo declarationes corp: & doctrinā pr
atice huius Artista pfecte opans fmope phycho.
Secunda pars pncipalis de mō praticandi figure
S. & tabularum: Et pmo de pmo mō praticandi
Carnezazo figure. S. & pē tablē q̄ ꝑnt figurā st ꝯtenta
Jctum est de modo praticandi p pcessum et
doctrinā fm ꝯditiones arboris phylosophal
is. ¶ Nunc dicendum est de praticha figuī
S. que S. dupliciter ꝯsideratur. ¶ Primo mō fm
ꝯditiones tabularum quas hē Jnse & ex se. Alio
mō fm ocinaliter ubi est plixus & spificatus modꝰ.
¶ Et modus tabularz ꝯsideratꝰ dupliciter. ¶ Tabule q̄
sunt Jntra figuram demostrant & dant doctrinam
quomodo opari pōt artista de quolibꝫ corporum
materialiꝫ p se regulariter: taliter ut. Q. eius: op
us faciat sup idem. ¶ Alie tabule dant doctrinam
quomodo pōt artista simul ex duobus: uel tribus:
uel quatuoz ad placitum operaꝝ: ut fm eozp ꝯditio
nem dictozp. Q. ꝯditionetur Jntransmutatiōe eo
rum: Et pmo de tabulis que sunt Jntra figuram.
De pma ꝯsideratiōe tabularz figure. S. q̄ē de ꝯlibet
ente p se figiꝫ: ut Jntellectus ātificis agat prudenter.
N Jsta parte clare doctrinā pponimus Jnop
ter minoz p tabulas figure .S. que sunt Jnta
et per tabulas que sunt extra: ut Jntellectus artiste
ꝯsultat ordinatus ad ultimoda manerie habendam

Hym filius s. spūs
matalis seu argl
inuen.

ſnciuſ magiſterio. ¶ Et de doctrina dictarum tabul
arum que ſunt ſntra/ talis eſt pſecutio ſncipiendo a/
tabula que ſncipit. c. S. Sta p̄ pcessum circulare⁹
ipſius tabule ſignificata camerasp declarabimus
¶ Et ſecundario dictas cameras transuerſaliter ſn
cipiendo a camera ſuperiori uenicndo p̄ lineā rectas ad
crteras: breui ſmone ducere ppōnimus: ut ſicut dict
uz eſt de modo que tenebimus pzaſſione ſic de alijſ
proſequamur. ¶ Nam p̄ hanc declaratione artiſta
huius artis poteſt regulare ſntellectum ad pratica
duz ſn hac arte p̄maz camerarum: q̄ ſecundaz: et
Tertiaz: etiā de alijs p̄cedendo recte circulariter/
aut transuerſaliter. ¶ Vnuſ eſt n. modus ſignificā
di: q̄ dria q̄liſtit ſn rone ſb̄ſtantiaz differentiu et
p̄t dici de oībus alijs tabulis: q̄ de earum camer
is. ¶ Nam Camera de. c. S. Significat ſn hac ar
te q̄. S. eſt unū de ſubſtantijs cum quo oparet ht
artiſta huius artis: ¶ Et etiā ſignificatz ſnſpa. came
ra q̄. S. eſt corpuſ q̄ nō ſpūs. ¶ Et etiā ht ſntelligere
artiſta q̄ filius eius exuberaz debq̄: qui quidē fil
ius dicit ſpūſ: ſeu argentū uiuū ſeu materia apta ad
recipiendum quancunq̄ formā: ¶ Ex iſtuz modū ſatis ſp
icificabimus ſnpratica ſermocinali: q̄ ſicut dixi de ca
mera. c. S. ſta p̄t dici de camera. c. T. &. c. V. uſ
q̄ ad cameraz. c. y. ſm ſuuz modum. ¶ Ex eſt differē
tia ſntez iſtoſ ſpūs: quia quidaz ſunt qui dicunt eſſe
formales: Alij nō dicuntur eſſe matſiales. ¶ Spūſ
uſ nō qui dicunt eſſe formaleſ: ſunt apti nati ut ex
eis efficiant formē q̄ ſunt qui exuberantur ab. x. y.
¶ Et qui ſunt ab. s. t. v. z. Iſti ſunt matſialeſ: q̄ ſpūſ

ſſlozꝫ ſunt apti nati ad formam ſuſcipiendaz: ſicut
mãles ex .x.y. ¶ Vlteriuſ uemamus ad cameraꝫ
que ſnt̃eruiũ ſub iſtiꝫ ſunt ſituate/ eundem poſſuꝫ
habentes: ¶ Et-ſn camera que eſt .d.ſ. ſncipiendo
uſq; ad cameram .d.y. non capiendo cameraſ trã
ſuerſales uel tranſuerſaliter: ¶ Sigmficatꝫ q; quo
dliꝫ & ꝑdictoꝝ corporum habet quingi cũ lunaria
ut expẽdit ſn ſuo uale. ¶ Quibuſ itaq; aſſituatiꝫ: al
ie camere que ſꝫ iſtiꝫ ſunt ſnmediate: quaꝝ ꝓma
eſt .e.ſ. & ultima .e.y. Sigmficatꝫ dicta corpo
ra calcinarj debent ſntuſ ſuo uale cum ſua lun
aria. ¶ Et eſt alia calcinatio que ſn .v.ꝫ. fit ante
q̃ iſta que fẽ cum lunaria: ¶ Et illa ſimlr que
fit ſn .x.y. & de hac quere ſnde-laratione calci
nationꝭ ſniquũto ꝓncipio figure .s. ¶ Qua quidẽ
calcinatione facta ſndictiꝫ corporiby: ¶ Alie came
re que ſnmediate ſequũtur ſn ſſiſ quaꝝ ꝓma ca
mera eſt .f.b. & ultima .f.y. Sigmficat q; po
ſtq̃ iſta corpora calcinata ſunt ſnuenire lunaſt
q; ibi debeant diſſoluj ut requirit/ & ſubq; ꝓcti
ca ſſmocinaliſ. ¶ Quibuſ diſſolutiꝫ: Alie camere
que-ſnmediate ſequũtur: ſignificat q; dicta cõpo
ra euacuarj debent aſpiritu ſuo ut ſndicta ꝓc
tica explanatum eſt. ¶ Quiby bñ aſpĩtu euacua
tiꝫ ut expedit: Alie camere que ſnmediate ſſtiſ ſe
quuntꝫ: Sigmficant q; dicta corpora euacuata mu
ltiplicarj debent. ¶ Et etiam ſignificant q; ſnomnby
ſſtiꝫ opationiby artiſta ſe debq; regulare ꝓ ꝓcticam
ſſmocinalẽ. ¶ Nam ibi de oby uſus ſſtiſ ſpecifica
tus modus: & ſic eſt finita ſpecificatio uſtꝫ ꝑme table.

De Secunda tabula que est ſntra figuram. ℌ.

℟ Secunda tabula que est ſntra figuram. ℌ. Trā
seamus ad aliam tabulaz cuius p̄ma camera ē
D. f. ℌ. & ultima. D. f. y. ¶ Et ista est substantia p q̄z
artista se regulat cum opatione solutionis: ℭ uacua
tionis: Multiplicationis: & sp̄us ſnoegntione: ¶ Et hoc
cognoscenda & regendo se p modum q̄ est subscriptus
& positus ſn hac tabula: quo mediante dirigent̄ p̄ncip
ia ſn magisterio opationis particularis q̄d quide est
alr. sb̄iectus D. de quo substantiā facimus: de quolibq̄ ūo corpore p̄
dicatum: & de p̄ncipijs alijs ibi politis medi ſnfluens
& refluens: naturaz sapiens utriusq̄: ¶ Et de hoc exem
plum dabmus ſn una camerarum: ut p ea que dicta
& manifesta fuerint de ipa ſntellectus g̃ fiat artific
iatus de alijs cameris ip̄ius camere ſm suum modum
¶ Sicut Camera. D. f. ℌ. cuius camere sb̄iectus ē. D.
p̄dicatum. ℌ. medium. f. Nam ibi. D. est p̄ncipium
agens ſn. ℌ. mediante. f. ¶ Sicut bonitas ſnbomti
cabili mediante fine sb̄ quo. f. S. se red̄t passiu
am nāz. f. ſnse recipiens. ¶ Etiam. f. est medium
sequens nām. D. ſnquantum ab ipo p̄mario procedit
¶ Et nām sapiens. ℌ. q̄m ſnduit suam simte: se ipum
ſnduit semlem. ℌ. q̄z simlez ipi. D. representat. &
sic Lunaria est p̄ncipium mouens & hoc cum. f. ponē
do. ℌ. ſn. 6. uel. h. uel. 1. ¶ Et p hoc ſntellectus arti
ste g̃ fiat regulatus ſnsignificatione huius tabule. ¶ Et
hoc ſntelligendo q̄ dissolutio: euacuatio: & sp̄us que hab
ent fieri ſndictis & ex dictis. ℌ. t. v. x. y. 3. fieri hab
et necesse cum lunaria. ¶ Nam modus istoruz trium p̄n
cipiozo sp̄ecificatus est ſnpratica Sermocinali

De Tertia Tabula.

Acto ſito magiſterio iſtius tabule oportꝫ artiſ tam tranſire ad aliam tabulam cuius ꝑma cam eca eſt .i. S. & ultima .i. y. ¶ Et ꝑme lre iſtius camere ſupiozis quaꝝ ꝑma eſt .i. S. & ultima .i. y. ſignificat q. b. r. v. ȝ. conuertunt̃ ĩn .i. ¶ Item alie camere ĩn mediate ſequentes quaꝝ ꝑma eſt. l. ſ. & ultima. l. y. ¶ Signficat q. poſtq̃ dicta. ſ. r. v. ȝ. conuerſa fu erint ĩn .i. q. neceſſe habꝫ artiſta iſta quarte ĩn .l. Et de .l. ĩn .m. & de .m. ĩn .n. & de .n. ĩn .r. & de r. ĩn .o. ut patet ꝑ preſſum cameraꝝ iꝑius tabu le. ¶ Sicut camere que ĩmediate ſequũtꝫ quaꝝ ꝑma eſt .l. ſ. & ultima .l. y. ſignificãt q. tranſ mutaꝝ debent ĩn .m. ¶ Et alie que ĩmediate ſequuntꝫ quaꝝ ꝑma eſt. m. ſ. & ultima .m. y. ſignificat q. .m. tranſmutaꝝ debꝫ ĩn .n. ¶ Et Alie que ĩmediate ſequuntꝫ quaꝝ ꝑma eſt .r. ſ. & ultima .r. y. Signficat q. tranſmutatio fieꝝ debet dictis ĩmediate. ¶ Quare ĩpatica Sermocinaly nã ibi hoꝛo ꝓncipioꝛ ꝓxiſtis huius tabule clareſſime ꝓ poſitus eſt modus. ¶ Item ultime camere iſtius tabule Quaꝝ ꝑma eſt .o. ſ. & ultima .o. y. ſignificat q̃d adhoc q. ex .m. fiat .n. Requiritur q. .m. tranſeat ꝑmo ſꝑ .o. quod quidem .o. ex dictis fieꝝ habꝫ ĩn balneo aut ĩnfimo foꝛtiſſimi caloꝛis. ¶ Et ſi forte fuerit duer diſſolutionis: Applicet .ſ. artiſta quã dam modicã quãtitatẽ m̃cj m̃curij uegetabilis: & cito Mercurius uertꝫ ĩn .o. ¶ Et tunc ſunt for ma & materia parate.

De Quarta Tabula ĩntra figuram. ſ.

Ompleto itaq; magisterio huius tabule/ ꝛ
tusta transeat ad aliaz tabulam Inuenies pr
ma camera est. D. E. S. T. V. Z. X. Y. ¶ Significa
tum istaruz camerazū istius tabule: Accipiat/ te
nuerisalē. f. Incipiendo a camera. D. E. S. vsq;
ad cameram. D. E. Y. ¶ Et etiam Incipiendo D.
N. S. vsq; ad cameram. N. S. Y. ¶ Nam istaruz
camerariz quaz ꝑma est. D. L. S. q; ultima. D.
L. Y. mediuz significat q; unuq; istoz. S. T. V. X.
Y. Z. transeunt ad. L. q; est mediuz agens illū mo
tum transmutationis q; debet esse. D. p ꝯ artis
ta Intelligens Intelligere debq; q; absq; D. minime
l. In L. transire nec transmutare valent. ¶ Alie uō
camere quaz ꝑma est. M. q. S. q; ultima. M. q.
Y. Significat q; L. transire debet In. M. Inquo q
dem. M. sunt ꝺ̃ce. q. hoc est dictum q; sunt Impen
ultimo gradu accessionis ad. q. ¶ Alie uō camere q̃
rum ꝑma est. I. X. Y. significat q; est aptuz natuz
ut sint forme: ¶ Et aliud. I. S. T. V. Z. Significat q;
est aptum natū ad receptabile forme: ¶ Et ex hoc
Intelligē habq; artista q; necessariō ē q; M. de. X. Y.
habq; queratq; In. O. ut dictuz est sup. ¶ De alys uō
artista curā nequaquā habē debet nec etiā labo
rare ut cōueniant/ In. O. Tamen si affectauit/ et
ꝑā fuerit transire ad. O. bene quidē ¶ Erit itaq;
fortius. q. In opatione: ¶ Et modū quē designat Is
ta tabula quere Imꝑatica ymocinaly nā ibi satisf
Iam̃ grauimus doctrinā pratice ꝑncipioz huius
tabule: talē q; si liquido obarrare uelis: si igitur
it facilius id q; quezitz uibrare lucidus zutilabit.

De Quinta Tabula.

Tandem opleto magisterio ſm doctrinā plu
bate tabule translatus ſuos opator huius ar
tis malia tabulā dirigat cuius p̄ma camera exti
tit .o.x.o.y. Vltima uō .o.p.A.q. ¶Et p̄me
camere ſignificatuz est q; ex .x. habq fieri .o. et q;
y habet fieri .o. p quatuor elementoz ſepationz:
¶Et hoc designat quatuor puncta ſn medio caude ex
istentia: ¶Et qm iste modus est aliqualr grauis
Sufficat tibi q; postq; dicta .x.y. transmutata fu
erint ḡn. A. dictū .A. ponas ſn .f. q; faciasſi du
re dissolutionē fuerit ut ſup̄ dictuz est; aut pre
modum p̄me distinctionis: quodlibq istoz modo
rū bonū est: Et dictū .M. soluet ſ̄t .o. ¶Alia camē
ſinferiorel ſignificat q; A. de .s.t.v.ȝ. per .o
x.q.o.y. quelcat ſn.q. ſnquo fnē circulationis
q; pfectionis actingunt: ſicut p̄ncipia artis gñal
is p̄ſubstantie ḡstitutionem.

De Sexta Tabula.

Exuimtamen artistam huius artis transire op
ortq; ad tabulam reliquā cuius p̄ma camera
est .s.t. q; ultima .y.ȝ. ¶Et p ommes cameras ſtiꝰ
figure signficatꝰ modus questionis q; ſimplicis q
fit ex iqis ſntertiuz q; quidē tertiuz est tantis ḡsid
eratuz modis quot ſunt ommes alie camere ſntra
figurā istam existentes q; etiam extra. ¶Et modus
ſignificationis huius tabule est talis. ¶Nā cētuz
est q; .s.t.v.x.y.ȝ. connectuntur ſn ſ. g. s. q; t. M
ſ. q; v. est .s. ſn ſ. q; g. est .M. ſn ſ. v. est .s. ſn ſ. ¶Et hoc
potest dici de ommibus alijs cameris istius figure ſm

suum modum applicando dictam questionē ad .L. M.N.O.Q. ¶ Cognoscit intellectus quō existit ista cō uersio gditionata inter dicta .s.t.v.x.y.z. quere unt̄ in y g S q.t. M.1 q.t. est S in.1 q 6 est.9 in.1.v. est.S. in.1. Si nūo tertio.1 colore croceo re sultato ex eis sm q artifex huius artis uoluit. Et p̄dicte quictiones quas feimus ita ualent sicut si dicerēs.6.t. sunt homines q eiusdem nature: Ergo sunt idem in.1 uel in M N O Q Et p̄ssime hoc dici pot in Q q̄ in.1 M.N O. ¶ Q̄m.Q. est substantia multiplicata ex ecto umtatibꝫ: que q Xtute habent unaz ex oibꝫ istis: q ex eozo multi plicatione existit multiplicatio sua: q in ultima Vnitate simplici ase ipa. Tantum q no ab alia ¶ Qua q umtate q libq dictoz .s.t.v.x.y.z. an q̄ nulla essent in Q. no habebant. ¶ Q. uero Vnitas se extendit in multiplicatione pncipioz ex existentiuz: talr q insubstantijs iam dictis uel su bstantijs fiat augmentatio siue forme q opum uir tuosoz multiplicatio. ¶ Et iam finita est doctrina tabulazo in magistio opis minoris: tangendo quali bq tabulā q pncipia eius cū tangulo uincidj q p rati ones tanguli rubei mixtus cū eodem tangulo: ¶ In uenit qualr pncipia tabulazo sunt gditionata q tri angulum crocum: ¶ Et de hac dabimus breuiter ex emplum. ¶ Pone pus angulus differentie inter ta bulas: q inuenies qualiter .160. differentie sat nūo: q̄ quedam est cuius pma cameza est .c.s. ¶ Alia est cuius pma cameza est .1.s q c7. ¶ Item etiam differunt: quia queda est que circulatiōis

lineas habet nigras: Alia palidas: Alia rubeas: Alia Azureas. ¶ Et alie etiam tabule que lineas mixtas habent utraq; colore ut ſnfigura habet⁹. ¶ Conditionatis ſic dictis tabulis oportet artiſtam eoꝝ cameras ꝯditionare ꝑ dictum angulum: & hoc ſatis patet. ¶ Quibus ſic ꝯditionatis oportꝫ ꝯditionare earum cameras/ & ſignificata earꝝ: & ſn hac ꝯditione miſcere oportꝫ angulum ꝯcordantie: & quale dicte camere dictas uirtutes nūo ꝯcordantes ſunt ſnrade oppoſitione: ſicut ſunt camere. e. s. & .e. y & c⁹. que differentes ſunt: tamen ꝯcordant⁹/ ſnuna & eadez opatione. ¶ Differentia eſt ſnter .s. & .t. ſignificando: ¶ Et ꝯditionat⁹ ſignificata dictaꝝ camerazꝝ ſngeneratione nāly .e. ſicut gnātio qđ gnāt: & ꝑuatio que priuat. Et differentia ſſtaꝝ nō eſt mſi ꝑ ſndiuidua ſſpēz: ſicut gnātio hominis & leonis: plante & hēte & ſic et de aliis: qm gnātio unū gnāt mediante homine: aliud mediante leone. Etiam de ꝑuatione ſuo mō pōt dicⁱ: ty gnātio nihil aliud facit q̄ requirē ſnēſſum ꝑ que eſt de nihilo uia erentionis ad eſſe deducta. ſic .e. uel .h. & c⁹. taly mō ꝯditionatur ſnſtrumēty ſuis. ¶ Quibus utraq; principijs poſitis & ꝯditionatis ſub angulo drie & ꝯcordantie ꝛepiq artiſta q. e. f. g. h. i. k. l. m. o. p. q. r. s. Vnam habēt ꝯditionem ſn .s. Aliam ſn .t. & Aliam ſn .v. & ſic de aliis. & etiam .s. una ꝯditionez hꝫ ſnquolib& ſſtaꝝ: Alia cum .t. Aliam cū .v. & Alia cum .x. & Alia cum y. & Aliam cum .z. ¶ Et etiā .t. una ꝯditionez hꝫ cum .s. & alia cū .v. & Alia cum .x. ¶ Et ꝛet miſcendo liras quaſdam cum aliis ut modus eſt da

tus ſntabula qꝫestionis cuius ꝑma camera ẽſt .T. S. & ultima .y. 3. ¶ Et etiã pot artista aliã zepire conditionẽ miſcendo .t. T. cum .V. & cum .3. uel .V. 3o cum .T. uel cum .S. ¶ Vel .3. T. cum .S. uel cum .V. ¶ Et ſic pot multiplicare ꝯditiones lrãz quaſdã cũ alijs: et quantis maneriebus duerſis fit mixtio litterarum: tantis ꝯditionatꝰ ꝯditionibꝫ .q. ¶ Et iſta mixtio bn patꝫ ſncameras que ſunt ix̃ figuram ꝯditionatis: Et reductis dictis tabulis & cameris ꝑ angulũ differentie & ꝯcordantie: oportꝫ neceſſario q dictas lras dirigat ad .q. ꝑ dictam differentiã & ꝯcordantiã: qꝫ ſntre .e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.r.q.s.R. arboris philoſophalis nõ ſit angulus ꝯtatie: & q finis cuuſlibꝫ lrãz: finj alterius lre nõ ꝯtrarietꝰ: Sic ut finis .R. arboris phyloſophalis nõ ꝯdicat finj .e. uel .f. & ꝛ. Quod fierj pot ſi artiſta defecerit ſn eius administratione. ¶ Item poſt ꝯditionẽ iſtã artiſtã deducet oportꝫ dictas lras ꝑ triangulũ rubeũ ꝯditionãdo qualibet lram ſm ꝑpriam ſuã ronem ſn dicto angulo: & hoc mouendo ſntellectum ut diſcernere ſciat quod eſt ꝑncipium & ꝑmarium ꝑncipium ſnquo magiſterium ſncepi debꝫ: & et diſcernendo quis & qualis eſt finis ouius ꝑncipiorꝫ ſnpfectione & tꝫminatione. ¶ Hic et de medio ſm ſuum modum dicj pot: ſm quẽ eius duas ſpẽs ſolummodo hic artiſta ꝯditionare pot. ¶ Nã iſta que ozta ſunt de triangulo rubeo clare patent ſnquatuor angulis & rotulis ad quatuor figuras angulos poſitis: et alias ronel que de iſto triangulo fierj poſſunt dimetremus artiſte bn obſeruatꝫ. ¶ Dꝫ mꝫ nõ dictis lrãz ſic ꝯditionatis ꝑ triangulũ ru

beum: oportq artistam deducere ipas ꝑ triangulū ceo
ceum: ſm q̄ quelibꝫ lra eſt maior ſ̄mpfectione q̄ alia
Sicut .M. que maior eſt q̄ .l. q̄ .l. q̄ .i. ¶ Et etiā ſic po
teſt dici de minoritate: ¶ Nam correllatiue ſe hab
ent. ¶ Item oportq̄ raſ deduc̄ pequalitatez ſicut .e.
que eſt equalis .f. g. & f. g. & g. h. & h. i. ſ̄m con
ſtitutione ſubſtantie q̄ eſt .e. ¶ Et ſicut .k. que eq̄
liter ſe gmiumicat oib⁹ lris exiſtentib⁹ ſ̄n iſta figura
ſm ſuū moduz. ¶ Et etiam aliud q̄ de applicatione
huius trianguli ad ꝓncipia huius figure pōt dici
dimittimus artiſte bñ ſ̄ntuenti cauſa breuitatis. ¶
¶ Et etiā artiſta docq̄ applicare dictas lr̄as ad t̄angu
lum nigrum ꝑ quā quidē applicationē artiſta max
ima ſecreta magiſterij totius ph̄ye recipiq̄. ¶ Qm
ꝑ ydūtionationē ipius ſcit locare ꝓncipia ſucceſſi
ue unū poſt aliud ſuo ꝓ loco ſ̄n practica magiſte
rij. ¶ Et hoc ſupponendo q̄ affirmando aut negan
do ydūtionē ꝓncipioz ſm q̄ ſunt affirmabilia aut
negabilia ſicut dicendo. ¶ Utrum .s. t. v. x. y. z.
tranſire poſſint & tranſmutarj ſ̄n .l. ſ̄n abſentia .e.
f. g. h. i. k. Tunc ꝑ ſuppoſitionē moſtratur negoti
um tenere qm̄ deficerq̄ meduz locale q̄ eſt .k. s. et
et .e. f. g. h. i. defluentib⁹: deficēt triangulus uici
diſ ꝑ quē gn̄atio & corruptio ſ̄mplicium .s. t. v. x. y. z.
oportq̄ fierj. ut ꝑ dictam gn̄ationez & cōruptionē di
cta .s. t. v. x. y. z. tranſmutent ſ̄n .l. ¶ Ergo ſ̄mpo
ſſibile eſt ſm ydūtionē huius artis: & ſm ydūtionez
qua ydūtionat dicta ~~s. t. v. x. y. z~~ e. f. g. h. i. k.
& ſ̄n hoc magiſterio eozo habentia .s. t. v. x. y. z. trā
ſire ad .l. ¶ Et ſic pōt dicj de .e. utrum poſſit ee

ante .f. q ꝙ q ꝙ .ſndictis .s.t.v.x.y.ʒ. Et ſm ꝙdictiõe dictoꝝ .t. .f. 6. ſnuenit artiſta affirmatiuaz tenere poſita ſnneceſſitate .b. anteq̃ dicta .s.t.v.x.y.ʒ. ſn .f. mutentur de neceſſitate oportq ea ꝑ que ſuas formas ſn .t. alterarj ¶ Quomaz ſi ſuas formas ſn .t. ꝑ ſe non mutaret: minime ſn .f. tranſire poſſent. q hoc .ſult ꝙ. q. ſm quã affirmatione q negationem artiſta pot regulare ſntellectum ſn aliꝭ affirmationibus q negationiby que poſſunt fieri de ꝙdictiõe huꝰ artis ꝓncipioꝝ: b. Vtrum opus minue poſſit fieri abſq̃ M. abſtracto ab .s.t.v.x.y.ʒ. q hic reſpode q nõ q. deficiẽt mediuz reꝝ nã ſapiens. M. cuꝰ ſn abſentia .x. y. nõ poſſent tranſmutare dicta .s.t.v.ʒ. ſnſuaz ſpeciẽ: Et hoc .ſult diffinitio medij q habq eſſe ꝙpoſitum de .M. dictoꝝ .s.t.v.ʒ. q de .x. uel .y. ut ſit .q. quodaz mediuz rẽuz ſapiẽs ſ utroꝝq; taluz q dictuz .q. rõne ꝙcordantie q̃z hꝫ cum dictis .s.t.v.ʒ. dicta .s.t.v.ʒ. dent ſibi locum ꝑ omnes ſuas partes taliꝫ ut ſndictoꝝ pãtes minime ſit pars minima .q. quod rõne ſue ſubtilitatis penetrat. ¶ Et qm̃ mã illa .q. ſubtracta eſt .idictis .s.t.v.ʒ. Et formata eſt ꝑ omnes ſuas partes: q colligata forma ẽxtra: iunctulo ſnſeparabili: q ꝑtate uegetabili qua alunaria ꝛecipiunt dicta .s.t.v.ʒ. ¶ forma ſnformat taliꝫ q minima pars ꝑdictoꝝ .s.t.v.ʒ. eſt uere q realiter minima pars ꝑ que forme: Deponendo formaꝫ antiquoꝝ ipoꝝ que actu erant ſnpotentia q̃dam eius .s.t.v.ʒ. mutant ſn .x. uel .y. ¶ Et ſecundum ſuuz modum ꝛcipiet artiſta huius opis miſte

rum ꝯmodā cōnem p negatiuā exsistere. & eiusdē
trariū p affirmatiuā est negabile q opus minus
nō possit fieri absq; M. dictore. s. T. V. B. ut pat
et rationib; supdictis. ¶ Non aūt est sic ĵn opere
maiori: & hac mult ꝯditio nrī mercurij uegetabilis
quod est mediū ꝯcordans cum quocūq; ĵstore. ¶ Et
p ea que dicta sunt de dictis tāngulis ꝯsistit artis
ta regulatus & artificiatus ĵn ope isto q ĵn ope ma
iori ꝯditionando istos tāngulos ĵn eo ſm suū mo
dum put ꝯditionati sunt ĵn hoc loco. ¶ Et cuī dicta
applicatione principio tāngulo ad dicta magiste
ria: & dictore cōnes: artista habituatus erit de ma
gna scientia ad quā forsan modici puenerunt. ¶ Po
suimus aūt dictas duas qstiones ſm modū causa
breuitatis: eo qm ĵstam artem breuiore aliis artib;
quas fecimus uolumus facere: ĵnquib; artib; pli
xius & extensius de hijs magisterijs tractauimus
sicut ĵn testamento & Codicillo & Arte magna ĵn
quib; figuras fecimus ꝯsiderando tabulas. ¶ Nam ĵsta
ars respectu artis philosophalis ꝯsiderat id quod
dicte artes ꝯsiderant & quodcūq; plus. ¶ Nā hic
modus dictus ubrare est clarior. ¶ Nam ĵnali
ſs mā de qua nr mercurius dicit ortum minime
posuimus. ¶ Hic nō etiā ut artista ualebit notari
ad sensum p primā distinctionē & p arborē philoso
phalem reuelauimus. ¶ Et artista huius artis
p applicationē quā fecimus dictore quatuor ang
ulore huius artis notare pot: & p se ipum facere
multas alias operationes ſm q multimode dicti
triangulj ĵnsta arte ꝯditionantur: cum quib; appli

cationibus q̄ gmixtionibus quibusdam ab aliis diff
erentib; diuersas hꝫ ḡditiones ſm quas rpum regula
re oportꝫ ſn magiſterio huius artis quas mimime
diximus causa breuitatis. ¶ Et q̄ ipe p̄ea q̄ dic
ta ſunt regulari pōt ad alias z̄ones ſnuestigandū.

De Tabulis abſtractis a figura .S. que ſunt extra
ſcto de magiſterio tabularū: q̄ de earum ſignifi
catione ſn quibus et artiſta de figura .S. ma
gnam ſcientia facere pōt. ¶ Dicendum eſt de tabul
abſtractis ab illa que ſunt tabule exiſtentes extra:
¶ Et modus ductarū tabularū que ſunt ex̄ ḡlution
ntꝫ ſm modū tabularū que ſunt ſntra ſn omni ſua
deſignatione: ¶ Niſi qua ſntabulis q̄ ſt ſntra do
ctrina datꝫ ad elyxyr ꝓponedum de .M. ſ r v z. Et
hoc dicto .M. exiſtente ex̄cto tātum ab .S. uel .r. uel ab
v. uel ab .z. tantū. ¶ Tabule que ſunt ex̄ dant mod
um operandi duo tantū uel de tribꝫ uel de oibꝫ quatu
or .ad artiſte placitum ſm q̄ duo uolūt ex eis ḡdtio
nare. ¶ Et etiam q̄ eas datur modus quare ſit .o. x.
o. y. et oīū ſtarum unus eſt modus p. e. f. g. h.
i. k. l. m. n. o. p. q. r. & k. arboris philoſopha
lis: Niſi q̄ ſi duo uolūs ꝙungē ponere eas ſimul
ſn .e. mediante .d. & poſtea ſn .f. g. h. i. k. l. m.
n. o. p. r. Et ſic eſt .x. uel .y. ¶ Poſtq̄ fuerint
ſn .m. dictum .m. ponatꝫ ſn .h. & ſi fuerit .m. du
rum ſn .h. mete ſibi de ſanguine menſtrualꝫ &
m. querteſꝫ ſn .o. ¶ Nam reſpiciat tabulas q̄ ab
uertet eas: q̄ faciet elyxyr ſm q̄ ſibi placūt. ¶ Nā
valde ḡnalis eſt iſta ars: q̄ plura ytiq̄ ſnſe partic
ularia que nūc hic nō dicimus ut utemur plixi

tatem: qm̄ artista bn̄ intuens p doctrinā huius scientie inuenire poterit.

Secunda pars secunde partis principalis Tertie distinctionis de practica Sermocinali in opere minori

Eximus de modo q doctrina hīque. S. q tabulariū ab ea exactarum: Nunc de doctrina q habetur ī practicam sermocinalem rebare intendimus: que utiq speculuz est opus philosophalis minoris p quā quidez artista expressam habet doctrinā ac notitiaz ad practicanduz & elyxyr: aut q̄ phōrum artificialiter ḡponendum.

Quomodo debz fierī calcinatio in opere minori.

Sit aūt calcinatio cuiuscunq corporis uoluerit p modum antedictum: ut expressatiū in prima parte: Et in declaratione principij: ubi de calcinatione tractatur.

De mō practicandi vltra post calcinationem que est de modo liquefactionis cuiuscūq calcis corporis

In Nomine dn̄i mei yh̄u xpi. ¶ Recipe calcem cuiuscunq corporis uoluerit & pōn in una ampulla que habeat collum longū & supponē de suco lunarie qui supnatet quatuor digitis: & postea pone sup cineres & bulliat leuiter p unū diem nāle: Et post bullitionē pone intimo calido uel instupha p duos dies nāles: ut melius digerant & sepentur partes subtiles a grossitate sua. ¶ Transacto termino extrahe ampullā inclinādo ipam: ut aquā possis caute extrahere. ¶ Recipe aquā illam clarā in una ampulla uel cucurbita & caueas ne feces turbētur

ratione ſnclinationis uasis: ¶ Et ſncontinenti coo
pri cucurbitam ista cū suo copculo: & pone ſntmo
uel stupha sicut pus feristi: uase tn bn optturato: &
facta euacuatione ſnfunde alia aqua simlez pme
ta ut sup̄ nat& ut pus: & fac bullire/ & pone sub
tmo: ¶ Et ſstas opationes reiterabis donec corpul
aſuis spiritibz euacuetz que gtmentz ſn euacuatoe
figuarz & tabularū ut hic est. ¶ Et si tibi aqua
defuerit: Sume cucurbita ſnqua sunt omnes li
quefactiones: & supp̄one alambiccuz: & distilla aq
ua lento igne .ſ. p balneum ſntantuz q habeas du
as partes liquefactionis: & ſstam aquā pone su
per matriam corporis que est ſn ampulla usque
ad quantitate predictam .ſ. quatuor digitoz: et
sic reiterabis donec terra sit uacua q sic proba
bis. ¶ Accipe modicum de illa & sicca ad solez: &
desiccata pone eam sup̄ laminaz igneaz uel igni
tam: Et si facit fumuz reiterabis donec terra
sit uacua q sic pbabis ut ē/ donec/ dictas opati
ones donec videas q non fumaz: Tamen terreas
semp tuas liquefactiones ſnloco calido & humido
quia melius ꝑficiuntz. De mō q̄lr terra ſbtiliatur

Vm ammia ſsta pfectione compleueris & signū
pdictum assecutus fueris. Tu extrahas mat
eriam tuam ab ampulla cum aliquantulo de per
dicta aqua: & pone ſnuna cucurbita: & supp̄one alāb
icum ut desiccetz mā: Qua desiccata tolas eus pon
dus: & eo facto habeas lunaziā poptme zetificatam
ſn vase circulationis: Et de ipa tria pondera ipi tē
re supp̄one: & tamcito pone alambiccum & claude bn

iunturē: & cum lentissimo igne distilla: & yplota distillatione dimicte frigidarej: & cum videris q terra est bn sicca: iterum pone aquā nouā sibimili gradu rectificatiome existentez sm pondus pdictum: & de ista aquas istas quas a terra sic exhibet pone ad partē in ampulla bn obturata donec terra impalpabilem sit redacta.

Modus exuberatiōis aque extracte a terra.

Imbus hijs paratis: Recipe vas in quo sunt omnes opationes vel liquefactionez: & suppone alambicum: & distilla aquā p balneū donec videas infimdo vasis matriam ad modū terre fuse vel mellis: ¶ Et tunc p mictē balneū infrigidarj: quo refrigerato micte desup de illa aqua quā mō a terra extraxisti tantum q sup nataṫ p quatuor digitos: & pone ad inhumandum in fimo vel instupha p unū diem vase optime opturato: ¶ Quo transacto pone alambicum: & distilla aquā cum igne mediocrj: et pone ad gravem. ¶ Facta ista distillatione quasi frigefacto pone sup mām infimdo remanentē de ipa aq̄ a terra extracta: & sup emineat quatuor digitis: & pone ad humandum ut sup̄: & distilla ut sup̄: ¶ Et omnes istas opationes optime reiterabis donec tota ista mā p alambicū fuerit distillata. ¶ Hec enim mā de Argentū vivū exuberatur vel lac Virginis.

Modus reductionis istius aque exuberate ad me stoui sup̄ corpus suum.

Ompleta ista exuberatione scias pondus p dicti pulueris subtilissimi: & imbibe eum cū medietate sui ponderis aque exuberate & pone ad

Inhumanduz & nutrienduz Incalore fimj p nouem dies & Infine Istorum nouez dieruz Inuenes materi am tuā minis hūidam: Et suppone alambicem & desicca illam cū lentissmo igne recipiendo aquā: ¶ Qua desiccata Inciē cum moderamine Iterato sāl ponduz: & ponderi noto: repone aquā quā mō recu pasti: & de illa aqua rxuberata fac ꝯplementū ad medietate sui ponderis: ¶ Et omnes istas tales In bibitiones & Inhumationes: & calcinationes reitera + donec terra bibat de tali sua humidutate quadray mta ptes sui: & hoc cognosces ad tale signuz q sipo nas modicū de ipsa sup lamina ignita & euolauerit i fumū factum est: Sin aute reitera Inbibitiones Inhumationes: & Calcinationes donec assequaris signū pre dictum. ¶ Quo aute habito pone sup cineres & da ignez primo lentuz: & paulatim fortificando donec materia tota ascendat supius & ad latera vasis. ¶ Et dum sublimatū fuit dicit Corpus exaltatuz Insale mira bili quod phy clamant lapidem & sulphur natiue. ¶ Incera ipsum cū oleo lune donec fluat & tunc est medicina pfecta. ¶ Et proijce unū pon dus supza centum dum sal factum fuerit de Ioue Et si sal est de Saturno proijce unū ponduz supza 500 Saturni & erit opus pfectissimū ois natue alij melius. ¶ Oleum autez lune ht uirtutē fix atiuā & dat fixionē leuē sup oīa Salia facta.

Modus faciendi Oleum de quouis corpore.

Odus gñalis faciendi: & quale fit Oleum lune uel cuiuscūq corporis: & primo de prima liquefac tione: ¶ Recipe unciā unā lunę limate: uel foliate:

q̄ calima ut scis: Qua calcinata extrahas suā humi
ditatē .i. suum argentuz viuū cū suco limacie ut su
pr̄euī est dictum. ¶ Qua humiditate abstracta p̄ mo
dum liquefactionis ut sup̄ est narratuz: ¶ Suppone
Alambicchū: q̄ p balneū distilla totam humiditatez
ista tamen q̄ materia remaneat liquida ad modū
mellis dispumati.

De Liquefactione cum Limacia.

Completa p̄ma liquefactione lime ut dictum
est & vase frigefacto Infunde sup̄ materiaz
liquidā de limacia bene zetificata ista q̄ supna
tet p̄ quatuor digitos: q̄ pone ad Inhumandū In
timo uel Instupha p̄ unū diē nāle: Et Incerasti
num exhe & p̄mete Infrigidareq: q̄ quod dissolutuz
fuerit p̄ modum liquefactionis accipe In alio vase:
¶ Quo facto pone desup alembicchū In balneo tepidis
simo: & mag̃ desicca: qua desiccata repone Ista aq̃z
desup: q̄ de alia limacia zecenti zetificata da cōpl
emētum cum tali modo q̄ emineat quatuor digit
ib: q̄ pone ad Inhumādum p̄ unū diē ut sup̄: & facta
Inhumatione: fac euacuatiōē tuā ut sup̄: ¶ Et Ista
opatiōne reiterabis donec tota materia sit In aqu
am q̄erela. ¶ Qua q̄erela facta pone ad Inhumā
dum p̄ octo dies: quib; transactis: accipe uas: & sup
pone alambicchuz & Inde extrahas elementa p̄ ut
sequit̄. ¶ Et p̄mo p̄ balneuz igne suauissimo recipiā
aquā humatam quātum p illum caloze uolūt dis
tillare: ¶ Et cessante distillatione dimitte Infrigid
areq: & Infrigidato pone totum illud q̄d distillauerit
sup̄ feces: & optura vas bn̄ & pone septem diebz sub

fimo uel ſnbalneo: ¶ Et poſtea pone ſnter cineſ & fac ig
ne de ſecatura: uel pone ſnfuſnellum ſnquo ſnt duo
foramina: & uno clauſo diſtilla humore ſuo oleum
& cuſtodi ad parte ſnampulla optime opturata: Ta
men ſi calor vnus foraminis nō erit ſufficiens ad hoc
aperi aliud foramen ¶ Et facta diſtillatione per
mitte ſnfrigidarej: quo refrigefacto aperi uas: & po
ne illud q diſtillauerit ad diſtillandum ſnbalneo &
diſtillabit aqua clara: & remanebit oleum ſnfundo
quod erit elemōtum aereis: ¶ Et iterū illam aquaz
que diſtillauit ponas ſup mīaz ſnfundo remanetez que
erat aqua: quā q balneum recepiſti: & pone ad ſnhu
mandu q ſeptem dieſ: & poſtea diſtilla q igne tepid
iſſimū: & recipe totam aquā quā q illum calore extr
ahere poteris: ¶ Dein ut ſup recipe oleum quod er
it igneis: & pone in alio vaſe p̄mo calore ſuato. Ve
rumtamē nō putes q ſic debeq eſſe ſncolore olei: az
aque aliquātulū ſpiſſior p̄ma: ¶ Et poſtum modū
opaberis donec tota humiditas ſiue argentū viuz
cum aqua diſtillet: & partes ſiue remanerat ſnfu
do vaſis ad modum pulueris ſnpalpabilis & maior
pars aque ſnoleum ſit conuerſa.

De Reductione ſuper Terram.

Equit modus reductionis p̄dicte humiditatis
argenti viuj uel menſtruj ſup terrā ſuā ſic.
¶ Facta ſuaciatione tu ſcias pondus p̄dicti pulueris
quo bñ noto p̄fecte ſnbibet ipm cum medietate ſui
ponderis humiditatis argenti uiuj ab ipo q emezes
abſtracti: ¶ Et facta ſnbibitione ſnclaue bñ opturato
& p̄fecte pone ad digerendū tunc ſnterandum ſnfimo

uel ſuſtopha p̄ nouē diē: ℔ Omnia p̄hc ſicut ſupēma reductione eſt ordinatum nec plus nō veniuſ: niſi q̄ quelibet materia habeat ſuum argentum vīuum.

De Modo Diſſolutionis

Sequitur modus diſſolutionis ſup aquā clarā que dr oleuz: ſblmatione pfecta Recipe totum iſtud quod ſblmatum ē/ tam ad latera vaſis q̄ ſuſumtatr bene q̄ caute ſuſua cucurbita pone & cohoperi cuz ſuo cohopezculo & ſuctorā fortiter obtura: ℔ Et iterum ſuſimo calido uel balneo mazie p̄ octo diē pone: ℔ Si ſi pomꝰ ſuſimo ſit magna quantitas ſimi talis q̄ ſimus de quarto ſuquartuz diez ſit renouatuſ: et ſi ſuſime illoz octo dieruz nō erit diſſoluta dimitte magis ſtare donec materia penitus ſit ſuq uiz reſoluta: & tunc dr oleum & unguentuz philoſophoruz: ℔ Et ſi forte erit dure & ſortis reſolutionis pone modicū de ſale mt° bis uel ter diſſoluto & congulato ſup ęlo noſtro uel lunaria quatter rectificata: ℔ Et cito reſoluet/ totum: Et ſic fac in ommib⁹ tuis reſolutionib⁹ q̄ neceſſe tibi fuerit: ſic habebis opuſ pfectum.

De Modo ſucerationis.

Sequitur moduſ ſucerationis Salis uel ſul phuris. ſup̄ principio dicti cuz oleo modo dicto. ℔ Accipe p̄dictum Sal cumuluſ metalliſactum: totum uel aliqua quātitas puruū: & pone in crucibulo: & ſup cineres calidos ſitua ipm: & dū erit aliquantuluz calidum pone de dicto oleo gu

ttando guttam ad guttam donec sit ſufficientis mē
mellis frigidi: et tunc remoue abigne: et dum erit
frigidum accipias de massa illa modicum & pbabit
flammā candele: & si leuiter fundit⁊ factum est: sin
aut reitera ſceratione ut ꝓdictum donec leuissime flu
at ante mercurij uiuj fugam. ¶ Pratica & labora &
ſnuenies pfectionē ſine fallo deo grās. ¶ Nam p. ſ
tam ſceratione potes cum quita essentia solis & lune
agere ſn dicta ſceratione. ¶ Nam hoc ꝑdictum oleum
dicit⁊ oleum ſn combustibile & non aliud

Secūda pars de Pratica figure ſndiuiduorum

Jcto de ordmatione tabularū abstractarū ab
Arbore phylosophali: & a figura .S. ¶ Nūc di
cendum restat de figuris ſndiuiduoꝝ: & ꝓmo de
modo significato ſnꝑma tabula qualiter noster mer
curius exhibitur aquolibꝫ nouem ſndiuiduoꝝ deſi
gnatorū p has lras. b. c. d. e. f. g. h. i. k. ¶ Nūc
dicemus quat⁹ noster mercurius extrahit⁊ a illis
ſm q est ſpotentia ſn aliis rebus nālibus

De prima tabula abstracta ab arbore phāli & afig
ura ſndiuiduorum.

Jctum est de magisterio figure .S. & tabula
rum abstractarum ab ea: & de pratica ser
monali ubi satis declarauimus ſm eoꝝ doctrinā
¶ Nunc est dicendum ut ordinauimus de tabulis
abstractis ab arbore phylosophali: & a figura ſndi
uiduoꝝ: & ꝓmo de modo designato ſnꝑma tab
ula qualr mr mercurius ab istis lris extrahitur
b. h. k. dicte figure ſndiuiduoꝝ.

Modus extrahendi Mercurium ab ſndiuiduis.

Sotandem modus .b.q.k. unus ſn magiſterio abſtractionis: & modus eſt ut ponas .b.q.k. ſn o. arboris phalis: & facias deincepſ ſm magiſteriū prime diſtinctionis. ¶ Quo magiſterio ꝯpleto .r.ſ.t.u. arboris phyloſophalis deſcendum ad yma ſimul. ¶ Noſtē aūt ſanguis mēſtrualis deſup natat: ¶ Et hoc ſignificat ꝑme & ꝑe camē ſic ꝑ lmeā ratam diſcurrendo ſilicꝫ a camera .b.d. uſq; ad cameram .b.u. ¶ ꝟ ſncameris que ſunt ſmmediꝫ eſt altera doctrina: ꝑ quā altera artiſta ſe regulare debꝫ ſnmagiſterio & ēxctione rei mētruciꝫ ab .h. figure ſnduuduoꝛ. ¶ ſnꝑma camera ſignificatꝫ q noſter mezcuriuꝰ eſt ſnpotentia ſn .h. & ad hoc ut ipūm extrahere poſſimus. ¶ Artiſtam dictum .h. ponē oportꝫ ꝑmo ſnfurno uitrei arciꝛ tribus diebus nālibus: & ſit multa quātitas: qm parua quantitas efficatur ad modum lapidis: qd h. molet ſbtilē: & ipūm pone ſn .f.g. uel .h. arboris phyloſophalis ſn marmore ſnloco frigidiſſimo: & coho percas ꝑ puluēz: & .h. quarterꝫ ſn .t. quod .t. diſtillꝫ artiſta ꝑ philtrum ſn uaſe uitreo: ¶ Et poſtꝫ artiſta habuerit .t. ex .h. ſit paratus mēum mezairiuꝫ adō .t. extrahē duplicater ꝑ magiſteriuꝫ ſnꝑma diſtinctione huius nēq uoluminis declaratum.

De Secūda Tabula que eſt deſignans modum.

ſctō de modo & qualē habetꝫ manerues & doctrina ꝑ tabulaz: qualē artiſta huius artis ſepoteſt regulare ad ēxhendum mēum .d.ex.b.h.k. ¶ Modo dicenduz eſt de ſecunda tabula que eſt ſbiectum deignās artiſte modum ſm quē ductum .d. extrahere poteſt a.c.d.e.f.g.i. ¶ Separentur elemē

ta. ¶ Et modus est ut declaratur ſmprima distinctio
.ſ. ut aductil. c. d. e. f. g. i. ſeparentur elementa q̄d
ꝫ dictis. r. s. t. v. accipiatur solūmodo. r. q̄ dictum
q̄sequat̄ magisterium ſn. r. sicut ſn. b. k. Et sic hab
ebis mēsurum meum ſn mea ſuma ꝫ altatione parat
um: ¶ Et hoc ſignificant omnes cameze directe trans
uersalē usq; ad cameram. d. ©. g. f. i. ¶ Et ſsta came
ra de. d. ©. g. f. i. Signficat mystionē. d. q; ©. &
ſnſsta camera. d. habet duplicē ſignificationē: qm̄ sig
nficat. d. de. b. uel. k. & d. de. c. uel de. d. uel de
g. & sic de alijs duobus figuris ſnduiduorū. ¶ Ste. i. ſst
ius camere duplex ht ſignificatus: ¶ Nam ipus sig
nificat equalitatē ſm doctrinā artis gñalis: ¶ Ci
am ſignificat suus ꝑpium ſignificatus ꝑ ut accipit̄
ſn arbore phāli: & ꝑ ut equalitatē ſignificat: hab
et artista cognoscere & ſntelligere: g. quodaz fuit
de. d. de. b. k. h. & de. d. de. c. d. e. f. g. i. ſ. g. fi
eri habz ſnhoc magisterio ſm equalitatem ponderis:
¶ Demde ductil. d. d. sic ſn. g. equalē polisis ſn. k.
figure. S. q̄ est unus utrorum ad hoc aptus ꝫditio
are ht dictor. d. g. ſm pondus declātum ſupra
ſnpratica arboris phālis: sic ꝑ pessum pendendo
s. dicte pratice quousq; deuenat ad. M. ¶ Et
hoc actum dum fuerit. m. fiat altera mystio de
d. d. ꝑ ꝫditionē dicti. i. artis gñalis ſnſactam.
¶ Demde. m. ponatur ſn. g. eorum ſuxta pondus ſ
ꝫsignatū est ſnducta pratica arboris phālis: ¶ Et
demcꝑ ſnpratica huius ꝑticularis ꝑ ōia pcedē
sicut ſnducta pratica dicte arboris. ¶ Et sic. m. t̂
nstat ſn. q. quod uō. q. pōt ſua ſpeciem multiplic

are ſnſ obſtantijſ que ſunt ex̄ biſq; biſ mlib; ¶ Ni
miſ magnū ualde eſt magiſterium huiuſ tabule.
ſm p ipm artiſta facere pōt mrabilia ſup̄ tēraz.

De modo Praticandi ſm tertiam Tabulam.

Jcto de modo praticandi ſm ſecundā tabulā
abſtractam ab arbore phiſoſophali: & a figura
ſn diuiduoz. ¶ Nunc de pratica que habet ſ ſecun
dum tertiā tabulam dicere propomimus. ¶ Modus
autē praticandi p magiſterium huiuſ tabule & ſig
nificationis eſt iſte ut habeas. d. de. b. uel de. k.
& d. de. r. & de. s. dequauſ ſtarum lr̄az. c. d. e
f. g. i. uel de. h. extractum p magiſteriuz prime
diſtinctionis. ¶ Quib; itaq; habitis & pactis opōt
artiſtam obiectare dictam tabulam: & abſtrahē
ſignificata cameraeum. ¶ Nam p̄uſ artiſtaz op
ortq; obiectare p̄mā cameram: & ſm euſ ḡditione
regulare ſe ſnp̄rincipio opiſ particularis huiuſ
tabule. ¶ Nam p̄ma camera que eſt. b. c. d.
cū pūcto palido ſignificat q̄ Artiſta habq; ponēr
☉ ſn. g. tamen. d. de. b. uel de. k. uel de. h. per
magiſteriuz p̄me diſtinctionis & de quolibq; ſſtoz
cū ſn. g. ſn. ☉. ſignificat g. g. dictoz hī fiez ſm
doctrinā. g. dr. d. ☉. arboris phalis: & hoc ſn. k. q
k. artiſtam obturare foztiſſime opozta ne fozte
d. amaſſib; & uſcer ibuſ dicti. k. effugiat. ¶ Et
etiā ſnbalneo ponē: & ſme ſntſmiſſione coquē p di
ctſup̄ ſſtam camerā ſignatos. ¶ Deinde ip̄um. k.
ip̄iq; ſntus cū ☉. d. ponet. d. de. ☉. ☉. & quarūli
bet alterp̄ lr̄az: & claudē ſeu obſtruere foztiter opō
tebit ut p̄uſ: & d. de. s. Opoztebit tantū eſſe ſnquāti

tate ſn. ꝙ dictoꝝ. d. ☉. ſicut uicesimat' pꝝ de. d. ꝙ
ſterum decoquat' ꝑ alios dies tantos ſicut ꝓius. ¶ Et
ſignificat oēs camere que ſecunt' uſq; ad cameꝝ. d. ☉.
et ☉. d. b. ¶ ſimtis ñaq; dictis diebus decoctionis ſucc
eſſiue ꝙ ſme ſntermiſſione ꝑ alios tantos dies ſicut ꝓius
ꝓpre oportꝙ. k. ꝙ de. d. de. r. quarūlibꝫ ſtraco bis
tantū ponē ſn. g. de. ☉. d. de. b. uel de. k. uel de. h.
gditionatū ut dictum eſt quātuz ſiut. d. de. g. ſbi poſ
uto: ꝙ obſtruere fortitre. k. quātum plus poteris ꝙ de
coquere ſme ſntermiſſione uſq; ad aliaſ quīdeciz di
es. ¶ Hoc artiſte ſignificat omnes camē ſmediate
ſequentes ꝓmaſ: a camera. r. o. ☉. c. d. b. uſq; ad ca
meram. r. s. ☉. d. b. qm̄ nō ſunt poſite niſi ut deſig
nent dueꝛſam mixtionē ſn hac arte. ¶ Ez dueꝛſitate
hanc pōt cognoſcere artiſta ſnqualibꝫ cameraꝝ con
endo. mgulaz differentie. Et ſm̄ moduz quo dictus
mgulus ſndictis cameris gditiona ſudicare de cōm
ixtionib. ¶ Completo igr̄ ſſto magiſterio dicta. g: trā
ſmutari ſncipiunt ſn. m. & hoc deſignat quelibꝫ ca
merarum ſnferiorum ſm̄ ſuuz moduz differentez
ꝙ ut gditio ſbſtantiaꝝ ex quib; eſt. d. abſtractum:
eſt differens ab alio. ¶ Nam quelibꝫ ſſtaꝝ camꝛ
rarum poſitaꝝ ac ſituatarum ſn hac tabula. ☉. d
b. uſq; ad cameraꝫ. r. ſ. t. ☉. d. b. m. Signficat ſu
am opationē differentē ſm̄ ſua differentiaꝝ ſbiecto
rum ex quib; oritur. d. et hoc ſtat ad artiſte placi
tum. ¶ Ceterꝝ hr̄ oīa regulare habꝫ artiſta ꝑ. k.
.rboriꝫ uſq; quo ſr̄ quācūlibet dictaꝝ camerar
um tranſeant ꝙ tranſmutent' ſn. m. qđ erit uī
tuoſius omnj alio. m. huiuſ artis. ¶ Nam potens

est ſpeciem ſuam multiplicare ſn ſbſtantyſ ex̄tred eam milibus ſui ponderis. ¶ Cum .m. huius tabul magiſterij huius artis artiſta remedia nō nulla exibere quibuſcumq; ſnfirmitatib; puenientib; ex cō ruptione quantucumq; ſint graues niſi ſnfirmus ſit ſn ultimo t'mino aſumo ente ſignato.)

De notitia practicandi figure ſndiuiduorum.

Am diximuſ de declaratione & pratica artis arb oris ſphalis: & figure. S. & eorum tabulis: & artifi cialiter ſignificauimus gbmare primapia huius artiſ q dam com aliſ ut artiſta huius artis clare hoc magiſte rium ḡphendere poſſit: ut ſm ꝑncipioz ḡditiones & declarationes & figurarum & tabularum ꝓpatice iudicia faciat ad ꝑticulare queſitus affirmādo uel negando ut datus eſt modus ſupius: talr ut declar ationes ꝑncipioz & ꝑncipia ipa magiſ ſtrenuāt cuz affirmatione: qm̄ ſm affirmatiuā ḡditionatur ꝑfſo huius artis. ¶ Et ſi magiſ cum negatiua et ꝑſequatū ſm negationē. ¶ Et iam ſndunduoz figurā nec ſnhac rem declarabimuſ: qm̄ ꝑ declarationē quā de ipis faciēs artiſta ſntelligere poterit multa ſecreta huius artiſ: qm̄ ipam ꝛ aliſ artib; ſupdictis minime ſignificauimus

Qualr exbitur mr mercurius & ſnqbus ſnduncduſ re ſpit ꝑpinquus uel remotus aut magiſ aut minuſ.

Standem hoc aliud de ſecretis nr ut artiſta huius artis cognoſcat & reuera habeat notitiaz de ſndiuiduis ſnquibus mr mercurius reptus eſt ꝑpin quiſſime. ¶ Quare ſciat artiſta huius artis ſnoi elem entato rem̄ mercuriuz repiri: tamen eſt ſn aliquib; tam longe q uta hoīs intuitū ſit: am̄q; artiſta huiſ

artis ipum ꝙ ut expedit statim possidere. ¶ Quar
Insta figura reuelamus illaque ipum ꝓpinquissi
me possident ut huius artis artista sup omnes
alios artistas sit sciens atq; philosophans & mira
cula. Q. Inope philosophico ꝙsequatur ꝓ quā dedu
cta est In hac uia: qm In hoc est finis ꝓmazus. ¶ Et In
tentio ꝙ istam artem Vteis euangelicis reuelamus.
¶ Alst uera Individua Ista sunt. b. c. d. e. f. g. h. i. k.
ut Infigura patet aquibus huius artis mercurium
modico tpore: ꝙ loco expedienti habere pot ut finis
ꝙsequatur totius magisterij huius. ¶ Eapcide no
uerit artista plures scientes mrum mercuriz uegeta
bilem In omnj re elemētata ꝙsistere: & hac de causa
uolebant ipuz a lapidibus: a paleis siliginis: a flozibz:
a lignis: abstrahē: & ante uta illoz rumpebat: ꝙ
Ipsi In actum deducerent. ¶ Reuera aliqui cū ꝓpin
quissimis Individuis opati fuerunt: ꝙ Ignorauerit
principia huius artis: ꝙ magisteriuz extractionis eius
sunt ad opus ꝙpetit particulare: quapp artez de se
cretis nature balbutizare dixerunt. ¶ Nam. b. c
d. e. f. g. capiebant: & de fructis eoz ꝓ balnei uel fimi
magisterium / mrum mercuriz In calore: pondere: qualita
te: qualitate sicut est uulgi mercurius deducebant: qz
arbitrabant se grande secretum ualde reperios fuisse
¶ Postea sublimabant ipum cū magisterio: & deducba
nt cuius nāz Incorruptionē & fimis ꝙnationē: qz nō fin
em magisterij assequebantz. ¶ Dz si mercuriz nost
ruz Intali spetie querlum uel mercuriz uulgi accep
is: & ipum In me aliquo mali In aquaz reduxerit: qd
frez pot cū flemate madij: si aer eius sibi dederit

ſnfra vas: & ſepties ꝑ alembicū diſtillauīs: habebis lu
men plane q̄ eſt pars earum etezogenea: qđ uere no
eſt de ḡdītione ꝛ̄e lapidis. ¶ Eſt ergo cautela ma
xima ut artiſta huius artis mercuriū ſndiuiduoꝝ ū
ſntalem ſpetiem minime querat: qđ ſi egerit/ad ma
lum eſt magiſterii: q̄m ſequet ꝓpatio ſmie ꝑmar
ij ex defectu ſmie ſecundarij. ¶ Quare dico tibi q
ſi uis ad fīm ḡdītionis hoc magiſteriū opari: ſpſum
abſnductuꝫ ex hac pene huius uoluminis magiſt
erium: q̄ ſmis ꝓpatio minime ſequet/. ¶ Nam eqdē
ſunt aliqua ſndiuidua ſnquibus ꝛ̄e mercurius liber
um habq̄ actum aliqualē: ¶ ſn uno uō ſnductuo t
dictus mercurius una habq̄ opatiōne libera ſolūmō:
ſn alio duas: q̄ hoc ne ſtam facē oportq̄ ut potus
certificet/ſn hac arte: q̄ eius ꝑma ſtaret. ¶ Nā. k.
eſt illud ſndiuidū ſnquo ſolūmodo ꝛ̄e mercurius
una hꝫ opatiōne liberam ſnſpo. m. k. exiſtente ut
patq̄ ſnopatione aurifabrica. e. ſn eius dealbatione
Sicut ſi ſn. ȝ. eſt aliquod modicū de. y. ſi. ȝ. pona
tur ſn dicto. k. auſceribus. ȝ. & eius demoſtrati
one ſenſuali ad ſupficiem deducit. ¶ Et ſn hoc re
uelatur unaulum ḡcordantie ſnter. y. & noſtrum
mercurium: ¶ Et q̄ fortius eſt etiā ſi accipis de. h.
& ſntus ponas. k. q̄ ſbi extinſeris. ȝ. ḡtrahit/ ad
quandam albedinē: ¶ Et ego udi. ȝ. ꝑdictis exti
ctionibꝫ ita album q̄ erat mrcum: ſz illa albedo
nō eſt prmanens: q̄m deficit ibi ſubiectum ſbſtan
tiale fixum. ¶ Eſt alia opatio quā facaut hij q̄ ſer
vum ſſimilare appetunt. Nam ſn. g. dictoꝝ. b. k.
extinguntꝫ illud ſuccibus quāplurimis: q̄ ḡtrahitur

ad mollitiē quandā q; ꝓsimilat̄ si forꝫ ꝫ. uel. ȳ.
¶ Est aūt .v. ualde siccum & remotum amedicinō ꝓ
ut q̄ .s. t. x. y. z. Et omnis siccitas est de ratione vac
uitatis: quia .v. ꝑ sua vacuitate recipit mercu
rium q; est ualde humidū: q̄ ipe humiditate ipsum cō
trahitur ad quandā mollitiē. ¶ C. uō est alterū ꝑdi
uiduū ꝑ quo existente nō .d. duas opationes hꝫ libe
ras. ¶ Nam ꝓma est q; si ꝑ ipō artista huius artis
posuit carnes/ pisces/ fructus: folia: panē & ȳ. dictus
.d. ꝑ ipōm sub qua est queritū realē: q; est signū euid
ens ac mirabilis potentie vegetabilis: rōne cuius pot
entie transmutari habent ꝑ alias. ¶ Cognoscit ergo
artista q; ipo abstracto & denudato a forma .C. & alia
formet̄ forma: quid opari potuerit. ¶ Est et alia op
atio eiusdem: qm si .C. sup predictum solem aut luna
fortiter artista triuerit quousq; redigat̄ ad modum
cuiusdam malgame: qua ꝑpamo posita mercurū
realē ab eis abstrahit. ratio est: qm mercurius exis
tens ꝑn .x. uel .y. ꝑ se mouet̄ ad mercurium existen
tem in .C. Et mercurius existens ꝑn .C. ꝑ se mou
tur ad mercurū existentē ꝑn .x. uel .y. & colligā
tur ꝑn angulo ycordantie: ita q; ꝑn .x. uel .y. multi
plicatur .d. nostrum: quare mercurius existens
ꝑn .x. uel .y. resistere nō pot: & sic nexus soluū
tur: & dicta .x. uel .y. deducunt̄ ad amalgam.
speciem: hoc aūt nullt diffinitio ycordantie & fin
is. ¶ Et etiam ꝑn alijs ꝑdiuiduis ꝙgnary pot
erunt plures opationes nrē .d. quas diuitimus
causa brevitatis: qm hec que dicta sunt sufficiunt
ad artiste declarationem. ¶ Sed finis magisterij

tot ut huius artis est: ut noster mercurius sit ins
eram celicam positus: q aliter artista arte ista nō pot
erit bene uti. ¶ Iz mirer intellectus q mē mercu
us loco sup celesti positus nō zetimē cālorē: pondus
quātitatē: labilitatē cum ōia ista sint de nā eius
¶ Iz descendit ad sensum qui petate uirtuosissima
uidā q elementuz igis est inelementatus cū suo
calore: leuitate: q luciditate: tamen uidā q ratio
illa inqua est pondus q est ꝫ leuitate: & frigidit
as ꝫ caliditatez: q obscuritas ꝫ lucaditatē: & ama
ruz ꝫ dulcedinē. ¶ Cuius ratio est qm ibi mercu
ius existit remisse ytractus: & positus sup altera
forma que est rei uel individuj cuius est. ¶ Etiā
miratur intellectus q mē mercurius sicut ht dul
cedinē sua incelo celico: q ita in rpo: & alia eius
accidentia actu nō existunt. ¶ Iz descendit ad
sensum qui uirtute uisibilj sentit q uidā q inspet
rebus elementoz & elementatorum diuersificantue
opationes elementoz ibi existentiū: ipsis zetmentib
us in uno elementato opationē unius accidentis et
inaltero alterum: ¶ sicut patet inspetie aloe inq̄ sier
ht ꝑdominiuz: & tamen sapoie ht amaruz ꝫ sua nām
et ingeuz ꝫ diaphontate. ¶ Et ēt est leuis que q̄dez
leuitas est de ratione uacuitatis q est ꝫ aerē qui
est implerius: solum ibi nō zetmā de rone sui act
tatē mis humiditatē. ¶ Et incrustallo solum acid
entatē diaphontatem ht. ¶ Etiā in aqua fontis du
lcedinē diaphontatē: humditatē: & impletionem
¶ Per ea que dicta sunt inssta figura intellectus arti
ste gliscit regulatus ad faciendum ista in pratica

huius artis.

De mō mixtionis tūm pncipioz tum figurarum.

Ximus de ſndiuiduoz figura q eius explanatiō cum qua artista huius artis ꝙsistere pōt abituatus de eis que necessaria sunt ſn ope philosophycho: q ꝙ que notitiā hī de ſndiuiduis q ſpetubus ſnquibꝫ nostre mercurius exstit ꝓpinquius. ¶ Et etiam declaratꝫ sibi qualr ſn oībus istis unus q ſdem est ut puta ꝓtransſb stantialitate trāsꝫ ſnfigura existentiuz. ¶ Huic dem xtionis pncipioz huius artis ꝙ figuras tres designabimus: aquibꝫ ſnde multa particularia haurire pōt que applicarꝫ possunt ad pticaz huius artis. ¶ Quare ꝑma erit de mixtione pncipioz arboris phalis tantū. ¶ Secunda de mixtione pncipioz cuz pncipijs phye ¶ Tertia erit de mixtione pncipioz. S q ꝑō de pa.

De mixtiōe pncipioz arboīs phye cum figura. T.

Onditio huius figure est q ſnqualibꝫ Camerarꝫ ponatur ꝙa figura artis gnālis cū quolibꝫ quatuoz triangulozꝫ. ¶ Et ydiones quas artista huius arbis habet ꝙ triāgulozꝫ ydiones quis enumerare possꝫ. ¶ Sicut ydiones quas haurit a ꝑma camera ꝑ quas ſntelligut multipliciter formā differre ſn arte ſsta s. forma que est homo que est tamq̄ ſnstrumentū cū quo ñatus gnāt particulare rei: ut patꝫ ſnlocatione principiorū huius artis: q applicatione eozum ex quo ſnat ars ei ſsum practicabilem. ¶ Et forma que est celuz qui est ꝓncipium gnāns: nutriens: q elementa mouens ad gnātionē particulare: sicut celum maius ut patꝫ ſn eius declarationē. ¶ Et et forma formā ꝑticularē querituz quā ꝑ formā uegetabilem sibi nexu

indissolobili quictam & ligatam multiplicare facit in substantijs que sunt ex. ¶ Et sic decetteris formis quapl ormis que absconse sunt impassu huius artis quas artista pot cognoscere p effectus quos facit impatica lari gnatione: sicut quictio: mensuratio: locatio: pa tuum habituatio: &c. que artista cognoscit p opationes diuersas quas impassu huius artis facit: ponendo indicta camera figuram .T. aqualibz s'm triangulo um gditionē hauriendo illud quod signficat sicut forma que est homo est principiuz meduz respiciendo gditiones & nam quazulibz formaruz quas habent impassu particulari: ¶ Et sic de tangulo croco qd inhac camera signficat hominē maiorē formā g'n cipalem: q formā que est .d. equalem. Alie uō sunt minores istis: ¶ Et etiam inhac camera triangulum crocum cū lapide miscendo hauriet artista gditio nem s'm quā intelligit inter istas formas esse necessar iam maioritatem absq; quietate inequalitate trium ultimaq. ¶ Item et insista camera tangulū mgeu po nendo hauriet artista multas gditiones supponendo: affirmando uel negando gditiones huius camē dicendo. ¶ Verum artista huius artis practicare potest alias istarum formaruz principaluz deficiente: qua questione posita inpma spetie regule .b. inuent arti st s'm doctrinā dictaruz formaruz tenere negatiua im si forma deficit: causa dirigens huius artis pri cipiuz deficit: Cuius quatione principia nalia uel pa tollectualia nō possunt mouerj: qm deficit motus inte rnitualitate .d. deficit ea dirigens regens: & gubernās elementa .3. se mouens cuius defectu .m. uel .q. gene

razj: nutrizj: crescere non possent. ¶ Et etiã qm̃ ſn
opꝰ quozlibꝫ ſſtorꝝ deficercꝫ p̃ncipuũz substantiale:
que necesse ht̃ ee pars sb̃stantialis dictorꝝ. q. uel. nõ
ſtem si forma altera defic̃at elementa deficerent q. d. ſn
se ipo esset ociosum: q etiã defic̃at sibi mã qua mouẽ
habebat ad. m. uel. q. p uiaz gñationis: hic nõ possꝫ
esse gñatio q opatio ſn magisterio huius artis. ¶ Etiã
requeret q. d. possꝫ esse ſn. q. absq; mã q est impossi
bile q absurdum dicẽ ſm rõnem que ſm gditionẽ huius
artis demõstrat: g ſm ipas uel dictas rõnes pcessus
artis p negatiuã existere. ¶ Et etiam demõstrãtũ p-
dictas tres rationes formas fore necessarias ī magi
sterio particulari: ¶ Cm̃ horum ꝑuationẽ impossibi
le est. m. uel. q. ſn essentia deduci. Et hoc ſntelligi
ut artista fore ſmpossibile absq; ſstis. m. uel. q. ſnes
se deduci ſm gditionẽ huius artis. ¶ Sicut suppoita
absentia ſntelligentie orbis: q elementorꝝ. ¶ Et sicut
diximus de hac camera dicere potemus de aliis camer
is huius figure respiciendo declarationẽ eiusdẽ
ꝑncipiorꝝ ponendo ſmmedio figurã artis gñalis. ¶ Et
hic plus de hac figura nõ dicemus ẽ breuitatis: qm̃
longum esset dicẽ gditionẽ camerazum oñz: q reduc̃
p triangulãs q ſpetes rorꝝ ſm p ea que dicta sunt de
ſsta camera ſntelligere pot̃ artista de aliis camer
is ſm suũ modum quẽ sibi applicare dmmetimus dict̃.

De mixtione ꝑncipiorũz arborũ phye cum ꝑncip
ijs phye: q figure. T.

Tetram ſsta figura gditionat̃ sicut ꝑma. s. q ſn
qualibꝫ camerarũ ponat̃ figura ſa artis gñalis
q adictis cameris hauriat gditionẽ ſm q ſndictarum

camerarum ingressu dicta figura abstrahatur
sicut in camera forma intelligentia in qua inuenit
artista q dicta camera gdutionatur forma forma
figure p̄dentis: q asserit esse uerum g̃ indeclara
tione formę designamus. ¶ Item de camera mat
eria intelligentia que gdutionatur sicut indeclara
tione arborum phalis diximus ubi explanauim⁹
de declaratione huius tabule camere q̄ oīum came
rarum que sunt plurea certam in camera forma
intelligentia q̃ indeclaratione p̄ncipioꝝ arbo⁹
phalis: q ibi satis plene explicauimus ea que de ip
sis camerис dici potuerunt: & modus est iste. ¶ Si uis
querere declaratione p̄me camere huius figure uel
se uel tertie: ¶ incipias indeclaratione p̄mi si uis ter
tij p̄ncipioꝝ & sm q ibi dictum est tibi: iudicabis de
gdutione huius camere. ¶ Item de camera motus
forma potes dicē q motus est p̄ncipium quodda⁹ u
uersale temporis in p̄ncipijs huius artis & q̄ oīa
p̄ncipia sunt mota ad q̄t uel ad que sicut forma ē
mota & oīa p̄ncipia faciens oīa p̄ncipia ee mota:
¶ Et oīa ista p̄ncipia sunt admixtem ammixta: gbmata:
& admixtē formata habens in se habere aliorum
imitudinē & talē q nulla est p̄ncipij pars que p̃
se imitudinē alterius partium oīum alioꝝ p̄ncipioꝝ
non habeat quolibet ingrediente in alio cuius oī gētate
iuxtate: ueritas huius q dicimus ystoria in came
ra motus forma usq ad cameram alterutro uenemus.
Item et in camera p̄ncipioꝝ duplicatoꝝ habes notā
artista quatuor: ¶ Principia ista duplicata sunt ut
p illā duplicationē duplicitimode notitia habeat de

Illo ꝓncipio ponendo ſnqualibꝫ camerarū angulos
differentie & ꝯcordantie que ſunt camere forma:
forma: mā mā: & ſic de aliꝭ cameris duplicatis:
& de hoc querat artiſta ſn rozo declaratione ſicut ſi ca
mera forma forma: q; ſi vult quererꝫ ꝯditionē huius
camere: querat de declaratione forme: ¶ Et ſi ē mā
mā: debꝫ quererꝫ declarationē materie & ſic de aliꝭ
¶ Et cum iſta ꝯditione artiſta huius artis ſe regulare
poteſt ad cognitionē figure habendaz ¶ Item ēt ſn ſ
ta figura oportꝫ artiſta mſcere aliꝭ treſ angulos: vt
regulꝫ ſe ſngualibꝫ camerazꝫ ut ꝓfectam poſſit acqu
rere ſcientiam uel actingere ſnphozo lapidis ꝯpoſit
ione ſm ꝯditiones camerarum & angulorꝫ ſic ut ſn
qualibꝫ camerazꝫ ponendo angulum maiozitatiſ ſn
uenit artiſta quomō quedam ꝓncipia ſunt maiora
q̄z alia ſicut forma q mā que ſunt ꝓncipia ſubſtan
tialia que ſunt maiora q̄z alia ꝓncipia accidentalia
ſicut colozes: alteratio: digeſtio. ¶ Et veritas huiuſ
rei quā dicimus demōſtratur ſn. m. uel ◦q. ſnqu
orum partibꝫ ſubſtantialibꝫ plus capitꝫ q humano
ſntellectuꝫ repſentatur plus debꝫ ſignificare ſimili
tudinē ſmmenſitatis q̄z ſnpartibꝫ accidentalibꝫ. ¶ Tez
etiā demōſtrat iſte angulus q quodlibꝫ ꝓncipiorum
ſb ꝓpo fine magis exiſtit q̄z illud qđ eſt ſb ſine alterius
ſicut mā que maius ꝓncipiuz exiſtit ſn ratione rei ou
rē q̄z nā eius: ¶ Et ſic de minozitate ꝯone qua am
ꝓncipia exiſtunt minora ſntine aliquo que eſt ꝓtal
ꝓncipiꝫ ꝓ alicuius. ¶ Item ponat artiſta angulū
equalitatiſ ſnqualibꝫ camerarū: & ſnuenet q oia
ſta ꝓncipia equalia ſunt ſm ſuū modum: ſnq̄ntuz

equatr̃ ꝯstituut .m. uel .q. Ipsis ꝑncipijs habituatibꝫ
dicta .m. uel .q. de suis ꝑpijs hmbus dequbꝫ .m. ut .q.
ꝯgit Instrumenta cum quibꝫ extendunt sua smil
itudines similes Insubstantijs que sunt ex̃. ¶Te etiaꝫ
oportꝫ artistam ponr̃ angulu zubeu Inqualibet
camerazo :q. ꝑ ꝑpus ꝯditionꝫ angulum ꝑncipij pr̃
omes cameras: & sm ꝯditionr̃ qua ductus angulus Ing
redit Inomnj Ista figura Inuemꝫ celum: forma: elemen
ta ꝑpus habr̃ esse Ingpositione .m. uel .q. ꝗ alia ꝑncipia
aut Ista de necessarijs habent esse. ¶Alia uo posteriora
Inquarcu absq; Istoꝝ ꝯpositione In arte usta .m. uel .q. et
ita alia ꝑncipia nhil esset qm deficr̃t subiectuz gnal
issubstantijs sme quo stare no possunt. ¶Concluditur
g̃ q; dicta ꝑncipia ꝑora habent esse Indicta ꝯpotior̃: et
hoc ut dicta ꝑncipia possint esse fons unde Indicta arte dr̃ Ista
dicta ꝑncipia sunt orta & Ingpositione custodita & fort
ificata. ¶Item Intelligere artistam oportꝫ q; quodlibet
ꝑncipioruz retinꝫ ꝑpositatem sm suuz tmez ꝓpriuz.
¶Quarc est sicut forma cuius ꝑpus est Informare q̃z
mã: elementa & ceteꝛa ꝑncipia. ¶Et colorel cuius
ꝑpus est colorare q̃ ita alia: & sicut dessus dicimus
ita huius artis opifex de oibꝫ alijs ordinare potest:
Respiendo ꝯcepta essentialia cuuslibꝫ ꝑncipioruz
Ingenibus qlibꝫ ꝑncipioꝝ de necessario ꝑpus hr̃ r̃ quã
alijs tmbꝫ. ¶Item sm ꝯditionr̃ medij camerarum
uxtarum cum ipo Inuemꝫ artista q; qlibꝫ est medium
ꝑ q; unuz transit ad aliud Induendo aliud ꝑncipiu de sua
similitudine: Unde exInfluentia & refluentia ou oibus
caudatur .q. phoꝝ qui exstat Immedio ouz: Qui quid-
est medius r̃ale Inquo ita ꝑncipia sunt substentata: &

ipe. q. phoz est ginctus de ipsis pncipijs. q oia pn
cipia sunt ginncta insllo: Et ipe. q. est p oia: Et oia
illa sunt p ipum. ¶ Item et sm fine gditione & oiuz
camerarum inuenit artista quatr. g. sub & pncipioruz
sub rone finis est gditionatuz & hoc tripliciter. ¶ Pmo
sm fine p que sunt. ¶ Secundario sm fine quare sunt:
¶ Tertio sm fine existente inqualibz pncipioz. ¶ Na pri
mus finis est intelligentia: qui insita arte signficat ho
mini sb quo oia alia pncipia quescunt. ¶ Ite alius finis
est. q. phoz inquo quescunt et oia pncipia alia sbsti
tuendo ipum: & ponendo de se ipis. Qui t. q. agit sb illo
rum rone quolibz istoru remanente hac q est sub pa
rone. ¶ Item et alius finis est existens inquolibz istoz
um pncipioz: sicut naturare q finis est naturantis
& naturabilis: ¶ Digē que est finis digerentis & digesti
bilis suo mō dici pot. ¶ Item et oportz artista inquali
bz camerarū huius figure ponē t'anguluz mgz: ut
sm dubitationē: affirmationē: & negationē scientia in
hac arte facē possit: ¶ Et de hoc una ronez facimus
exemplū ut p illā se regulz artista de alijs que hoi po
ssunt sm gditionē huius artis: ¶ Sicut cū quezit Ve
rum absq motu pncipia huius figure p alia transi
re transire possint ad .m. uel q. sm gditionē pnci
pioz huius artis: ¶ Inuenitz artista negatiua esse ue
ram: ¶ Nam Motus inhac arte est unū pncipiuz gnale sb
cuius rone oia pncipia se mouent ad suas opationes. ¶
¶ Sicut ipe Motus p se ipum se mouz cum alioz getibz
usz sic est motus ut esse ualeant oia alia pncipia: & qd
am p alia se moueant sm suā pam ronem: Et su hoc
et gozdantiaz habent sm ea que diximus. ¶ Cmē que

sunt ꝑ locā rectam quarū ꝓma est motus forma & vltima motus uenenū ſm quarū ꝫditionē ſignificat/ q motus est de esse essentiale hoc q est ut ꝑ suā nāz oīa alia ꝓncipia que sunt ꝑtes .m. uel .q. smt mota & mouentia Et q .m. uel .q. ſ̄b cōne illarū possmt esse mota & mouentia ſnſe ipis & ex̄ se. ¶ Nam & concreta essentialia ipius motus sunt oīa ſnalijs ꝓncipijs ut possmt esse mouentia & mota: ¶ Et hoc et ſm modum quē ꝓncipia quelda habēt ſnalijs quolibꝫ ꝓncipio existente moto/ et mouente ſnquolibꝫ alioꝝ cuj est motus ſb̄stētatus ſn ẑ ut ⁊ ꝑtātur/ quarū q ſt ꝓncipia q ſt ſn .m. uel .q. existētia. ſt ez et qm motus ē circūscriptus suis ꝑtibꝫ essentialibꝫ .i. cū actibꝫ ꝓncipijs que ſt ꝑtes .m. uel .q. cū motu habēt dispositionez ſnsus oꝑationibꝫ: sic motꝫ q ht dispōitionez illoꝝ qui ꝫ refert et motuz cū ſntelligētia: forma est motꝫ cuj ſntelligentia: forma: mā: celuz: ſme quibꝫ ſnhac arte et nō pōt sicut oīa alia ꝓncipia absqꝫ motu existere nequnt: ſpis ꝫ ꝓncipijs existentibꝫ mouētibꝫ & motis: Et hoc ēt nō possꝫ si affirmatiua essꝫ uera. ¶ Et qm et sequētꝫ q ꝓncipia ſb stantialia possent ēt ſn .m. uel .q. p gnātionē & alterationē & q ꝫ absqꝫ motu q est ſmpossibile & absurdū dicī. ¶ Cōcludit ergo negatiuā dicte ꝫditionis esse ueza. ¶ Hactenus ꝑtista oīa alia ꝓncipia ꝫditionare pōt ſm modum quē dixmus de motu/ respiciendo ꝫditionē & nāz cuiuslibꝫ: ſnuestigando eoꝝ ꝑtes & nāl cum ẑombus duoꝝ angulorū quatuoz ſm quas quelda ꝫditionāt ſn alijs cum quibꝫ ꝫditionibꝫ artista huius artis scientie facere pōt ſnponere. q. phoz & magisterio quod sibi ſnuestigare dmmodmus cā breuitatis

De mixtionibꝫ & ꝫditionibꝫ Textie figure ſm pratica aliarū.

T Conditio huius figure est sicut aliaꝝ ꝯditionel
.1. q̄ ſnqualibꝫ camera eius ponatꝫ ſꝛá figuraꝝ ar
tis gñalis: & q̄ ipaſ cameraſ deducat ſm ſuuz nodam
ꝑ dictoſ tꝛiangulos & eoꝝ ſpecieſ: ſz q̄ deducendaſ alia
cameras duaruz figuraꝝ designataruz ſuꝑdictaꝝ
figuraꝝ deducendo: & huius figure ꝓncipijs applican
do ſm q̄ ſndicta applicatione dicta ꝓncipia ſm roꝛ mãs
ſngredi possunt: ¶ Et cum dicta applicatione & declara
tione dictoꝝ ꝓncipioꝝ & tabularuz figure. ¶. Artiſta
huius artis de magiſterio huius figure laudē facē pōt.
Finis q̄ Conclusio ꝛtentoꝝ ſn libro.

ſxtus de modo mixtionis ꝓncipioꝝ huius artis
ꝑ figuraſ treſ ſm quarū ꝯditiones totū magiſtꝝ
huius artis lucreſcit. ¶ Et regulas gñales dedimuſ ſnaliq
buſ caꝝ Cameriſ ſm quas quedam ꝓncipia ſnaliꝫ ꝯdit
ionantꝫ: ¶ Cum quo quidez mixtionis modo: & camera
rum aliquaruz declarationiby Artiſta huius artiſ ſepo
teſt regulare ſn magiſterio .q. ꝑꝺoꝝ maioꝝ & minoꝝ ¶ Et
ſdeo date ſunt explanationes ꝺuꝝ ꝓncipioꝝ ut ſm ea q̄
dicta ſunt ꝑdere poſſit artiſta.

Deo Gratias Amen.

Sanctiſſima Virgo Maria Mater Dñi Noſtri Yheſu Chri
ſti filij Vuij & Eterni Dei patriſ: Tua Soluta Clemencia
deprecare ꝑ me Miſo peccatore: Tu ꝛogo Sanctiſſima quę
ſmpartu: Ante: & Poſt partū Virgo fuiſti: Eoque Spiritu
Sancto Cohoꝛante Eumdem genuiſti amen.

Napud Liber qui dr figura Lata. Septem rotaz̄
qr̄m aliqui dicut esse sequelam Tertij libz̄ uel
Tertie distinctionis ānscripte quīt̄ essentie.

Rotinul ut arl & scientia transmutatoīa
quā prēcedenti volūe diximus: Sicut
Alkimia dntextu ame multimode zele
rata: hunc breuez tractatuz pratice ten
dimus: Inquo figurā septem rotaz̄um continua
tione edificabimus: Inqua omnes alie huius ar
tis figure comprehendimus. ¶ Perquā uō intell
ectus artiste huius artis qistit quietue: & mu
lta sapientia imbutue. ¶ Cuius uō nō solū ope
ra transmutabilia mineraliz̄ inse pfecte conti
net: Sz etiam iporum lapidum pciosorum sic
ut Carbunculoz: Rubinozum: Adamantinoz
& Margaritarum veram scientiā demonstrat
¶ Est igitur opus operatoris qui dictos calculos
affectat & nostrum lapidarium habere: & cuius do
ctrinam & posssum quez tenemue inēdē ma
gisterio ut hanc habeat inhabitu: Vt uideat
qualē inapia huius artis ad pdictorum lapi
dum opusculum cōditionabimus: ¶ Et tuc sa
ciat potreimus reuoluendo rotas: & applicando
pzincipia in reuolutione secundum q̄ p doctrin
am lapidarij applicantē cuilibē lapidi: ¶ Et tu
sic facit magnam scientiā. ¶ Nam etiam inre
uolutione quā [illegible]nue gñalem reuolutionem
oium tam mi[illegible]m q̄ pdictorum lapidum
st multiplicata: ¶ Quas ez reuolutiones expli

atare posset p moduz que tenemus ꝓpria di
stinctione: & etiam ꝑ meo lapidario. ¶ Nam cui
cumq; uolenti esse artistam transmutandi rebus
tificialel p artificium nrum est duas lecturas
habere: qm sine eis a tota arte & labore cum effec
tu ꝓficitur. ¶ Et presens liber diuiditur ꝑ par
tel sex: ¶ Prima est de ꝯditione principioꝝ sitic&
phye: ¶ Secunda est de ꝯditione principioꝝ figu
ꝝ. & solutione questionum ꝑ principioꝝ p eadez pr
incipia: ¶ Tertia est de modo soluendi questio
nel p principia arboriꝫ. ¶ Quarta est de magis
terio disputandi ꝑ alchimia metalloꝝ p nouã
fallatiã. ¶ Quinta est de modo soluendi questi
onel alchimie metallice-sylogistice: ¶ Sexta ē
de modo soluendi questionesꝫ ꝑ arte lapidaria.
¶ Et primo de ꝑma dicendū est & tractandum
de ꝯstitutione figure:

figura Lata Septem Rotaꝝ.

Tiam lata figura habeꝫ Rotas septē ut p
signamus quarum trel prime sunt de fi
gura principioꝝ. ꝯ. ¶ Alie trel ultime sut de
principijs arboriꝫ phye: ¶ Et rota ꝑ stat centrum
medio: que quidem contingit leas azurrinal est
de ꝓncipijs phye: ¶ Nam rotam istam ꝑ medio
istrecum sex edificabimus ut cum oibus alijs co
ditionarij possit secūduz suuz modum: ut sit ꝙ
quā meduz ꝯiunctionis quingent ꝓncipia vni
figure cum altera. ¶ Nam si bn attendat ar
tista ꝓncipia vnius ꝑplicate sit ꝑ altera: et
modus vnius circulationis est iste. ¶ Nam pr

imarum tum rotarum ꝓncipiorꝫ .S. due ſut ſmmobiles: Alia uō mobilis. ¶ Vltimarū trium que ſunt poſt rotam habentes lras azurinas ꝙſimiles: quas omnes tres rote ultime uidentꝫ mobiles. ¶ Et rota ꝓncipiorꝫ phye eſt mobilis quia ꝙditionari pōt modo utcūq. ¶ Vnde ſmprimis rotulis circularibus capiendo. A. ſupioris rote que eſt mobilis: & ſub. A. ponas. b. rote ſequentis: & ſb b. rote ſecunde ponas. c. rote tertie: Et ſb. c. ponas. b. ꝓncipiorum phye: Et habebis ſexdecim cameras. a. b. c. b. eſt una camera. b. c. d. e. eſt alia camera: ¶ Etiam ꝙditionabis omes lras tertie rote & ꝓncipiorum phye ad. A. ꝓme: & b. ſecunde. ¶ Demde ponas. c. ſecunde rote ſub. A. ꝓme rote: & ſub. c. ponas. d. Etiam ſt alie ſexdecim cameze. A. c. d. c. eſt una camera et deinceps. ¶ Demde ſb A. ꝓme rote & c. ſecunde rote rotabis omnes lras tertie rote & ꝓncipiorꝫ phye ſilicꝫ ubi nūc eſt. d. tertie ponendo. c. uel. e. eiuſdem: Et ubi eſt. d. phye ponendo. e. euſdem quouſq; quemas cum. d. t/tie rote &. c. ꝓncipiorum phye. ¶ Et tunc pōt facere de aliis circulationibus ſupioris circulꝫ exiſtente ſmobilꝫ uſq; B ꝙmat cum. A. Circuli maiorꝫ ad. p. Circuli mꝭdiocrꝫ: ad. q. rote tertie &. P. ꝓncipiorꝫ phylosophye. ¶ Et tunc erit ꝓma camera. a. p. q. p. & vltima. q. o. p. o. & tunc erunt ſexdecim ¶ Sꝫ & ꝓ hanc circulationē ꝙſtit artiſta regulatus ad faciendum multa opa: & argumentationes: & formare artiſta: & reſpondere de queſtio

ribus sibi propositis Inopere mmoꝝ respiciendo ro
tam arboris phye cum rota ꝓncipiorum arboris ph
ylosophye ut Infra docebimus facta ista euacuet
one figure .S. ¶ Deinde Inuenies ad rotam ꝓncip
iorum phye: Cum ꝓncipije arboris phye: ¶ Et faciet
sic rotam ꝑmā ꝓncipioꝝ arboris phye stabit Imm
obilis & huius rote capias .A. & sub .A. ponas .b. ro
te Immedio existentis: & sub .b. rote Immedio exis
tentis pone .c. rote Inferiorꝝ: ¶ Et sup .a. ꝑme
rote pones .b. ꝓncipioꝝ phye: & tunc erunt sex
decim camere .b.a.b.c. est una camera .c.b.c
d. est alia. ¶ Deinde cū .A. rote Immobilis arboris
phye & .b. alterius subsequentis conditionabis
omnes ꝛras artis Inferiorꝝ & ꝓncipioꝝ phye
Silicq ubi nūc est .d. rote Inferiorꝝ ponat̄ suū
d. & ubi est .b. ꝓncipiorum phye: ponatur suū
c. etiam demceps quousq ꝓuenat ad .a. rote
maioris & .b. rote Inferioris cum .p. rote ꝓncip
iorum phye: & .q. circuli Inferioris. ¶ Dein sub
A. rote maioris ponet .c. rote mediocris: & sub
c. ponet .d. rote Inferioris: Et sub .a. rote ma
ioris pones .c. rote phye: Et tunc erunt alie
sexdecim camere .c.a.c.d. est una camera: et
d.b.d.e. est alia. ¶ Demceps cum .a. Rote maio
ris & .c. rote mediocris discurrent omnes lit̄e
rote Inferioris & .f. rote phye quousq ꝓuenat
circularis Inferioris & rote mnoꝝ & .c. rote me
diocris & .c. de oibus ꝛris rote mediocris & rote I
ferioris & rote phye a circulis maioris existente
Immobili: Tunc formant̄ alie sexdecim camere .S.

& Carroze cum quibus ſimilr artiſta facere pot
ſt hoc quod de aliis dictum eſt. ¶ Et poteſt facere
etiam columnas ſue tabulas ſi affectauit: & g
euacuare potſit argumenta ſolutiones obiectan
tibus: & ope quā artiſta huius artis p doctrinā hu
ius circulationis habebit ſic ſntellectu obiectante
ſpme circulationis: & euacuare alia ſnuenet
A. multipliciter differre neceſſe eſſe ſnope ſſto: et
b. & conſimilr. c. ut patq ſneoz explanationi
bus: Et. b. ſpncipioz phye: ¶ Que ſignat ſmpar
te iſta artiſtam huius artis qui eſt tamq̄ causa
ſpma ſnhoc opere ſnſtructus nāles ſpncipioz cum
quibus ꝯcordanty ſnopere.

Secunda diuiſio figure de mixtione prncipiorum artis cum prncipijs phyloſophye.

Rimia queſtio ſnſſta Camera. b. ſntellig
it q̄ eſt neceſſaria fozma & matſia & con
unctio earum. ¶ Quarum nō una ꝯunctio exi
ſtit occasionato modo. b. q̄ etiam mediuz ꝯiun
gens nāles fozmam & materiam eſt. A. q̄ oritꝯ
ex. b. quod ꝯungit. b. oztum ab. s. t. v. z. cō
unctuz cuz. A. de. x. uel. y. cum quo. b. ꝯuen
unt ad hanc ꝯunctionem. e. f. g. h. i. k. l. m. n.
o. p. q. r. ¶ ſtem etiam ſecundaz camerā obiectā
do ſnuenit q̄. b. eſt materia exqua trahitꝯ. d.
& nulla alia mediante. c. Rote phye: Quod nō
ſit mediante. b. phye & ſ. azboziß phye: ſnq̄. d.
ſecundum q̄ ſignificat iſta camera habet poni
c. figure. s. hoc eſt. t. v. x. y. z. ¶ ſtem tertia
camera ſignificat q̄. c. & e. participant p me

dium quod est .d. ad quod &.e. c. habent ſnſtru
mentū nāle p. d. &.c. quęſo. ¶ Item etiam quar
ta camera ſignificat q. c. exiſtente ſn. e. debꝫ tr
anſire ad .f. &hoc p. d. mediante motu cęli
maioris: exiſtente .e. medium ſntęr .d. &.f. et
ſnſſto paſſu cognoſcit ſntellectus q. omme .c. pr
imo ſn .d. tranſit anteq̄ .f. ¶ Item ſnquirit
camera ſuuemet artiſta q. poſtq̄ .c. eſt ſn .f. qđ
neceſſario habꝫ uenire ad .g. f. exiſtente medi
um ſntęr .e. &.g. ſnquo .e. g. alteram zecipit fo
zmam particularem p motum .f. Rotę phyę: ſt
em ſexta camera ſignificat q. c. exiſtente ſn .g. op
ortꝫ tranſire ad .h. Tunc .g. eſt medium ſnter
f. &.h. que participant adſnuicem p naturas
&opationes concordantes: ¶ Et ſicut diximuſ
de predictis camerīs: ſta pot dici de ommb; reſ
piciendo declarationem principiorum & tabul
arum: ¶ Et et quemt quo quodlibꝫ exiſtit ſnduc
tum ſn altezo: ¶ Et p predictas camerās pote
ſt artiſta ſoluere queſtiones ut ſup̄ dixmuꝫ:
Vt ſi diando: Vtrum Cozpoza poſſint tranſire
ad duſſolutionē ablq; calcinatione: quā queſtion
em ꝓpoſitam ſn angulo dubitationis triāguli
migri: ſnuemt artiſta tenendā eſſe negatiuam
¶ Et p hmuis queſtionis ſolutione acciꝑat came
ram .d. e. f. g. ¶ Nam ſi cozpora poſſent duſſo
lui anteq̄ calcinaz: Tunc ſequeret ꝙ calcinat
io eſſꝫ ſuꝑflua: ꝙ oꝛbis poſſet mouez cozpo
ra ad duſſolutionē p. d. ſine partiuz exgregat
ione: Et ſnquo uęra motio no eſſꝫ corruptio

neq; ne alteratio: Et etiam corpora sn̄ d. cōrupi
non possent neq; p̄ sequens dissolui. ¶ Item came
ra. e. f. g. f. significat. i. q; sicut. e. est medius in
ter. g. & f. exquo sequitur q; si corpora possent
dissolui sm̄pdicta conditione quod medium ess
et superfluum & esset principium & time possent
quemeriter aliquo actu sme medio. ¶ Preterea
vacuitas rerum nāliū est bona: plenitudo uō
mala: q; vacuitas esset si affirmatiua esset uera
¶ Et sam forma uel deficēt informis particulari
bus: qui uō defectus exhac q; ess& contra ordinē
nature inquantū stare facit& incorporibus diss
olui absq; corruptione: generatione: alteratione
partium: & agregatione. ¶ Preterea esset possibil
unū & sdem corpus sneodem instanti dissolutum &
solidum q; est impossibile. ¶ Item sncameza f. g. h.
g. demonstrant necessario negatiuā esse ueza inqu
antum affirmat plenitudinem esse necessariam
arebus nāldibus: qua plenitudine posita negatur
vacuitas: & p̄ sequens huius questionis affirma
tiua. f. non possit transire ad. h. nec p. g. q; est
medium: nec sequeret q; una & eadem materia po
sset uno & eodem tempore stare sb formis diuersis
Sicut. c. q; posset stare sneodem instanti sn. f. et
g. & sn h. i. k. l. m. n. & q. q; est impossibile. De
monstratur q; huius negatiuā esse uera: quia se
queretur confusio oūm principiorum nāliū et eo
rum accidentium specificatorum: ¶ Et sicut app
licamus has cameras ad solutionem huius questi
onis: sic possent applicari alie: Et et adplures

alias ut iam diximus & dedimus modū adsoluendum questiones p figuras texte distinctionē. ¶ Nam p solutiones quas hic fecimus quilibet artista potest alias facere & quāplures determinare: declarare: & ponere: Respiciendo actus & priores cuiuslibet principij & declarationes & successiones eorum. ¶ Etiam sicut diximus de camere ut p̄me Rote: sic possumus dicere de camerit secūde: & questiones soluere: & ponere & declarare: et si questio fiat. ¶ Vtrum alkimia uel quelio sit possibilis ablq; & in absentia menstrui uegetabilis qua questione posita in t angulo p̄mo nego in angulo inuenit artista ueritatem p negatiuam cōsistere p cuius solutione p̄mā capiat cameram rotationis silicet. b. a. b. c. ¶ Nam si affirmatiua esset uera irregulariter esset inter. b. & a. patet ne cessario p̄mā differentē. Ratio huius est q obiectio quā. d. fecerit in. a. esset confusa eo quia deficeret in iunctione opationeī & actuū nāliū p̄n̄cipiorum huius artis cuius defectus bn̄ esset medium per q. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. abstrahi possit ab. a. ¶ Et q̄m nō possit esse medium: nō esset intellectus alchimie nec dicta transmutatio fieri posset p. b. c. d. opatione. Ratione cuius ignorantie alchimia est impossibilis secundū effectū. ¶ Concludit 2° q. alchimia nec dicta transmutatio fieri potest ablq mercurio uegetabili. ¶ Item nulla forma possit esse sine materia: q si possit: sequeret 3° q. c. esset uniuersale p̄fectionis absentia: eo quia sub. c. nō esset. d. & esset. c. actu abse

tia patientis: & tunc est impossibile: & tūc esse
mixtio. c. e. f. g. h. i. k. L. m. n. o. p. q. absq; d.
Item certum est q; ex mixtione. c. d. oriuntur alia principia. ¶ Nam. g. est fons ipoz unde st
& & inoperatione custodita. ¶ Nam & si. d. deficeret & g. cuius defectu alia principia exire non possent. ¶ Preterea significa& q; si affirmatiua esset uera q; gnātio: & dissolutio &c. possent ee
in alchimia absq; motu: & operatio eet aliqua ad
m. uel ad. q. cum defectu dictoz principiorum
q; est inconueniens. ¶ Item Camera. c. b. c. d. si
gnificat q; ad quācunq; transmutatione de una re
ad aliam: requirit motus potentie uegetabilis
cum nulla possit ee alteratio de una natura ad
aliam: nec ipa mediante: q; ee posse; si affirmatiua essq; uera q; est impossibile. ¶ Et qm hoc e necessarium secundum cursum nature: fuet dicta camera q; necesse hab& esse in alchymia: & transmutatione: cum adhūc tme alchymie sūt zepta q; mediante corpora inuentee alchimie actrahant: digerant: zetineant: & abeis superflua expellant: & ad
omnem transmutatione omnes isti actus zequuntur: quibus absentibus nō posset fieri transmutatio. ¶ Item certum est q; potentia transformāl sibi ꝙpetit nulli alio absq; d. & ipi competit transformare absq; d. & e. si transforetur essent peta tes alkimie & ouiz aliop principiop que ee ualet
absq; suū esse essentiale que naturali ḡiunctione
esset ibi actractio: digestio: & expulsio absq; uegetatiua inquibus essq; actus uegetans p̄ dicta p̄z

cipia absq; agente coessentiali quod est impossibile
sicut ignificare absq; igne. ¶ Preterea esset motꝰ
gnationis: dissolutionis: potentie: q; opationis ab
sq; mouente in quibus esset actus me ppo sub
iecto. ¶ Item etiã q; fieri possq; gnatio &c. ptõm
absq; materia qué gnatio esset uacua me forma
& mathia quod est impossibile in rebus creatis ité
si possq; ee absq; alteratione & p̃sequenti absq; pri
uatione: cõruptione & sic deficerent inferiora cũ
quibꝫ alchimia agere debq; substantiis extra qu
ibus deficientibus nõ sequeretꝰ effectus. ¶ Conclud
itꝰ g̃ p negatiuã ueritatem consistere. ¶ Item ca
mera. d. c. d. e: significat q; artista miscere debq;
in alchimia: quã iõ mixtionez intelligat intantum
ee necessariã q; est impossibile q; c. absq; d. in
m. uel in. q. transire possit. qm absente. d. nul
la eet dissolutio in. c. etiã neq; gnatio. ¶ Preterea
elementa nãlia in. c. existentia non habezent appe
titum ad quintã essentiã quã ita appetunt sicut
elementa maiora celum maius. ¶ Preterea nul
la eet ꝯcordantia p̃ appetitum eoꝝ ad. m. uel ad
q. nõ uidetꝰ actu: qm matria eoꝝ deficeet in. m.
uel in. q. nõ ꝓpriaze habq. ¶ Item etiã camera. e.
d. e. f. g. significat q; habq appetitꝫ ad. d. sicut. c.
maius uel ꝛ. ad celum maius: ratione cuius cera
tur ꝯcordantia inter. c. & d. cuius ratioe. f.
de. d. mouq. e. nãle de. c. & accidentale ad. m.
uel ad. q. qm deficiente. d. talis motus esse nõ
possq. ¶ Item camera. f. e. f. g. significat q; mi
xtio. c. d. in opatione est stabilis ratione cuius

f. umiersalis alterat. c. nale & accidentale sn. d. sm corpus hns alteram formam diuersam q̄ e. m. id q. nā si ductor .g. sit fallibile sequeretur q forma umsalis possq alterare dictum .e. & ipum mouere ad m. uel. q. absentia .d. sn qua alteratione esset corruptio absq; gnatione digestiua: retentiua: expulsiua q est impossibile. ¶ Preterea esset dissolutio: potentia: opatio absq; dissolute potente: & opante q est inquiens &c. ¶ Preterea matia esset euacuata sntantū q euacuare nō poss et speciem suam. ¶ Sic uō soluimus pdictam questionē p dictas cameras ut possent solui p oēs cameras circulares respiciendo diffinitiones prīcipiorum, & explanationes corum: Et respiciendo nās particularium cui dicta pncipia sunt applicabilia admisendo pncipia secunde figure ceteris gnalis: & etiam regulas pme figure principiorū si necesse fuit ut faciliꝰ concludat, id q hab et ydem. ¶ Sic expdicta questione p solutiones antedictas quibus pot homo applicare pncipia pme figure ut dicendo. ¶ Omne .d. sm opere alchymie est bonū: qm p ipum hab& lapis phor potestatem alterandi substantias minor. ¶ Et si nō esset .d. sm ope sanctuario esset malum: qm sequeret, p ratio potestatis: altiationis: nobilitatis sm qua p̄uation esset fmis atq; perfectionis uacuitatis. ¶ Item qm absq; .d. m. uel. q. essent gtrarij ipsi deo & artifte sm quantuz essent uacua pfectione & uirtute: & plena sm pfectione & uicio: que uacuitas est gtra plenitudinē bonitatis: magnitudinis:

durationē &c. ¶ Preterea ēet eoz ſnſtinctus dāp
natus dicendo ic bonū .d. & dicendo mauus alio
ut nec ēet ſnſe: Et hoc eſſet cum .d. ut haberē
correlatiua uirtuoſa ad agendum bona opa et
virtuoſa: Alias nec haberet ſnrebus extractionē:
neq; p ꝯſequens dicta ſbſtantia poſſet pati ſub
ipſis: neq; opari ſnhijs: huius rō eſt qm nō eſſ
et de ſua forma & materia q; ſic ammeteret ꝫ ſn
eis ꝓncipia ſecunda formalitatis: quantitatis: q
litatis: & temporis: ſnſtrumētalitatis q; nō habe
ret modū opandi ſeu alſandi p defectum ſnſtr
umenti q; eſt .d. cum quo hab& ommes ꝓdictas
opationes & cum defectu cuuſſlib& ommis defec
tus. ¶ Et ſnſſto paſſu cognoſcit ſntellectus q; alc
hmma ē ſmpoſſibilis abſq; uegetabilibus. ¶ Et q;
eſt bonū plura argumenta: & modū demonſtrat
iones ut ſntellectus artiſte ꝯſtat habituatus de ſc
ientia grandi ad reſpondendum: ſoluendū: obiciē
dum &c. ¶ Eatenus uolumus dare ſnſtructe mo
dum & doctrinā argumētandi p nouā fallatiam
quā facimus & p primo ſic ¶ Vtrum alchimia ſit
poſſibilis: ¶ Nulla alchimia eſt poſſibilis. ¶ Qu
edam alchimia eſt poſſibilis. ¶ Ergo quedā alchiā
eſt poſſibilis. & nō eſt poſſibilis: maior eſt duplex
qm alchmma pōita ſme uegetabilib; eſt ſmpoſſibilis:
& ſmis eſt uerus: & ſic ſecunda deſtruit ſecunde prime
ſtem Vtrum alchimia ſit figmentū: ¶ Omis alchia
eſt figmentū: ¶ Aliqua alchmma eſt figmentū: ¶ Er
go acontrario nulla alchimia eſt figmentū: ¶ Aliqua
alchmma eſt figmentū: ¶ Ergo aliqua alchimia eſt

figmentum & aliqua nō. ¶ Maior est duplex qm alchymia que componit ex ∴ d. nō est figmentuz: Sz que componit ex abstractis d. est figmentuz. ¶ Item nulla alchymia est uirtuosa: ¶ Aliqua alchymia est uirtuosa: ¶ Ergo aliqua alchymia est uirtuosa: & non uirtuosa: q nō sit uirtuosa patet qm deficit sibi origo bonitatis forme quia habet omnes substantijs extra: cuius defectu nō facit opa uirtuosa. ¶ Etiam nullus. b. gnāt. d. & nō gnāt d. nā. b. maior est duplex q2. b. lapidis nō generat d. Sz. b. tertie distinctionis corp gnāt: Sz maior si placet est uera. ¶ Item in arte ista argumenta possūt fieri sum communē regulā laycoz & sylogistice uel p aliquā spetiem argumentationis: ut si questio sit Vtrum lapis phycus transmutare possit corpora mineralia in suam spetiem. ¶ Adquirendum istam conclusionē: arguit sic. ¶ Omne ens uegetabile pōt transmutare individua dispata in suam spetiem Sz lapis phycus est uegetabile: ergo lapis phycus transmutare pōt individua dispata in suā speciem: Maior est necessaria: q2 nō sequeret ociosit ab indigestiua que esset extra magnitudinē opationis uegetatiue inqua ociositate apparens pāuitas boni & magnitudo mali & bonoz pbatur sic. ¶ Omne ens habens in se uegetatiuā est uegetabile: Sz lapis phycus est: huius gō maior pbatur sic. ¶ Nā dictus lapis habet in se menstruū uegetabile: ergo habet in se uegetatiuā: & si negaret ad pōtionē menstruj sequeret ex positio negatione: Et arguit sic Vbicunq sunt essentialia potentie alicuius entis: ibidem est ipsum ens: ¶ Sz in menstruo sunt potētie

essentialel uegetatiue: ergo ꝺmenstruo est uegetatiuꝰ & sic maior est necessaria: qꝫ si nō: sequeretꝫ etiā qꝺ ꝺn aliquo possent esse potentie essentiales alicuius rei ī absentia illiꝰ rei qꝺ est ꝺmpossibile: qm ꝺm illud possent esse uisus: auditus &cꝫ ꝺn aliquby sentitiua ¶ Etiā aliquod ens posset audire uidere &cꝫ & nō est sentitiuꝫ breuit ꝓbatꝫ sic qꝺ patꝫ assensum qꝫ ac trahit ad se uirtutem oīuꝫ rez elementatarꝫ: que actractio fieri nō possꝫ: neq; ipas rel digerere lupē fluas: nō ꝓmutaretꝫ: ¶ Nam dictas uirtutes actr ahit: ꝫ expelletꝫ: ¶ Semp ꝙ ad compositionē men stru uegetabilis ꝓtio negatiuꝫ: est ergo ꝺn ipso lapide uegetatiua: Et sic ꝙcludit qꝺ transmuta re pōt ꝺndiuidua sibi concordantia ꝺnsuā spetiē Et etiam qꝫ artista vitia: & uirtutes sentire pōt qꝺ nō solumodo menstruo uegetabili est uegeta tiua agens: ꝫ etiam ꝺn aliquby ꝺndiuiduis aqu ibus origmē ꝓducit sicut est aqua ardens uel potissme mel nouū: ¶ Nam ꝓmo ꝺmpa ardeti est uirtus & potentia actractiua: & ꝓ ꝙsequens dig estiua actualr cum una nō possit esse ꝺme reliq ua. ¶ Et ꝺmmelle ꝙsistit ꝙsimilr. ¶ Nam oem carn em: fructus &cꝫ. queritꝫ ꝺnsuā spetiem: ¶ Nam ꝺnō mibus istis: menstruū iam dictum soztuꝰ se hꝫ: cuꝫ sit ꝙ istuꝰ sit ꝓpꝰ & nobiliꝰ est: ꝙ ꝺ uegetatiua nō est ita remissa: et qua tractuꝰ est gñaliꝰ: min eraliꝰ: & lapidificaliꝰ: ꝺdeo questiones ꝺn lapid ficiꝫ ꝺdeo questiones ꝺn lapidificis quotiens facimuꝫ: ꝺpās facimus ut artista huius artis consistat regulatuꝰ ad disputandum de arte lapidifica ꝑciosa & ꝑti

¶ Nō hic.

mo sic. ¶ Utrum lapides artificiati possint habē
virtutes sicut minerales: ¶ Sz aliqui lapides ar
tificiati possunt virtutez sicut minerales. ¶ Et a
liqui lapides minerales possunt artificiati possūt
habē: & nō possunt habere virtutē sicut minerales
Maior est duplex: quia lapidibus quibus nō datur
forma cum mestruo vegetabili: nō possunt habē
virtutez sicut minerales: ¶ Sz alij quibus datur fo
rma cū dicto menstruo. ¶ Si autem intellectus hoc
intelligit q nō fiunt p reductiones p suam materiā
facere de pluribus unū: sicut facere de pluribz
margaritis una: Ex pluribus diamantis unuz
Item Utrum lapides artificiati nō possūt ponī
ex. s. t. b. x. y. z. Ergo aliqui lapides artificia
ti possunt ponī & nō ponī ex. s. t. b. x. y. z.
Maior est duplex: qm lapides qui fiūt p reduction
em illoz in sua primā matriam nō ponūtz ex. s. t.
b. x. y. z. ¶ Sz aliqui lapides quos ponimus ex
omnez[illegible]matria: Componimus ex. s. t. b. x. y.
z. ¶ Item Utrum forma possit dari lapidibus arti
ficiatis absq mestruo igr &cz. ¶ Maior est duplex
qm lapidibus sicut sunt zubinj: Carbunculi: Sm
aragdi: Jacinti: Corneole: Mandrie: Calcidonij &cz.
qui nō nascuntz immarj nō pōt dari forma &cz.
ut patet. Saphirus nō pōt dari forma absq menstruo
bz corporalibz margaritis datz forma absq mens
truo. ¶ Item Verū magistrū lapidum artificialiū
sit differens. ¶ Nullum magisterium est differēs
bz aliquod magistrium lapidum est differēs: igr
&cz. ¶ Maior est duplex quia magisterium respectu

materie vnum & idem est. Sz zespectu formę nō
est idem. ¶ Item quia magisterium p zeductionē
est differens a magisterio vniuersali materie: q
nulli lapides sunt qui nō zeducant ꝫ ī pulueze
subtilissimū ī mortario eneo: ¶ Sz aliqui lapides
sunt qui zeduci non possunt ī puluezem subtil
issimuz ī mortario calibeo: ī gr̄ q ꝯ. ¶ Maior e
duplex qua adamantes nō possunt puluerizari
nisi cum mestruo sanguine hyrcy uel aqua san
guine: sz q ommes alij. ¶ Sic p ommes ista que
stiones facimus & applicamus facillime est art
iste huius artis cum ipis fallatijs secundis lapid
ibus facere & formare: respiciendo principia tert
ie distinctionis quare ymbmata existunt ī nost°
lapidario cuuslibet lapidis magisterio: ¶ Et sit
facet magnā scientiā. ¶ Valde utilis est iste tra
ctatus cuicumq; de mineraliuz transmutatione
q lapidem disputare uolenti. ¶ Nam plura hic ex
plicauimus que ī plicata erant ī ꝑ ijs huius
artis ad laudem dei q Vtilitatem cristianoz amē.

¶ Deo ¶ Gratias ¶ Amen

Incipiunt Questiones Arboris Phylosophye.

¶ In ista parte intendimus soluere quest
iones que fieri possunt ī arte ista: Et
dabimus doctrinā quomodo Artista hui
artis possit eas soluere p figuras cameraruꝫ & fig
uricas earum ī ꝑnapys huius artis Applicando pr
incipia artis ḡnalis & zegulare sm q litteris sig

nificabit faciendo cameram de duabus litteris
sut apparet ſntiguris ſnarte etiã adplacitũ suũ hz
q̃ melius habere solutionẽ questionis signficabit:

Vestrio ꝑma: ¶ Utrum alchymia sit ens reale
Solutio. c. d. e. huius questionis solutionẽ
applicare debemus ꝑncipia artis gñalis q̃ regu
las ſm q̃ magis solutionẽ uidet̃ querere. ¶ Naz
finis alchymie est aurificare: Argentificare: & Veg
etare: ꝑ quod uere demonstrat̃ q̃ alchymia sue ſb
iectum alchimie est siue habet ee ꝙpositum ex Auro
Argento & menstruo uegetabili: hoc aũt multe ꝑnci
pij diffinitio: qm̃ sicut ignis se habet calefaciendo
ante omnia ſn ratione: Sic & aurum ſn ratiõe aur
ificandi: & argentum argentificandi: & Vegetatiua
ſn ratione vegetandi. ¶ Cum g̃ finis alchimie sit
aurificare: & argentificare: & uegetare: Oportet
ſnſpa esse aurum: & argentũ: & uegetatiua: hoc est
dictum q̃ alchymia sit ſbiectum ſnquo uegetati
ua sunt [illegible]ntata: & ſbiectus alchimie est aurifi
care argentificare: & uegetare: absq; auro: argento:
& uegetatiua: diffinitio ꝑncipij esset falsa: qr nullũ
ꝑncipiũ ratione alicuius potentie se habẽt ante
illud q̃ est ſmpossibile. ¶ Quod si ſnsubiecto alch
imie essẽt aurum & argentum & uegetatiua: & nõ
aurificare: uel argentificaret esset falsa. ¶ Prima
falsitas ꝑ ꝑmã localitatẽ significatiuã: qm̃ esset
aurũ & argentum & uegetare actualit̃: ubi ens
ꝑe nõ competit aurificare: argentificare: & uegt
tare q̃ est ẏtra cursum nature: qm̃ patezetur
sumaz uacuitatẽ quã uacuitatẽ nã sufferre nõ

potest. ¶ Concludit ergo q Alchimia necessario ē de
auro argento: & uegetatiua que sunt entia realia
& uera & non ficta: ¶ Igitur demonstratū p p̄mia
ia enūs realia q ipsa est ens reale uerum.

Vestio Secunda: ¶ Utrum .c. debet ingredi sic
erandum aut euacuandum. ¶ Solutio. c. e.
f. e. nō pot ingredi eo q cum ipa sit mixta terr
estritatiꝫ cum aereitate dāpnata: ¶ Oportꝫ igr
euacuare & q̄ istud q ascendit in aludel capiatu
Residuū aut tamq̄ inutile pheciatur. ¶ Nam dixiꝫ
supiꝰ q oportꝫ artistam corpora deducē ad sui
p̄mā matiā: quia alias nō posset esse ꝯcordātia
medietatiꝫ inter. c & d. quia impedweturꝫ p. s. dāp
natio: ratione cuiꝰ .m. uel q ex tali .c. compo
ute nō haberq potestatem spetiem sua multiplica
dj substantijs que sunt ex: Sz cum igni exponeturꝫ
fugēt cum tota sua spetie ex eo q ī mē fuit impedi
tiꝰ p medium ꝯiunctionē: qr ꝯcluditꝫ q .c. crudu in
opus nostrum ingredj nō debē q m[illegible] aliquam.

Vestio Tertia Quomodo Auruꝫ: argentū & ueg
[illegible]mentrum ꝯiungunturꝫ in unitate numeri
Vltimatj: ita q aurum remaneat uegetatū. ¶ So
lutio. ¶. h. Aqua mixta cum Vino: manet aqua
Vinificata: & Vinū aquificatuꝫ: ¶ Et carnes & her
be posite in melle quertunturꝫ in spetiem mellis: q mel
manet sub sapore rerum sibi applicataꝝ: ita qd
minima pāb cum minima parte miscetur. ¶ Item
uegetatiua est planta uel elementatiua: & sic
inquolibq elemento est uegetatiua in actu uel in
potentia. ¶ Nam sicut flamma ignis que ḡbue

it & dedicat ad actum: Sic flamma ꝓpotentia ſm aureo: ¶ Nam eſt ſicut uegetatiua aurei que ꝑ omnes partes aurei exiſtit: ſta q̄ aureus q̄ uegeta tū erat potentialē exiſtit: & poſtq̄ deducta eſt ad actum actualē exiſtit: ſta q̄ aureum q̄ uegetatus erat potentialē: Tunc et exiſtit actualē uegetatū mouente ſe auxificatiuū potentiale ad auxificati uum actuale & econuerſo et de uegetatiua & ceteris. ¶ Preterea ꝙ ſiſtit ꝙnexio p̄dictoꝝ ſntertio nūo moue te auxificato: que ꝙncta aureum uegetatus q̄ e ſu ncta: Menſtruum uegetabile moueat ſuus men ſtruū uegetabile ad auxificandum: & uegetandum. ¶ Et econuerſo uegetatiua mouēte que eſt ſncta me ſtruo uegetabili ut auxificatus q̄ eſt ſnter auru & uegetatiuū: Cum tam auxificatio moueat ſuū meſtruū uegetabile ad uegetanduz & auxificandū: ¶ Et reuelatum eſt q̄ bonitas ſnbonitate numeri dictoꝝ exiſtit ꝓ modum mixtoꝝ circulatoꝝ coeſſentiales & actionis & paſſionis eoꝝ.

Veſtio Quarta. Quomodo lapis philus e uege tatus cum nō recipiat augumentū ab extra ſolutio. b. c. ſuegetabilibus: & uegetatiua mu ltiplicitē differens: & p ꝙſequens nāe ſm ꝓpetates ſibiectoꝝ ſnquibus eſt plantata. ¶ Etiā ſnaliqu ibus unire nō pōt nec ꝓpium radicale humidum ſbiecti ſnquo eſt plantata ꝙſuetus ad recipiend um augumentatione ab elementis ꝓpriis. ¶ ſnalterum nō unit: ſicq̄ augumentatione nō recip iat ſubiectum ſnquo eſt plantata: q̄ eſt ſtans forma & ꝙncta humido radicali: & calori nāli ſſuꝫ

q̄ nō mozit̄: licq̄ aliquid ſnſe nō recipiat: Sicut
eſt ſnmelle: ſnqua clare patet ea q̄ ſupra dixim
us: Tamen ſi libi aliquid applicetur uegetatū trā
ſmutat ſnſpetiem mellis: & augumētat ſbſtanti
am ſubiecti ſnqua eſt plantata. ¶ Etiā ē de modo
lapidis: & habq̄ motū nālem cū ſnſe retineat nāz
uegetatiue: nō ea ḡdutione qua arboris: uel nālia
ānalia: ḥz bt ipa p̄ modū quo hūdū radicale ſn
calore nāli ſūctum eſt cū uegetatiuitate & uege
tabilitate: & uegetaze ſntantū q̄ augumentuz
nō recipiat: nō ſſ̄rea mozit̄ ſicut de melle di
ximus ſupra.

Veſtio Quinta ē. Quando .c. eſt aptum ad
ſngrediendum magiſteriuz. ¶ Solutio. ©. d.
©. Iſta camera ſignificat queſtionis ſolutionē: Nā
d. effectus ſn. ©. eſt ſicut maior q̄ta eſſentia ſnſn
ferioribus ſnter que. ©. d. nulla eſſet opatio ſi ſn
ter illa nō eſſet ḡcordantia. ¶ Nam quantuz forma
eſt nobilior: Tanto nobiliozi ſndige[illegible]materia: q̄r
g̃ſequens ḡcordantia & armonia maioris nobilita
tis: & q̄n revelatur artiſte q̄ quantuz nā māgis
propinqua eſt ſimplicitati: tantum eſt magis ꝑ
apta nata adquingendum ſe cum forma que ē
magis de ſimpliq̄ nā: Sicut clare uidemus q̄ ꝓ
lum q̄ eſt .d. maiorem hab& ḡcōclaxtia cū pzi
ma matia q̄ cum elementis: & maioz cū igne
q̄ cum aere. ¶ Cum igitur noſtrum magiſte
rium oporteat eſſe ꝑ ſummā ḡcordantia forme cū
materia. ¶ Oportq̄. ©. & d. gnēti q̄ eſt: q̄ artiſ
ta deducat ipſum ad maiorem ſimplicitatē q̄z

opoztuerit sup̃ mathiam recipere: q tunc .☉. est aptum ĩsingrediendo adpositionem que simplicitas est q̃ quertatur ĩ x. ¶ Si eiz atreesset: tunc ubi esset mutua. resistentia q̃ operatione ꝑ purum q̃ ĩpurũ: qua rone esset destmetuz medium q̃iũctionis ñalis ĩterr. ☉. d.

Vestio sexta est Verum metalla pfecta habeant necessario quersi ĩ elementa ut possint esse materia nostri lapidis absq; hoc q̃ diuudatur ꝑ elementa. ¶ Solutio. c. e. Necessarium ẽ q̃ metalla reducanti ĩ elementa: ex eo q̃ corp materia q̃ ꝑmquor sit ad suũ genus q̃ est prima corp materia: Et tunc realiter cum tali mã: talis mathia est magisteriuz sufficiens ad nouã regenerationez: ¶ Alias eiz quantũ elongatur ab .e. tantuz elongatur a sui prima mathia: & ꝑ q̃ sequens a nouã regenerationẽ artificiali q̃ est mediuz ꝑ q̃ metalla ad .d. terminari debent ĩ .m. uel ĩ .n. q. Constat igitur affirmatiuã ẽ ueram.

Vestio Septima est quomodo fiat fermentuz compositum. ¶ Solutio. c. f. fermentum compũituz sit ex prima mathia & natura metallorũ & cum oleo guttando guttam post guttaz. ¶ Etiã postmodũ .c. cum mercurio nro naturali ĩceratione q̃ est mediuz q̃ungens ipũm: cũ dicta principia: alis eiz potentiã: & operatio deficerent ĩ lapide: Ratio cuius posset potentiã ĩ alio habẽ pot. ¶ hoc uo q̃ artifex ĩhumectet: ĩduret: donec fiat sicut gũma: Tunc uo ꝑ modũ istum est factum q̃positum fermentuz q̃ dicitur Gum

ma: que potentia habet tanta quezendi quantuz
sufficiet sue nature.

Vestio Octaua est quid est fermentuz simplex
q̄ cōpositum. ¶ Solutio. c. ¶ fermenta simp
licia sunt illa ∫nquibus nō est admixtum sicut
sunt elementa p se simpliciter sūpta. ¶ fermēta
cōposita sunt qn quedam cū aliis miscentur. ¶ Qua
re sit artiste reuelatuz q̄ si corpora pfecta spetia
liter nelcil reducā ad sui p̄mā materiā nō poter
ie habere neq; fermētum simplex neq; compositū

¶ Et siquis dicta fermenta nō habuīt: etiā nō ha
bebit lapidem. ¶ Preterea sua qualitas ∫nsistā
tijs extra nō posset habere ∫ndiuiduum.

Vestio Nona est. ¶ Vtrum ∫n magisterio sit ne
cessaria mixtio. ¶ Solutio ∫ndeclaratione ∫s
tuie p̄ qd designatur p cameza. c. g. Alias nō
posset ee ḡcordantia ∫nter. c. ⊙. d. neq; ∫nter fe
rmenta simplicia & Composita.

Vestio Decima est. Quare Sol ∫n mco op
ere requirit necessario. ¶ Solutio. c. h. ∫n
∫sta Camera reuelatur solutio ipius questionis
Nam necessarium est q̄ artista p artificiuz hab
eat corpora corrumpere: & ipa p corruptionez
ad sui primā mathiam reducere: Que q̄ cōrupt
io oportq̄ se ∫uuare p solutionē & disgregationē
partiuz: & ∫ucessiue p minimas partes traha
tur a corporibus suis primordialie mā: q̄ fieri
nō poss & absq; dissolutione: eo q̄ deficeret med
ium cum quo corruptio & ḡtrarietas Vnitatis
cōruptibilis se ∫uuare dicunt ḡtra ḡcordantiaz

vmtatis cõruptibilis & destructibilis: que vmitas
no deuenit ad nõ esse p cõruptionẽ: nisi se ipam
corruptum iuuaret p dissolutiones.

Vestio Vndecima est cum quo sufficit lapis ph
ylosophoz ad dandũ pondus: quantitatẽ: qu
alitatẽ: colozẽ: & similia substantijs alterabilib
us p tum. ¶ Solutio. c. 1. ¶ Generatio est illud
p quod creanty forme noue: Que gnãtio esse nõ
potest sine cõruptione p quã p̃uanty forme ant
eque. ¶ Nam quelibz formaz ipam nãz specific
am hẽt: cum qua nã sicut sperb auxi que ẽ forma
auxi: formal matriam bñ ygtexionatã & dispo
sitam subiudo radicali: in caloze nãli: imponderẽ
& mollitie: resistentia ign: & colore citrino: & for
mã ueneris formal leuem: male ydionatam:
cum terribus terreis: cum alijs metallis: Tũc patz
q matria ydionaty ydione forme p gnãtionẽ:
Et ab qa recipit uirtutẽ: & ꝑpetatem: ¶ Et alia
matria formata a natura humana recipit ydi
onẽ illius forme. ¶ Etiam existit nã alicuius
cum alio pondere: quantitate: qualitate: colo
re & cẽ. ¶ Etiam de singulis rebus gnãbilibus
corruptibilibus: quoz mã ydionaty ydionẽ
forme qua nouiter est formata: ¶ Etiaz ydud
ity q lapis physicus sufficit substantijs ꝓdictis de
formali nã que est forma: iuuare se ipo cũ transm
utatione: cũ gnãtione: ad pondus nouũ: mollitiẽ:
bona gmixtionẽ & cẽ. ¶ Et cũ corruptione ad p̃
uandum eoz gtrazia: ¶ Et econuerso sicut lapis
cum fuit mala spẽ formatus & cẽ. que forma

mouꝫ mathiam ut ipa ſnfluat ſuã nãm cum dictis duobus ſnſtis: ſicut faber qui mouꝫ materiã ferri cum mãtello ſn mãz claui: q ſllam corumpit qñ uult: Et illam mãz formatſnforma cultelli: ¶ Sic metaphorice & multo melius lapis phycus operatur ut dictum eſt.

Veſtio duodecima: ¶ Quales ſunt colores apparentes ſn opere? ¶ Solutio. c. k. Quelibꝫ quatuor ꝓncipaliuz caudzo ht colore ꝓꝑ um quoꝫ ſmnlitudoꝝ apparet ſnelementis ut diximus ſntabula gñali ſm gr quelibꝫ maioꝝ ht ꝯcordantiã cum alia uel ꝯtrarietate cũ quo ſunt colores qui apparent ꝓ differentiã & ꝯcordantiã: ¶ Aly ꝓ ꝯcordantiaz & ꝯtrarietatez ut ſndicta tabula gñali diximus & tractatu. ¶ Et qua duz glibꝫ ſuppoſitum elementuz ꝓdictarum quatuor cauſaz mixtã ꝓ ſucceſſionẽ vnum ſkmctitꝫ alteri: Etiam qua lapis phyloſophycus ſn ſua ꝓfectione nãm ſ. ſplicis igns ſimilem habet colorẽ ꝯcordantem cum igne qui color ꝑꝑ eſt rubeus: Et qua ãm q̃ ꝓꝑ puematur ad ſperam igns: oportꝫ ꝓ ſperam aeris tranſire: Vnde ante rubedinẽ apparet color dyaphanus cum citrinitate: qz ex quo igns cum aere eſt mixtus. ¶ Et ſm anteq̃ puematur ad ꝑꝑ ram aeris oportꝫ tranſire ꝓ ſperam aque: ſꝫ eo ante colorem aeris qñ lapis tranſit ꝓ ſperam aque ſnaqua apparꝫ color aque ꝑꝑ mus qui eſt albus: ¶ Et qua terra eſt ꝓxima quor ꝓ qua ſn cipit alcendo duz lapis eſt ſnſua ſpera apparet

In eo color niger qui est propius color terre. Sunt igr colores caulati ꝑncipaliozibus caulis appar entes In lapidis gnatione apremis cauris s. Niger Albus: Citrinus: Croceus: uel Rubeus: ¶ Per hoc Intelligere habꝫ Artista ꝙ unus plus alio successiue ſm ordinē & regulam sperarum habꝫ uenīre destruatur mediuz quictiones: qm unus color est medium Inter unū & alium. ¶ Alias si ꝓpius appareat rubeus ꝙꝫ albus uel niger uel croceus ꝙꝫ. Est destructa operatio rīalis: ꝙ hoc ꝑ defectum uirtutis & concordantie caulatiue Iangularis ꝙ Inuenire poteris In .x. & exibit .s. .t. r. remanebit admodum olei albedinis: ¶ Et si ille color nō sufficet: pone uas In .y. & sepabitur .s. de .r. ¶ Demū lenitua liter .r. ad partem: ꝙ .s. pone super .b. & pone ad humandum ꝑ decē uel quīdecim dies: deinde extrahe .t. distilla .s. ꝑ .x. uel ꝑ .y. ꝙ .r. ponet cū alio Inuale suo: ¶ Etiam reiterabis purificationes et dissolutiones donec nō uolūt plus de .r. exire: qd cognoscere poteris ꝙ erit tam modica quantitas de .r. ꝙ erit qī Insensibilis: ꝙ .b. erit niger sed rubeo: Et sic formatꝫ illa figura quadrangularis d. s. b. x. y. Cuius medium est .r. ¶ Deinde In parte illa uolumus ꝙ ☉. signifiꝫ aiaz ignis: Et ꝙ ☾. significat aiaz aeris: Et ꝙ ♁. Significat aiam terre: ¶ Deinde capias .s. & pone In .x. ꝑ dem dies: postea pone .s. In .y. & distilla quantum potreit distillare ꝑ illum calorē: Deinde reitera illud ꝙꝫ distillauit sup fecē suas: & pōne ad Inhumandum ꝑ octo dies In .x. deinde distil

la ℔ · y · & reitera illud q̄ est distillatū sūp fec̄s & tunc facies usq; ad ēstiam distillationē uel sēptimā reiterando ſnhumationes & distillationes ita q̄ ꝓmā ta humatione stē ſn · x · ℔ quatuor dies: ſn alijs nō ℔ tres. ¶ hic etiā formatur alia figura triangularis de · s · x · y · ſn cuius medio est · ☿ · ¶ Dem̄ sicut fecisti de · s · comiēcendo ipm̄ ſn · ☿ · ſta ſmiliter per eadem operationes ſ · humationes: distillationes per x · facias quēlibet de · r · ſn · ♃ · Et sic formatū alia figura triangularis de · d · x · s · ſn cuius r— io est · ♃ · ¶ Et iam finita est rota elementalis & fixio & exuberatio elementoꝝ ℔ corruptionē et gn̄ationē. ¶ Deinde capias · o · & euacuabimus ipm̄ ℔ magisteriū q̄ te docuimus ſnpratica quā breuem cognominauimus donec sit exiccatū & depopulatum: & tunc formabis aliā figurā de · b · d · x · y · ſncuius medio erit · ☉ · ¶ Et tunc erit finita rota corruptionis cuius ſnstrumenta sunt · d · x · z · y · cuius ſntra t'a sunt de · y · z · y · ¶ Vnde postq̄ finita est rota corruptionis oportet sequi rotam gn̄ationis. ¶ Ideo uolumus q̄ hic · ☉ · significet compositum · r · s · & quod · ℗ · significet ꝓpositum de · s · r · ¶ Vnde ad faciendum compāitum de · r · s · q̄ conuenit ad aurum: decem partes de · r · & cum eis misce tres partes de · s · & pone ad humandum ℔ quindecim dies: distilla ℔ x · & reitera humationē & distilla ℔ x · donec ℔ x noluēt aliquid distillare: pone · r · s · ſn · y · & distilla & huma donec maneant ſnfundo vasis admodum olei splendidissimi & tunc · r · s · sunt quesita ſn · ☉ · ¶ Eodē dog

mate ⟨de⟩ .s.x. facere te cogimus ſn̄ eorp̄ queſtiõe
ſn̄ ☉. ⁊ tunc formantur due figure quadrangula
res: ꝑma eſt .r.s.x.y. ſncuius medio eſt: ☉. Secũ
da eſt .s.r.x.y. ſncuius medio eſt .☉. ¶ Demde
accipe .☉. ⁊ cum ipo miſce .d. ad ſex partes: ⁊ pone
ad humandum p̄ tres dies uel triginta: ⁊ formaꝫ
alia figura triangularis de .☉. d.x. ſncuius med
io ē. ☉. Et ſmilr faciet de .☉. miſcendo cũ ipo du
as partes cũ una parte de .d. Et tunc formatur
alia figura triangularis de .☉. d.x. ſncuius med
io eſt .☉. ad album. ¶ Si aute uolũs miſcẽ .d.
ut euitẽs laborem: ſic ſatis capias. ☉. ⁊ ſncera
ipm cum .☉. donec fluat ſicut cera: ⁊ huma
ꝑ quatuor dies: demde ceteris ſncerationẽ cum
gutta poſt guttam donec uideas ⁊ facile cur
at ſicut cera: ⁊ tunc hanc mãz mete ſncuiue
bita philoſophycalꝫ: ⁊ pone ſn̄ .3. ꝑ quãdoz di
ce: ¶ Tunc exhẽ hoc ⁊ factum eſt ꝑ modũ q̄ te
docuimus ſ⁹ arboꝛe phyle qm̄ ſic eſt mea ſncera
tio: Et ꝓſequere ut tibi exemplificatũ eſt ibidẽ
exiſtit. ¶ Et talis modus eſt ille ꝑ ꝑ quod artiſ
ta ſe regulare debꝫ ſnoꝑe. ¶ Sz attende bn̄ q ſnce
rationẽ facere poteſ cum igne ⁊ aere diuiſim abſ
q̄ eo q̄ ante ſncerationẽ redigantꝫ. ¶ Etiam fm̄
ita eſt rota gñationis ꝑ quã habebis quod optas
¶ Recordare igr̄ q fmis magiſterij eſt gpletus p̄
ductionẽ trianguli rubei: ꝑ rotam corruptiõis
ſntme rotẽ gñationis: Etiam cõrumpendo vnã
figurã ſngñando aliam: Et cõrumpendo .c. et
gñando .v. ⁊ corrũpendo .v. ⁊ gñando .r.s. ⁊ cꝫ.

quousq; oriat. m. uel. q. per sua media ut puta. x. y. z. q; est medium p quod. t. quaratur in. v. q. x. z. y. est medium p quod. v. s. quaratur in. r. s. q; unc. v. est medium inter. t. q. r. s. ¶ Postea. x. y. z. e medium p quod. r. s. quaritur in. ⓐ. ⓑ. q; tunc. r. s. est medium inter ipm̄ z. v. q. ⓐ. ⓑ. Deinde. x. z. y. d. est mediuz p quod. ⓐ. ⓑ. conuertit; in. ⓞ. ⓟ. & sic. d. est medium inter. ⓐ. q. ⓑ. q. ⓞ. q. ⓟ. ¶ Item. y. q; p. q. t. est mediuz p quod. ⓞ. ⓟ. ginguntur cū. ⓒ. Etiā. ⓞ. ⓟ. est medium inter ⓐ. ⓑ. q. m. uel

¶ Diximus de questionibus figure abstracte ab arb ore phye inquibus plurima diximus & soluimus que circa artis phationē & magistrum solabantur p causas: Et eius cameras: Et inqualibz clarā pratica pausauimus artiste. ¶ Nunc dicendum est de questionibus quadrangularis figure per quā claram notitiā habebit artista

Diximus de questionibus figure q Arboris phalis inquiby plura reuelauimus. Nunc dicendū est de Questionby figure Quatrangularis &c.

Vestio pma: Verum deus sit causa pmaria huius opis. ¶ Solutio: b. s. Deus est pma ria causa: secundus mūdus est eius effectus. alr filj sequet; q alr esset eius effectus: & ppter quens mundus ert etnus: Et sic essent due etnitates: q duo dij quoz quilibq ert fmitus: Cum de ratione magnitudinis etrmitatis sit una sola etrna singularitas: Cum etnitas sit solum una infinitas. ¶ Aut sequet; q si mundus ert etnus: q ipe est: & nō est effectus dei: & quicquid in illo con

tmet tam nale q3 actiuale. Concludeꝛ igr q affi
rmatiua huius questionis est uera: Et q prima
causa tanq3 forma principalis mouet intellectuaz. i.
animam artiste ad intelligendum & recolendu sbtilitate
& difficultate huius artis. ¶ Et instito passu remm
iscit artista q si concordantia est inter ipm & ca
usam prmā absq3 ntrauetate: q primus motor mo
uet intellectuā p lineā rectā ad ueraā intelligentiā
& recolentiā: q patefit sibi id q est collectuz summa
misterio huius actis.

Vestio secunda. Quem modu tenebit artista ut
sequat nām p artificiuz. ¶ Solutio. ¶ Camere
huius figure modus est iste ut significat p ham
cameraā q artistam primo oportq obiectare primap
ia que sunt mīa & forma: Secundo oportq obiectar
elementa simplicia: Tertio elementa Compota. Qu
arto individua elementa. Quito potentiā & opatio
nē supdictoz que facere possunt post mixtionem
Sexto mixtionē. Septimo dissolutionē. Octauo gene
rationē. Nono colozes apparentes in opē. Decimo di
gestionē quā perdunt erationes inquestionibus pri
me figure explicatis. Undecimo ipm lapidez. Duo
decimo fermētationē. Tertiodecimo cū quo oparj deb
et fermētationē & multiplicationē quantitatiuā
uel uirtualē tantū: uel quantitatiua & uirtualem
simul. Quartodecimo ipum ultimū lapidē fer
mentatū. ¶ Unde nota bñ ea que tibi hic dicemus
Nam nā corrupens aliquod individuū putrefa
cit illud: postea sepat elementa cpota que sunt
individua magis cpinqua: Postea nō ad primā

reducit illa. ¶ Exhmc nō posq; fmita ēt tota ro
ta cōruptiōs: Incipit rota generationis Incip
iendo a mā pma: Postea ad elemēta simplicia:
Postea p mixtionē elementoz simpliciū oriun
tur elementa composita: Et ex elementis ꝓsi
tis oritur elementatuz sbiectum sm ꝑam spēiez
q forma sb qua actribuntᵘ elementa ad illus cō
positionē. ¶ Si bn hoc Intellexisti datus est modus
quē artista sequi debq Inmēo magisterio. ¶ Vnde no
tare debq quilibq Inquisitor ueritatis q ipē Incipere
debq ubi nā tḡminauit p rotationē corruptionis
q ecē. ¶ Modus t angulū rubeū Incipiendo a me
postra cum medio q sic successiue usq ad ꝓncipiuz
Hoc aūt habq facere artista cū ꝓncipijs figure cor
ruptionis que sunt Calcinatio: Dissolutio: Sutretactio:
Diuisio: Purificatio: Et ōia illa ꝓncipia Incipit lapis
corruptio: ¶ Et dem sequi oportq Generatiois rota
dequa artista oportq Instrumētum facē ut cum eo
gñet lapidem regendo ꝓncipia sua successiue secun
dum q magisterium exigit: que ꝓncipia sunt Mi
xtio: Incoratio: Ista eiz ꝓncipia si debite regantur
sunt Instrumēta gñationis singularis nālis: qtra
quadrangulare nālem medij unde fierq Influx
um acuti anguli qtra Influxionē anguli recti q
est qtra esse q ꝓtertionē q esse: ¶ Et ꝓtractio esset
destructa ꝑ Influxum In nālem t angulj q q cō
dantia ht cum defectu q nō cum esse: ¶ Quare opo
tq artistā ita regere q gubernare ignem practi
ni uel p actus q sequatur quadrangulus dictoruz
colorum rote ut explicauimus Inpratica. ¶ Alias

ermin nō habebit ſbiectum cum quo ſe regulare poſſit admixtionē lapidis ꝓpoſ: qz qn arbitra retur ipsum ingredi digeſtionem eſſet crudus uel ḡbuſtus ff inordmationē colorum qui ſunt medij demonſtratiuj.

Veſtio Tertia Quare Sepatio eſt: ¶ Soluitio .c. g

L. finis ſepationis ut mā ꝑma aueg̃tabilibus p mmima trahat7 ꝑ ꝑius ut in Vino p rectificatiōz: & ḡtmua diſtillationē & circulationem. ¶ In aliis uult ꝑ ſepationē elemētoz: ſz ꝑius oportꝫ ḡ put reſtaret: abſq quoz ſepationē lapis nr nō poteſt fieri: ¶ Et eſt Sepatio ut ſepetur mundus ab mundo: ſubtile a groſſo: leue a graui: ſicut elementa Aqua a Terra: Aer ab igne & eō: Aqua ab aere: & eō Terra fructifera a cinere: & eō. ¶ Alie eiz eſſꝫ deſtructa amabilitas ordantie ſupdictaz rerum que habent eſſe partem nri lapidis ff ḡtiſſam & ꝑmaz mixtionē & ordmē in ñalez qui fuit ſi hoc ꝑncipuū & euis finis ꝑditionis artiſta in ſuo opere non deſiderat.

Veſtio quarta. Cum quo cognoſcit artiſta q lapis phycus gñatꝫ ex ꝑmordiali Vinj uel alterius Vegetabilis: & auej: & argentj mā. Solutio .c. f. ¶ Potentia eſt illud cum quo agens attingit obiectum ¶ Nam Viſus videt q nulla generatio de una natura in aliā fieq pōt: niſi rei alſabiles diſſoluantꝫ & ꝑ minimas ꝑtes deducantꝫ de forma in formaz uſq ad ꝑmā materiā: ſecundus q appetitum hē ad hanc fōmā uel ad illam: q ſi aliter eſſet impoſſibile q re-

manēte ꝑ forma illa esset possibile ꝑ alia: & habē
ditiones nāles illius absq; eo q; aqua corrumper
et. ¶ Sicut pus existente ꝑ spetie pipis no posset
stare ꝑ spetie asini absq; eo q; piper cōrumperet
qm sic & ꝑ sua vnita forma specifica stare posset
ꝑ specie elementi aque q; altius elementi: & q; li
bet eoz possit quelibet elementa absq; eo q; cōrū
perent. apropa vntate q; est impossibile. Intell
ectus no cum potentijs intelligibilitatis intelligit
cum quibus mouet artificium: & assimilet nat-
q; dictas potentias mouet & intelligit q; ideo q; causa
facere no potest: nec homines facere sciunt: quia
sicut nā gnāre uel māz alterare sam: q; ea ponē ꝑ
alia forma noua no pot: nisi illam ad primā mat-
iam reducat: ¶ Sic nec ars similiter & minus ille
facere pot cum sit eius effectus. ¶ Et insto passu
errant multi truffatores obcecati lapides cōponē
intendentes absq; reductione rerum que habent
esse partes illius ad sui primā mām. ¶ Et q; nesc
iunt spoliare primā māz: nesciūt inuestiam nouaz
formā inducere: eo q; mā no vult relinquē suaz
primā formā: & q; no iuuat nāz que appetit re
intanta pfectione p cōruptione: nesciūt pfectam
nām iuuare cum gnātione: ¶ Vnde ars gr artista
dicta etiā querelonē p negligentiā existente in aliq
spetie que gnāt: ponendo ipas ꝑ sua spē p reduc
tionē illoz ad sui primā māz: quas in suu spetiē
querere no possent: Et ille q; minimas partes di
ssoluunt: & ꝑ subtilitate: q; magis q; primā simpli
citatem capiunt querendo in suam spēz. ¶ Et-

Ideo ꝛc ist causa q̄ ab ālibus tante mctūtū
fecēt: ut p egestionem: p vrinā: & p sudorem &c̄.
¶ Et in arboribus p gūmas que sunt eaz zel reg
enerabiles & ad sui p̄mā māz reducibiles.

Vltio quinta. Vtrum diuisio elementoz aqu
oūq3 elementato artificialr sit possibilis. 5o.
e. 6. hic facimus unā ōnez negatiuaz: Alia affir
matiuā. ¶ Si diuisio elementoz p artificiū esset
possibilis: possibile forꝯ q elementa p se ad p̄mā
ſcan & simplicē nām exirent: Alitez ēiz nō essent
diuisa: ymo essent mixta: & sic artifex nel ars pos
set habere simplicē aerem ad partē in quo nō ēet ca
liditas: & sic de igne &c̄: ratione cuius domostra
tur q3 vnū elemetoz nō posset ee alio: habente
q3libet sua p̄am qualitatem nālem iuctā cū al
ijs q3 nō habēt appetitum ad sua ſpetiē multiplic
andā: nisi solum ad essendū hoc q3 est q3 impossi
bile & ꝟ ordinationē: ¶ Quare. A. posuit elemē
tis & eoz nacie cuius ōne uoluit q3 unū ee
alio ēet nō possꝯ: ad hoc ut ēet gnātio & corruptio
in metallis: & ſpetes gluma rent & in pduceret: qd
esse nō possꝯ si elementoz q3libet p se im p̄am qua
litatē ſepatum esset ab alio. ¶ Postea ēet destruct
us triangulus uiridis & uetus actionis & passio
nis &c̄. ¶ Demonstrat & g̃o q3 id q̄ nā tollere non
ꝑt: Artificiuz oparei est impossibile. Sz hāc diu
isionē in suo opꝰ ꝓpius nimime intelligit elemē
ta ad partē ſepare nō sic simpliciter & absolute
sicut dr ratione supioz. ¶ Sz intelligit dicta
Compositio & Mixtio modo tali ſpari: q3 ubi

fuit subiectum q ipe igne uocat: q ipe magis sit de simpliciate igis q de alio altero. ¶Et sic de aere ubi sit magis de humiditate q3 de igne: & sic de terra & aqua: ¶Talis igis licq sit compositus & sua simplex qualitas immotat & quetit partes alterozo elementozo que magis cu ipso participant: ut sua potestas sit maioz immixtute: Sic de aere qui altera qualitate que magis cu igo pticipat aerificare possit cu alijs elemetis suaz similitudine multiplicare: Et sic de aqua & terra ¶Hanc igr distinctione no ꝯsiderat artista absolute ut supius diximus: Sz ꝯsiderat ipsam mixtice: & artificialr ex quibz elementozo ꝓpositoz trahr talr q sint magis ꝓpinqua simplicitati q3 esse possint p artificium. ¶Si igr respiciatr explicate est intentio artiste q igis que in libro foelix designauimus in capitulo q incipit inter igne & artistam magna &c. ¶Et sic manet pars affirmatiua ipius ueri. s. q diuisio elementozo aquoꝝ q3 elemetato est possibilis per artificium humanum.

Vltio Sexta ¶Quare metalla minus habet de corruptione q3 aliquod aliud corpus elementatu. ¶Solutio. c. m. l. Induratione finita nalr est corruptio: Vno intellectu est pfectum ens q formalr in spa pot re gnatio absq3 corruptione. ¶Et ideo Elementa hnt appetitum ad finem ad que creata sunt: hoc est q sunt in aliquib coporibus composita cu maioz dominatione gdatie sine corruptione: ¶Et q ina metallorum

est magis disposita p dictā ordinantiā pp cōrup
tionē ī metallis ī quibus est minus de cōrup
tione q̄ ī aliquo alioz cōpoz ordinatoz exqua
tuoz elementis: Ratio huius est q̄ totum corp̄ ele
mentatum ī digq̄ magis rebus extraneis q̄ met
alla: ¶ Et̄ Metalloz corpora pp sui ī mpliatate
q̄ solutionē/melius ōsimē pot ī durationem q̄
corpora mixta ex extraneis.

Vestio septima Quatr elementa hnt maio
rem ordinantiā ī metallis q̄ ī aliquo alio
rum cōpoz elemētatoz sicut alia: vegetabilia
plante &c̄. ¶ Solutio. c. f. 1. Generatio que ī
metallis nō habet meduz q̄ elementa p ī stinc
tum nālem ī pa metalla gnānt ī me hoc q̄ vnuz
aliud gnāt sicut est ī alijs & plantis: q̄ vnuz
aliud gnāt: & una planta alia. ¶ Et q̄ gnātio ī
metalloz est mediante ī fluxu ī ī pīs metallis
p causas p̄incipales que ī my nās p̄ formē sūt ī
cōruptibiles: ¶ Ideo ipa metalla nō sunt ita leui
ter corruptibilia sicut cetera: ad sīgnificanduz
etīnā & ī trinsecā gnātionē ī qua nullus est medi
um nisi solus deus ī trinsecus & etīmus: ¶ Ex hoc re
uelat̄ artiste q̄ ex eo q̄ mus ī tellectus alū nō
gnāt q̄ quidez nō sunt ī alia.

Vestio octava. ¶ Quomodo artista ī telligē pōt
ī telligibile ī alio gnāre ex eo q̄ nā vnus ī
tantū a nā altīus remota q̄ queda ī alijs nō ſt
mixta. ¶ Solutio. c. q. esse ī alio dupliciter cōsid
erat̄: aut actu aut potentia. ¶ Primo nō meta
lla nō sūt mixta sicut plumbum q̄ ī m sua p̄z

nām actuatē nō est. In auro neq; In argento q.d. qd est p̄ opinione phoz qui dixerunt q; quodlibq; est In quolibq; ¶ Nec eq̄ Aurū est In actu Inplubo: q̄nā si sic: quoddam ens q; nec esset neq; ad aurū neque ad plūbum ablq; aliqua utilitate esset q̄ cū uacuitate ūtrium aur⁹ uel argenti. ¶ Et q̄m tale uacuū nā sustinere nō pōt: Ideo In alijs mixta queda nātr nō p mittit: Ex ipa metalla potentiatē sunt queda per omnia: & omnia p̄ unū. s. sicut una spēs que potentialitate est p omnes alias spēs: & omnes p una: et nisi una spēs In omnib⁹ esset & omnes In unū: nā In dūdualis existens potentialitate In aliquo ente generabili nō posset q̄sti neq; formaj actualitate ab illa spēie. ¶ Sicut caro humana potentialiter existens In pane & uino nō posset actu formaj sb spēie humana: & sic de alijs rebus hūj⁹ simil⁹ Et hactenus ꝓp̄ stam mixtionē potentialez artista hēt modū Intelligendi q; est potentia unū ad actum deducere mediantibus. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q.

Vestio Nona Quo Artista Intelligit q; lapis philosophycus necessario nō potest componi ex alio ꝑter q̄ ex metallis & mēstruo uegetabili. ¶ Solutio. c. f. n. est metallozū finis & uegetabilis menstruj. ¶ Et necessarius medij motus & intellectū artiste ad Intelligendū q; ex alijs rebus nō pōt fieri: eo q; artista artificialiter aurificare Istendit uel argentificare uegetare q̄ugere extrema q; medium sapiens nām utrunq; z: q; medium dr̄ ab alijs cōpositis elevatus In Sulphur nature q; dicat⁊ sal

phydimo uel mercurius uegetabilis ꝙungit oīa extrema ad unū finē: ¶ Et ꝓ isto passu cognosc it ꝓintellectus ꝙ nisi elementa ſint nāta extrem um cū extremo ꝙungī nō possꝫ ad uegetandū sicut elementa quezla ꝓinterrā suā: ꝙ alterata potestatē nō habent respectu medij. ¶ Est igē actus ꝓncipi orum id ꝙ quod artista ꝓintelligit ¶ Oportꝫ necessa rio abistis rebus fieri ꝙ nō ab aliis.

Vestio decima Vtrum sicut plumbū mutatꝫ ꝓn aurū: etiā mutentꝫ accidentia plumbi ꝓn accidentia auri: hoc modo ꝙ mutentꝫ quātitatēs: qualitates: relationes: actiones: passiones: quan do: ubi: situs: ꝙ habitus: mollitudo: color &cꝫ ¶ So lutio. ¶ Probatum ē ꝙ supꝫ pbatū est ꝙ lapis uegt tabilis ꝙ uegetans: Respondeo igē ad questionem Sicut uegetatiua ꝙstituta est de uegetatiuo uege tabili ꝙ uegetare: ꝙ uegetatiuū uegetabili ꝓpmꝫ quertit uegetabile remotum. s. ꝓmixtionē elemen toꝝ ꝓnqua uegetatiuū ꝓnuegetabili. ex nāto hab ebit suū effectuꝫ: Et sic quertit essentiā ꝓn nātaꝫ ꝓn essentiā nātam. s. nāꝫ rei: ꝓta ꝙ forma ꝓnforc mā: mā ꝓn māꝫ: ꝙ accidentia ꝓn accidentiā quertū tur: ¶ Et sic se habet fiez ꝙ nāto transmutatione spēi ꝓnspem hoc est ꝓnduiduū omne ꝓnalterū: et ha fit ꝓ separationē forme aforma ꝙ materie a mā: ꝙz ꝙtra hoc obici potest: Si lapis phycus plūbuꝫ mutat ꝓn accidentia: sequitꝫ ꝙ effectus mutat ca usam ꝓ hoc ꝙ lapis tempus: quātitatē: qualita tem &cꝫ habet ab artificio ipius plūbi: ¶ Plum bum aut oīa ista a nā recipit ratione cuius ht

tempus nãale q ꝯ. ¶ Hoc aũt est ꝓmpossibile q ſt̃ cũ
ſum nature ratione uidet ꝯ q nullius q̃ quid nãale ꝑ qd
accidentale queri põt: cum se habeat sicut ꝓpius
ad artificiũ. ¶ Contra ſtã obiectione que nihil h̃t
realitatis oport& artistã deduc̃. T. dicendo differ
entia exstit ꝓter nãle & artificiale: Nam prius
suppoitõ ꝓme rõnis est falsa que suppont que lap
idem entitat̃ hab̃ solum ꝑ artificium q nõ a natura
Cuius ratione & suppositione uel sit artificiũ q ꝑ
habeat esse nãtum: Et post sequens nãle: ¶ Dz q lapis
habet entitat̃ nãlem: ſdeo mutat entitatẽ artifica
lem rõne entitatis nãlis ꝓ illo existentis ꝓ entitate
sue forme nãliter que agregata est uel fiut ꝑ artificiũ
Et sic tempus nãle mutat tpũs nãle ꝓ tpũs natura
le Juuante artifice: eo q nãa nõ habẽt ꝓstrumẽtũ ad
talia ꝑ se ſolam agẽdum: nisi mãa admmstraret ꝯ
agens ꝓstrumentale sicut est artista: ¶ Sicut appar
et ꝓ electuario de siruppo & dmo q nãa nũq̃ ꝑficere
posset nisi debito modo admiſtraret ꝯ medus
Et ſimplices medicine ꝑ artem humanã: ¶ ſt̃ natu
ra nõ habẽt discretionẽ sumendi: nisi medicus mo
do debito nature patentis admimstrarq ut patet
ꝑ galienũ ꝓtextio megategni. ¶ Dium nãa est op artis
ix: Medicus nõ mimster.

Vestio vndecima. ¶ Quid est ꝑfectum ens. Sol
utio. c. m. ꝑfectum ens est lapis ꝓhycus nõ fr
mentatus ꝓ nutritute & quantitate:

Vestio duodecima. ¶ Dequo est ꝑfectum ens. So
lutio. d. m. est ꝑfectum ens de sua bomtate
ſimplici: & de partibus suis ſolummodo. c. d. e. f

g h i k l m n o p q &c. Et etiã est artista componens illum.

Vestio Tertiadecima. ¶ Cum quo est in ultima vnitate positum. ¶ Solutio. c. h. p fectum ens ẽ positum in ultima unitate p modum quẽ habet artista intelligendo & ꝑbimando principia ad principia: & principia ad pfectum ipius p processum & doctrinã huius artis. ¶ Est etiam sua ultima vnitas in esse posita cum naturis tactis. c. d. e. f. h i k o p. r.

Vestio quartadecima. ¶ Quid est fermentatio? Solutio ¶ fermentatio est principiuz signficãs duplicem multiplicationez & quãtitatiuã tãtũ: & uirtualez tantũ: Virtuale & quãtitatiuã simul. ¶ Quãtitatiua ũo est que gerit multiplicatione quantitatis: & defectum uirtutis. ¶ Virtualis ũo p ꝑtrariuz & que significat multiplicatione ꝓtutis & defectum uel detrimentũ quãtitatis. Alia ũo que gerit multiplicatione ꝓtutis & quãtitatis simul. ¶ Prima ũo fit cũ mẽcurio vulgariter relatum extitit in testamento nro incepto q incipit. ¶ Sdi tu capias vnciã vnã de dicta medicina multiplicata in uirtute &c. ¶ Secunda ũo fit ut expressum est in eodem libro cap° qd incipit ¶ Quando habes quãtitatẽ medicinaẽ: et de illis speciebus ꝓportione &c. ꝓtotum ¶ Multiplicatio uirtutis & quãtitatis reuelatur in practica arboris thalis in parte illa que incipit ¶ Et ut aliud ex secretis nature quo de. m. q. potest fieri &c.

Vestio quintadecima ¶ De quo est fermentat
io ¶ Solutio . d . n . fermentatio est de suis
partibus sme quibus esse nō pot ¶ Puta fermen
tatuū : fermentabile & fermentatiue : & est de . c . d .
& de mezauio vulgariter intellecto .

Vestio Sexta decima ¶ Cum quo fit fermenta
tio ¶ Solutio . k . n . & quicquid quantitatis
fermentatiōe .

Vestio Decimaseptima ¶ Verum Sepatio alte
Opatio fit ad opus ¶ Solutio . p . c . Manifes
ta est veritas huius questionis : & ipsius patum
ationū : qm̄ si lapis philicus ēt posset absq; ope-at
ione vel aliquo suoz principioz : sua nā nō hab
uisset appetitum nisi tantūmodo existere & nō
agere : Et sic quodlibet corp ēet ociosum : Et fmul
ꝓpōz vacuus ratione cuiusvis principū appeti
tum nō habēt ad aliud : Et si sic esset : esset destr
ucta concordantia p quā omnia principia huius artis
concordant ad unū fm̄ : Et eius absentia esset cō
trarians p quā sequi nō pōt . ¶ Est igitur opat
io principiū necessariū sm̄ arte ista : & inde sequ
itur plentudo fmis p omnes opationes philo
sophicas oūz principioz huius artis : sic q opa
tio artifte sm̄ arte perito a . b . c . d . e . f . g . h . i . k .
l . m . n . o . p . r . q .

Vestio decima octaua ¶ Quale est modus ꝺ
que totius fmis magisterij habetz complem
entum ¶ Solutio . b . c . d . e . f . g . hō . i . k . l . m . n .
o . p . r . q . & t . v ¶ In ista volumus q . x . signif
icq calore fmj . s . primi gradus . c . nō signific

et calorem

cet calore fumi secreti qui est calor secundi gra
dus. y. nō significq ignem cinerp qui est calor
tertij gradus: Vnde modus est iste q tu obiecte
mās de. k. que est. c. d. q natq supius p qua
tuor digitos & ponas ipm sn. x. 3. p sex dies nā
les: exinde. c. cōmētetur sn. d. & sic formet vn
am figurā que est de. c. d. x. triangulariter sn
cuius medio est. T. ¶ Deinde accipe vas & fua po
ra aquā p. y. q. t. quecatetur sn. v. Et inquadr
angulo dicte figure formal vnū triangulū de. y.
t. v. ¶ Deinde sup. v. pone. d. q natq. desup per
tres uel quatuor digitos & ponat sn. x. p menses
cū dimidio ad putrefaciendū. ¶ Deinde extrahe
uas & pone ignē. 3. x. & dimitte distillare donec
plus nō distillauit: deinde pone vas sn. y. q exibit
aqua spissior prima quā aier diximus ee. ¶ Deinde
sup tres reitera de. d. y. certum pondus & stet pē
tantū tempus sicut prius: & distilla ut prius: & extr
rahe aierem donec noluit plus distillare p. y. qd
fiere potuis qn modicū distillabit & sic formet
alium figurā quadangulare de. u. 3. y. sn cuius
medio sit. s. ¶ Deinde accipies. s. & mitte supē
v. qd remanuit sn cucurbita & claude vas cum
suo coptorio & pone sn. x. p quatraginta dies:
¶ Deinde extrahe & pone vas sn. y. & exibunt alle
res simul: ¶ Caueas tamen ne rubefiant feces
p magnū ignē: & sit. r. s. lapis: & sic potes artista
formare unā figurā ex duobus circulis immo
bilibus quoz primus sex principia supradicta
ht: & nocat zota corruptionis: ¶ Dem sn alio

circulo ꝓferiozi ponat unū tꝫnguluz cū dictis tribꝫ ꝓncipijs: & iste circulus uocatꝫ rota generationis. ¶ Quādo uō artista cū debita mā istas duas rotas fecerit habebit qđ optat: ꝓncipium medio ponat. O. q̄ uolumus significare fmē & complemētum opis. ¶ Et iste est modus quē artista tenē opōtet per artificium.

Vestio decimanona. ¶ Qualis est consideratio quā hō habē debet de ꝓncipijs huius artis. Solutio

forma — tota figura. ¶ Forma gliderat̄ tꝫpliciter: ꝓmo prout est ꝓma causa. Secūdo ꝑut est artista. Tertio ꝙ

Mathia — quolibꝫ alioz ꝓncipioz. ¶ Mathia gliderat̄ tꝫpliciter. Primo ꝙ c.d. de quo fit mercurius trahitur Secundo ꝙ argentū viuū: Tertio ꝙ sulphur nature.

Celum — ¶ Celum hꝫ tꝫplicē gliderationē. Primo mo ꝙ ut est celum maius: Alio mo ꝙ ut est mercurius uegetabilis. Tertio mo ꝙ ut est nr anima metalloz.

Elemēta — ¶ Elemēta gliderant̄ dupliciter. Primo mo simpliciter. Secūdo mo gradite.

Potentia — ¶ Potentia est differens totipliciter quotuplicia sunt ꝓncipia

Mixtio — ¶ Mixtio hꝫ quadrupliciē consideratiōnē. Primo inter. d.c. Secundo inter. b. & t. Tertio inter. t. & x. Quarto inter. s. t. x. v. diuisim uel iunctim.

Dissolutio — ¶ Dissolutio hꝫ unā solam cōsideratiōnē que est inter. c. d.

Generatio — ¶ Generatio hꝫ duplicem gliderationē: Primo ꝙ ut gnāntꝫ lapis. Secundo ꝙ ut ex illis gnātur lapis.

Colores — ¶ Colores habent duplicem gliderationē. Prima est preuacuatiōe. corporis & elementoz rectificatione. Secunda in lapidis gnātione.

Digestio — ¶ Digestio hꝫ unā gliderationē que ē in gnātione lapidis.

ꝑfectū ens — ¶ Perfectum ens: hꝫ una sola glide

ratione aut pata ad sensum. ¶ Fermentatio ht tpl icem gsideratione: Prima est Virtualis: Secunda Quantificatiua. Tertia Vrtualis & quantificatiua simul. ¶ Seperatio ht multiplicē gsideratione. Prima est inter elementa: Secunda inter putrefactionē & fixationē illoꝝ put sepatur mundū ab immūdo: & Alio mō inter mercurium uegetabilem & terr. ¶ Opatio ht tplicē gsideratione quotuplicia sit huius artis principia. ¶ Venenū transformans ht unicā gsideratione quā artista debꝫ habē de principio huius artis.

fermētatio

epatio

Opatio

Venenum.

Vestio Vicesima Qualis est modus salubrioꝝ huius opis. ¶ Soluto. ꝑ totam figurā Modus sbtilioꝝ habetur ꝑ reiterationē figure corruptiōis immetallis: Que reiteratio ht fieri isto modo. ¶ Capto. c. & posito in. d. & inhumato & dissoluto & euacuato per magistrum pratic quā breuē cognominamus usqꝫ durigatur insulphur nē. ¶ Tunc immetallo ē finita rota corruptionis. ¶ Hunc reiteratꝫ ponendo terram sklimatā in. d. & dissoluere: & putrefacē: diu idē purificare: Et postqꝫ aquā & ignis fuerint euacuatꝫ redeat artista iterato ꝑ totam cōruptionis cū suis principijs ut supᵃ diximus: Et hic est modus sbtilioꝝ & nobilioꝝ: qꝫ ducit ad gñationē longinquā: ¶ Et hec sufficiant de ista figura ea breuitate: Nam artista plura alia secreta elicere pōt si uere intellexerit ea que in isto libro reuelauiꝫ. Diximus de Questionib⁹ figure Quadrangularis in quibus reuelauimus plura secreta huius artis. Nunc dicendum est de Questionibus figurē

abstracte ahgura .S. Secundum quas multipli
cem dabmus modum ad ueritatem Cognoscen
dam &c.

Vestio ꝑma Quomõ fit Conuertio ꝓter .s.
t.b.x.y.z. Sicut demõstratꝫ ꝑ ꝑmã se-
cundam: tertiã: Quartã: Quitaz: Sextam
& Septimã cameram transuersaliter ut
oblonge. ꝙ Solutio. Omnes septe camere. Conuer
sio ꝺ istoꝝ .s.t.b.x.y.z. Sicut ꝑ sua media ꝙ
quemunt cũ eis que sunt .d.e.f.g.h. extele-qu
sq; quertantꝫ ꝓn.l.q de.l. ꝓn.L.q de.L ꝓn.m.q
sic.d.e.f.g.h. sunt media ꝓntre .s.t.b.x.y.z.
q.l. ꝙ Et.l. est mediuz ꝓter.d.e.f.g.h. Et.L.ẽ
medium ꝓter b.q.m. ꝙ Vnde cuilibet ꝓquisito
ꝛ ueritatis dixemus ꝙ ad quertenduz .s.t.b.x
y.z. ꝓn.m. ꝙ oportq ipm ꝓlla ꝑ sua media trãs
frere ꝑ pul quẽtendo ipa ꝓn.e. postra ꝓn.f. postra
ꝓn.g. q sic.f. est mediuz ꝓter.e.q.g. Vnde .s.
t.b.x.y.z. nuq; quertantꝫ ꝓn.g. msi ꝑ.f. & de
f. quertꝫ nõ pot ꝓn.h. msi ꝑ pul ꝓn.g. Conuertã
tur: Et sic de aliꝭ mediꝭ dicẽ pot suo mõ. Qua
uõ nãm mediorꝝ artistã necessario ꝓntelligẽ opõ
tq: Et sic conuersio supdicta fit ꝑ successionẽ reg
ulatam ꝑncipiorꝝ huius artis.

Vestio Secunda Quid est forma lapidis phyloso
phorum. Solutio declaratio .c. Arboris phyr
Declaratio .A. figure .s. ꝙm cameram de .A. huius
figure ꝓnuenit formã dupliciter differre silicet
ꝓsimplicꝫ & Compõito ꝙm ꝑmã ꝺitionẽ eẽ ꝙm
gulare & de se ipa: Ergo & non de alio; ꝙ Et secũdã

palia ꝯditionē diffimtur sic. ¶ Forma lapis phōsi est suam quatuor camerarum ꝑncipaliū ōnio.

Vestio Tertia De quo est mā lapis phōs. ¶ Solutio Declaratio huius ꝑncipij est. b. arboris philosophye: ¶ Camera de. b b. huius figure ꝑ quā camerā significat⁹ q⁹ mā lapis est de quatuor elementis simplicibus & signat⁹ ꝑ lrās ꝑmā: & lunariā & ypothonē uel significat⁹ ꝑ aliam &c⁹.

Vestio quarta. Vtrum corpora metallorū sint nobiliora sb sua simplici spēie existentia: aut sub spē lapidis. ¶ Solutio. c. c. Aut artista statim nobilitatem gliderat sm esse ipōrū tantūmodo: et sic nobiliora sunt ipis existentibus sb sua spēie quātū ad se ipa q̄ sub spēie lapidis: Alias sequeret⁹ q⁹ ens magis nobilius esset in alio q̄ in se ipo q̄ est impossibile nāliter. ¶ Si aūt sm fine maiora sunt sb spēie lapis ex eo q⁹ maiora sunt intime sicut mus & bos qui maiorē finē habent sub humana spēie q̄ sub sua propria.

Vestio Quinta. ¶ Quid est menstruū negtabile Resolubile & Resolutiū corporū. ¶ Solutio. Dicendum est Menstruū multipliciter de ¶ Quoddā ex⁹ est resolutiū: Aliud resolubile. ¶ Resolutiuum ē duplex: q̄dam est celeste: q̄dam nō nō. bn ¶ Resolubilis menstruū diffimet⁹ sic. ¶ Menstruū est vapor potentialis existens. ꝯ. inquoruma corpōr metallico ingens sulphur & argentum bnū q̄ nō nisi ꝑ resolutionē deducet⁹ ad actum. ¶ Celeste menstruus diffimet⁹ sic. ¶ Menstruus est quinta essentia auino uel tartaro abstracta cuius mā cum

resoluit7 ad actum deducit7. Aliud nō diffinitur sic. ¶ Menstruū est aqua ardens pfecte rectificata anno octa: cuius uirtute oīa metalla diuidun tur: & terra exaltatur īsale mirabili sua uirtu te attractiua: Qui nō aliā aquā arbitrant7: ignarī: & insipientes sunt & nūq̄ deuenunt ad effectū ītē Menstruū diffinit7 sic. ¶ Menstruū est medīū iunc tionis existens inter .s.t.o.x.y.z. & lapidem pnc ipaliter aquo oīa alia media dezuant7 & cāntur.

Vestio Sexta. ¶ Cum quo fit dissolutio corporū?

Solutio. ¶ Declaratio de lunaria: Et uidetur de .f. Inqua significat7 q. d. est medium p quod oīa corpora habent transire ad ipum. f.

Vestio Septima ¶ Cum quo fit calcinatio corporū metallorū? ¶ Solutio. c. est declaratio huius qu estionis.

Vestio Octaua ¶ Quare est euacuatio cōporū? Sol utio. c. g. Euacuatio est ut separetur mundū ab īmūdo: & ut corpora deuenant ad suā pmā ma teriam: & inde caulet7 noua gnātio: & ut sit magna cōcordantia & pportio inter sulphur & argentū uiu um: & inter elementa & māz pmā ad unuz finem ultimatum.

Vestio Nona. Quid est Multiplicatio? Solutio. c h. Multiplicatio est rei euacuate sup terram reductio ut p sblimationē spūs mūdioz efficiatur.

Vestio Decima ¶ Quid est spūs corporū. ¶ Solutio c. i. Spiritus corpoz est res que p resolutioz corporuz lunaria mediante euacuatur.

Vestio Undecima ¶ Quid est Argentū uiuū exube-

ratum. ¶ quid est Sulphur nature? Solutio. L. m.
¶ Argentum viuū exuberatum est terra corpore cum lunaria simul transiens p alambicum. ¶ Sulphū nature est spretus corporum sōlimatoz quelibet interrā foliatā que est prima & proxima materia metallorum.

¶ Vestio duodecima. ¶ Dequo fit tinctura? Solutio. c. n. Tmctura lapidis est de Aere & de Igne.

¶ Vestio Tertiadecima. ¶ Quid est Oleum. ¶ Solutio c. o. Oleum est Elementa fixa ad Cerationez.

¶ Vestio quātadecima. Quot modis fit Ceratio? Solutio. p. Ceratio fit tot modis, quot modis fit combinatio elementoz inter se intēza sua uel aliēa.

Vestio Quītadecima. Quomodo fit ista Solutio? Solutio est declaratio huius principij

Vestio Sexta decima. Quare est duplio elementoz Solutio. y. Rubeum Solv. Duplio Elementoz est ut sint gradualitate & proportionalitate quēcta terre sue sue-sue-alene: qua aliter fieri nō posset nova regeneratio: neq; p artificium sequi naturā.

Vestio Decimaseptima. ¶ Quales colores habent Elementa. ¶ Solutio. S. y. ¶ Jam dictū est q elementa habent colorē aque splendide. ¶ Non arbitretur artista q diuersos habeant colores sicut sonant dicta philozum sophisticoz qui dixerūt Ignē habē rubeum colorē: Et aerē habere Citrinū: ¶ Nam sicut est ordinatum p naturā q Ignis rubedinē nō habē actu: sz impotentia & virtute: habet rubificare. ¶ Sicut Piper nō est actu formaliter calidum: sz in virtute & potentia est tale: Et

ſſto nō possent salinazj phy dicentes q; ꝫ Elemē-
tis sunt colores. ¶ Color ex3 est passio mixtj ex ēlle-
mentis.

Vestio Decimaoctaua. Dequo est ſgnis nostri
lapidis. Solutio ¶ Est de ſgne coessentialj cō
posum: q; de ſgne coessentiali menstruj uegetabi
lis ex quib; componj unus ignis qui ſnſtanti
ficat oia corpora metallica ſuiante se dicto
ſgne cum uegetatiua potentia. ¶ Et ſnſto passu
cognoscat ſntellectus q; elementa corpora tot u
cibus distillarj debent cum mestruo cibico ad
magnū lapidem quousq; sint fixa: ¶ Et nisi me
stru cū eis apparent actualr ut ex dictorum
ꝫiunctione oriatj ignis ſnq;ditione & ꝑpetatr sul
phuris repente & ſnpulse gburens quodlibz me
tallum ſmperfectum: & subito aliaz formam pro
ducens ſn esse.

Vestio Vigesima. Quomodo cognosci possunt
Elementa ex eo q; sunt ſncolorr confusa. So
lutio. y. Jam dictum r Calor ꝑmi: Secundj: &
Tertij gradus: & Magna questio figure liuide
Qua ꝑ calorr ꝑmi gradus datj doctrina ad co
gnoscendū aquā: Et ꝑ Calorr Secundi datj mo
dus cognoscendj aerem: Et ꝑ Calorr Tertij da
tur modus cognoscendj ignr ex q[illegible]bus uult
ꝑ bnū calorr ascenderr: aliud non: Aliud min
ime: ¶ Sicut Aer qui distillatj ꝑ calorr Secūdi
gradus & no ꝑmi. ¶ Et ſgnis qui distillatj ꝑ cal
orr tertij gradus: & no Secundj nec ꝑmi. ¶ Et ſi
le est modus Secundus quē artista pōt cognoscere

elementa.

Vestio Vigesimaprima Quomodo Artista applicabit principia huius artis. Quot modis fit multiplicatio inspect. ¶ Solutio Quot sūt figure abstracte ab arbore philosophali.

Vestio Vigesimasecunda. Quomodo Artista applicabit principia huius artis ad lapidem componendum. ¶ Solutio a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.L.m n. o.p r.q.y ¶ Modus est iste q tu accipias .c. q ponas sn.d. in suo uase: q pone sn.t. q hic uolumus q significet calorē primi gradus q dimitte p septimāna: Et am q. c. ponas sn.d. facias ipum querti sn.e. Et sic .c. transit ad .f. Et euacuata est figura de .f. q significat q ortum est de .c.d.t. p triangulū sicut ult nā. ¶ Posito uō uase in quo .c. est querendum sn.f ponas sn.t. & .f. amictet .d. & conuerta sn.n. q uolumus hic significare terra. ¶ Tunc accipe .n. & pone sup predictum & postmodū cū lapide demollito sicut demollit azureum & cohopera pulueres: Et si (n) fūt nalde siccum irroza ipsum cum .d. & post tres dies q (n) rotundū incipit querti in (o) q uolumus hic significare aquā Compositam in qua sunt quatuor elementa. ¶ Distilla g°. (o). p phyltrū lane & reitera demollitionē & dimitte stare quousq; uideatur tibi bona quātitas de (o). Distilla p phyltrū & reitera demollitionē: Et si .(o). fūt siccum in roza ipsam .d. Et sic facias reiterando distillationes filtrmas: & demollitiones & irrorationes in frigido loco quousq; (n) totum querat in .(o). Et sic euacuata est alia figura triangularis de .t.f.d. in quus

medio est ☉. ꝑmus uentre ponas ♍ quando de ♍
oritur. ¶ Capias igr̄ filii ☉ sicut est ꝑsuo receptaculo & ꝑsum ponas ꝑn ☿. & ☉. āmetet. d. & sic ☉. conuertetur ꝑn. Q. q̄ hic significat lapide q̄d est elixyr: & sic euacuata est alia figura triangularis de ☉. t. d. ꝑn cuius medio est. p. q̄ mole subtiliter & pone ꝑsuo receptorio & pone ad putrefaiendum q. ♇. Conuertet ꝑn ☉. q̄ significat Oleum ꝑquo sunt quatuor Elementa: ¶ Unde ut tibi reuelauimus ꝑmagna figura abstracta ab arbore phyē: quibus duabus purifica illa: ¶ Extream purificabis ꝑ magisterium pratice quā breuez cognominamus: ¶ Et etia alia elemēta ꝑmodum t̄ assignatum ꝑdicta questione: ¶ Igr̄ applica elemēta ad terrā ꝑmo aquā: ꝑo aerē: tertio ignē ꝑmodum extensiue declaratum ꝑhoc uolumine: q̄ habebis q̄d optas. Iste est modus ꝑm quē ꝑncipia huius artis applicantur adꝑportionē lapidis ꝑhorum.

Vestio Vigesmatertia. ¶ Que dr̄a est ꝑter elixir & lapidem? Solutio. Quia Elixir est medicina composita ex aqua: aere: & terra: ¶ Aut Elixir differt a lapide sicut coctū & Crudum ꝑter se.

Vestio Vigesmaquarta ¶ Quales colores habz̄ duz fuit ꝑfectum ꝑn. ☉. ¶ Solutio hi. c. est rubeus habebit colorē maligranati postq̄ [illegible] ꝑn ☉ q ♇ ¶ Et si est album est viridis coloris mixti cū ingredine dum est conuersum ꝑn ☉.

Vestio Vigesmaquinta. Quomodo ꝑpiti artiste errant ꝑn magisterio lapidis: ¶ Solutio Tota figura & ꝑcessus eius. ¶ Errant artiste plurimū ꝑmo

qz nesciunt p artificiu sequi naturā. Secundo qz
fantasticam habent intentionē lapidis eo qz qñ in
cipiunt arbitrantz tmē: & sic error dictoz artistaz
confirmat p falsam consuetudinē t'anguli zubei in
latitudine opis: qz quilibz inquisitor ueritatis nota
re debz q compositio lapidis maioris durat p duos
annos illi qui minꝰ exptus est. ¶ Si uō tutꝰ exptus tu
nc durat p annu & tres menses. ¶ Aliqui tamē medi
cine inquiatuz: Aliqui in sex mensibus tutꝰ quas inue
nire potest artifex p opis latitudinē ut notatz in
pmissa Sermocinali.

Vestio Vigesimasexta Vtrum celum moueat elemē
ta uel cꝫ. ¶ Solutio indeclaratione figure quad
rangularis: Nam motus in hac arte usqz ad illam ptez
que incipit. ¶ Et hoc esse non possz.

Vestio Vigesimaseptima. ¶ Vtrum celum sit pnci
piū gñale. ¶ Solutio. ¶ Item. d. camera motus for
ma usqz ad illam partem que incipit! Veritas cuius
quod diximus.

Vestio Vigesimaoctaua ¶ Vtrum mercurius uege
tabilis possit gñare. Q. absqz auro & argento:
¶ Solutio. c. est aurum uel argentum forma dare
esse lapidi phoz existenti pncipiuz efficiēs & forma
lis. Q. cum qua forma. Q. habet esse & est. & p gli
bz pncipia exitus p modū p que unū transit
ad aliud p. Q. ¶ Ideo ductus mercurius gñare non
pot. Q. in absentia auri & argenti: quia deficēt sub
iectum inheuens & p gsequens. Q. ¶ Et quia si gñare
posset q. Q. cōtra ductum qstionē: & p gsequens formare
q dicta formatio esset & proprietas ppria mercurij

negtabilisq; auri & argenti & aspernata & est fal
sum sm explanationē & declarationē formarum.

Vestio Vigesima nona ¶ Vtrum In. & sit necess
aria pluralitas principioz: ¶ Solutio. Inderla
ratione figure quadrangularis y: & Cum hoc
etiam concordantia habent: Et etiam usq; ad
Illam partem Concluditur &c.

Vestio Trigesima ¶ Quare Mercurius est vege
tabilis. ¶ Solutio. d. est mercurius negetabilis
per se ipsum: Et qz exprijs partibus coessentia
libus sibi ptinentibz que sunt concreta oeiont
talia ipsius auri. ¶ Ratio est In hoc Sperifico.

¶ finis ¶ Deo ¶ Gratias ¶ Ame.

Dicto de Mediana & Magisterio Quinte Essentie
Ad humana Corpora prosequi Intendmus de
Eius applicatione ad Artem Transmutator
iam Cuius In exordio Libri hac tractatione
promisimus. Vnde Incipit Tertia Distincto
Seu Tertius Liber huius Voluminis qui sic Inti
tulatur. Deus cum tua magnitudine & Affu
entis Largitatis Incipit Tertia distmctio Seu
Alius Tertius Liber huius Voluminis qui est
de Alteratione metallorz ad te Sume diligendū
Et ad tuam Sanctam fidem M[illegible]andum &
Est "Secretata Sensualia filij Sucuitatis patefiant.

Alia Tertia Distinctio

Et est Tertia distinctio: Seu Tertius liber huius Voluminis: Que uel qui est de Metallorum cura q̄ sstoz magis trcio sncompositione lapidis phylosop horum sn opere Maioꝝ q̄ Minoꝝ: & Ratio seu sntentio quare sstuis distinctionib⁹ aste- reuelamus consistit ut sn titulo presenti dictuz est: ¶ Et ut p̄ sstum librum facilius sntelligā tur toba librorum Volumina que super hanc artem composuimus. ¶ Et ut etia sntempore modico vera habeatur cognitio de Metallorum transmutatione ¶ Et ut etiam Artista huius ar tis scandere possit nature secreta artificialr ym ditione p̄ncipioꝝ aliorum huius artis ¶ Et ut Cuiusq; mendatia q̄ figure phoꝝ sb quibus se cretum istud occultauerunt: taliter ut filius ueri tatis sn sme eoam fructum nequā tangere: n̄ et sntellectus humanus cum suis essentialib⁹ pōte tijs sndē quicquid ueritatis pōt adimgē ¶ Repro bamus sn hac parte ducta illoꝝ tam p̄ sn̄ pia excumuentibilia: & nullius & nullius ueritat is huius artis: sz sui ytrarij causatiua: ¶ Inte quos uerē reprobamus ducta Ortulani: Alexan dri: Archilai: Alberti: Gieberis: Pytagore: & om nium aliozū: p̄ter librum Salamonis qui dicit ad edificia altaris sca scoꝝ que vidimus Athe nis scriptum lris caldaycis nostris sn̄q; uerē nulla est fallatia sn hac arte. Qui post aduen

tum Alexandrij Jn Jerusalem transportatus fuit
Jngreciam Jn ciuitate athenaz & sbcrctis sigillis
commendatus ¶ Proomnibz Staq regbamus Auct
ria qui p Xbm Jn Jamdictis se Jnuoluit Exq fili
Jntelligc scriptura que duplex Jn hac arte gerit
sensum: no habet p scriptura: Cum tam Jn hac
arte oia copetant lucida & clara. De pricipali
Tractatus diuisioe s. Jn theorica & pratica: Et pmo
de diuisioe tpliq Jpius Theorice.

¶ Presens diuiditur Jn duas partes pncipal
es s. Jn theorica & pratica. ¶ Jn theorica de cia
faciemus ¶ Primo damus declaratione & cognitio
ne cuuslibz principij ¶ Secundo ponimus decl
aratione illius p operationes nales quas ht ¶ Ter
tio ponimus Jntentione quare quodlibz eorum
est positum Jn hac arte: Et ipsum Jn hac arte po
nimus: & pratica declaramus: quale Jsta pncipia
huius artis adJnuce gbmentz Jn hoc magisterio.
Et magisteriu pratice diuidimus Jn tres partes pri
ncipales. ¶ Prima existit p pratica qua breue ut
fundamentale cognominamus. ¶ Secunda exist
it p pratica qua maiore dicimus. ¶ Tertia existit
p questiones & processus theoricales que valde lata
est & diffusa p hoc uolume rata p figuras & tabu
las: & earum tractatus ex quibus quidem omnib
artista sui Jntuens tm optatum actingere potest.
Nisi fuit rudis & Jnanis. ¶ Quare no grauemur
tie Jta uti Jsta arte: misq; uolcane naz nostre
artis sue principia: ¶ Suaue est quippe Abinz
odire stamen: Et Lromi querere Calculu Jngue

gite. ¶ Venit quippe rationes quas diximus ꝺ̄ surgit
rerum magisterium huius artis. ¶ Et fili noueris
ꝙ̄ oīa corpora sunt reducibilia ad quinta essentiā
ſamſam musſa adſſlud ꝙ ex ommibꝫ primcipiſſ huius
artis ortus ꝺ̄duxit ad quā quippe ſe mouentꝫ sicut
ferrum ad Adamantem.

De Alphabeto Arborus Phylosophalys & litterarꝫ Sigmficationibus.

Raticalium primcipiorum quidem duo assig
namus Alphabeta: Vt ꝙ quamlibꝫ ſraz ſigm
ficaret sūm principū: ut ſnde Compendiosam artez re
ꝺimus: nō aut prolixam: Quorum ¶ alphabetorūz
principium exiſtit

A Sigmficat formam.
B Sigmficat Matſiam.
C Sigmficat Corpora.
D Menſtruum ſiue Lunariam.
E Calcinationē.
F Diſſolutionem.
G Euacuationem.
H Multiplicationem
I Spiritum.
K Alambicum
L Argentum viuum Exuberatum.
M Sulphur Nature.
N Tincturam.
O Oleum.
P Incerationem.
Q Lapidem.
R Sublmationem.

♄ Saturnum
♃ Jouem.
♂ Martem
☉ Solem.
♀ Venerem.
☽ Lunam.
yy Elementa.
Item Secundum Alphabetum Tale est
A Significat Chaos.
B Materiam.
C Formam.
D Menstruum & Resolutiuum & Resolubile
E Elementa.
F Potentiam.
G Mixtionem.
H Dissolutionem
I Generationem.
K Colorel
L Digestionem
M Perfectum ens.
N fermentationem.
O Sepationem.
P Operationem.
Q Venenum transformans
R Lymol.

Expremissis uō principijs figuram facimus circu
larem Jnqua vnicuq; principiorum rotulationis
ppria signamus. Singulis quidem rotulis pri
cipia sunt scripta cum suis ppriis coloribus: qꝫ
principijs artis permanet. ¶ Secundazio ostitu

itur Radix arboris phylosophalis: Que nō radix solummodo ꝯstituta est q̄ ex antedictis ꝑncipijs. ¶ Modo declarare designamus ut ꝓuellectus cognoscat qlibq̄ ſm modum ſn alterum ſngredi: Ex uirtute quoq; & opatione ꝯstituit̄ q̄ ſndiuiduat̄ vnitas r. m. e. ſnquo quidem. r. m. q. habent uirtutem ꝑoriam ex ommb; ꝑncipijs oztam. ¶ Et hāc uirtutē & ꝓprietatem. r. m. q. de bona uirtute ſbstantiali multiplicat̄ ſn multitudine dictoꝝ ꝑncipioꝝ ratione cuius habq̄ ſnſe multiplicationē & opationē ſubstantijs que sunt ex̄. ¶ Et hic qui ſſte tibi demōstratur tibi: tum ꝑ dictā figurā circularem: & ꝑ arborem: & alias figuras: & tabulas: & tractatus earum ut ſnſuo loco dicemus. ¶ Preterea ſſta mixtio est radix & fundamētum artiste huius artis: adeo ut ſntentus ſup illam cognoscat artificem: & ꝑ ſſam ſnquirat modum opandi ſn magisterio lapidis ꝓhoꝝ manerit multimoda secundū ꝙditionē mixtionis: Taliter ut ſnde particulare & queritur de potentia ueniat ad actum: ¶ Cum quanatura ꝑ iqam ſntellectus cognoscat modū ſm quē substantia ſpiritualis crescit: diuit: & nutritur. ¶ Tandem sciendū est q̄ substantia p̄libata deduci de potentia ſn actum mnime nequit: ſi aliq̄d ſtoꝝ ꝑncipioꝝ ꝑ ſnſua opatione ſm eiusdem absentia: uel si sit habituatuꝫ de aliquo tme contrario: Vt si ꝑ bimo sumat̄ aqua: uel ꝑ metallis sumātur lapides altius nature. ¶ Secundario si mestruum nō sit actutum cū vegtabilibus: uel nō sit bene rectificatum: Et terra nō fuerit bn & ꝓfecte-

sblimata: q digestio fuerit habituata dē cruditate
Que oīa ista contingē possunt p errorē adminis-
rationis p actionē. ¶ Fili scias si aliquod istoꝝ
principioꝝ defecerit: quolibq dictoꝝ modoꝝ: defi
cient oīa: q non fiet quod queritur. ¶ Quapr not
andum est q istoꝝ principiorum sm ḡditionē huius
artis sunt: que sunt sensualia. ¶ Alia intellectualia.
¶ Alia Sensualia q intellectualia simul. ¶ Sensualia
uō sunt oīa principia figure fundamētalis usq ad
R. Intelligunt. ¶. ¶ Tamen Sensualia sunt oīa principia
radicis arboris pter potentia digestionisq opatio
num que sunt intellectualia. ¶ ¶. tantū Sensual:
intellectualia q Sensualia simul sunt. m. r. q.
¶ Preterea quodlibq istoꝝ principioꝝ retineq sua pp
etatem sua pa rōne differentē quazꝝ q pprieta
tum: Alie sunt nature: Alie sunt plectionis. Prm
cipia uō pprietate retinētia nature sunt Corpora
metalloꝝ: q vinū: q mēstruū: q alia principia fig
ure Individuoꝝ: que uō principia se habent tamq
forma vniuersalis q mā prima vel nā rōne portu
atis andicte: quia ex istis principijs oriunt sine falla
tia oīa alia principia mediante artista nali q ingenioso:
Sicut aforma uili q apma mā oriunt Individua el
ementata mediante nā. ¶ Et reuera hanc mathā
p. prius declarare ppomimus p. principia figure fū
damentalis tamq apremapio q fundamento sne
ipiens. ¶ Secundario uō declarabimus primcipia
arboris tamq finem fundamenti operis &c.
De ista parte Theoricali que est declaratio Cuiuslibet
primcipij p eius opationes nales figūe fundamētalis.

A

Orma est ꝑncipium ſnhac figura & per ſpſum cauſatur id quod ꝑ.m.c. radicib arb oris ſignificabitꝫ. ¶ Eſt autem dra q2 ꝑ ḡditionē huius ꝓncipij cauſatur .r. & ꝑ naturaz altſius cauſatur .m.q.r. exiſtente differentez ꝑ ḡpoſitio nē unitatis ḡpoſitione .m.q. ꝑ ḡbmationez quā artiſta facit de ſſtis ꝑncipijs eilicꝫ Oleum: Argē tum vivū exuberatum: Sulphur nature: ¶ De om nib⁹ alijs dico ſm declarationē huius ꝑncipij ſn arboze: ¶ Et ideo ſſtud ꝑncipiuz ſignificamus per A. ad denotandum dram ſſtius ꝑncipij opis pra tice figure fundamentalis: Et pratice ſſtoris philoſophye:

B

Atꝛia eſt id quod patitur ſub forma. ¶ Scdm dum iſtam diffinitionē demōſtratur q̄ lapis omnis habq̄ compoñ ex agente & patiente. ¶ Vnde fili ſciendum eſt ꝓmus quid eſt agens & quid eſt patiens ſnhac arte. ¶ Et dicimus tibi fily q̄ omīa ꝑmaꝛia ſunt agentia ſm ſuā ḡam rōnez. ¶ Sz ꝑpe ſn arte iſta agens eſt artiſta huius artis. ¶ Patiens eſt q̄dam ꝓncipiū. ¶ Eſt aut iſtud ꝑncipiū ſumꝫ ſn hac figura ſcꝛiptum quiqꝫ coloꝛibus: qui q̄ color es ſuant quaſdam ſſtantias ab. a. b. c. d. ſ. t. b x. y. z. egreſſas & ꝑductas ſneſſe ut ſnferius duc tur ſnpratica. ¶ Per iſtud quippe ꝑncipiū habq̄ ar tiſta quid eſt mā lapidis q̄ cognitionē ſm q̄ differē ti modo ꝑ ipſum cognoſcere ꝑ naturas diuerſas ſnquibus eſt ſubſtentamentum. ¶ Nam fili tang endo ipſum cum angulo differentie ſnuent q̄ alia eſt mā que eſt. b. q̄ Alia que eſt. s. t. b. x. y. z. Et

Alia que est. d. Et alia que est. c. l. m. n. o. ¶ Et
sum istam diuersam cognitionē fili potes te cōdit
ionare in opatione huius magisterij usq; q̄ sequar
il finem optatum.

C Corpus est substantia composita ex forma &
materia corporalibus & accidentalibus uisi
bilibus. Ista diffinitio est gñalis: ¶ Si sm q̄ cor
pus q̄sideratur in hac arte diffinit̄ sic. ¶ Corpus
est ens metallicum in quo uirtus mineralis spirit
us quiescit: ¶ Secundus ista diffinitionē fily dem
onstrat̄ tibi q̄ omnis lapis artificiatus ascendus
us q̄ont̄ ex spiritu metalloz: qui quide spūs
dicatur mineralis uirtus in quo nature metall
orum quiescunt. ¶ Positū est istud principiū in
hac arte ut artista cognoscat q̄ metalla sunt id ex
quorū spiritu omnis lapis componit̄.

D Enstruum est Resolutiuū: Seu lunaria ē id
ratione cuius corpora metalloz ñali disso
lutione dissoluunt̄: q̄ spiritus eoz de potentia
ueniunt ad actum uel deducunt̄. ¶ Secundum
istam diffinitionē fili demōstratur tibi q̄ diss
olutio metalloz nō debq fieri nisi cū dicto pri
mapio: Et si alr fiq nihil ueniq̄ in effectū ¶ Est
igitur istud principiū de ratione cuius sit. e. f. g
h. i. k. l. m. n. o. k. mediante r. arboris phye.

E Mmatio est id ratione cuius Corpora me
tallorum uel quodlibet aliud corpus redu
catur in calcem. ¶ Est autē Calcinatio principiū
necessarium in hac arte: ut corpora in calcem et
puluerē subtilissimū reducant̄: ad hoc ut me

f

ſtrauum faciuſ agat ſ partes minutiſſimas
ſ ſ partes ſolidas, & ſ diuiſas. ¶ Et p̄cipium ſtud conſideratur tripliciter. ¶ P̄mo mō ſn. x. y. q̄ ſ̄nt calcinaci ſ̄m doctrinā cānonis p̄mi libr̄i qui tractat de Calcinatione. ¶ Secūdo modo ſn. s. t. v. z. Et fit ſolum modo cū limacia ſn menſtruo. ¶ Et ſn iſta calcinatione ſ̄ntelligunt̄ v. z. ¶ Alio uō modo fit p̄ limaturam & diſſolutionē meſtruj. ¶ Et ſili poſitum eſt ſtud p̄ncipiū ſn hac arte ut Artiſta ſ̄ntelligat q̄ dicta. s. t. v. x. y. z. pati debent ſub illo ad ſ̄ngrediendum. f. g.

f

Diſſolutio eſt ſ̄d ratione cuius corpora elemētantur & diſſoluūt̄. ¶ Eſt autem diſſolutio ut corpora metallica ſn hac arte reducant̄ ſ̄naquā ad ſmez ut artiſta huius artis reducat ipa metalla ad ſui p̄mā mām: q̄ ſili ſi corpora nō diſſoluūt̄: nō poſſunt ſbtiliarj ut ex ipis trahat̄ ſpūs de q̄ſideratione alkimiſtarum quod dr̄ mercurius qui dicitur p̄ma & p̄xima natura q̄ſiderata ſn hac arte. ¶ Et ſn ſta parte cognoſcit ſntellectus p̄mas ſntentiones & ſecūdarias ſnentibus nālibus: quia. f. p̄mā ſntentionē ht̄ ad extrahendum. d. de s. t. v. x. y. z. quia. f. eſt ſibi contrariū: quia dicta. s. t. v. x. y. z durant̄ ſ̄n p̄ucificatione. Et quia p̄ ſe ipſum d. q̄ eſt annexus ipozo uel dictozo: q̄ hoc tripliciſ ſntentione: ut poſſit ipm corrūpere: & ducē ſ̄n p̄uiationē ce p̄ozis: Et dictū. f. ſ̄n eiſ ſuā habent opationē. ¶ Sicut ignis qui p̄mā ſntentionē habz ad cō rumpendum aqua: Et quia p ſe ſolūmodo non

pot. dat se secundarie intentioni de leui: ut cuz
aere qui amicus est aque appetitum suū ꝑplere
possit indestructione sui ꝯrarij. ¶ Positū est aūt
hoc ꝓncipiū in hac arte ut artista intelligat qua
liter bnū ꝓncipiū sme alio opari nequit: Et ad
sme ut cognoscat artista dicta .s.t.b.x.y.z.p ips
um transire an q̄ deuemat ad id quod quesituz.

G Vacuatio est ꝑd ratione cuius Argentū viuū seu
Mercurius de gsideratione alchimistaz ametal
lis euacuat. ¶ Sili ista diffinitio nō est extensa nisi
ad arte istam: secundū quā diffinitione habet notare
duo. Primo q lapis quilibz cōponit ex spiritu occul
to in quocunq; cōpoze metallico. ¶ Secundo q dictus
spūs habq; cū dicto ꝓncipio in actu deuenire media
tibus .f.q. ¶ Iste naq; spūs vno modo dr mercurius de
sectus qui fit ꝑ sblimationē ex aere duoz cōpoz
um ut habetur in ꝑmo libro in canone qui incipit
Verumtamen. ¶ Secundo nō modo gsideratur put so
zma cum .a.de.ē.x.y. qui est spiritus formal et
tingens ut transeat & conuertatur in .x. ¶ Sili po
situm est istud ꝓncipiū in hac arte ut intelligas
q dicta .s.t.b.x.y.z. transire debent & hoc ꝓ
cipiuz: ad finē q spūs iam dictus trahatur ex
eis: qui nō spūs est argentū viuū gsideratū ꝑ alc
himistas ex quo gponūt plura & diuersa opa: qui
Alias dr ꝓxima & ꝓxima metallozū mā.

h Vltiplicatio est reductio Mercurij sup terrā
suam: vel Multiplicatio est ideratiōs cuius
medicina uel lapis multiplicat in quantitate uel
in virtute: vel in utroq; modo. ¶ Sili ꝑma diffin

tio competit ſn pntj: Secundum quā notare potes
q ſpūs qui acoiporibus exſtente euacuatione ht
redire ſup terrā ad hoc ut ſi aliquid de ſpiritu re
manſit ſnterra uel cum terra: q dictus ſublimetr
q quertatj ſnterram ſoliatā que diatj quīta eſſen
tia terre metalloz: q abaliquibus phoz dr argetuz
viuū seu mercuriuſ: ¶ De hac uō terra plixe dixi
mus ſn Vade mecū de nūo phoz ſn Capto quod ſn
capit Partus uō terre: ¶ Et ſnfra dicetur ſnpzati
ca figure fundametalis.

Pretus eſt id q ſmmediate euacuatum eſt acor
poribus. ¶ Eſt igitur neceſſarium gueriti corpo
ra ſnſpiritū ut ex ipis lapis phoz gponatj: uel qu
iuis alius lapis pzecioſus. ¶ Pzeterea ex ſſta diffini
tione notare poteris neceſſitate que principiū ſt
ud te neceſſitat: ¶ Et potes p ſpūm tibi habere notit
iam qn terra eſt euacuata ut ſnducta pratica ui
dere poteris.

Rgentū vīuū exuberatum eſt illud quod exub
eratj cum meſtruo pſblimationes alambicci
ſſted uō argentū uiuū nhil aliud eſt q ſpūs diſtil
latus cū meſtruo ſmul. ¶ Ex quo tibi notare pote
ris q nhil videlicq eſt ſpūs: niſi ſn argentū viuū
exuberatum reducatj. ¶ Eſt autē argentū vīuū
meſtruū cū quo gponūtur ple qdo vīuū eſt argent
um vīuū vulgi ad gponēdum de conchilibz mazm
is: ¶ Aliud quod ſnpmo libro diximus. ¶ Eſt autez
tibi neceſſarium q ſpūs exuberetj: ut trahatj ad mai
orē ſbtiliationē q ſua nā recipere poteſt: ut ſic p
gradus ſubtiliationis trahatur materia nīri lapi

disadtantā ſ̄bstiatione: ut ſicut fulgur operatiū: ſic operetur ſ̄nſ̄bstantijſ extra.

M. Vlphur nature eſt ſp̄ūs metallor̄ poſt rub
eratione ſ̄nterrā ſoliatam q̄uerſus p̄ſubl
mationē igne tertij gradus. ¶ Eſt aūt neceſſa-
ium q̄ ſp̄ūs exuberatius q̄uerat̄ſ ſ̄nterrā ſoliatā
p̄ſublimationē ut ſ̄epetur mūduz ab ſ̄mūdo: ſub
tile agroſſo terreſtri: Et ut ſp̄ūs vnificās trahat
ue ſ̄nſ̄btiliſſimā ſubſtantiā uel māz: ut ſ̄mmetal
lis mmus p̄fectis agat ſicut rubus baſiliſci ſ̄natalib
us: ¶ fulgur ſ̄nfuſione metallor̄. ¶ Ex quo fili pa
tet clare q̄ opus alchimicū nō eſt opus trīū die
rum: nec ſubitum: ¶ ȝ eſt opus nobile ductū ſ̄n
actum fin q̄ ult natura. ¶ Natura enī neſcit
aliquid opari/ nec agere: niſi cum minimis ſuc
ceſſionib; tempor̄: q̄ nullus p̄fectus eſt: niſi aztem
mam ignorarq̄: pōt aliquē uertuoſuz lapidē fa
cere uel componere: ex eo q̄ agitat natura ultra
ſuā ordmationē: q̄ finſ opis duob; ſ̄mpuationez:
& nō eſſe: tūc ſ̄pi ſ̄gnorantes ſ̄mponūt culpaz arti:
tamq̄ rei p̄ritioſe: nō aūt obſcuritati ſuı ſ̄ntellec
tus qui decipit̄ ſ̄p falſam obiectabilitate & ſ̄gnora
ntiam.

N. ſ̄nctura eſt compoſitio lapis ſ̄gnis & aurifi: au
ri & argenti: ¶ Vel tinctura eſt corpus tingens
ortum & compoſitum ex igne & aere; ſilicet ex duob;
elementis aurei ad Rubeum: & Argenti ad Albuz.
¶ Et fili ſ̄ſte diffinitiones ſunt, p̄ut tinctura ſ̄nhac
arte ꝑſideratur: ſecundū quas fili potes notare q̄
omnis tinctura alchimica neceſſario habz eſſe ex ſa

dictis metallis: qua fili similē ꝑducit similē ꝑ
naturā naturatr: q artificialiter. ¶ Nam fili Au
rum ꝑta. est ꝑncipium oiū aurificabiliū: ¶ Su
gr̄ aliq̄ ꝑgnificare uult nō querat lapidē uel pl
antā: ꝫ ignē qui est ꝑncipū ꝑgnificatiōis: ¶ ꝫgtū
filē si aliquis uoluīt aurificare metallorū: non
querat sulphur nec alumen: nec arsenicū: ꝫ qu
erat Aurum q est ꝑncipū aurificantiū: Ctā de
Argento suo modo dr. ¶ Non est g̃ ꝑsiderandum
q tinctura lapidis ꝓpr componatꝫ ꝓter quam
ex auro & argento. ¶ Qui nō ht aliam ꝑsideratio
nem non sequetur finem.

O Leum est ꝑmositas oīuꝫ metallorꝫ natā su
per menstruū post dissolutionē illorꝫ: ¶ Est
autem necessarium ut corpora ꝑoleum conuertā
tur: q si nō q̃untꝫ ꝑse ipsis solida remanebūt:
et q querimus nō fiet quia sequeretꝫ ꝑpatio om
niuꝫ ꝑncipiorꝫ huius artis. ¶ Istud oleum fili mu
ltiplicē ht ꝑsideratiōē ꝑ hac aute ꝑm q fit mul
tiplex eius multiplicatio ad diuersos lapides ꝑm
q ꝑmo resumimus. ¶ Est g̃ necessariuꝫ anteq̄
metalla transeant ꝑ lapides q transeant ꝑ nāz
olei: ¶ Et postea reducantꝫ ꝑ spūz: q ꝑ ultimū debitū:
& putrefiant: q ꝑ impgnentꝫ uertutibꝫ celestibꝫ: sic
q reducantꝫ ꝑ ꝓncipia huius artis usq; ad ultimū
finē. ¶ Hec est autem gñalis regula ad omnes lapid
es: ¶ Sz fili noueris q quedam sp̄aliter fiunt ꝑ op
is latitudinē que ꝑ modico tempore uenīt ad ef
fectum ut apparebit ꝑ processum huius libꝫ ex
quibus multa & diuersa opera componi potēris

cum sollicitatione ad tiu placitum.

P Neratio est ḡiūctio corporis tingentis cū terra foliata super ſgnē ḡminē. ¶ Ista diffinitio competit p una opandi manezie: ſz alie diffiniri pōt. ¶ Incratio est ḡiūctio elementoz ſnduribilium: conuelabilium: q fixabilium. ¶ Fili ſta diffinitio ḡpetit magiſterio ſm quā fili nota q̄ quedam elementa ſunt que ſnd̄urant: fixant & cogelant: Et quedam que ſnd̄urant̄: fixant̄: q̄ cogelantur: ¶ Et fili duplex est ḡsideratio ſnhac arte ſilicq̄ Componere ex ona natura omnis metalli duos liquoꝛes contrarios ſnc̄opositione: s: omnz q̄ uirtutez habeat fixantē: ḡgelantē: q̄ ſnd̄urantez: Et alterū q̄ sit uolatilis: ſntixus: q̄ mollis. ¶ Ste uō liquoꝛ secundus fiſſatur: ſnd̄uratur̄: q̄ congelatiū. Per pzmū ex quibus ambobus liquoꝛib⁹ resultat ynus lapis ḡgelatus fixus & ſnduratus: qui uirtutem habet ḡgelandi nō ḡgelatum: Et ſnd̄urare mollificatum: Et fixare ſntixum: Et tonobilificare vile: Et altera manerie habet uirtutem sicut lapis mineralis ut ſnp̄mo diximus libro. ¶ Eam fili ꝙ lapidem phycum uis reducere ad ſubtilem materiā: Et q̄ opetur ſnmetallis sicut ḇusus baſalisq̄ ſn animalibus: Oportq̄ te terram foliatā ſn liq̄rem reducere q̄ ſpāz uirtutib⁹ celeſtib⁹ grauidare ſbtus terram: ¶ Et ſmiliter elementa duo s: ſgnē & aerem ſimul ſm pondera ḡpetentia: mixta ſup terram p amium ſntegrum: Et ſndetacre p omnia sicut diximus ſnp̄mo lib⁹ ſn Canone de cōpositione lapidiz ſngñali. ¶ Et fili ē la

plequ ſn ſnſtanti metalluz ſnſua nãm quertit
Vblimatio eſt purificatio rei ſbtilie: tam di
ſſolutione facta/quam non facta. ¶ Secund
um quã diffinitionẽ nota q̃ neceſſaria eſt puri
ficatio ſn opere alchymicho: ut ſubtile agroſſo:
Mundum ab ſmmundo: Aereue ſpiritus a corpor:
ſgnemo artificiali purificetur/& ſeparetur: & ſic
Corpora metallozo ad ſui pmã mãz ſmt redacta
ad nouã regnerationẽ lapidis. ¶ Fantaſticus eſt
ergo qui aliquẽ lapidem pciosum componẽ intẽ
dit ſmo dicta purificatione. ¶ Non igr oporta art
em ſſtam ſn manibz ignorantiuz cadere: ne pp defe
tum phye cadant ſnpauptatem & mſiam: & requi
at/ ſſluſio & priuatio ſmis artis. ¶ Sepera igitur
fili tu qui es ueritatis ſnquiſitor Mundũ ab ſmm
undo: ſubtile agroſſo: Razum aſpuſſo: ¶ Tunc nã
dabit tibi plus quã poſtulare scis.

Aps eſt corpus compoſitum ex quinta metallo
rum eſſentia que alias dr argentuz viuũ de eo
rum eſſentia uel potentia ſnactum p magiſterũ
ouez ſncipiozo huius artis. ¶ Ex qua quippe dif
finitione claze reuelatur materia lapidis que
cunq; vis. ¶ Qua compomt/ ex argento viuo me
tallozo: q̃ nõ gpomt/ ex argento viuo vulgi ſecun
duz q̃ aliqui deceptores poſuerunt ſnlibriſſu
is. ¶ Qua aute mãz ſgit/ quilibz ſnquiſitor ver
itatis queras de gditione alchimiſtaz ſn nat-
ura vnius cuiuſq; corporis metallici: ¶ Et tra
hat pũm p magiſterium ſncipioz huius ar
tis ſn actum: Et exinde componat lapidẽ qui-

ustam phycum q̄ preciosum ¶ Si fili bn adiē-
teris adusta que tibi diximus sue dicimus: er
rare nō potis ꝓ incognitione argenti viuj alchim
istarum ꝓ quo stat totum.

T fili m. Plumbum: Stagnum: ferrum:
Aurum: Argentum: et Venus: sunt ꝓncip
ia ex quibꝫ trahitur argentum viuū de ꝓntenti
one alchimistaꝝ ¶ Sunt ꝙ metalla ipa ꝓncip
ia que ꝙ secundū sua naturā argentuꝫ viuū hab
ent ꝙ specificum ¶ Nam Aurum hꝫ sum argentu
viuū: Et ꝙ istud argentū viuū est bonū ad una
opationē ꝙ illud ad aliam ¶ Consideretꝫ igr sup
ꝙ metallum vult opari: Et tale sumat argentu
viuū formatū cū argento viuo auri ꝙ argentj:
Iterum consideretꝫ que ꝙ ult componē lapidem
Etiam mmistret argentū viuū vnius cū argento
viuo altꝰ metalli: tam de terrestri q̄ de aereo
Et ꝓsequatꝫ secundū magisteriuꝫ lapidarij ꝙ Cano
nis primi libꝫ huius voluis qui tractat de lapidis
compositione: Et sic fili constat ꝙ ꝰmetallis est ut-
rumq magisterium ꝓpotentia: ꝙ non ꝓ aliquo alio
minerali ꝓ natura.

yy Lementa sunt ꝓma metalloꝝ mā ꝓqualitateꝫ
concordantes: ꝙ ꝙtrariantes: ¶ fili ista diuisio
dicta est ꝓm ꝙ elementa ꝙsiderantur ꝓ hac arte: ex
qua quidem diffinitione demonstratꝫ ꝙ argentum
viuū duoꝝ luminarum auri ꝙ argentj hnt ꝓ ele
menta diuidj ad compositionē lapidis ꝓhoꝝ: Nec
aliquis pōt componē dictum lapidem: nisi dicta
duo metalla diuidat ꝓ ꝛ elementa ad finē ut de

ysq magil: & de alio minus ponat ſn cōpositiōe: ſn
gnatione ſm q color postulat. ¶ Item Elementa q
ſſunt diſſimilej aliter. ¶ Elementa ſunt liquores
producti a metallis & conuersi ſn lrmos deytos diu
ersas habentes opationes. ¶ Fili ſsta diſſimtio ypo
tit lapidibus ꝓcoſit: ut manifestuz exiſtit ſn Cano
ne ꝑmi qui tractat de cōpositione lapidis ſn genera
li. ¶ Exquibꝫ & diſſimtiombꝫ clare patꝫ p magiſ
treum oīuz lapidum q ꝓfitit ſn duuſione elemē
torum: & duplicū liquoris. ¶ Qui nō ad autem pro
cedere uolunt ſine prelibatis diuiſiombꝫ fantaſt
uam hui⁹ ſntentionem.

k Lembicatum eſt vas cum quo fit totum mag
iſterium: Sublimando: ſeparando: decoq
uendo: ¶ Ex quo fili clare demoſtratꝫ q alembic
cum eſt vas neceſſariuz ſn utroq magiſterio. ¶ Alē
bicū eſt ꝯmune oibꝫ ualibus alchimicis: ſic⁹ as
circulatiōs hermetis qui alias dicatꝫ Pellicanus
Corpus cum capite naſo & rotundo: & receptoryſ
ſus que habebant annos ſeptem ſn quibꝫ ualibꝫ
uetus mineralis depoztata fuit ꝑ artificū uſqꝫ
ad tm̄ vltmatum

ncipuū ꝓncipia Arboris phye: Diximuſ de ꝓnc
ipijs figure fundametalis & eoz diſſimtiombus
declaratiombꝫq: Cum quibꝫ fili eius regulatꝫ ad ſn
telligēdum nās & ꝓpetates illoz ſm qualꝫditionā
tur ſn magiſterio particulaꝝ que ſit. Jam dicēdū
eſt de diſſimtioibꝫ ꝓncipioz Arboris ꝑhorum et
roz declaratioibꝫ cū qbꝫ ſntellectus alia manerie
regulabꝫ ſn Cōpositione Lapidis ꝑhoz.

A

Haos est gñalis confusio ꝺ̃ inqua ꝑ̃ media huius artis existunt potentialiter ¶ Est igitur fili ars alchimie ꝺ̃ tusa: & obscura. Vt igitur fili ab hac confusione lumen abstrahere scias: ꝺ̃ nuestigare te oportꝫ essentiã: similr & denõnationẽ ꝺ̃ minorum & ꝺ̃ principij. ¶ Secunda ratio te oportꝫ ꝺ̃ nuestigare opationes illoꝝ ꝺ̃ in uno ex omnibus translatato. ¶ Quare te oportꝫ ꝺ̃ nuestigare similitudinẽ agregatam ex omnibꝫ. ¶ fili in ꝺ̃ finem cause finalis ꝺ̃ qua te oportꝫ ꝺ̃ nuestigare quid ẽ hꝫ qd componẽ uis: & que est opatio illius: que tua uolũtas ꝺ̃ sidt fieri ꝺ̃ subiectum extra. Tunc a confusione trahas talia principia ex quibus talis sequatur opatio ꝺ̃ in rebus ñalibus: Ponendo ꝺ̃ intellectu quodlibet dictoꝝ ꝑ̃ principioꝝ sb̃ sua ratione & opatione differenti: ꝺ̃ intellectu possibili. ¶ Sicut nã orbis ꝑ̃ principia quatuor ꝺ̃ minueralia ponit ꝺ̃ in eo sb̃ rõne ꝺ̃ minorum cuiuslꝫ qualitatis & opationis ad unum finem, hoc est ad vnum elementatiũ cõponendũ: ¶ Sic fili mi thalozica oportꝫ te extrahere pluzima principia diuersarum opationũ ad unum lapidem cõponendum: & ꝑ̃ principia sint talia: & talis: & tale cõpositum ex eorum mixtione & ꝑ̃mutatione talis lapis ꝺ̃ actu deducatꝫ. ¶ Et nisi ꝑ̃ principia fuerint talia sicut natura postulat: minime sequetꝫ effectus. ¶ Si ꝫ fili ꝑ̃ principia fuerint talia. ¶ Competentia magisterio: facies ex eis ꝺ̃ strumentũ ꝺ̃ latitudine operis huius ad componendum hunc lapidez aut illud ꝺ̃m q; diuersimode fuit facta ꝑ̃mutatio ꝑ̃ principiorum. ¶ Sicut fili nã ex quatuor ꝑ̃ principijs

Vnguentalibus facat ꝓstrumentū ad ꝯponendū
hoc ꝓ illud aut illud: Quia dra angulus
laudat aīe rōnalis figurę affirmat metaforice
possibile q affirmabile quodlīs deuenire ꝓ esse q
ꝑ uirtutem q ꝯbinationē ꝓncipioꝝ competentium
et ꝑ totum q facere mouendo dicta ꝓncipia omes
lapides ꝓuenunt ꝓ esse ꝑ ordinationē ꝓncipioꝝ
que sup ipos existunt. ¶ Posuimus fily ꝓstud pri
mcipium ꝓ hoc libro ut de confusione extraheret
q clarificare scias qlibq ꝓncipioꝝ ꝑ sua ꝑꝑia
essentiā: operationē: virtutē: q ꝓmultitudinem
Exemplum tibi damus fili: ¶ Considera ꝓmem quare alchimia est: q ꝓuenies q ciuꝰ ꝓmis est gnāre Aurum q Argentum ꝓ quocunq; corpō metallico. ¶ Tunc fili querę ꝓncipiū aurificans q argentificans: Et ꝓuenies q nullum aliud est ꝓncipiū aurificans nisi aurum: q argentificans nisi argentū. ¶ Sunt g̃ Aurum q Argentū ꝓncipia ꝑ potentia ōmis alchimie: Et quia fili aurificare uel argentificare nihil aliud est nisi trāsmutare q ꝑficere: ad quod est necessariū nostrum mestruū uegetabile: ¶ Et sic fili scies q Menstruus est ꝓncipius operis ōmis alchimie: Etiā de ommby ꝓncipijs Successiue pot dici ¶ Preterea fili mi de ista ꝓuestigatione nō curamus: q q libq ꝑ se ꝛesuatum est ꝓ libro. ¶ Et q nō optat nisi illi qui philosophare de suo capite vult. ¶ Nunc quippe ꝓuestigationē habuerunt phy qui ꝓcepunt ꝓuestigare ꝓncipia naturalia: q eorum ꝓmultitudines q effectus. ¶ Positū

Nō Exemplū

est aut ſtud ꝑncipuꝫ ĩ hac arte ut de ỹ ſtitione ſciat ĩtellectus abſtrahere ꝓncipia confuſa: ſicut ab uniuerſali particulare abſtrahit̃: tangẽdo q̃libq; ꝑncipiuꝫ ſm ſuũ ꝑfectum actum cũ ceteris ſpecieb⁹ differentie: quibus ſm̃ytuſcl q̃libq; miſceatur cum alio ſm opus lapidis componendi.

B. Materia eſt ꝑncipiuꝫ quod ſub forma patitur

Eſt ĝr̃ matia ꝑncipiuꝫ paſſiuũ ſub forma ſili matia ꝓt eſſe ſbiecta multis paſſiombꝫ ex ſe ipa recipere ĩmpſſionẽ multoꝝ ꝓncipioꝝ ſuum ſuum modũ & naturã ꝓncipij. ¶ Etiã ſili poteſt multas paſſiones recipere: ¶ Que uero paſſiones ꝙuerunt ad eſſe vnũ ens tale compoſituꝫ ex multis actiombꝫ & paſſiombus ex quoꝝ vmtatibus oritur vna vnitas ſmplex Compoſita ex materia & forma. ¶ Iſta eiꝫ matia quadrupliciter conſideratꝫ ĩ hac arte. ¶ Prima eiꝫ matia eſt paſſibilitas vniuerſaliſ ꝓncipij ĩactione aliorũ ꝑncipiorum. ¶ Secunda materia eſt ens aquo menſtruũ reſolutiuũ trahitur q̃ eſt vnuꝫ. ¶ Tertia mã eſt metallum ſue metalla que ſunt mã lapis. ¶ Quãta mã ſunt uegetabilia que menſtruũ ꝺcuunt. ¶ Poſitum eſt aut ſtud ꝑncipuꝫ ĩ hac arte: Ad hmẽ ut cognoſcatꝫ mã: Cumquibꝫ & exquibꝫ noſtrum componatꝫ magiſtium: Et ut quelibq; mã ſb ſua ratiõe ſit cognita & manifeſta.

C. Forma eſt ſb cuius patitur mã: Eſt aũt quilibet lapis componendus ex forma & mã. Cum nihil q̃ ſit nãle poſſit habere eſſe ſm̃ forma & mã: q̃m ſi eſſet: nõ eſſet ſbiectum ſucceſſiombꝫ q̃ eſt ĩmpoſſib

ſ. ¶ Unde fili forma quadruplicater diſſinit ſ in hac
arte. ¶ Primo forma eſt artiſta huius artis: qua ro
ne ꝑncipia illius dirigunt ſ in operatione lapidis.
¶ Et in iſto paſſu cognoſcit intellectus q ꝑncipia nãlia
concordantia habent cum ꝑncipijs occaſionatis ut id
ſimile puta in ꝑncipijs medicine / q electuarij: Et ꝑn
cipia ſanitatis exiſtentia in infirmo impotentia: Et ꝑ
ncipia infirmitatis exiſtentia actualiter in dicto cõ
pore infirmo. ¶ Alia forma eſt q libet ꝑncipioꝝ qđ
in alterum agit. ¶ Tertia forma eſt potentia cũ qua
lapis agit in ſubſtantijs ¶ Quarta forma eſt illa qu
am hẽ quilibꝫ lapis: ſi ſit rotunda uel quadrangula
ta: uel quouis alio modo facta. ¶ Preterea notandũ
eſt q forma ẽt hẽ neceſſe eſſe in quocũq lapide: ¶ Et i
ſto paſſu cognoſcat intellectus q vnũqq ſimplex per
ſe operari nequit ad q cũ alio in operatione opat ſ: ut ſe
cundum patet quotidie in apotecarijs: q et in alchimi
ſtarũ doctrina: quia Aurum p ſe nõ pot in aliquo
metallo gñare aurum: nec argentuz gñare argentuz
quod facit argentũ & aurũ in cõpoſitione cũ primo
ijs huius artis: Etiam de alijs rebus ſimilibꝫ iſtis. ¶
Poſitum eſt autẽ iſtud ꝑncipiũ in hac arte ut intel
lectus inde reddat ſ artificiatus ad cognoſcenduz qs
ꝑdicte forme ſint lapidibus quibuſuis neceſſarie
p quas & cũ quibus omne deſideratuz in hac arte ue
nit in actum: Et ut cognoſcat intellectus q cũ uno
ſine reliquo nẽum magiſterium extrahere nequit.
Ideo fili ſcientia huius ꝑncipij ẽ ualde vtilis.

D Enſtruum eſt liquor vegetabilis cum q diſſ
oluitur. Vel alr. ¶ Menſtruũ eſt aqua ardens

& retificata: & acuata cum vegetabili
fit metallorum dissolutio ñalis. ¶ Vel Menstruū
est quinta essentia qualificata ab̄mo orta. ¶ Vel Me
struum est liquor mercurij existens ĵnquocunq;
metallo resolubilis p̄ quod menstruus resolutu
um deducatur adsensum. ¶ Iterum Mercurius
Menstruum est Argentū uiuus existens ĵnquac
unq; re elementata: ¶ Et sili menstruum e liq̄
ĵnquo ḡsuat/ spiritus ĵndiuidu ¶ Sili omnes ste
diffinitiones illi competunt vno mō spetialr̄ p̄ ut
diuidit genera aspetiebus: Alio modo gñāliter. ¶ Si
li sm diffinitiones ĵamdictas: Menstruus e ĵnmine
ralibus & vegetabilibus. ¶ Menstruū qd est ĵnveg
etabilibus est liquor cumquo dissoluūt/ metalla.
¶ Et menstruū qd est ĵnmineralibus dissolutur ve-
getabili. ¶ Primū dr aqua ardens acuta. ¶ Secundū
dicat/ argentū viuū de essentiā metallor. ¶ Ex ĵsti
is quippe duobus tamq̄ de mā & forma Compon
tur lapis quinus tam physicus: q̄ p̄ciosus. ¶ Et si
li menstruū vegetabile habet ñam sicut mulier
is menstruū/ ex eo q̄ ĵnuentre eius euent menst
truū minerale p̄ dissolutionē: & componit/ artifi
cialr̄ sicut ñā vult: ex quo vere menstruū vir
utē accipit transmutandi: & deducatur ĵn alia sb
tili mā ĵntanta simplicitate p̄p̄inqua q̄ ĵnstu
ocali gñātur metallum ĵnmetallo. ¶ Preterea ad
icto menstruo vegetabili: Menstruum minerale
recipit dissolutionē sb ḡsuatione sue spetiei: Et ac
cipit potestatem gñandi simile sui̇s partib̄: vel ac
cipit etiā virtutem sicut preciosus lapis cuiuscunq

ſpetiei: Cum uirtus mineralis ſit cōmune genus la
pidibus & metallis. ¶ At fili Magnū ſecretum eſt in
iſtis menſtruis ſolummodo q ſi ignorarentur nihil po
ſſet fieri ſcope tranſmutationis uel lapidifico. ¶ Si
li iſtud menſtruum dixerunt antiqui qui principia
naturalia ſgnorauerunt Aquā fortem gmunē uul
garem factam ex ut'olo & ſale nitro: Et uerū eſt
q aqua talis metalla diſſoluit: Sz fili talis diſſo
lutio nō eſt ſb cōſtuatione ſpetiei mineralis. Qua
re talis liquor nō eſt ſb gſuatione alchimiſtarum
naturaliū. ¶ Item Aliqui cognominauerūt Menſtru
um aquā mercurij uulgi factam p ſe ſolam: ex eo q
iam metalla diſſolut & perlas. ¶ Tamen fili iſtud
meſtruū nō eſt de gſideratione lapis philoſo: ideo ſm
ſenti nō curamus eius ſolutionē reuelare. ¶ Et q de
preſenti menſtruo eius diſſolutio fit ut dictuz ē ſm
mo libro poſt canone .q.q. qui tractat de metallorum
diſſolutione. ¶ Fili iſta diſſolutio dr gñalis diſſolutio.

f Otentia eſt id ratione cuius poſſunt exiſtere
principia huius rei hoc q ſunt: & agere hoc
q agunt ſm ſpecificas illoz naturas. ¶ Eſt ergo po
tentia principia ſbſtantialia principiata ſbſtantijs
gñalibus & ſpecificatis ratione cuius quelibz ſbſtan
tia eſt & agit ſm ſuā naturā: Sicut aurum ſiq eſt
ſbſtantia ratione potentie ſue ſpecifice agit & exiſt
it: etiam de alijs ſbſtantijs. ¶ Preterea p iſtud prin
cipiū habet quilibz ſndagator ueritatis cognition
em de potentijs rerum mineralium & uegetabiliū
ineis exiſtentibus ſmpotentia: ¶ Et cognitione qua
de ſua met potentia que poſſunt moueꝛ dicta pri

cipia ad hmē unū: hoc est Istue lapidis aut Illius
Incognitionē qua hꝫ Insingulaꝝ rerum: & mixtu
Illorum ad unā pducendaz rem que potentia hui
cognitione habeant explureibꝫ potentijs plureꝫ pr
incipiorū mixtorū adsmuice. ¶ Similr ꝑ ꝓncipiū
Istud te potes regere Inpotentijs rerum actualium
& eoꝝ que sunt Inpotentia Inentibꝫ elementalibꝫ
Regendo te ipum cū potentijs ꝓncipioꝝ que sunt
illoꝝ actus & sic de alijs.

f Lteratio est ꝓncipium cui propꝑ ꝙpetit al
terare. ¶ Est eiꝫ Alteratio ens Inprincipijl hu
ius artis cuius ratione ꝓncipia secundū suas na
turas alterant substantias: Sicut menstruum
ꝙ ratione huius principij metalloꝝ corpora alte
rat In aquia: Et Aurum ꝙ alterat metalla In au
rum & Argentum In argentum: dum sunt reducta
& alterata In alchimia. ¶ Etiā natuea que altere
at unū colore In aliū: & unā Xotutem In aliā: & unā
quatitatē In aliā: Et unā qualitatē In aliā: etiaꝫ de
alijs rebus similibus istis. ¶ Item ꝙ Istud ꝓncipiuꝫ
habebit qudbꝫ Indagator veritatis cognitioneꝫ de
plureibus alterationibꝫ tangendo dictas altegatio
nes cum gñali alteratione: ꝙ natuea illius cum
differentijs & principijs.

G Jxtio est coniunctio liquoꝝ alias rel fixan
tium: Induxantiū: & Congelantiuꝫ: Et Elem
entoꝝ fixabiliuꝫ: Indurabiluum: & Congelabil
ium. ¶ Et sili Elementa nec composito non sunt
nisi liquores Insimilitudine aque ametallis ex
tracti. ¶ Et quia Ista distinctio est gñalis & ad

lapidel pciosos q̃ philosophycos: q̃ no est bñ qua
refuata p dictam diffinitione. ¶ Compositio illo
rum infpetiali ideo diffinitione huius pncipij
inspetie deliguamus qm fili mi duersar est rerum
compositio pp gbinatione ẽ incipioz que fit secundu
duersas rerum naturas vñ pzmus ipm diffinim
us. ¶ Mixtio est compositio elementoz fixantium
& fixabiliuz. ¶ Ista diffinitio fili gpetit lapidib
physycis: ex qua clare patet q̃ in lapide phycho
gsideratur duplicio elementoz inspecie: quoz ẽ duo
sunt fixatiua: alia fixabilia ut p pratica demostr
abimus satis deffuse. ¶ Iterum fili m alr diffin
itur mixtio ẽm alia maneriẽ opandi. ¶ Mixtio ẽ
duarz aquarz ginctio. vnius fixantis indurantis:
& congelantis: & Alterius fixabilis: indurabilis:
& congelabilis. ¶ Ista quippe diffinitio gpetit lapi
dibus pciosis qui componuntur ex duabz aqs sine-
oiuz elementoz diuisione. ¶ Quare fili m demostr
atur q̃ lapis p̃cialis exbtiliorz mã habq̃ fierz uel
esse compositus q̃z lapides pciosi. ¶ Ideo in lapide-
phyco gsiderat elementoz diuisio & no in alter
um gpositione: eo qz alijs gnãnt metalla in
metallis & isti no gnãnt: q̃ notat uirtute hu
manu corpus q̃suante. ¶ Non aut gnãnt in
metallis smile suis partibus: exquo reuelat q̃
no sunt tam eminentis mathie: nec tam simpli
citati ppmque sicut lapis phyeus siue physicus. q̃
nota stamodram existentem incompositione lapis
phoz & pciosoz. ¶ Fili insta parte istud posuim
us pncipium ut sit instrumentuz directuz ad co

gnoscendum mixtiones p.uticulares huius op.is
quas ꝑdagatio huius artis facere pot̄ miscendo
aquas cum aquis: q lymū cum limo: & ita de alijs
rebus ꝓsimilibus istis. ¶ Est aūt scientia huj⁹ ꝑ
cipij valde utilis ex eo q ꝑ ipaz hꝫ artista cogniti
onem q lapides habent ex ingredientibus componi:
Ex eo quia alias ꝓstud ꝓncipiū esset ꝓsse euacuatū
ꝓsin hac arte: Cum mixtio nequid est ꝓsi ubi sunt
plures essentie.

h Ꝓsolutio est ens existens ꝓsin meo magisterio cuj⁹
ratione menstruū corpora dꝫsoluit metallo
rum: uel quodlibꝫ aliud corpus elementatū. ¶ Et q̄
quidē distinctione cognoscitur q nihil aliud pot̄
corpus dꝫsoluere, nisi ꝓsisto ꝓncipio ꝓncipiente qđ
oportꝫ esse pars illius ut totum cū illa parte faci
at ꝓstrumentuz ad faciendū opa ꝑfecta sua gdiorez
q̄ nāz partis: Sicut substantia que sua bonitate
que est una pars illius facit opa bona: Sic simi-
menstruū cum dꝫsolutione que est pars illius dꝫ
ꝓsolut entia dꝫsolubilia: & de alijs rebus ꝓsimli
bus istis: q totis partis sue.

} Generatio est id cuius ratione forme ꝭa anti
que ꝑ nouē ꝓsinduscunq ꝛeby gn̄abilibus.
Et sic fili corruptio est id ꝑ quod cōrumpuntur
forme antique: ¶ Et ꝑuatio est id q ꝑuat ut
rasq ꝑ formas: Et sic fili ꝓsinoquoq ꝑ magisteriō
lapis sunt necessaria ista ꝓncipia gn̄alia: qm
¶ fili ꝓsin si forme antique non ꝑuarent ꝓsnec cor
rumperentur: natura ꝓncipioz sensualiū ꝓsin se
ipa manēt sola: sicut Auri ꝓsin natura: & argenti

q̄ negstriq̄: Et ei sequeret q̄ p̄uatio fiat p̄ncipio
rum cuiz artie q̄ est ſnquemens. ¶ Est g̃ necesse
q̄ forme auri & argenti p̄uenture cū formis aliop
principiop sensualiuz: Et q̄ ſndagator ueritat
is faciat ſneis deuenire formas nouas ex vna
forma corrupta & priuata. Et ſnesse p̄ducature
magisterium usq; ad ultimū finem ſnformā vna
nouā ponita: qui nō finis est ſnsto lapide secun
dum q̄ fit gñatio & priuatio cuiz principiop. hoc
aut clare patq; ſndifferentia mixtionis & gbmatio
nis p̄napiozum huius artis adſinē quesitū: Et ut et
diximus ſnp̄mo libro ſn Canone de compositioe
lapis ſngñaly. ¶ Et fili posuimus ſstud p̄ncipiū
ſn hac arte ad denotandum q̄ ſstud est ſnſpa nece
ſſarium cum alijs duobus p̄ncipijs ſnmediate
sequentibus.

k Olores est p̄napiuz zone cuius p̄ncipia ge
nerabilia: & corruptibilia: sue visibilia:
colorata est colis gñabilia sunt visibilia ¶ Et q̄
fili mi ſn nost̄ ope magno p sensum cognoscat ſn
tellectus esse necessarium ſstud p̄ncipiū ſn hac ar
te cū q̄ colores ſnducet q̄ finis p̄napiop ſn lapidi
bus ut p rubeum: album: & nigrum: Et etiaz
p alios colores quāplurimos qui cōcumpuntur
q̄ueniūt ſn esse utq; ſneop compōitione: cum
n̄ltus ſnquisitor ueritatis cupiet mihi de t̄by
dictis ſnquibus ponat t̄angulū zubeuz: q̄ fili
p̄mus color est nigez: & ppter q̄ ſnp̄mo lapide
hoc est̄ mixtione aquarz seu elementoz̄ aere
ozum: & Elementozum terrestrinoz̄: & ſste

color dr ꝑmus. ¶ Alius Color est albus: q̃ apparq̃ ſnꝑma decoctione aeris q̃ ſgnis celestis. i. ſolis: ſste color dicit̃ medium: exro q̃ lapis tūc est ſn medio pfectionis sue. ¶ Alius color est Rubeus Et ſnsecunda apparq̃ decoctione qui fit cū igne ꝯmuni ſntrepede archanorꝑ: Et ſste color dicit̃ finis: q̃ ſnfine magisterij apparq̃. ¶ Fili ſste rub eus color ꝑfectius solum competit operi philoso phyco maiorꝯ. ¶ Et ſn alijs opibus particularib us que fiunt ſn latitudine opis: Non ꝙ operis lapidis ꝑciosorꝑ q̃ ſneis appareat colorꝑ multitu do quot possint videꝯ: Qui cō Colores adicto regimine discrepant ut apparet ſn mixtione 4 aquarū aereorꝑ & terrestrium: ſnꝯpositiōe lap idum ꝑciosorꝑ: Et mixtionis elementorꝑ cū ter ra foliata: Et elementorꝑ cū elementis: Etiā de alijs rebus similibus ſstis que uidere pote is ſngpositione illorꝑ ſn latitudine magisterij: si cum sollicitatione quesieris uel̃ quereris value ris ſnpratiando. ¶ Et fili ſsti Colores ſt me dia directiua ad fin̄e quesitū ꝑꝑ quod ultimus color ſnfine tſminationis qui est medius directi uus ꝑ quod cognoscit̃ tſminatio ſstius lapis uel ſllius: Sicut lucidissimus Color qui significat finem Et tſminationē ſnplucibus. ¶ Et Color luciduſ qui est finis tſminationis Carbunculi: Et Viridus: Sm aragdj: Etiā de alijs Coloribꝰ aliorꝑ Colorꝑ lapidu tam ꝑciosorꝑ q̃ ꝑhorꝑ. ¶ Et fili potissimus ſstud ſnaꝑtū ſn hac arte ad finem ut veritatis ſnquisi tores ſint sollicitj & Sapientes ſn Colorū apparetijs.

Et ut sa

¶ Et ut sciant se regere secundum ꝑmū medū: et
mās cognitiones que cognitio habet ꝑ per Colores
iam dictos.

Digestio est principium primum cui ꝓpetit dig
rere. ¶ Hui⁹ ꝫm istam diffinitionē demōst
ratur q digestio est unū medium ꝑ quod colligū
tur ꝑncipia que st in aliis ꝓpositionibus lapidis
Ex quo patz q lapidel de potentia in actum deue
nire oportz. ¶ Est g̃ ꝑncipium in hac arte necessar
ium ut sequat ꝫm quē querimus. ¶ Et hui⁹ istud
ꝑncipium ꝗ sequit actractio que sunt ꝑncipia gene
ralia in entibus nālibus: sicut patz in digestionibus
aquarū terestrium & aerearum. ¶ Quare semper
actractio influentiarum corpoz supelestium/ et
coꝛp retentio: q digestioē vnius ꝑncipij cū altero
i actractione illius: q retentione illius simlitu
dine: Etiā in mīro ope: uel in quocūq; alio natu
rali sequit̄ cō rote gnātionis: & corruptioīs rote:
p digestionē: & actractionē: & retentionē. ¶ Posit
um est istud ꝑncipium in hac arte: ut p illud q est
gnāle cognoscant̄ digestiones que gnāles sunt
& artificialr. Tangendo dictas digestiones cū trīā
gulo uiridi in ꝓpositione-istius lapis aut illius

Exfectum Cne est Lapis phȳcus nō mult
iplicatus nec quantitatiue: nec Virtual
iter. ¶ Et hui⁹ istud ꝑncipium ꝫm suā declara
tionē dicit. Ideo hic plus dicere nō curamus.

Exmentatio est id ratione cuius fuerūt
fermenta simplicia & Composita. ¶ Et
fermentus simplex est cum nihil admisct. ¶ Et

fermentuz compositum est qdam resultatum
ex iunctione duoz elementoz uel triuum uel qr
atuoz: ¶ Et sili necessariuz est cognoscere ista fer
menta que dicunt fermenta lapis: qz sine eius
cognitione nihil boni pot fieri in magisterio huius
artis. ¶ Vtilis est scientia huius capituli uel prin
cipij in hac arte: qz plurimum deuenerut phy in cog
nitione fermentoz que dicta fuerunt p dictos
philosophos Cume philosophales que postea
in lapides phycos querunt uel preciosos.

O Operatio est principiuz cui ge competit se
parare: Dic sepatio est finis quod querim⁹ qz
separamus mūduz ab immundo: subtile agrosso: ra
rum aspisso: Et qz ista nō possunt fieri sine separ
atione est istud principiuz in hac arte necessariū in
utroq magisterio: q sine quo nō ab q nullū
nā nihil pot boni in hac arte fieri

P Peratio est id ratione cuius principia huius
artis: q q libq ens nāle opatur sm suas pas
naturas. ¶ Est opatio ut sint obiecta extrinseca
deducta ad unū finē qui finis cū patribz huius q
similitudine principioz: q opatione illoz result
at in unitate que transmittit similitudinē ex
se: uel in metallis: aut in alijs. ¶ Quare con
uenit artiste scire opationē in quolibet principij: ¶ Sicut opationē menstrui auri q argen
ti: q aliozū principioz: quas opationes si ignora
uerit nihil euenet de potentia in actum. ¶ Et
ista impotestas insurgit ex ignorantia q falsa
obiectatione artistarum.

Q

Enenum transformans est Lapis qui trā
smutat antiquas rerum nāliuz sp̄eis el
sentijs sp̄otentia: smurtutes actuales: & Anti
quas pomt. ¶Item lapie qui dr transmutans
Venenuz sic diffinitur. ¶Venenū transformāns
est lapis artificiatus ex metallis: qui sic agit i
lis sicut fel leonis pardi sn̄ aualibz: & rubus basili
sci: & etiam fulgur sn̄fusione metallorz. ¶Sic Ven
enum transformāns est lapie compositue p̄tificii
um qui xotute transmutat sn̄ aualibz: & sp̄ eis co
buat. ¶Sili iste tres sn̄mtationes competunt huic
nomy Venenū transformans mre scie. ¶Et secunda
ꝙpetit lapidi phozo sn̄speciali & expliciti. ¶Sz sili
omnes iste diffinitiones competunt vnicuq lap
idi sn̄gnāli. ¶Item sili mi pot smulr dazi alia di
ffinitio que magis magisterio p̄atice uidet/ con
gruentioz. ¶Venenū transformans est lapis cōp
ositus ex p̄ma metallorz nā p artificiuz humanv
no multiplicatoz uirtualr uel quantificatiue:
uel utroq modo. ¶Exqua q̄ diffinitione nota
sili q̄ lapis phycus tripliciter multiplicatur:
¶Primo mo fit p reiteratione Rote Corruptiois
ad p̄miū: hoc est corrumpendo lapidem p dissolu
tione/ & putrefactione/ & elementorz diuisiōez
¶Et p rotam gnātionis: hoc est elementorz ꝙnc
tione: & sn̄humatione sn̄ aere uel sn̄terra: Et ap
p̄rensione & retentione cuiuuum sup̄celestiuz sn̄
elementorz quatitie si est ad opus magne: q̄ p dco
ctione aeris & ignis communis. ¶Et si ad altera
opa particularium p ꝙiunctione elementorū cū

terra foliata: q decoctione igne cõmumis
sñhumatione fiũ. ¶ Item multiplicatio sñq̃
ntitate fit p admixtionez medicine sñtrisolo cũ
argento viuo uulgi: quod q̃ argentuz viuũ pẽ
admixtionẽ lapidis conuertitur sñpuluẽz zub
eum uel nigrum. Et sterato q̃ metat̃ de sto
puluẽ argenti viui sup aliud argentũ viuum
q̃ sterato gueztit̃ sñpuluẽz: q sic faueb zeitera
tionez pulueris argenti uiui sup aliud ãgtuz
viuũ donec argentuz viuũ nõ gueztat̃ sñpulu
erem: sz q̃ maneat gueztum sñmetallum pfec
tum: q hac fit fili q̃ fortitudo medicinẽ tempez
ata est cum aditione argenti viui: q̃ ponderis
lapis phoz ad multiplicationẽ qualitatis tu
p te ipuz cognoscere potes metendo unũ pod
us post aliud. ¶ Sz nos sñprima examinatiõe
posuimus vnũ pondus lapis sup mille argen
ti uiui quod conuersuz fuit sñpuluẽz rubeũ:
¶ Et de sto puluẽ rubeo misimus sup mille ar
genti viui aliud pondus: q conuersuz fuit sñpu
luerez: Et de sto ho puluẽ misimus unũ pond
us sup alia mille argenti uiui: q̃ gueza st sñp
uluẽz: Et sic feeimus usq̃ ad centum multipli
cationes: Etiam hẽs centum ponderis: Ex q̃ pon
deze quoz centumlia ponderis. Quinquaginta
milia ponderis vnũ pondus alioz habq̃ potes
tate Centumlia vnius cuiusq̃ metalli sñpfecti
sñ metallum pfectum. ¶ Alia nõ Quinquaginta
milia tu exptare potes q̃ nõ sunt tam fortia
sñpatione ¶ Et quotumcũq̃ mille appropiqua

ture ad ẽntiũ multiplicationes: tanto minus sunt
fortia ꝓcõtuectione metallorꝫ: hoc est q tanta pon
dera possiunt nobis mutare ꝑmetallum pfectũ
¶ Item vtraq; multiplicatio fit: simul si ex medic
ina multiplicata ꝑquantitate duxeris addic
tas duas Rotas q̃ feceris sicut dictum est supr̃
¶ Nam sili quatumcũq; medicina transit addict
as duas rotas ad finez terminationis: Tantũ plꝰ
multiplicatꝫ ꝑmixtute: pp mãz que adtanta sub
tilitatem ducatꝫ: ex quo spũs existens fatali mã
multiplicat similitudinẽ sua sicut simplicitas
ignis existens ꝑn ãalibꝫ rõne cuius suffocatꝫ ca
lor nãlis vniuscuiusq; ãalis: ¶ Sicut Lux ignis q
p lucem solis extinguitꝫ. ¶ Item quippe multipli
cationes omnes latitudinis opis ꝙpetit ꝑgñali
z nõ ꝑtanta quãtitate sicut manue opus q̃d
ducatꝫ p phos Opus Regale: ¶ Sz Omne opus
Latitudinis concordat ꝑhoc ꝑm magis & minus
¶ Fili vtilis est scientia huius ꝓncipij & multuz
quemit ꝑn arte ad faciendũ Multiplicationes la
pidum phoz ut enutritꝫ labor & fatiga ꝑn prati
cando &c.

Explicat pars ꝑma libri tertij. Sequitꝫ Pratica
Arboris fundamentalis.

Diximus de ꝑma parte que est Theorica & de diffi
nitionibꝫ figure fundamẽtalis ꝓncipioz & Arboꝝ
phylosophoz. ¶ Nunc Dicendum est de pratica
fundamentali ꝑqua potest videre quomodo con
bmantur sua principia ad Executionem ope
ris & primo &c.

N CHRISTI Nomine yhu Cuiuscū
que corporis ſmpfecti Recipe calcez fact
am p modum Canonis p̄mi libri qui tra
ctat de corpore Calcinatione & pone ſn ampulla
cum collo longo: & ſup pone de menſtruo alch
imſtarus ſnquantitate duoz uel truz digit
orum: & pone zecptorium ſup cineres ſecundū
moduz canonis p̄mi libri qui tractat de aqua
ruz diſſolutione quantuz ad redigendum corpo
ra ſn aquā: ¶ Poſt hoc extrahe de cineribus & po
ne ſnſmo equi p duos dies nāles ut meliuſ di
geratur mātia & ſubtile ſepetur a groſſitie ſua
¶ Tranſacto termino ampullam extrahe: Et uideb
is limoſitatem metalli ad moduz cuiuſdā tele ſn
clina ampullam tuā paulatim trahendo ſicut ſne-
minime turbentur: ¶ Et iam diſtilla aquā illā
ſnqua eſt lymoſitas metalli diſſoluta p phyltrū
ſn uaſe altero uitreo: Et ſup ſicut que remāne
runt mictatur aque uel menſtrui & ponatur ſup
cineres p octo horas ḡtinuas: Et hiis octo horis
ꝯpletis extrahe lmoſitatē ut prius p diſſoluti
onē phyltricā donec totum metallum ſit con
uertum ſn lmoſitatem: Et terra ſine valore
manſerit ſnfundo vaſis ſine ſpiritu: qd uidē
poteris ſi ex illa modicuz acceperis: & poſueris
ſup laminā ignitā: & nō fumauerit: Et tunc
ſicca bn tuos liquores ſn vaſe ſniquo ſunt.
Exuberatio Terre auz mēſtruo Que dr ſbtiliato
Terre: Et diuiditur ſic groſſum a ſubtili: &
ponderoſum a leui.

Vñ dictas lymositates aterra extrasseris:
Et signū ꝑdictum assecutus fueris: Tu extr
ahe mãz tuã ab ampulla cum aliquantulo de pre
dicta aqua: aliaſ exire non posset: Et pone desup
alambicum & matria desiccet. ¶ Qua desiccata
pone sup terram de menstruo rectificato adpon
dus terre: & dimitte stare ſnhumanatione simi
ℓ unã diem nãlem: Et ſterum suppone caput al
ambici: & distilla ſn igne secũdi gradus: ¶ Tunc
reiterabis ſnhumationes: & distillationes donec
tota terra uel quãtitas transeat cum aqua uel
menstruo ꝑ alembicum: ¶ Et seruabis omnes
aquaz distillationes ſn uno vase adpartem.

De Diuisione Mẽstrui aquãta ẽntia metalli

Sic quippe finitis paratis uel ꝑzatis: Recipe
vas ſnquo sint omnes liquefactiones & super
pone alembicum & distilla menstruũ p igne ꝑmi g
dus donec uidebis matriam ſnfundo vasis admod
um cere fusi tunc dimitte ſnfrigidari.

De Sublimatiõe argenti viui exuberati

Ompleta ſsta exuberatione tu mitte de mens
truo ſupdicto ad quantitatem terre q̃ stat
ſnuase admodum cere fusi: Et pone ad ſnhuma
nandum & nutriendum ſncalore ſmi uel ſn ſgne
ꝑmi gradus ꝑ octo dies. ¶ Post hoc pone desuper
alambicum & distilla aquã illam uel menstruum
cum igne secundi gradus recipiendo illud cum
maximo moderamine: & sup terram reitera ta
tum de menstruo sicut prius: Et ſnhuma ſnfrio:
uel ſnbalneo: & distilla: Et tũc reiterabis ſnbib

uionel: q dissolutionel donec terra biberit de men
struo triginta uel quatraginta uncias si terra fuer
it una libra: q fave poteris si fuerit una ampulla po
fueris sex uel septem libras menstrui p illud q' det
erit Indistillando: Vel sili q certius erit tibi sign
um: Si modicū de terra bñ desiccata posueris sup
Lamina ignitaz q fumauit: tunc est: Si nō fumaue
rit/adhuc Intelligenduz est q nō biberit pondus pr
edictum ¶ Postq consecutus fueris signū ꝓdictum:
Et terrā bñ desiccaueris: cohopias vas iniquo est
ista terra sicc ꝓdicta cū cohoptorio rotundo q pon
ipm vas Insigne tertij gradus: & ascendet mater
ia tua Inculmine valis/& ad latera: Et duz sub
limata fuerit: ¶ Hoc dicat/exaltatum Inisale mi
rabili quod phy clamant Sulphur nature de quo
latus dixmus Inclausula testamenti quod dr vad
mecum de nūo phōso Incapitulo q Incipit. Part
us uō terre fit p mmiaz sblmationez Inuentre
q'/ p totum capituluz ¶ Et sili hec est terra Inq
sunt ōia elementa operis mauoris q'mmoris: si
talis terra est auri uel argenti: ¶ Si uō nō: vocat
p̄ma metallozo matria que appetitum ht ad istaz
formā uel ad illam. ¶ Tunc sili mi si uoluis plus
ponderē p latitudinē opis Intende unā brancam
arboris & Incera istam cum igne auri aerificato
uel cum igne lune aerificato. ¶ sili igne aie
rificatus cū miscet/ cū aere p certum pondus
& humanatur & rectificatur Inmul uel Ingula
ritre: Et postea miscetur & humat/ hoc est p mi
xtionē ponderum Infimo equi per quadraginta

diel: Et tunc fiat ſnceratio ſup carbones ignitos
ſn albot gutta poſt guttam: terra ꝓus bñ puluerizata: donec uideas q̄ eſt ſnſimilitudine melliſ. Tu
ne dmnde quieſcere: q̄ mitte bñ̄ pondus ſupra
centum metalli cuius fuit terra ſnerata: q̄ exit aurum uel argentuz ſicut de minera. ¶ Similiter
facias de argento uiuo bulgi ſi unū pondus ſup̄
centū poſueriſ. ¶ Et ſicut feciſti de terra dnica:
uel duoꝝ: uel trium: uel quatuor ſnſimul ſi miſceant: ſic ſnceretur. ¶ Fili omne opus q̄ reſpicit
ſnceratione dicit minus q̄ ſup minora pondera
metalloꝝ facunt transmutatione ſuam.

De Modo Qualr duudū elementa metalloruz ad pātē ue ipa poſſis habē adutrumq; magiſtriuz & adōe opue latitudine Magiſterij.

Lementoꝝ uō diuiſio fit modo triplici. Primo modo q̄ diuidant aterra ablq; q̄ couertant ſnſulphure nature: Et iſte eſt modus magis ſbtilis: & melioꝝ ſz tardioris motus ¶ Capias ſiq̄
quācumq; ſtatꝝ terraꝝ & mitte deſup de menſtruo quod natꝫ deſup quatuor digitis: q̄ pone
ad ſnhumandū ſncalore ſrimi p̄ ſex dies nāles: poſtea extrahe & uidebis menſtruū tuū ſncolore
croco ſi terra fuit aurea: ¶ Et ſi fuerit argētea erit ſncolore uiridi ſ̄ nigro: pone igē ſup
ampullā caput alambici: & diſtilla aquam
cum igne p̄mi gradus donec terra quertatur
ſnpuluez: dimitte ſnfrigidari & ſup terrā pone
tantū de menſtruo ſicut prius & cohoperi ual
& pone ſnfimo ꝑ menſem cum dimidio adputr

efaciendum. ¶ Quo finito extrahe vas tuū: & dis
tilla aquā cum igne primi gradus. ¶ Iterꝙ sup fe
ces reitera tantundem menstrui & pone ad calo
rem simi p decem dies nālel: Quibus finitis ex
he ampullam uel cucurbitā & eadem intellig
itur: Et sup pone caput alambici: & pone addis
tillandum in igne 2i gradus: & exibit aqua & aer
cum ea simul: Et ptinuetur distillatio donec ter
ra sicca fuit: Et pone aquā illā adparte. ¶ Iterꝙ
sup fecel ꝓnatur tantum de menstruo sicut ꝓus:
& infimi caloꝛe ꝓ alios decem dies nāles pone: q
bus finitis pone sup ampullā caput alambici
Et distilla aquā in igne tertij gradus & distilla
tur aqua simul cum igne: & pone adparte. Nu
nc fili ꝓb sunt elementa corporis ꝓ se diuisa adpar
tem: qz ex una parte habes aerem & aquā: ex al
tera aquā & terram: & ex altera aquā & igne. Er
go sic fit diuisio aque ab aere & ab igne. ¶ Accipe
Cucurbitas in quibus sunt simul vna quer3 collo
cata: & collora caput suum & pone ad distillandum
in igne ꝑmi gradus: & exibit aqua cuiuslibꝫ in
orum in sua cucurbita: ¶ Aqua ꝑdicta aquolibꝫ
storo in sua cucurbita distillet3 ad modum aq̄ que
p illum caloꝛ ascendere no possunt. ¶ Et fili cu
stis elementis potes ante rectificationē illoꝝ ter
ram quā primus diximus incerare miscendo vna
partem aeris & decem ignis in albo. In Rubro vn
am aeris & viginti ignis & ponendo ad inhuma
nandum p quadraginta dies: Et tunc hat cera
to quā premisimus: que si fiat cū elementis

retificatis veritq; effectiue ſmobilitate transmutā
di. ¶ Fitq; alr diuisio igne aterra cum aere suppo
nendo illum sicut de aqua fecisti ſimul ſi ſigne: ſ
ſigne uel distillatio debq; fieri cum igne secundi
gradus. ¶ Sili aer q ſignis huius magisterij nō
sunt nisi liquores ſimilitudine aque clarissi
me atq; splendidissime. Qui nō liquorem cognosc
unt ꝛp gradus ſtuus calorie aut illius.

Diximus de Pratica fundamentalis figure ſnq̄
Contmetur Principium doctrine & fundamen
tum totius Latitudinis Magisterij: Nunc dicē
dum est de pratica arboris phalis tamquaz de fi
ne magisterij ꝺz.

Pratica arbois phalis q maior & Secunda.

Erificatio quidem elementoꝝ ad partez di
uisorij q ſn regali ope est necessaria pp ſpi
tum ſbtilissimuz quo ſndigemus ſnbtilissima ſ
materia ad penetrandum ſncorporibus metallo
rum sicut usus basilisci ſn animalibus. ¶ Capias
ſgr tili ſn xpi naie igne & distilla ipm totiēs per
ſgnē factum p curſuz tertij gradus donec nolue
rit plus distillare: ¶ Tunc ſmul de aere ſndi
stillatione ignis secundi gradus reiterando sem
p id q distillauerit sup feces suas: ¶ Et duz vi
deris q nihil aliud nisi modicū ascenderit: ſci
as ſsta duo elementa esse retificata & apta ad
totam opis latitudinē tam ad particularia q̄z
etiā ad opus Regale: ¶ Fili ſstas retificationes
elementoꝝ ſnuenies p viam extensoria ut ost-
ensoria ſn Vade mecum de nūo phoꝝ ſn Capto

quod ſncipit ¶ Tum aũt Mercurius dminut
us fuerit acorporib⁹ p̄ſam dictã ſolutionẽm.
¶ Hz tibi totum ſſtud Capitulũ ſecundũ ſndiget
ſcientia rei hic elucidat⁹ ſnbreuior⁹ diſcurſu
¶ Et ideo ſi ſpũ no habũs no erit tibi curandũ.
Item depuratio quippe terre ſit p̄ moduz q̄ t' dix
imus p̄ius uſq; quo queritat⁹ ſnſulphur naturẽ
¶ Post hoc uõ accipe de quita eſſentia vrin que de
Menſtruũ celicum ſntanta quantitate ſicut eſt
ſulphur nĩe: q̄pone ad humananduz p̄ viginti
dies ſnfimo equino: Quib⁹ finitis pone ſup capul
lam caput alambiq; & diſtilla menſtruũ q̄ ſgn
en p̄m gradul doneꝛ uideas q̄ terra remane
at ſicut oleum: ¶ ſili dimitte ſnfrigideri: & ſup
hoc quieſce:

De modo Qualr ſit lymus uel fiunt lymi deſerti
ex Elementis Corporum.

Jmi deſerti ſunt vaporeſ orti aduobus elen
tis ſunctis ſimul. e. ſgne & aere ſ: uel ae
ris & aque facte ex ſulphure nature q̄d dicit⁹
aphyſ terra ſoluta. ¶ Vnde ſili mi ad ꝓpoſi
tũ dictoſ lymoſ facias ſic q̄ tu accipias decẽ pã
tel aque facte ex ſulphure nature cum meſtr
uo celyco ut ſup̄ diximus q̄ unã partẽ quae
ſit equalis vnius illius decem de aere & mi
ſce ſimul & pone ad humananduz q̄ tres dies
ſtem accipe viginti partes ignis & vnã aereſ: et
miſce ſimul & pone ſſimiliter ad humananduz
ſnfimo palios tres dieſ: ¶ Quib⁹ tranſactis pone ca
put alambiq; ſup utramq; ampullã ſgnis & ai

ceril q̄ pone ad distillandū igne tertij gradus. Et
Ampullam aeris & aque exhe aterra ignis secun
di gradus & distilla aquā que dr lymus destus
in utroq; receptorio. ¶ Et postq̄ nihil distillauīt di
mitte infrigidarj. ¶ fili tu habes hic lapidez phorus
diuisum inpartes duas que sunt due aque quarū
vna fixat: induxat: & congelat. Alia nō fixatj: in
duxatj & congelatj. ¶ fili istos lymos facere potes
absq; eo q̄ elementa retinentj: Sz interest q̄ lymi
retinentj sicut dixmus sup̄ de elementis. ¶ Quip
pe istj lymi dicuntj Sulphur & argentuz vīuum.
¶ Lymus fili dicatur qua ortus est ab aere q̄ ter
restri aque: Sulphur q̄ Congelat induxat & fi
xat. ¶ Alr Lymus dr argentuz vīuū q̄ Congel
atur induxatj & fixatur: ¶ Et instto passu not
et quilibz inquisitor veritatis q̄ Sulphur et
Argentum vīuū de alchimistarum gsideratio
ne nō est Sulphur & Argentu vīuū vulgi scīdz
q̄ ignorantes putant. ¶ Habitis itaq; tuis lymis
claude ampullā cū mastice uel olibano calido
cuz gluda sup: Et pone ampullā lymi aq̄ fac
te ex Sulfure nāe inquodaz orto subtus terr
am p̄ bmus cubiti quantitate: Et cohopiatur
vndiq; passim cum terra talr q̄ nō frangatū
ampulla: Et sup os ampulle ponatj aliq̄ res
taliter q̄ lapis non accedat. ¶ Iterum Alter
lymus qui factus est ex ignе & aere pone in
ampullam suspensam in aere uel in ethē ta
liter q̄ nullus lapis possit accedere: ¶ Et fili
quelibz istarum ampullarj dimictatuz in lo

co suo p annuz cum dimidio: ¶ Sm aũt sufficat tibi vnus annus integer ¶ Quo finito sacel̃ mo lles tuos excera alba ut dictũ fuit in canone p̃m lib q̃ qui tractat de cõpositione diuz lapidũ ingene rali ¶ tunc discopies ubi est lymus quez sepelli sti interriũ: Et mete molles tuos intus que imp lebunt̃ aere invisibili aque terrestreis: Et duz molles intus fuerint in lip lymũ natas: Statu cohopus vas tuuz cuz suo coptorio: Et dimete sic stare p̃ quãtam partem vnius hore: Quatr anfata aperi uas: q̃ in isto tpore impgnant̃ mo lles uapore fixatiuo: cõgelatiuo: ¶ indurativo: q ascendit ¶ ingredient̃ molles invisibiliter. ¶ Et ex trahe mollem una: Et imple eam lymo ethereo: ¶ mic te ubi prius erat: ¶ dimicte ibi stare videlicꝫ in lymo ethereo: ¶ sic fac de omnib alijs mollibus vnaz post al iam: donec omnes sint plene lymo ethereo ¶ Et fili oes tuas molles extrahes cum forcipibus aureis uel argen teis deauratis: Et caueas q̃ho sint alterius metalli. ¶ Hactenus impletis mollibus cohopez statim vas cũ suo copculo: Et dimicte sic stare p̃ quanta pãte vnius hore: p̃ quod ꝫ tempus lymus ethereus con gelabit̃: indurabit̃: ¶ fixabitur ¶ fit q̃ guma ¶ Et fili scias q̃ cum aere lym terrestris congelabit argentũ viuũ vulgi in aureũ uel argentuz ta bo num sicut de minera cũ oib suis totutib. ¶ Du ꝫ ypleueris tempus iam dictuz: Aqua ethrea erit congelata in spissitudine gume: ¶ Hae uõ gumas cognominauerunt phy elyxir. ¶ sonat lapis impf ectus/ hoc est lapis non indurat̃us ¶ Tu quippe cũ

elyxir quid

fortiabus tuis grabis molles aliquis ad fnfezius
talr q lymus ethereus qui quezsus est fnguimas
tangat fupficiem aque fnduratis: Et dmicte stat
p tres dies ad solem vase statim cohopto: Et finito te
poze extrahe molles tuos extra vas: q dmicte deli
cate p spatum vnius Aue maria: q vnus Credo i
deum: quo spatio translacto exhe lapides tuos ext
ceram qui erunt fncolore migo sicut granu malge
mati. ¶ Tunc fili tu habes pretium cui nullus mv
di thesaurus adequatr: Et mineza qua tibi & fil
ys veritatis pparauit deus mediante natura.

Sequit prma decocho lapidis que fit cu calore ignis ce-
lestis hoc est cum Calore Solis.

Ili fsta decoctio fgnis celestis fit dupliciter. Pria
fit sic: q tu accipias lapides tuos & pone illos fn
ampulla una accipiendo illos cum dictis forficibus
absq eo q aliquo mo no tangas illos cum manu: Et
cohopi illos vn. o ampulla tua cum aludel: & pone il
lam ad solem fnestruo p viij. dies fnloco securo alapi
dib. Et ibi fili fit decoctio prma cum qua lapides ac
cedunt adpfectum fine fsnqua decoctione apparebit
it multitudo colorum accidentaluz fnuentre mg
ri coloris iam dicti: ¶ Et fmta fsta decoctione
p dies iam dictos abstrahe lapides tuos cu forfi
cibus ab ampulla & pone illos fnvase qd alchim
ste nucupant Apparitus cuius forma apparebit
et claude fortiter vas cum aluda.

Seqt secuda decoctio q et fit cu calore ignis celestis.

Ecunda decoctio talr habet fieri q tu accipi
as ampulla una magna de uitro tali sicut de

Venetijs maiore & tenuissima ꝺ̄ inuenire possis
Et simple illa aqua ꝑ̄: & pone eā ad radiū solis ab
hora tēthazo usq; ad tres horas ante occasum solis:
Et impāte illa infriorj ubi est magna caliditas so
lis que transit p ampullā ponatꝫ ꝯ ad optetitum:
Et stet ibi in illo calore usq; ad tpus iamdictū. Et
tibi oportq te ibi semp stare ut cum tol giem ser
ceritꝫ tu queꝝ optetitum vas ad claritatez illius
Et sic ꝯtinuabis istaz decoctionē p̄ viij dies: Qui
bus transactis est finita secunda decoctio.

Sequit̄ Tertia decoctio que fit cum igne ymuy

Ertia decoctio que fit cū igne ꝑ̄. e. q tu ac
cipias vas supdictū in q̄ sūt lapides: & locab
is illud intrigede archanoza in olla ꝯ habebis tibi designa
tuz extitus. p figurā una in p̄mo libro polium ꝯ in loco
eius: & dabis sibi ignē de lignis sicis ymuo p nouez
dies. ¶ Quibus finitis dimitte infrigidarj & trahes la
pides tuos: & multiplica illos in q̄titate aut in v̄tu
te uel in utroq; & tunc utere ad metallū p̄fectum.

Multiplicationes sili tu facies ut tibi designatū ē in
declaratione ultimi p̄cipij arboris philis ubi fui
ꝯ diffuse tractauimus de utraq; multiplicatiōe. Et
ideo hic sumus de intentione plus de multiplicatiōe
nō dicē ut vitemus prolixitatez. ¶ Et sili si lymus
terreus tanta hꝫ uirtutē ut rediget mercuriū uiuū
vulgi in metallū p̄fectum sine adiutorio ignis ymu
nis: Quod facient lapides ubi sunt spūs igneꝝ sorti
ficatꝫ in subtilissimā & subtili matria p artificiū in virtu
te corpuz supcelestium. ¶ Vtere g̃ sili isto ope: appl
cando ipꝰ ad. A. b. y. Contra. v. 3. ¶ Sili iste litterē

ignis operis q̄

sunt de arte demonstratiua que significant dignitatem eius cui sit honor & gloria infecta Secundum. Diximus de vtraq; pratica sm quas fili tu potes habere finē quesitum. Nunc uo sumus de intentione ut dicamus de doctrina tabulazo figure fundamentalis que includr in eius pratica ad fmez ut possis cū illis praticare sme libro p Significationes litterarum in latitudine Magistezy vn Sequtur.

Figura ista diuidit in sex partes principales Et quelibz istarum diuidit in tot partes sūt Camere. ¶ Prima pars istius partis principalis demōstrat: quot st corpora: ubi est mā & forma: lapis qui sunt. c. s. t. b. x. z. y. ¶ Et secunda pars istius partis demōstrat rozp calcinationē. Tertia pars demōstrat rozp dissolutionē. ¶ Quāta pars demōstrat euacuationē materie a corporib; ¶ Quinta pars demōstrat multiplicationē & reiteratiōe terre euacuate que dr spūs sup terrā sua ut mel⁹ luo terra euacuet in aspiritu suo. ¶ Iz fili in ista multiplicatione no est nie. ¶ Pars prima prime partis incipit. c. s. & finit. c. y. ¶ Secunda incipit. d. s. et finit. d. y. ¶ Tertia incipit. e. s. & finit. e. y. ¶ Quarta incipit. f. s. & finit. f. y. ¶ Quinta incipit. g. s. & finit. g. y. ¶ Sexta incipit. h. s. & finit. h. y. ¶ Terū prima pars secunde partis & sme principalis q demōstrat. s. t. b. x. y. z. habere querit in spūz per euacuationē: ¶ Et sa demōstrat q spūs est argentum viuū exuberatuz. ¶ Et tertia fuat q post argentū viuū exuberatuz querit se in sulphur nate

re ꝑ ſublimationez. ¶ Et quarta pars ſeruat qd
ſtud argentuz viuū exuberatuz: ſeu ſulphur natu
re eſt matꝛia apta ad tinturaz. ¶ Et quinta pars
ſeruat q̄ ex corꝓoribus ꝓfectis habet fiezi oleū qd
eſt lymus. ¶ Prima pars ſtuꝰ ſecunde partiꝰ ſnci
pit ſncamera .i. s. & finit ſncamera .i. y. ¶ Et ſecū
da ſncipit .L. s. Et finit .L. y. ¶ Tertia ſnciput .M.
s. Et finit .m. y. ¶ Et quarta ſncipit .n. s. & fi
nit .n. y. ¶ Quinta ſncipit .o. s. et finit .o. y ¶ ſte
ꝑma pars tertie partiꝰ ꝓncipaliꝰ ſignificat q̄ metallo
rum diſſolutio debet fiezi cum mēſtruo de alchim
iſtarum conſideratione: q̄ nō cū aqua facta ex vi
triolo & ſale nitro. ¶ Etiam ſa pars ſuat q̄ metall
orum euacuatio habet fiezi cum dicto menſtruo ne
ceſſario. ¶ Tertia pars ſuat q̄ multiplicatio ſmiliē
habet fiezi cum dicto menſtruo neceſſario. ¶ Quarta
ſimilr ſuat q̄ corꝓora habent conuerti cum dcō mē
ſtruo ꝑ diſtillationē. ¶ Prima pars ꝑme partiꝰ ſnci
pit ſncamera .d. f. s. Et finit ſncamera .d. f. y ¶ Se
cunda ſncipit ibi .d. g. s. et finit ibi .d. g. y. ¶ Ter
tia pars ſncipit ibi .d. h. s. Et finit ibi .d. h. y ¶ Qu
arta ſncipit ibi .d. i. s. et finit ibi .d. i. y ¶ ſtē quarta
pars ꝑncipaliꝰ ſeruat conuerſionē metalloꝝ ꝓtotū
& ꝓncipia huius artis ſngenerali. ¶ Prima pa
rs ſncipit ibi .s. t. Et ultima .y. s. ¶ Item Qu
inta pars ꝑncipaliꝰ ſuus ꝓme partis ſignificat
ꝑmam conuerſionem metalloꝝ ſnſulphur na
ture ex eo quia ſunt ſulphur nature. ¶ Prima
pars huius partiꝰ ſncipit ibi .d. l. s. & Vltima
d. l. y. ¶ Item ſecunda pars huius partiꝰ ſeruat

conuersionem que fit ſn argento viue exoubera
to. ¶ Prima pars huius partis ſncipit ibi ſnca
mera . m . q . s . Et fmt ibi . m . q . y . ¶ ſtem Te
rtia pars huius partis ſncipit ibi seruat q Sulphũ
nature debet redigi ſndissolutionem ad faciendũ
tinturam . ¶ Prima pars ſncipit ſn camera . n . f . s .
Et fmt ibi . n . f . y . ¶ ſterum Sexta pars huius
figure que vltima est Significat quod Sulphur
nature diuidi debet p elementa secundum docte
rinam superiorem . ¶ Et secunda pars huius part
is significat q Creatio et fmis operis debet fie
ri cum elementis : et eorum mixtione cum Sul
phure nature vnuscuiusq metalli ſmperfecti : us
que conuertatur ſn lapidem philosophycum de la
titudine operis . ¶ Prima pars huius partis ſncip
it ibi . d . x . Et fmt ibi . o . y . quatuor puncta ſn
medio que sunt quatuor elementa que diuidi
debent ametallis seruatis uel significatis per . x
y . ¶ Secunda pars huius ultime partis principa
lis ſncipit ibi . o . p . m . q . Et fmt ſbi . o . p
m . q . ¶ Et sic fili mi fmita est figura fimda
mentalis doctrine quantum ad opus ſngula
ritatis metalli . vnde ſequit figura .

Volue & Videbis forma figure

Lac
Virgineu phale
acoporibus abstra
ctum Metallore qta
lis est Mercurius cu quo
phy opa trasmutatiõis
p opere fuerunt:

Diximus de doctrina figure fundamentalis. Et. qualiter Magisterium breuiter p eius doctrinā possit haberi. Nunc de Tabulis abstractis ab illa dicēs que doctrina respicit duplicibilitatē metallorū.

Octrina tabularum. P. A figura supradicta Consistit in duplicatione & triplicatioē et quadruplicatione sulphurū nature metallorum Prima Tabula cuius Camera p̄ma est. ♄. t. d. e. Et 1
vltima. ♄. t. d. q. Signficat magisterium & lapidē qui fieri potest ex Saturno & Ioue. ¶ Item Secunda ta 2
bula cuius p̄ma Camera est. ♄. ♄. d. e. & ultima. ♄ ♄. d. q. significat magisterium & lapidē qui ꝯponitū ex Saturno & Marte simul. ¶ Item Tertia Tabula cuī 3
p̄ma Camera est. ♃. ♄. t. d. e. Et ultima. ♄. t. d. q. signficat lapidē qui ꝯponit̄ ex marte & Ioue. ¶ Ite qu 4
arta tabula cuius p̄ma Camera est. ♄. ☿. d. e. Et Vltima. ♄. ☿. d. q. Signficat lapidē qui Componit̄ ex mixtione Saturni & Veneris. ¶ Item Quīta Tabula 5
Cuius p̄ma Camera est. ♄. ☿. d. e. Et ultima. ♄. ☿. d. q. Signficat magisterium & opus quoniā ꝯpōit̄ ex Marte et Ioue. ¶ Item Sexta tabula cuius p̄ma 6
Camera est. ♄. t. ♄. d. e. Et vltima est. ♄. t. ♄. d. q. Signficat qualr Componit̄ lapis ex Saturno. Ioue. & Marte simul. ¶ Item Septima tabula cuius pri 7
ma Camera est. ♄. t. ♄. ☿. d. e. Et vltima Camera est. ♄. t. ♄. ☿. d. q. Signficat rationē secundum quā Componit̄ Lapis minor. Ex Saturno Ioue. Marte. & Venere. ¶ Est aūt pratica oīum istarum tabularum vna & eadem p huius artis principior discursum. ¶ Est dra ꝑduplī

cationē uel t'plicatione ſſtuſ metallice ſulphuree
nature aut illuſ: Et ſic Quadruplicatione: Et om
nē ſſtam doctrinā reuelauimus ſmpratica funda
mentali. Vnde Yoſuſ

¶ C alma diſſolue Euacua Multiplica Si uis
Redige ſuſpiritum argentum uiuū exulceratum
Et nature Sulphur fac: duudeq; Elementa.
Lymūq; Condias plaz reſpice curſus:
Regali admnus cera ſuū planetarum.
Diſtillatione tranſacta habebis q optas
Saturnuſ ſuppr: Mart: Sol: Venuſq;: Luna
Conſacentia huiuſ ſimul conūgantur.

ET fili mi ſn ſſtis verſibus Comprehendit' latitudo
artis q magiſterij: p quā quidem poſtq; Semel pra
ticaueris nō ſndiges alia ſcriptura mſi q ducas te
cum figuram fundamētalem q tabulas illiuſ: et
arborem: Et erit tibi p hac ſufficienter reuela
tum totum magiſterium. ¶ Et fili ſntentio q2
ſſtas figuras poſuimus ſn hac arte eſt: ut doct
rina illius poſſit facilius memorie ḡmendari.
¶ Nam ſntellectus magis gr̄ialis eſt p illam q̄ p oēm
ſcriptura ex eo q facilius poſſunt memorie com
mendari.

Icto de diſcurſu figure fundamentali
Et Tabularum ab ra abſtractarum. ¶ Nu
nc reſtat ut dicamus de tractatu arboriſ i
generalitate'q; ut ſntellectus artiſtarū
conſiſtat habituatus de magiſterio huius
artis: Et breuius q̄ poterimus: ut ſnde li
brum compendioſum reddamus q nō proliſſū

de ſtruc discursu tractabimus. ¶ Et primo autē ab arbore tabulas abstractas a figura supra situauimus arborem istam post predictas tabulas situabitur tamquā finis & p fectio totius magisterij.

De diuisione Arboris.

Rbor ista diuiditur in duas speties principales. s. in theoricam & praticam. ¶ Theorica iō diuiditur in duas partes que sūt principia cum suis diffinitionibus & declarationibus. ¶ Pratica iō diuiditur in duas partes. ¶ Prima est de rectificatione mestrui ¶ Secunda est de diuisione elementorū a metallis perfectis. ¶ Item Secunda pars diuiditur in quinque partes. ¶ Prima pars est de compositione lymi deserti terrestris & Etherei ¶ Secunda de impregnatione planetarum: q' retentione virtutum illorū q' signorum. ¶ Tertia de compositione lapidis. ¶ Quarta de decoctione tripliq illorum. ¶ Quinta de triplici multiplicatione que fit in lapidibus philosophyis. ¶ Secundum istam diuisionē si li existit totum magisterium omnium lapidum tam philosophorum q' pretiosorum.

Hec est figura Arboris.

1791

¶ figura ista diuidi ꝑtot ꝑtes quot sūt
ꝑncipia ꝑpazentia. ¶ ꝑdicta figura dicit ista ꝑd
uncia sūt ꝑncipia. q̄ quedā sūt aquib⁹ oriūt⁹ mē
steriū: Alie nō sunt cū quib⁹ acquirit⁹ mēsteriū addis
soluendū metalla. ¶ ꝑzma nō duo sunt. ß domuz
albū & rubeū. ¶ Alia nō sunt Nappelluz. ꝑquilla:
ꝑolateuz: Cardui⁹ci: Celidoma: Oleandū: Pir
mgreuz: Cuforbiū: Cantaridel. ¶ Tamen nō ē tibi
necesse ista omnia habere ꝑmul ad Mensteriū
acuendum: ¶ ß si habūis hec ōia fortius qui
dem erit hoc magisteriū ꝑoperatione dissoluti
uie. ¶ Et dicit qui ignorāt istam figuram: ignor
ant totum magisteriū: q̄ non facient dissolutio
nem sicut conuenit nature.

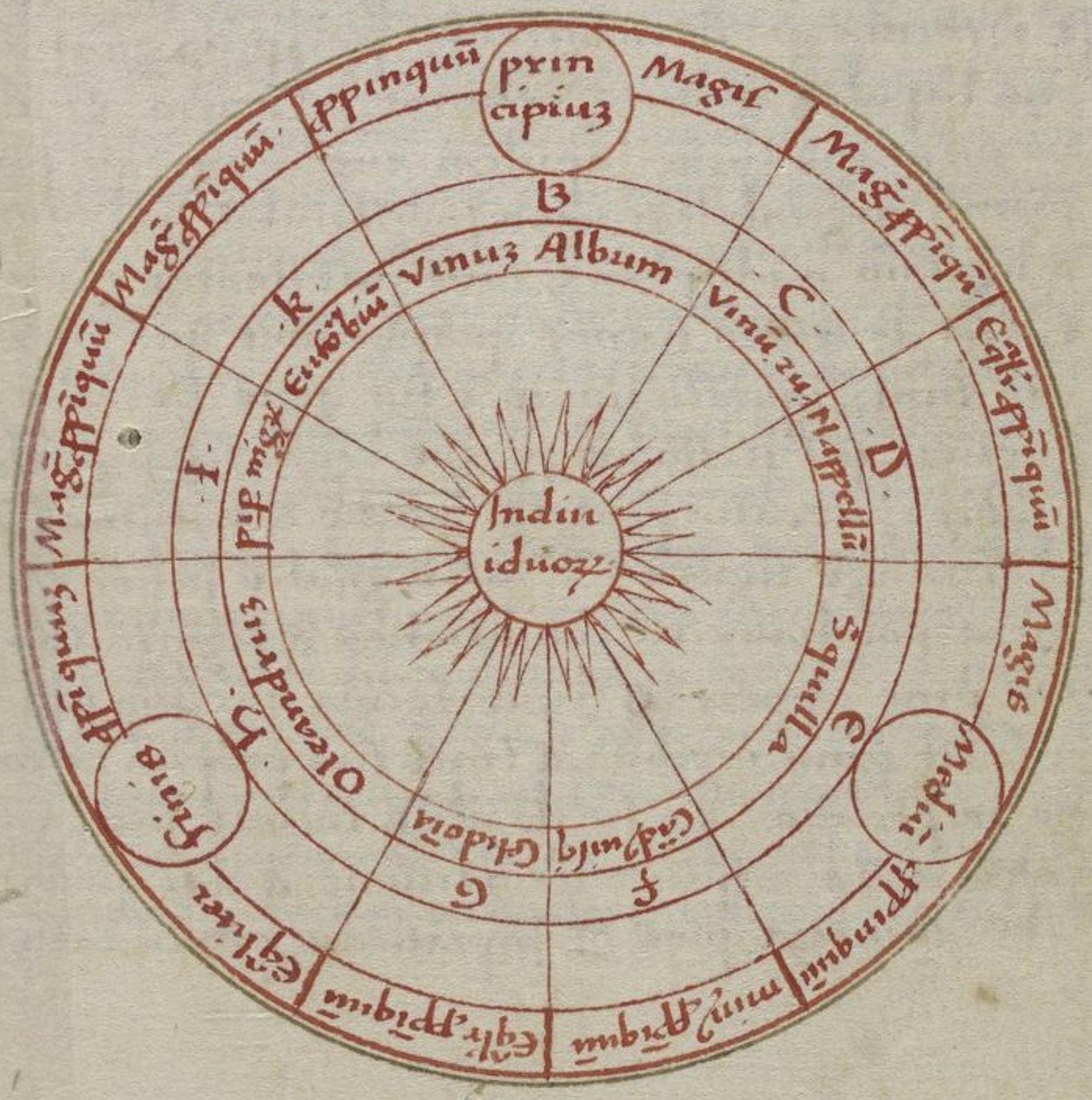

De Mixtione primapiorum Arboris phylosophye cū figura .T. p alia Compositionem ut patet.

Figura ista est abstracta ab arbore phalyos diuidit̄ intot patet quot sunt camere: ¶ Et cōditio huius figure est q̄ Inqualibet Camera ponative secunda figura artis g̃alis cū quolibz quatuor triangulis ¶ Et conditiones quas artista huius artis Inuenit p̃nãz t'angulares enumerare posset sicut conditiones quas hauriet .xprima camera per quas Intelligit multiplicj forma differri Inhac arte: Dz forma que est artista huius artis que est Instrumentuz occasionatiuū p quod nã primapiorū locatione huius artis & applicatione coz quam facit ad perfectum totius latitudinis magisterij. ¶ Et forma q̄ est menstruuz: principuz q̃natione lapiduz quousq̄ veniunt ad finem: Et alia formans hunc lapidem aut illum: q̃n p̃ forma vegetabilem nexu Indissolubili q̃ctam & ligatam multiplicare facit substantijs extra Et sic de ceteris formis quamplurimis que Implicate sunt Inperfectu huius artis: quas artista cognoscere pot p effectus .xprios reuelatos Inperfectu practice: Inceratio partuz: locatio & habituatio ¶ Posita igr figura .T. artis g̃alis Inhac camera pot hauire conditiones & significationes p̃me camere: ¶ Sicut forma que sm suã nãz est p̃ma: medijz: q sm̃is sua propria ratione respectiue: Et sic de alijs formis Iudicaz pot artista respiciendo ydiotione q nãz quarūlibet formaz quas ht Inpratica q̄ perfectu latit

ulmꝰ magisterij. ¶ Et sic de triangl'o Cro
ceo qui ſnhac arte ſignificat q artista est ma
ior forma & ꝓncipalis alijs ommibꝫ formis. ¶ Et
et ommes alie forme que possunt esse equales ſn
tmiē unū: et ꝓſtum duci debet totum magisteriū
¶ Item si triangulus Croceus cū uiridi miscat7 haur
iet hui⁹ gditionē & necessitatē ſmelle ſmis magiſte
rij: que ſntez ommes ſtas formas seu principia oꝑ
tet esse maioritas gcordantie ſme grauitate ſn respe
ctu ſmis ultimati. ¶ Item hui⁹ si ſnhac figura po
nis triangulū nigrum hauriet gditiones Suppon
endo: affirmando: Alia negando gditione figure et
camerarum eius uel ſllius. ¶ Est aūt hui⁹ Suppo
sitio ut ſnꝓncipio supponat7 de unaquaꝝ cōclusione:
¶ Vtrum Veritas illius ghistat ꝓ affirmatiua aut ne
gatiua ſntali suppositione oritur dubitatio: Et
quomō ſntellectus ꝓtalem suppositionē aut dub
itationē ſnuestigatur ꝓ ꝓncipia huius artis ſnue
nire rerum ueritatem alia ꝓ affirmatiua uel ne
gatiua ghistere: ex eo q̄ hꝫ q̄ utraq; parte termi
not ꝓ quos possit ueritas rerum quousq; habe
tur cōe dubitationis. ¶ Cū si ſntellectus ante
suppositionē ſam dictā affirmat aut negat al
quid de re tali est obstinatus: q̄ nō ꝑt habere
Terminos ꝓ quos possit ueritas scientiarum ſntell
igē. ¶ Quare hui⁹ uolumus q̄ cum tali de arte ſs
ta nō disputet7. ¶ Vnde hui⁹ m ad ꝓmā camerā
huius figure applicando talem questionē orit7
ſsta conclusio. ¶ Vtrum Alchymista ꝑticul
ꝑoterit ꝓ totam magisterij latitudinez deficien

te qualibq; ſtarum formaz. ¶Que nō gelusio ꝑtra
ſt̄ permutatie regule artis gñalis: Inuenies fili mi
ſm nūz formazo iam dictazo q; tmus desideranti
ueritatem ꝓnegatiua gſistere. ¶Primo si hoc
deficeret causa dirigens huius artis principia el
set Inꝑuatione: ratione cuius ſma Intellectual
a nō possunt mouerj: qz motus esset Inꝑncipi
uz ff entia ꝓncipioz sensualiuz quoz motu. m
q; &. x hnt Inactu deuenire. ¶Item fili mi defi
ciente menstruo deficēt dissolutio Inmetallis cuj
absentia nhil fierq; Inlatitudine magisterij. ¶Et
¶Et si forma que aurū & argentum est deficere
et Inmagisterio: deficient elementa nālia que
necesse est oriri abeis solumodo: q; nō abaliis
metallozo naturis. ¶Que quidem elementa ꝑ
mediantē ꝛotute mensterij: & corpoz supceleſt
ium mouerj habent ad gmixtiones ſtius lapi
dis aut illius ꝑ uiā gnationis quod est Impoſſ
ibile. ¶Est ergo Veritas huius gelusionis pre
negatiuā & falsitas ꝑ affirmatiuā que affirm
at ꝑ Inquenientiā eoz que supꝰ diximus. ¶Et
q; alchymia vniuersalis pōt ponj: q; ꝓtica
ri sme hoie: & menstruo: & metallo qđ est Inco
uenens: Vt que ꝑ diffinitiones formie & mester
ij & metallozo: & explanationes diuisionū. ¶Est
aut hec Impossibile fierj sme istis: Sicut supp
osita elementa absentia ꝓpne cause celi & elemē
torum. ¶Et sicut diximus de hac Camera: sic
potes dicere de affirmatione uel negatione oīum
aliarum Camerarum respiciendo Inquenientiaz

que pot sequi p tale rōnem tactaz: ¶ Et quemē
tia illoz que sequi pōt particulare. ¶ Te respicē
do quementia diffinitionuz & necessitatez que nec
essitat talia pncipia adesse opi: Et impossibil
itatel quas ars gerit secunduz absentia ipoz pn
cipioz & singuloz & ouz: Ex eo q uno pmanto
pmantur omnia. ¶ Et deducendo cameras oēs
cum suis significatis & ppetatibz illoz p figurā .T.
artis gnālis. ¶ Ez p hec que dixmus de hac figu
ra, pōt sumlr de alys dicibz sm suū modū q t̄ fili
mi explicare dimictimus ca breuitatis: Quia
autem hanc valde plixam redderemus si debna
quaq; camera faceremus deductione per dictaz
figuram .T.

De Mixtione pncipioz Arboris phylosophye
cum pncipijs phye & figura .T. p aliam cō
positionem:

T figura ista est composita cum figura pce
denti & figura phye: Et diuidit sm tot pātel
quot sunt cameze: Et conditio huius figure est
sicut conditio aliaz camerazz .s. q sm qualibz ca
merarum ponat secunda figura artis gnālis.
¶ Et q sm dicat sm differentia suoz pncipiorum
sm concordantia sme ntrarietate sm toz: hoc ē qd
sme huius pncipij nō sit ntrius sm alt̄ius
sm tota latitudme magisterij: & q sm dicat de ca
mera sm diffinitiones illoz & explanatiōes
illoz pncipioz suatoz p tras sm cameras des
ignatas. ¶ Sicut sm camera sm intelligentia forma
sm qua suet sm differentia qualitatis. ¶ Pria

causa mouet Intellectū: Memoriā: q Voluntatem artiste ad Intelligenduz: amandū pncipia huj artis: q rozo conuenientiā: Et mouet illum ad ignozādum: q obliuiscenduz: q odiendū ctraria pncipia Istius: q quenientiā pncipioz huius artis. ¶ Mouet et illum ut regulare sciat pncipia iamdicta ad hunc lapidē aut ad illuz p totam latitudnē magisterij: q cū oibus fruiat illi qui creauit illum exnihilo. ¶ Item sa Camera que est Intelligentia materia Inqua significat q oia pncipia huius artis patuntj Sb pma ca supdicta tamq Sb suo creatore Inqua demostratj q ipe deue debq Intelligi recoli: q amarj ab pō artis ta: Et sic pot de hijs oibj cameris dicj secun du suū modū In quibj ē Intelligentia cū pncip jbs huius artis. ¶ Item aliqs uis facere scām In hac figura require pncipioz explanation es huius artis: Et explanationes pncipioz ph ylophye: q respice gcordantiā: Tunc de alijs iu dicabis. ¶ Item de Camera Motus forma Inqua significatj q motus est pncipiū q da vniuersale existens In pncipijs huius artis p quod oia pnc pia sunt mota q mouentia ad. m. r. q. q. Sic forma que mota est p oia pncipia: faciens oia pncipia p suā similitudēue mota q mouetia. r Tunc oia ista pncipia In latitudne q per iu ma gisterij sunt ad Inuicē mixta: q combinatur vna habita alioz similitudne: talē q nulla est pri apij pars Inqua nō sint mixta oia alia pncipia quolibq magnitudne pr altero cū oi similitudē.

¶ Et ꝑ ꝓpietate & ꝑ nuictute. ¶ Veritas huius q̄ dixi
mus ostensa ꝓtotam istam figurā & cameras illus-
tres et de cameris duplicatis habes notare q̄ ꝑ
ta ꝓncipia duplicantē ad denotandū simplicita
tem & ꝓpositionē ꝓncipioꝝ: ponendo ꝑ̄ qualibet
camerazo t'angulū viridem: Sicut camera mā
ña: Elemēta Elemēta Et sic de oīb⁹ alijs camēis
duplicatis: q̄ oportet priꝰ ista ꝓncipia ēe sim
plicia ꝑm specificā unitate & ꝓpositā cum altera
cum mixtione: q̄ denotat⁹ necessitas mixtio
nis ꝓncipioꝝ huius artis ad esse ꝑmis optati:
Mixtio elementoꝝ menstrui & metalloꝝ: ¶ Et ꝑ
super quevas declarationes ꝓncipioꝝ signator
um ꝓ cameras. ¶ Quippe oportet artistaz misc̄
alios tres triangulos ꝑ camera huius figure
ut perfectam possit habere doctrinā de figura
ac de magisterio significato p illaz ꝑm q̄ misc
entur cameze cum triangulis iamdictis ¶ Si c̄
fili si ꝑ qualibet cameraz misceat⁹ triangu
lus exortus ꝑ̄ uenies quō queda ꝓncipia sunt
maiora alijs: Sicut forma & mā que ſt ꝓnci
pia ꝑ̄ substantialia que maiora sunt alijs ꝓn
cipijs accidentalibus: sicut colores: Alteratio:
Digestio: Generatio &c⁹. ¶ Et ueritas huius
q̄ diximus demonstratur ꝑ̄ .m. x. q. ꝑ̄ q̄
libet arboꝝ lapidum ꝑ̄ quoꝝ ꝑtibus ꝑ̄ sta
talibus plus capit humanus ꝑ̄ intellectus: et
plus repr̄sentat⁹ de ſ̄ghicatōe & ꝑ̄ similitudine ent
itatis q̄ ꝑ̄ eoꝝ partibus accidentalibus. ¶ Ite ꝑ̄ ste-
phanus demōstrat q̄ libq̄ ꝓncipioꝝ ꝑ̄ suā ꝓpa rōne

mauis: alio existente sic ñā que maior est Jn ñaue
q̄ forma: hitus &c: et motus q̄ manus p̄ncipiuz
est Jn ratione mouēdi q̄ ñā: etiā de aliis rebꝫ situ
bus istis: et de minoritate pōt dicꝫ suo mō: ñā cōtra
latue se hꝫ. ¶ Jte fili ducas āgulū equalitatis pē
qualibq̄ camerarum: q̄ Jnuenies q̄ oīa ista p̄ncip
ia st̄ equalia respectu ḡstitutionis sunt optatꝫ q̄
equate ḡstitutus ex vnitatibꝫ oīuz p̄ncipiorꝫ huꝫ
figure fundamētalis rōne cuius hꝫ vnitatē spe
cificā Jn nūo pō que nō est ḡstituta q̄ custodita de
oīb vnitatibus: Jnqua q̄ vnitate cēlibq̄ p̄ncipio
ruz supdictorꝫ ponit suā similitudinē cū que
ruz similitudinibus iste lapis uel ille agit p̄ su
am nāz q̄ modū specificuz. ¶ Et fili applicatis t̄
angulis uiridis q̄ croceꝰ huic magisterio: Applicat t̄
angulus rubeus cū suis ḡditionibus: Et Jnuenies
ḡditionē Jnm anguli q̄ sulphur nature: q̄ elemētuz:
q̄ limū: q̄ mēstruū sunt p̄ncipia efficientia Jnquan
tū necessitas siue priozitatis causat oīa alia p̄ncip
ia: ex eo q̄ oīa alia nihil essent si ista nō fozēt: Et q̄
ista p̄ncipia sunt pora: et oīa alia effectus illoruz
siue p̄sentia eozꝫ causatꝫ Jnlatitudine magistre
ij. ¶ Jtem fili iste angulus demōstrat q̄libq̄ p̄ncip
iozꝫ habere priozitatē unā Jm suā essentiaz: et
nāz: aut ḡ formaque est priuz Jn formare ut Jncolora
re q̄ aliquod aliozꝫ: q̄ sic de oīb aliis Jm modū
suuz: Et respiciendo gerita essentialia unius cuiu
sq̄ p̄ncipij Jngbus q̄libq̄ p̄ncipiozꝫ pus hꝫ esse q̄ Jn
gerib aliozꝫ. ¶ Jtem fili Jm ḡditionē medij Jnue
nies q̄ q̄libq̄ est mediuz p quod unū transit Jn

+ hitus & elementa
& et coloz qui ē por

alterum: Sicut Calcinatio q̄ est mediū p̄ q̄d
metalla transeunt ad dissolutionē: Et dissolu
tio q̄ est mediū p̄ q̄d corpora calcinata transe
unt ad euacuationē: Et Euacuatio q̄ē mediū
p̄ q̄ corpora dissoluta transeūt ad multiplica
tionē uel spiritum & sic de alijs mediis que po
ssunt reperiri in latitudine totius magisterij: ex
qua q̄ influentia mediorū oritur iste lapis aut
ille qui est mediū existens inter primas huius
artis inquibus substentatus est ipe lapis: q̄ est quic
tus existens: & ois sit p̄ illū: & ille est p̄ oia. ¶ Item
sili sm cognitionē anguli tertij rubei: inuenies
qualē oia p̄incipia huius artis gdationaliter in la
titudine magisterij sub rone tmi: & hoc tripli
citer. ¶ Primo sm tmē p̄ quē st: ¶ Secundo
sm tmos q̄ sunt. ¶ Tertio sm tmē existentes
inquolibet illorū. ¶ Nam p̄mus tmus est intellig
entia que in arte illa unū significat. ¶ Qui tmus
est lapis iste aut ille inquo quiescunt oia p̄incip
ia tamq̄ cā in effectu suo: q̄ gstitutus est de illis
q̄ agit sua rone illorū quolibet inde ipa terminā
te hoc q̄ est. ¶ Tertius tmus est actus primi usq̄
ad p̄incipij: sicut nāre q̄ est tmus nāntis & nā
bilis: Et digerere q̄ est tmus digerentis & dige
ribilis: Et hoc habituare q̄ est tmus habituantis
& habituabilis: Et sic de oibus alijs dici pōt sum
mus modus. ¶ Propter istū quippe tangulus: et
illius doctrinā cognoscere potestates principio
rum: & media: & illorum tmos: & actus: & virtutes:
tangendo ipa ex c° & cruce sp̄ applicato tangulo

rubeo/vrcidi/q croco/ad latitudinē magistrū
applicamus t'angulū nigrum: Et ſm dubitationē
q affirmationē: q negationē possumus dubitare et po
ssumus affirmare aut negare ꝯclusione facta ex ꝑn
cipijs huius artis q ſ. ¶ Et de hoc dabimus exēplū
de una ꝯclusione ut p illam te foras regulare de
alijs que fieri possunt q ꝯclusio sit ista. ¶ Vtrū
absq; motu ꝓpria huius artis quedā ꝑ alia transi
re possit ad ꝓfectionē ſſtuus lapidis aut ſſlius
¶ Vnde ſm ꝓmissoꝝ nāz demōstratur nullā
esse veram: q hec ista rone: ¶ Nam motus ſſn hac ar
te est unū ꝓncipiū gnāle ſſ cuius rone oīa ꝓnci
pia essent ſſmobilia q est ſſmpossibile: Et ipe mo
tus ꝑ se ipū se mouq; cuz aliozꝝ ꝓpetatibūſ: tūc est
motus ut esse valeat. ¶ Nam alia ꝓncipia q; que pr
alia se mouent ad unū fīnē ſm suā ꝓpriam rōnez:
Alia oīa ꝓncipia esse nō ualerent q; ꝛ omne q dic
tum est oportit q motus esse q moueatꝫ ad ꝓmam
causaz tamq; ad fīnē ꝓmariū: Et sic qlibq; ſſllo
rum esset ſſnis ipō ociosum qz nō habēt cum q se mo
uerq; ad fīnē ꝑpriū: q operationē extenteā: q sic pri
maria cā esset ſſnsapia q est ſſmpossibile. ¶ Preter
ea si ꝓncipia mouentꝫ: q mouetur ꝑ motū: essent
mota ꝑ aliquod aliud motū: q quemrq; q ſn natu
ra esset ꝓncipiū alicq; q habēt duas ꝓpetates p co
ꝓrias: q altero q nō habēt aliquā q est ſſmpossib
ile: ꝗm sequeretꝫ q vnū ert duo: q vnū ert nullū
¶ Etiā deus creator superfluū q diminutū creasset
ſn nā: Et cū hec ꝯcordantia hnt omnes carnere ſnq
bus motus existit locatiue: Secundū quaꝝ ꝯditioēs

- ſignificat q motus eſt de ſe ipo eſſentialr: hoc eſt
ut p ſuã nãm oĩa ꝑncipia huius artis ſint mo
uentia & mobilia ſn ſe ipã: & extra ſe ipam natur
am: concreta eſſentialia ipius motus ſut ſn ali
is ꝑncipijs ut poſſint eſſe mouetia & mo
ta. ¶ Et hoc ẽt eſt ſm modos quos queda ꝑncipia
hnt ſn alijs: quodlibet ꝑncipio exiſtente mouẽti
& moto ſnquolibq alio rãtione cuius motus ſbſtẽ
tatur ſn ſſto lapide aut ſn alio. ¶ Item qm motus
eſt cũ ſuis ꝑtibus eſſentialibus: & cuz ceteris ꝑnc
ipijs huius artis que cũ motu hnt diſpoitionẽ quã
refert: Sic eſt motus cũ ſntelligentia: forma: mã:
& meſtrigo ſme quibus ſn hac arte ee nõ pot: ſicut
nec alia ꝑncipia preter ſntelligentia abq motu ex
iſtere ualent: q ſic eſſent ſme motu: & ꝑ conſequens
ſme ſucceſſione: eſſent ſme loco: et ꝑ conſequẽs ſin
tpore: ¶ Et ſic ꝑ defectum loci eſſent ſnfinita: et
etna q eſt ſmpoſſibile: quã ſmpoſſibiliter affir
mat affirmatiua nõ obſtante negatiua cũ ueri
tate. ¶ Hactenus artiſta ſnueſtigare pot & ytra
dictionare ſm modus q de motu diximus reſp
uendo ꝙditionẽ & nãm cuiuslibq ſnueſtigando
eoz ꝑpꝛietate & nãm cũ diffinitione: & nãz cũ di
ffinitionib ꝑſis q explanationibus diuiſionũ: & cuz
rationibus dictoz quatuor angulor: & eoz ſpeti
es: Cuz quib quidẽ oĩb ſciaz facere pot ſnpratti
ca latitudinis magiſterij: ¶ Equidem tibi ſnueſtig
are dimittimus cauſa breuitatis: Qua et ſnquiſt
ionario ſatis habebis de ſcientia figurarum.

Diximus de ſcientia que ꝑ figuras haberi poteſt

Nunc dicendum est de vltima parte huius libri que est de Questionibus secundum quas multam doctrinam potest habere in latitudine magisterii huius artis et quas multa opa secreta et reuelabitur. Et primo de Questionibus figure fundamentalis incipiemus.

Sic damus tibi doctrinam per questiones adhinc ut possis illas qualescunq; que fiunt in hac arte soluere artificialiter per figuras camerus et alias secreta principia huius artis. ¶ Etiam applicando principia artis generalis et regulas sm quod ibi existentes camera significabunt: faciendo cameram ex duabus lineis quibus potest addere alia linea quelibet camere si congrue fuerit ad propositum: et solutionem questionum melius significauerit.

Prima questio figure fundamentalis.

Vestio prima Vtrum Alchimia sit ens reale, an sit figmentum. ¶ Solutio. c. d. e. huius questionis solutionem applicemus principia huius artis per lineas figuratas: Et principia artis generalis et regulas que magis solutioni videntur conuenire. ¶ Nam Alchimia finis est Aurificare et argentificare et Vegetare seu transmutare: sm quod ibidem figuratur demonstratur alchimia esse ens reale: et no figmentum quod sit esse posita ex auro: argento: et menstruo vegetabili. ¶ Hoc quippe contingit distinctio principij: quoniam sicut ignis est principium in ratione calefaciendi: Sic aurum est principium sue primum in ratione aurificandi: et argentum argentificandi: et vegetativum in ratione vegetandi. ¶ Cum

Ig̃r tm̃s alchimie sit Aurificare: Argentificare: q̃ uegetare oportet esse aureu: Argentu: & uegetatiua: Et hoc est q̃ alchimia est subiectu in quo uegetatiua ẽ plantata: Et si alchimia aurificarẽ: Argentificaret: & transmutarẽ: et ista nõ esset aureu: argentu: & uegetatiua: diffinitio principij esset falsa: Ex eo q̃ mis principium an aliud se habẽt in rone alicuius ppetatis: q̃ ota haberet solum vnã potate: & sic vnum esset plura in nũo q̃ est impossibile. ¶ Et si in alchimia esset aureu: argentu: & subiectu uegetabile: q̃ nõ aurificat: argentificat: & nõ transmutat ꝑmã quãtitatẽ ꝑ ꝑmã localitatẽ, buata: erit falla: Ex eo q̃ esset aureu: argentu & uegetatiua: Essent in aliquo actuali ista ubi ens ꝑe nõ ꝑpetrẽ aurificare & argentificare & transmutare q̃ est ytra curtum nẽ: q̃ sic sequẽt̃ q̃ esse posset alique locus in nã ubi ꝑncipia nãliter possent esse in nã vacua: qd nã sustinere nõ posset q̃ erit ꝑ suã diffinitionẽ: Cum nã sit id q̃ quod ãe nãle sit plenũ. ¶ Ex quo patẽ q̃ nullus est sng nãle possit sequi aliquod ꝑncipij finis vacuitas. ¶ Ex quo sili gelude q̃ alchimia est de auro: argento & vegetatiua entia realia & vera: ¶ Igitur ista Alchimia est enẽ reale & vnũ: Et q̃ est ens reale non est figmentum.

Vltio Secunda quo sit questio ãn .s. t. b. x. y. 3. ¶ Solutio. Connexio oũz istorum fit ꝑ tria media sicut demonstratur ꝑ quartaz tãbula figure fundamẽtalis que media sũt

d.e.f.g h. existente quousq; dicta s.t.v.x.z.
y. conuertant; /n. ℓ. Tunc est mediū /nter. m. ℓ
y. Vnde Cuilibet /nquisitor; ueritatis reuelam
us ad questendū dicta s.t.v x.z.y /n. m. opor
tet ℓ sua media transire. ℓ ℓ ꝑ⁹ quertant; /n. e.
Posteri /n. f. Postra /n. g. Et tum. f. est mediuz
/nter. e. ℓ. g. Vnde dicta s.t.v.x.z.y. numq;
quererent; /n. g. nisi ꝑ⁹ /n. f. essent quesita. Et
de. f nō possent ad. h. transire nisi q; ꝑ⁹ cōuer
tant; /n. g. Et cum hijs medijs potes dicere de oī
bus aliis suo mō. ¶ Que ideō media ℓ nāz illorum
artistā scire oportet: Et sic quesitio supdicta fit
ℓ regulā successionū ꝓncipioz huius artis.

Vestio tertia. Quid est forma lapidis. ¶ So
lutio. ¶ Declaratio huius ꝓncipij est decla
ratio. 5ª figure fundamētalis ℓ Cameza de. A
huius figure. ¶ forma differt /nter se q; que ē
simplex. ℓ que composita. /m simplicitatez di /n
ctur sic. ¶ forma vnuscuiusq; lapis est vnitas
abstracta atq; sui ēt singularitas: que de se ipa ta
tum est /ℓ nō de alio. ¶ Secundū iō opitione diffin
itur sic. ¶ forma lapis phoz est lymoz oziox ex
elementis vno vltimata post tertiā decoctionē.
¶ Etiā forma lapis phoz est vno resultata ex per
mixtione elementoz ℓ sulphuris nature. ¶ Et
forma lapidum ꝑciosoz est duoz lymoz seperatoz
um accorporibus sue elementorum diuisionibus
vnio resultata post /nduratione ignis communis.
¶ Etiā pōt sic diffiniz. ¶ forma lapidū est oīum
Causarum suarum vnio.

Vestio Quarta De quo est mā lapiduz: ¶ Sol
ūtio. ¶ Explanatio huius ꝑmipij est. b. ar
bore ꝓbatu: Et camera de. b. huius figure: Po
ꝫ quedaz camera fuata ꝑ ꝑmā lrāz: q̄ coꝑsitioē ut
fuatā ꝑ alīā: Et iā huic applicare pot declaratioē
s. t v. x. y. z. que demōstrat q̄ mā aūz lapiduz
artificiatoz ee de corporib; metalloz

Vestio quīta Verum metalloz corpoza sint nob
iliora sb sua spēie simpliq̄ existentia: An sicsi
ut nobiliora sb spēie lapidum ¶ Solutio. e. c. aut
ista nobilitas ꝯsideratur respectu ꝑoz tātūmodo
q̄ sic nobiliora sint ipis existentibus sub sua spēt
ie q̄tum ad se ipā / q̄ sb spēie lapidum: q̄ uel requ
eret ꝫ q̄ eis maius q̄ nobilius esset / aliqs q̄ / nse / ꝑ
sis q̄ est / inueniens / ꝑncipijs nālibus. ¶ Si autem
ꝯsideratus zertus timē: maioza sint sb spē lapidū
q̄ / nse ipis ex eo q̄ maioza sunt / intime sicut aiel
ꝯ / ora que maioza sunt sb spēie humana q̄ sub su
is spēiebus.

Vestio sexta. Quid est menstruū? ¶ Solutio. d.
d. duplex est quia Aliud est resolutiuum
menstruum: Aliud resolubile. ¶ Resolutiuum
menstruum diffimtur sic. ¶ Menstruū est
aqua valens ꝓfecte rectificata a ꝝmo orta cu
ius uirtute q̄ uegetabilium mixtoz cum illa
oīa metalla dissoluūt ꝫ: putrefunt: q̄ purificā
tur: q̄ elementa ab eis diuidunt ꝫ: q̄ terra ex
altatur / interrā foliatā q̄d dr sulphur natu
sua uirtute attractiua. ¶ Et Menstruū resolub
le quinta essentia metalloz deuenit / in actum

¶ Fili qui aliud arbitrantur esse menstruum Ignaz st
& ꝝ deueniũt ad hmẽ ¶ Item menstruũ resolubi
le distimũr sic ¶ Menstruum est aqua potentialis ex
istens Inquocumq; metallo In cuius solo odore cõmẽ
tat argentũ In metallum: Cuius causa est: qz nõ
nisi resolutiuũ deducat ad actum ¶ Item Menstr
uum Ingenerali distimũr sic ¶ Menstruũ est me
dium quctiones soluit Inter s. t. v. x. z. y. q la
pidef principale aquo oia alia media derivantur
& causantur.

Vestio septima Cumquo fit dissolutio corpoꝝ
Solutio Camera. d. f. explanatio de mẽstruo
inquibus significatur q. d. est illud p quod fit. f. In
Corporibus.

Vestio Octaua Cumquo fit Calcinatio Metall
orum: ¶ Solutio. C. declaratio huius principij.
Vestio Nona Quare est euacuatio metallorum. ¶ So
lutio. C. 6. est metallorum euacuatio ut separẽtur
dum abIminuendo: & ut corpora deueniat ad sui primam
mãz: ut causari possit noua gnatio: Et ut sit magna
cordia Inter sulphur & argentuz viuũ: Et Inter elem
enta & prima mãz que de terra foliata: Et Inter lym
um & lymum.

Vestio decima. Quid est multiplicatio ¶ Solutio. C.
h. Multiplicatio est rei reductio euacuate sup
terrã suã. ¶ Vel Multiplicatio est Magnitudo me
dicine extensa Inquantitate uel uirtute uel In ve
roque.

Vestio Undecima Quid est Spiritus? ¶ Solut
.1. Et Spũs est Spitus metallorum: & est res que

Fz Solution

p resolutionē trahit/ menstruo mediante.

Vestio duodecima. Quid est Argentuz viuū exu beratum: ꝙ quid est Sulphur nature. ¶ Solutio ℞. m. Argentū viuū exuberatuz est terra corporum cum mēstruo simul transiens p alembicū: ¶ Et sulphur nature est spūs metallorū sblimatus & quers us interrā foliataz que est ſ'ma & ꝓxima metallo rum materia

Vestio Tertiadecima. Tintura de quo ē. ¶ Sol utio. c. n. Tintura est lapis de aere & ſgne

Vestio Quātadecīa Quid est Oleum. ¶ Solutio: Oleum est Elementuz fixum ad cerationem vel Oleum est lymus ortus ab elementis

Vestio Quītadecīa. Quot modis fit ceratio. ¶ Solu tio. p. est declaratio illius. Ceratio fit cū totz modis quot fit cōbinatio elementorū cuz terra sua: uel aliena p totam magisterij latitudinē.

Vestio Sextadecīa Quomodo fit Ceratio? Sol utio. p. est declaratio illius.

Vestio Decīa septīa Quare est Sublimatio. Sol utio. r. Sublimatio est ut terra ametallis cu aurefgr: & sulphur nō sblimet/.

Vestio decimaoctaua. Quare est diuisio elemē torū. ¶ Solutio. y. rubeum diuisio Elemētorū est ut ipa sint gradualr & ꝓportionalr ḡiūcta ter re sue uel aliene: Et ut sit lymus ex quo ḡpoñit ur lapis phūs magis: qz alias nō posset fieri nova regeneratio neq; p artificium sequi naturā.

Vestio decima nona. Quales Colores hnt Eleme ta. ¶ Solutio. y. ſamdictum. Elementa habent

colorē splendidum. ¶ Ex quo fili reuelat̄ tibi q̄ elementa metallorū nō habent duerſas colorēs ſicut ſophiſticorū ſophiſti aſſunt: ¶ Sicut ignis quē dixerunt habere colorē rubeum: q̄ aer quē dixerunt habē colorē citrinum: Nam ſicut ordinatū eſt aīa q̄ ignis rubedinē nō hē actu: ſz q̄ habeat potentiā rubificandi cum actu.

Veſtio vigeſima quomō cognoſci poſſunt ex eo q̄ ſunt ſncolore confuſa: ¶ Solutio. y. eſt calō primi: & ſi: & tertij gradus. ¶ Nam p̄ colorē primi gradus datur notitia ad cognoſcendum aquā. ¶ Et p̄ colorē ſecundi gradus cognoſcit̄ aer & motus eius. ¶ Et p̄ colorē tertij gradus datus modus ad cognoſcendum ignē: Ex eo fili q̄ quilibet elementus vult p̄ vnū gradus caloris aſcendere: & p̄ alium gradum caloris minime. ¶ Sicut aer qui diſtillat̄ p̄ colorē ſi gradus: q̄ nō p̄ colorē primi: quia p̄ colorē primi nō valet aſcendere: Et ſic ignis diſtillatur p̄ colorē tertij gradus & nō p̄ colorem primi nec ſi. ¶ Idem ſcriptum eſt in vademecum de nūo phoye in Capō q̄ incipit ¶ Cum aūt p̄ſa dictam ſolutionē Mercurius diminutus fuerit acorporibus: ¶ Et et inquūto qui tractat de ſeparatione ignis aterra cum magno igne: et iſte eſt modus ſm q̄ elementa poſſunt cognoſci.

Veſtio vigeſima p̄ma Quō rectificant̄ elementa ¶ Solutio. yy. Eſt terra p̄mi operis regaliſ q̄ p̄ncipit rectificatio quidē elementorū diuiſorum ad partem: p̄totum Capitulum.

Veſtio vigeſima ſecunda. Quomō fit multipl

icatio. ¶ Solutio. c. h. s. est explanatio ultimi p̄ris
cipis arboris phalis.

Vestio vigesimatertia. Quot modis fit multipl
icatio. ¶ Solutio dicta declaratio in capitulo q
incipit. ¶ Ex qua quidē diffinitione.

Vestio vigesimaquarta. De quo est ignis lapis
phorū. ¶ Solutio. y. q. ignis mei lapis est de igne
essentiali metallorū p̄fectorum ipius lapis. De igne
essentiali mēstrui vegetabilis ex quib⁹ componit ux
vnus ignis qui instanti conuertit oīa metalla imme
tallum p̄fectum iuuante se dicto igne cuz potentia
vegetatiua. ¶ Et instito passu cognoscat intellectus
q̄ elementa tollens retinacuz debent cum menstruo
celico: quousq; sint separati: & nihil menstruū cū eis
appareat actualiter ut fit p dictas retificationes &
ignis lapis intam sublimē mā q̄ habeant ypotatē
fulgoris recentē & improuiso ꝯburentis quācumq;
terrā antiquā metallorū imperfectorū: Et subito
in aliā formā de nouo oriri faciat.

Vestio vigesimaquinta. Quō applicabunt⁹ p̄cep
ta huius figure ad fundamentuz huius magiste
rij. ¶ Solutio. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p.
q. r. s. t. v. x. z. y. i. ¶ Modus est iste scz q̄ lute
re solutionē questionis fuent⁹: & fiat sic: q̄ capias
inquātitate. c. & facias ipūm transire p. e: Et pos
tq̄ quesitum fuit in. e: ponē. e. in. t. q̄ hic uolumus
signficare caloris primi gradus: Et sic. c. qd con
uersum fuit in. e: quaratur in. f. Et sic ruacua
a est figura de. c. e. t. ex quibus orit⁹. f. ¶ Postq̄
uō. c. est in. f. quesitum: duas semitas habere pote

st aut ad istos aut ad illos lapides. ¶ Dicamus ergo ad
remitā lapidū phōzo. ¶ Post hoc nō uas ꝑ aqua ē. c. con
uersum ſn. f. pone ſn. t. q̄ hic posumus ſuare cal
orē secundi gradus q. f. admcta q. d. q̄ querteꝯ ſn
n. q̄ hic uolumus ſignificare terrā corpoz post
dissolutionē caulatā ſmmediate: ¶ Tunc accipe. n.
q̄ pone sup poztidū: q̄ mole illud cū lapide molati
omis sicut molitur azureuz: q̄ cohopi ꝑ puluēm
cum q̄no lmeo madefacto ſn aqua talē q̄ pan
nus ſit eleuatus ꝑ tres uel quatuoz digitos nr tā
gat poztidum: Et si forsitan. n. fuerit ualde sic
cum: roza ipuz desup cum. d. Et transactis t'bus
diebus. n. ſncipit querti ſn. o. q̄ hic uolumus sig
nificare aquā cōpositā ſn qua sunt quatuoz elem
enta. ¶ Et tili ſsta dissolutio que fit ſn. n. sit succ
essiue ꝑ dies. Distilla ergo. o. ꝑ phyltreuz lane q̄
reuteru demollitionē q̄ dmitte stare quousq; ue
tibi uideat ꝯ bona quātitas de. o. Et distilla ꝑ
phyltreuz q̄ reuteru demollitionē. Et si. n. fuit
siccum: reiteru ꝯ q̄ roza ipum cuz. d. q̄ sic faci
es reiterando distillationes ꝯ q̄ rorationes ſn tri
gido loco: donec. n. totum q̄ ſn. o. sit ꝓ cuz.
Et euacuata est alia figura triangularis de t.
f. d. ꝑ. f. q̄ d. ¶ Preterea capias. o. sicut est
ſnuare suo q̄ pone desup alembicatuz q̄ pones
. o. ſn. t. q̄ ſbi admctet. d. q̄ sic. o. Conuertitur
ſn. q. q̄ hic sunt lapides qui nō sunt elixir ñ
medicia: Et sic euacuata est altera figura tr
angularis de. c. d. ſn cuius medio est. x. A
inde accipe q̄ mole ſbtilissime q̄ pone ſn uas

torio suo ad putrefaciendu3 in loco frigido & solue-
tur in .q. q3 fuit oleum in quo sunt quatuor ele-
menta . ¶ Deinde fili sup oleum mete de quin-
tessentia celica aut de menstruo altero in tanta q̃n
titate sicut est .o. & pone ad putrefaciendu3 p me-
sem cũ dimidio . ¶ Translato quippe isto tpe diui
de elementa p magisteriũ capituli q3 incipit . ¶ Et
fili elementoz3 diuisio &c. ¶ Quib3 diuisis retifica
& fixa illa ut sup̃ dixim9 in Caplo q3 incipit .
¶ Retificatio d3 elementoz3 &c. ¶ Tunc tpus iun-
gent3 duo elementa silicq3 igne & aiez & fiat vn
um corpus . ¶ Et si elementa sunt rubea sit ig
nis quatuor ponder9 & aeris unu : & postea põ ad
humandum p quindeciz dies : Et postea purifica . u.
ut datus est modus sup̃ in practica fundamentali do
nec queratur in . m. ¶ Tunc terrã cum elementis p
ne in precipede archamoz3 p nouẽ dies & habebis quod
antea medicinã practaz . ¶ Tunc euacuata e figũa
de .o. d. t. y. in cuius medio est .3. q3 hic uolumus
significare lapidis perfectum . ¶ Et iste est unus modoz3
sm quẽ applicant3 principia huius artis & huius figure
ad istum magisteriũ . ¶ De altera uõ semita ad quã
applicant3 principia huius artis te remictimus ad ea
nonẽ p̃mi libri qui tractat de compositione lapid
um in generali .

Vestio vigesima sexta . Quot sunt lymi . ¶ Solu
tio . yy . Lymi sunt tres . ¶ Primus qui fit ex cõ
iunctione aquaz3 absq3 elementoz3 diuisione : ¶ Se-
cundus lymus est qui fit ex iunctione elementoz3 in
illud corpus q3 resultat ex mixtione illoz3 . ¶ Tertius

lymus est q̄ oritur ex secundo p̄ distillationē.

Vestio vigesimaseptima. Que dra est ꝑ lapidem & elixir. ¶ Solutio. u. q. r. Elyxir est gūma resultata ex lymo ethereo & terrestreo mediante aliqua ex tribus decoctionū. ¶ Lapis uō est postq̄ transit p̄ omnes tres decoctiones. ¶ Etiā Elyxir cō uertitur ꝑ in lapidem.

Vestio vigesima octaua. c. qualem colorem hꝫ postq̄ conuertitur ꝑ in. p. q ꝑ in. o. ¶ Solutio Si c. est rubeum hꝫ colorem malegranati obscuri. Et si. c. est album est uiridis coloris cū nigro mixto. ¶ Fili multe questiones possunt fieri ꝑ in hac figura: Et redderemus libenter valde prolixum. Ideo fili cā brevitatis sufficiant ꝑdicte questiones que dicte sunt quātuz ad hanc figurā. ¶ Ethili ex magna questione supradicta oriunt̄ figure ꝑ quibus cōtinet̄ unus modus operandi explicite ꝑ in magisterio latitudine. ¶ Prima figura est de. c. ꝑ in cuius medio est. f. ¶ Secunda figura est de t. f. d. ꝑ in cuius medio est. n. ꝑ in cuius ventre e est. o. ¶ Tertia figura est oꝑta ex prima & secunda: q hꝫ ꝑ se. o. d. t. n. i. ꝑ in cuius medio que ꝑ figure sunt iste que sequuntur vz.

Diximus de Questionibus figure abstracte alicuius fundamentali cum quibus habuisti magnā

scientiā ſn fundamento opus. Nunc dicendū ē de Questionibus figure abstracte ab arbore philoſophali. Et questiones huius tot sunt uel possunt esse quot sunt camere ſnterse differentes &c. ſncipiūt questiones arboris philosophalis.

Vestio prima Vtrum menstruū moueat metalla. ¶Solutio. c. d. Menstruū metalla mouꝫ ad. f. & de. f. ad oīa alia p̄incipia: ¶Et ꝯsimiliter metalla mouet mēstruū ad producendū ignem ſn lapidibus.

Vestio secunda Vtrum menstruū gnāre possit lapidē ablq; auro & argento & aliis metallis. ¶Solutio. c. c. est aurum & argentū & oīa metalla: ſd ꝓpꝫ lapidē ſpōt esse existentibus ſnductis metallis materia de qua cōponuntꝫ & ſnduunduntꝫ: ¶Et qlibꝫ ꝑn capioꝫ existit medius ꝑ quod unū transit ad alterū ſdeo dictum mēstruū gnāre nō pōt lapidē ſn abstractis metallorum.

Vestio tertia Quare est menstruū. ¶Solutio. d. e. Menstruū est p̄ se ipsum: Et quia est expātibꝫ coessentialibus sibi ꝓximis quibꝫ ſt' ſngreta esse plura quoꝫ cōe est ſn nūo specifico positus: & hoc de suo ꝓ odore & colore: qz oīa determinantꝫ & specificantꝫ ipsum: Et est mēstruū ut sint oēs fomitates & dissolutiones metallorum: & euacuationes.

Vestio Quarta Dequibus rebus oritur mēstruum. ¶Solutio. d. d. Duplex est menstruum: Vnū Resolutiuū: Aliud resolubile. ¶Resolutiuū mēstruū est de ꝓpꝓijs ſndiuiduorum.

Resolubile uō oritur de. s. t. v. x z. y.

Vsto quīta. Quid hī menstruū ſm metallis. So
lutio. c. d. Menstruū hī ſmetallis suū ppz
actum & opationē cū quib⁹ dissolut illa: & uegeā
at ꝓtates illoz quia vegetat Aurū & Argentuz
& patrē mezcurij ſnumū mezcuriū q est menstru
um sb̄stentatum q est sb̄iectum suuz ꝓpz: Et se-
cunduz gdutionē humiditatis hī se ipūz ſneis. Et
facit ipa esse uegetabilia: ratione cuius dictuz
Aurū & argentuz multiplicat⁹ suas similitudines
ſnsubstantijs extra: Et sic menstruū hī ſmeta
llis actionē & passionē: p Actionē hī se ipūz libe
um & simplex: liberū ualde: ¶ Et p passionez hab
et ꝓpositionē sb̄ qua stat captiuatus & ꝓtract⁹: ut
possit esse ſgmis & vegetabilitas lapidiuz phoziuz.

Vstio Sexta Vtrum Calx Corporis sic ſngredi
habeat menstruū ſncerationē sine aliqua opati
one: ¶ Solutio. c. e. f. Calx Corporis n. potest
sic ſngredi ceratione: cū ſnpa sit mixta terreite
itas cum aereitate: sb̄tili cum grosso: Spūal cum
dapnato puluē qu̇ p phos de Scoria & fex. ¶ Et
ideo ante necessariuz est q calx queratur
figurā: Et q euacuet⁹ uentre suis spūs de alch
mistaz ꝓsideratione: q q sblmetur & conuē
tatur ſnsulphur ñr: capiendo id q est ſnuzture
sblmatorij & ad latera & q de puluē que ſnferi
us reſidit ño curetur & dmittat⁹ tamq̄ pul
uis dapnatus: scoria: & fex: quoz millatenus
ſndiget ſn magisterio. ¶ Nam supius diximus
oportet artistam coꝛpora deducere ad suu pri

mā māz: qz aliaſ nō poſſet eſſe cordantia ſnt
er lymos & ſulphur nec qz ſmpediret ꝯ ꝑ grauit
tatem mezauij dapnatj .i. ſaturie: cuius ratiōe
ꝓlolapis de .h. nō ueniet ſnelle: ¶ Preterea ſi al
iquis ueniꝛq nō habēt poteſtate ſpeciē ſuaz ſn
metallis multiplicandi uel ſn aālibus: qz ēm ta
lis lapis ign exponēt ꝯ fugerq cum tota ſua ſpet
ie: Ex eo qz fuit ſmpeditum mediū ḡiunctiōis. ¶ V.
are ꝯcludr q ſi calx corporiſ ſit ſme operatiōe
nō eſt apta magiſtrizz ſneratiōnē ſngredi.

Veſtio Septima. Quō Aurum & argentum & ce
ſtrum vegetabile ḡiungunt ꝯ ſn vltate nu
merꝯ ultmatj ſta q alterum manq uegetatum
& ecouerſo. c. d. i. ſ. ¶ Iſte camere ſuant ſolut
ionē queſtiones. ¶ Aqua mixta cum vmo fit aq
vmificata: Et vmū fit vmū Aquificatū. ¶ Et
Carnes: herbe polite ſmelle ꝙrunt ꝯ ſnſpetiem
melli. Et ſapor mellis aliqualr ꝙcitur ſn
ſapore rerum ſmul appoſitarꝯ. ¶ Item vegetati
ua et plantatiꝯ ſnelementatiua ratione cuius
ſnqualibq elemento eſt uegetatiua aut ſn actu
potentia tanta eſt vniuerſitas ꝓpriozꝯ
iſtozꝯ. Nam ſicut flamma ignis qui ligni cōb
urit & deducit ad actum flamme que ſtat ſnpo
tentia ligni: Sic vegetatiua exiſtente ſnpotentia
ſn auro uel ſn argento. ¶ Preterea ſicut vegetata
exiſtiunt potentialr ꝑ omnes partes auz uel ar
genti: Sic poſtea actualr exiſtit: Et ſic de uegetat
iua & aurificatiua: Et ſicut Aurum exiſtit exiꝯ
ſic potentia: ꝑ artem uegetat potentialiter ſicut

postea exist actualr mouente se auxificatiuo
auri auxificabile menstruj & mestruale uegetat
se mouet ad deaurandum: & uegetandus & econ
uerso mouente se uegetatiuo qp est intra mens
uū ad auxificatiuū qp est intra aurū: Et uege
tatiua cū auxificatiuo mouet sūz menstrua
bile uegetabile ad uegetandus & ad deaurandū
Et sic reuelatum est qp ultimatj numerj dicto
rum .d.x.y. p modus mixtionis correlatiue
rum essentialium: & actionis & passionis illorp.

Vesho Octaua Quō lapis philus est uegetat
ub: cū nullā recipiat augumentationē abex
¶Solutio .b.c. inuegetabilibus est vegetatiua: si
milr differens: & p qrequens substantie inquibz
est plantata: Vnde in aliquibus uidetz non
pōt misi p augumentationē extrinsecā humidi
di radicalis substantia ghuetur: quā accipit ab
elementorp gpōtione. ¶Item in aliquibz est hic
et augumētationē abextra nō recipiat subiectum
inquo est plantata: qz est ita ghormis calorz nāli
illus & humido radicali qz nō mouitur: hoc aliq
de elementorp cōpositione inde nō recipiat
immelle. illa que sup diximus: Tamen si aliqn sibi
applicatz uegetatiua transmutit illud in speciem
mellis: & vegetatiua augumentat spēm inqua est
plantata: Et sic similr immestruo qui transmu
tat omne elementū in sua spēm. ¶Sic uere ē de ph
ylosophorū lapide qui hz nālem modum cū reti
net inde nām uegetatiuā. ¶Nam illa gditiōe hic
mel & menstruū & p modū quo hūc humidū rad

icale eſt calori nãli ĝiũctum cum uegetatiuitate & vegetabilitate: & uegetare ſntantum q̃ licet augumentationẽ nõ recipiat extrinſecam: nõ ea ꝓpter vegetatiua ſnſſto mozꝺ ſicut de melle & menſtruo diximus.

Veſtio Nona. Quõ calx corpoze eſt apta ad ſngrediendum magiſterium. ¶ Solutio. c. d. ſtacamera fuit quanus ſolutione. Nam d. eſt efficiens ſncalce ſicut maioz quãta eſſentia ſnſnſtrio ribus utruſq; c. d. una eſſet opatio niſi mediante ĝcordantia. ¶ Nam fili quantuz foꝛma ẽ nobilioꝛ tanto nobiliozi ſndiget materia: q̃ꝓcõ ſequens maiozis nobilitatis & ĝcordãtie. ¶ Exquo ꝛeuelation eſt q̃ quãto magiſ eſt ſmpliciatati pzo pinqua: tanto magiſ ĝunguntꝫ foꝛme que ſut deſmpliq nã. ¶ Sicut uidemuſ ꝓ celũ q̃ maiozem ĝcordantiã hꝫ cum ꝑma mã q̃ꝫ cũ elemẽtiſ. Etiam maiozẽ ĝcordantiã hꝫ cum igne q̃ꝫ cũ aere: ẽt de alijſ ſmiliby rebuſ. ¶ Item cũ iſta ſint vota latitudo magiſtreij oꝑtq; eſſe ĝ ſũmã ĝcordantiã foꝛme & materie. ¶ Oꝑtq; calcem eſſe aptam ſnſſto mõ q̃ ſũma ĝcordã ſnlapidiby & coꝛp̃ paꝛtibus: hoc ẽ q̃ calx deducatur ad maiozẽ ſmpliciatatẽ. Tunc erit apta ad ſngrediendũ omne magiſteriũ: Que ſmpliciatas eſt ut ꝙeꝛtatiꝫ imo mõ ſnlymũ ſme elementoꝛ diuiſione ad lapideſ pꝛecioſos: Alio modo q̃ ꝙeꝛtatiue ſn elementa: & ſnde fiat lymũ ſme diſtillatione poſt coꝛ fixationẽ. Alio mõ q̃ fiat lymus deꝑtus ex elementis ꝑ diſtillationez adopus maius ſi aliqua eſſet ibi mutua reſiſtentia pz

purū ⁊ impurū: qua rōne ert destructuz meduz cōuc
tionis inter formā ⁊ mātz lapis

Vestio decima Vtrum metalla nēq lapidis aut
aliozū quorūuis lapiduz phōz sint apta ad pn
grediendum absq eo q elementa diuidant⁹. ¶ Solut
io. c. e. Necessariuz est q metalla diuidant⁹ p ele-
menta ut mā illoz appropinquet⁹ ad suuz gen
us q est p̄ma illoz mā sine natura: Et tūc tem
poris talis mā est magisterio sufficiens ad nouam
regenerationē: Aliaz. n. quātūcūq metalla appro
pinquarētur ad̄ma sui mātis ⁊ p̄ consequens a nouā re-
generationē artificiali q est meduz p quod metal
la terminarz debent in lapide: ¶ Constat igit⁹ affi
rmationē ee veram.

Vestio vndecima. Quomō fit fermentuz ꝯpositum: ¶ Solutio. c. f. fermentuz cōposituz fit
ex pura metalloz mā: ⁊ sulphure nature: ⁊ ly
mo elementoz: ¶ Et iā fit ex duobus lymis vno
etherco: Et altero terrestri: Et ista est mixtio natur
alis magisterij ōiuz lapiduz: Aliae ēz potentiā deber
ret ⁊ opatio in lapidibus ratione cuius nō posset po
tentiā habere in alio: ¶ Post hoc fili q in hu[illegible]
rel donec fiat sicut gūma: Tunc nō est factuz fer
mentū cōposituz quod dicituz gūma: que post la
pidificationē tātam potest habere potentiā con
uertendi sicut sufficit sue nature.

Vestio duodecīa. Quid est fermentū simplex:
⁊ fermētum composituz. ¶ Solutio. c. q. fer
mentuz simplex est illud cui nihil admīstra
tur sicut sunt elementa p se simpliciter supta

¶ fermentuz compositum est cū vnū elementuz cū alijs misertz. ¶ Quare tibi sit reuelatum q si corpora spāliter nequā reducē ꝑ elementa que sūt sui ꝑma camera nō poterit habere nec fermentuz simplex: nec cōpositum: Et si dicta fermenta nō haberet: essent lapidis potentie vacue potentia: & sua qualitas extra nō posset habere dominiuz.

Vestio Tertiadecia. Vtrum ꝑ latitudine magisterij sit mixtio necessaria. ¶ Solutio Explanatio huius ꝓncipij: q aliaz nō posset esse concordantia ꝑ inter fermenta simplicia & Composita.

Vestio Quartadecia Quare ꝑ nrō opz dissolutio requirit/ necessario d: ¶ Solutio. c. h. ꝑ in ista camera reuelat/ que ut ꝑ soluē: Nam necessariuz est q artista ꝑ artificium habeat metalla corrumpere ut ipa ꝑ corruptionē deuenire facat ad lij ꝓmā māz: quo uō dissoluto se oportq ꝑ iuuaz ut sit destructio vnitatis ꝑ dissolutionē & disgregatio nē partium ꝑ minima sue ut trahat/ a corporib/ sui ꝓximis dialis mā: quod uere fieri nō poss et alita dissolutione corp: q deficēt medium cum q ruptio & raritas se ꝑ iuuare debēt gtra concordantia vnitatis destructibilis: que uero vnitas nō deuenirēt ad nō esse ꝑ cōruptionem Nisi se ipam dissolutio ꝑ iuuaret cuz corruptione & econuerso.

Vestro quintadecima. ¶ Si fuerit lapis ꝓportionatus ad dandum pondus: qualitate: quantitatem: colorem & similia metallis ꝑ eum altrabilibus

¶ Solutio. c. 1. Generatio est id ꝑ quod causantur

forme nouę: Que nō causatio esse nō posset sine cō
ruptione p quā p̄uant̄ forme antique: ¶ Naz que
libḡ formarum particulariuz propaz nāz & specifi
cam hꝫ: cum qua nā matezia que sub forma
submittit̄ sicut aurei spēl que est forma aurei mā
multū optime complexionata subhūdo radicali: et
calore nāli subiectē & mollitie: resistentia igne: et
calore extremo. ¶ Et spēl cupri formet sibi matezi
am male complexionatā: & leuē: combustam cū scoby
bus terreis: Et sic de plumbo & stagno: & ferro: q
ratione spetiei sunt male complexionata respectue
ad argentū & aurū: ¶ Ex quo patḡ q mā additio
natꝫ additione forme p gnātionez & abipā rempit
omnē additionē illius forme: Et sic existis mā
olei cū alio ponderе: colore: qualitate: quātita
te & cē. Et sic de aliis rebus similibus generabi
& corruptibilibus quaz mā additionatꝫ additione
forme quā nouitez est formata p gnātionē & cor
ruptionē. ¶ Et ꝫ dicta q lapis physicus sufficit
scientie de forma nāli: qua suante fit ad transfor
mationē: & gnātionē: ad pondus nouū: mollitiē
nouā: & complexionē: & cū corruptione p̄cedēt
cōrumpendi hoz ꝫ & consecutio. ¶ Sic fit lapis fue
rit mala forma formatus: etiā que forma mou
et mām ut in ipsa influat suā naturā cū gnātione
& cōruptione: ¶ Sicut faber qui mouet mate
riā ferri/cū clauū vult facere/ & illā mouet cor
rumpendo: & māz claui formāt forma cultelli et
alterius rei. ¶ Sic fili metaforice & multo melius
lapis physicus pparatur ut dictum est.

vestio sextadecia Qualef sunt colozef apparen
tef sinopece ¶ Solutio Explanatio huius pmi
pij est c d k sili quelibet ramearu quatuor
principalium sunt sidest pum colozu ht quozuz
simlitudo apparet sn elementif ut sntabular
dximus que cognominatz gnalis sm q quelib
et ht maioz cordantia cum tali vel tali
uetate ¶ Cum quidam snt colozef qui apparet
p dicta cordantia: Alij p cocordantia & ytrazi
tate ¶ Et q dum suppositus elementus p dic
tas quatuor cauzarum mixtione: Et p fluxe
xione: actione: & passione: vna sbmittz alte
ri: Et sic de suo colore: q unus color sbmittz
alteri ¶ Et q lapis phycus sn sua plectione ht
nam igne simplicie: Simile colore ht igni/cuius
pue color est rubeus ¶ Et q ante q3 puenat ad
igne sperag oportq p spam aeris transire: sideo
Ante rubeu colore apparq color dyaphanus cum
citrinitate quada pp mixtione igne & aeris ¶ Et
q antequ puenat ad speram aeris lapis transit
p speram aque & sideo ht colore ppeium aque qui
est allazo ¶ Et qua terra est primaquinz p quod
incepit ascentio: Dum lapis est sn ultima spera hab
et colore ppium terre ¶ Sunt igr colozef quat
uoz cardinaliq aquatuor principalibus mansit appa
rentes sn lapis gnatione: Scilicet Niger: Albus:
Citrinus: & Rubeus ¶ Sunt quippe alij colo
es qui gnantz ex mixtione illoz de quibus hli
curare non debef ¶ Et hli sti colozef apparet
successiue sm q lapis gditionatz sn triangulo ru

bro. ¶ Preterea ſti colores ſunt taliter ꝺditionati ꝙ unus eſt mediuꝫ inter unū ꝙ alīū: ſicut albus colō inter nigrum ꝙ cetrinū: Et Cetrinus color qui ē medium inter album ꝙ Rubeum. ¶ Et iniſto poſſet ſi poteſt erroꝛē intelligeꝛ ſic: Si Colores nō appaꝛent ordinati: Sicut ſi color albus appaꝛet antequā color niger: Rubeus anteqū croceus: Quia ſic eſſet deſtructa ordinatio nāliꝫ mediaꝛe pp defectū uiꝛtutis concordantie: Et Cauſatio triangulaꝛi etiā eꝛet ꝝ nām ꝙ ꝝ quadrangulaꝛitate nāles: Unde ſic influxum anguli ꝝ influxum recti anguli que eſt certa: ee: ꝙ ptectionē: quod ꝙ ee ꝙ ptectio eſſet deſtructū pp influxū in nāles triangulaꝛe ꝙ cōcordātie habet cuꝫ defectu ꝙuationis ꝙ nō ee: ¶ Quare fili nō quemt multū nāle ordinaꝛe ꝓncipia huius artis ad ꝙpōitionē lapidiꝫ phiꝛ: ꝙ regulaꝛe ignē omnē et ꝓparte explanauimus.

Vltio decimaſeptiā. Quare eſt Sꝙatio. ¶ Solutio. c. g. l. hmōi ſꝙationis eſt ut ꝓma mā aue getabilibue ꝙ mineralib ꝙmmma trahatur: Et ſnūmo ꝙ canonū diſtillatiōnē: ꝙ dambigi rectificationē: ꝙ vaſis circulationē. ¶ In mineralib uero ꝙ elementoꝛ ſꝙationē: ꝙ coꝛ purificationē: et fixationē: ꝙ hoc quda lymus illoꝛ. ¶ Et ē ſꝙatio ut ſꝙetur mundū abſmundo: ſubtile agroſſo: Rarum ſpiſſo: Leue ponderoſo: ſicut Elementa: Terra ab aqua: Aqua ab aiꝛe: Aiꝛ ab igne: Ignis a terra: Sulphur nē qd ꝓphos dicit/ terra fructifeꝛa a Cinere/ ꝙ puluere dāpnato ſꝙata: ¶ Aliaſq; eſſet deſtructa amicabilitas iſtaꝛ uerū que habē

esse patrē nrī lapīs p̄fectam & ſimpūra mixtionē:
ſnordinatione nālem que fit ſi tūc ſſuis p̄ncipijs
nō gliderarētur ſnpatica huius artis.

¶ Vestio decimaoctaua: Cum quo cognoscit Artista
q̄ ommes lapides generantz ex p̄mordiali natu
ra metallorū: & rerum uegetabiliū? ¶ Solutio. c.f.
m. Potentia est id cum quo agens actingit obiectum.
¶ Nam usus uidet q̄ nulla gnātio de una nā ſnaliam
fieri pōt: nisi res alterabiles omnino dissoluantur p̄
minima & reducantz de fōrma ſnformā usq; ad ſui pri
mā mām̄ que appetitum hē ad hanc formā uel ad illā.
Si eiz alr esset: & esset possibile q̄ remanente sub forma
una: possēt sb altera ſpē stare: q̄ habē nāz illius absq;
eo q̄ ap̄ro forma cōrumpetz: ¶ Sicut existente sb spē
Arietis uel p̄pis absq; eo q̄ mā illius p̄pis exoluta. est
et q̄ cōruptionē alia p̄ma spēs: q̄ est ſnquiens: qua
si piper ſpō existente hoc q̄ est: posset habere nāz arietis
& econuerso. ¶ Preterea Metalla ſpūs existentibz sol
idis sb sua vnica forma & ſpē: stare possent sub spē
aque uel alterius elementi: & tam glibq; illoz possēt
ſnelementa quarti absq; eo q̄ corrūprentz ap̄propria
dōntate q̄ est ſnpossibile. ¶ ſntelligas ista Artista
cū potentijs ſntellectiuis: ſntelligibilitatis & ſntell
igere cum quibz move artificiuz ut nā nature ass
imletz. ¶ ſntelligendū est q̄ illud quod causa fac
ere nō potest: nō pōt eius effectus facere: sic natu
ra que nō pōt gnāre: nec secunda nāz alterare: et
ponere sb alia forma noua: nisi vel gnālet ad sui p̄
mā māz deuenire seutz. ¶ Sic nec artes ſmmediate
alchymica quia nā: cum sit eius effectus. ¶ Et ſnſſ

to passu errant aliqui sophiste qui alchimiam cōponē intendūt absq reductione metallōz ad suu ꝑmā mām. ¶ Et qua fili nesciūt mām expolire aforma antiqua: Nisciūt inspam induere nouā formā: exo qz mām relinquē nō uult suam ꝑpam formā. ¶ Et qz nō immutant mām p cōruptionē: nō iuuat ipōs ña cū gnatione. ¶ Habet etiam Artista cognitionē p vegetabilia existente sb aliq spē gnāt indiuidua extremisa faciendo ipa stare subspetie cui est sbmissa p reductionē illoz ad ꝑmā mām sui: Que uere insuā spetiē deduci n̄ deferri possent: si illā ad suu ꝑmā mām p primas trahere p dissolutionē: q partes sbtilissimas q purissimas q uere insuā ꝑmā spetiē. ¶ Et ideo fili hec est ca qr ab aliis tante emanant questiones: q vtrum q sudores. ¶ Et Arbores qui tantas gūmas emictum que sunt coz superfluitates. ¶ Ita re fili intelligendū est qr quācūq gnātionē naturale insimul est necessaria rei gnāli q cōruptibili ad suā ꝑmā materiā reduci

Vestio Decianona. Vtrū diuisio elementorum ametallis sit possibilis actualr ¶ Sc e. g. ¶ fili hic fuerunt ꝑuse opiniones inter philosophos: ¶ Vnde fili ut ueritas patefiat in hac questione duas rationes facere intendimus: vnam ꝑparte affirmatiua: q Alterā q parte negatiua: ut uidenti que ro magis quemat ꝑncipijs huius artis q cum bonitate q magnitudie: vn posita dicta ꝑclusione ꝑma spē t'anguli nigri dubitat intellectus q deducat ꝑclusionē ꝑo

prima necessaria: q̄ ꝓmo p negatuā q̄ dicat sic.
Si duūdio elementoꝝ ꝑ se pōt esse ad pātez: q̄ꝫ
q̄am nāz simplicē existentē: aliaſ nō erit duūla
yēuō essent mixta q̄ hic Alchymista posset habē
simplicē aiēē ad partē q̄ nō esset sucitaſ: q̄ sic
de alijs rōne cuiuſ signficauerūt q̄ vnū elemen
tum esse posſ sine alio: q̄ q̄libz habēt qualitatem
unā q̄am ñalem cui nō miscēūt alie qualitateſ: q̄
uō qualitas nō habēt appetitū ad suā spēz multip
licandā: misi ꝑesse ad eundē hoc q̄ est: q̄ est impo
ſſibile: q̄ ordmationē quā deus posuit ſnelemē
tiſ q̄ naturiſ roꝝ: qui uoluit ab exordio unū sine
alio ēē nō posse: misi q̄ unū habēt unā qualitatez
q̄am: q̄ cōmixtē mixtaz alijs ꝓ actionē q̄ passionez
ut ēet gñatio q̄ cōruptio ſnelementie: q̄ q̄ omēs
ꝑēl q̄uarentꝫ ſn ſndiuiduiſ: quod q̄ ēē non posſ q̄
ſi elementa quelibz ꝑ ſe ſm suā q̄am rōnez sepa
tum esſ q̄ ab altꝛo: q̄ nūc cum altero nō ēet mixtuz.
¶ Preterea esset destructus t'angulus uiridis: et
Ruberus: q̄ Virtuſ actionis q̄ passionis. ¶ Reuel
atꝫ ſgr q̄ ſllud quod ñā ſuſtērre nō pōt: ſtatiſi
um ogare est ſmpoſſibile: ¶ Quare ſntentio al
chymiſtaꝝ est falſa: q̄ nhil hꝫ realitatis: q̄ ꝓ
ſequens arſ alchimie nō est reale nec ens rōnis.
Reuertit aūt hic cum fōrti obiectione Triangulus
niger aie rōnalis ꝓ ſntelligere recolere q̄ odire:
Consurgit angulus Liuidus ꝓ ſntelligere recolere
q̄ amare ratione affirmatiuaz qui supdictā rat
ione destruit q̄ dicit sic: ¶ Quadrangulus Rub
eus ſnmile ſupponit q̄ diligit quia Alchymiſta

nō ſntelligit elementa ſeqsre ſic ſmpliciter q̄ſ
ſolute ſicut quadrangulus ſupponit: ꝟ3° alchim
ſta ſntelligit ipam cōpoſitionē & mixtionē nō ad
ſnuicē diuidere: hoc eſt q̄ ubi fuerit ſplus ꝟ3° q̄ ſgnē
uocant ſit magis de ꝓpria qualitate q̄ de alijs ele
mentoz qualitatibus: ¶ Et ſic de aere ubi ſit ma
gis de hūditate q̄ꝫ de caliditate: ¶ Et ſic de terra
ubi ſit magis de ſiccitate q̄ꝫ ſnſgne. ¶ Et ſic de aq̄
ubi ſit magis de frigiditate q̄ꝫ ſnterra. ¶ Talis ſg
nis licet ſit cōpoſitus ſua ſmplex qualitas ignea
conuertit ꝑ partes alteratoz elemētoz q̄ mag
is cū ipa participant ut ſua potestas ſit maior
ſn virtute: ¶ Et ſic de aere que partes alterato
uz elementoz que magis cū ipa participat aer
ificat ꝟ: ut poſſit ſn alijs tua multiplicare ſimili
tudinē: ¶ Et ſic de aqua & terra. ¶ Hanc igr di
uisionē gliderat alchimiſta ut ſupdiximus abſ
lute: ꝟ3 gliderat ipaz mixtionē artificialē: quod
libq̄ Elementoz cōpositorum abelemento trahe
ſnſigura liquoris: talē q̄ elementa ſnſtis liquo
ribus ſint magis ꝓxima q̄ꝫ ꝓ artificiū ee poſſ
ent. ¶ Per hanc autez rōnez explicata eſt gētio
alchimiſte q̄ſgnis quē ſn felici deſignauimus
ſn capto q̄ ſnuit foelix petit aquadaz phyloſop
ho ſi alchimia eſt ars ſnqua ſncipit ſntez ſgnem
q̄ Alchimiſtam que magna fuit queſtio: ¶ Et ſic
Triangulus niger affirmat q̄ diuiſio elementoz ū
ametallis & alijs rebus ex elementis compositis
ſt poſſibilis ꝑ artificium: Cui Oauerit Qua
drangulus lūdus ꝑſntelligere Recolere q̄ Oct

primā rōnem: Et amare: intelligere: recolere: hz rōnem que cuz virtute habet cordantia. Iste hu ic occurrit quadrangulus rubeus p obliuiscēi ra tionē primā: & credere sam q̄ cōcordat ēē inferioēz.

Vltio vigesima Quare metalla hnt rmue de corruptione: & lapides q̄ aliquod ens ele mentatum. c. m. i. induratione infinita & etēna nulla est cōruptio: ymmo intātuz est pfectū ens q̄ formalr inspō pōt ēē ḡnatio sine cōruptioē: id eo elementa appetitu habent ad sme adquē creata sunt: hoc est simpliciter in aliquby corporiby cōpositiē in maioz cordantia durationē sine cōruptione q̄ sua nā esse possit. Et qua metalla sut magis disposita ad dictā cordantia ꝙ ptrarietate & cōruptionē: huius de causa ḡsistunt in metallis & lapidibus inquby est minue de cōruptioe/quā in aliys cōpozibus elementatis. Ratio huius ē q̄ oe corpus elementatū indigt magis rebus ex teriorib⁹ q̄ metalla/& lapides. Et ideo metall oza corpora & lapidum meliua sbstmē possunt induratione q̄ aliquod aliozū corpozum.

Vltio vigesimaprima. Quare elementa maioz em hnt cōcordantiā in metallis & lapidibus q̄ in aliquo aliozū corpoū: sicut sut animalia plante herbe. Solutio. c. f. i. Ḡneratio que est in metallis nō hꝫ mediuz: q̄ elementa ḡnant illa p instinctum nālem absq̄ eo q̄ unū metallū gene rt̄ alterum sicut fit in animalibus plantis & herbis q̄ unū nō est in aliuz mixtuz. Solutio. c. g. esse in aliquo dupliciter gsideratꝫ: qua alitē actu

aliter: Aliter potentialr. Metalla uō actualr nō sut mixta grālr quedam Jn alijs: Sicut plumbū q; ſm 1/4 suz minimꝫ nō est mixtū nālr Jn auro/nec ecōuerso: Et tiā de alijs metallis que actualr nō sunt mixta nālr cū alijs: q2 sic ex mixtione oiuz resultat vnū quid qd nō est plūbuz/nec aurū/nec argentū/ qd ꝙ ēt ſme utilitate & cū vacuitate ſimꝫ auri & argenti & oiuz metallorꝫ. Et q2 talem vacuitatē nā sufferre nō possꝫ: /deoq3/nal ijs actualr nālr esse nō possunt mixta: ¶ Sz sili ipsa metalla sunt potentialr unū p oia: & oia p vnum mixta: sicut una spēs potentialr est mixta cū alijs spēbus & altercet; una: ¶ Et ms una spēs ēt Jn oib; & omnes Jnuna potentialr Jn nālr Jndiuiduata existens in aliquo ente grābili & cōruptibili: non posset quer; nr hemany abilla spēc: ¶ hic caro humana existens potentialr Jmpono: vno: cum bus ꝙ ꝙ. Non posset formany spēs humana actualr ter: Et tiā de alijs rebus ſimlib; ibi. ¶ Quatenus pp ista mixtionē nāles: potentialē hī actilla modum adJntelligendu; id quod est possibile ī uno metallo Jn actum deducere mediantib; J. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. z. ⁊.

Vltio vigesimasecunda. Quō Jntellegē q lapis philoz Jngenium ñ Jmperiali componi non potest ex alio: ēt ēr ꝙ ex metallis cum menstruo vegetabili. ¶ Solutio. c. n. f. Actus qui est ſmis vniuersaliꝫ ꝑticulariū: q necessitas medij mouet q dranguli ūdiuiduz ad Jntelligendū q ex alijs rebꝫ Jmpossibile est fieri/ ꝑter q ex metallis: Exuo qd Artista Jntelligat aurificare: & transmutare artifi

alr: & quigere extrema p mediuz sapiens nãz utru
q3 q; mediuz dr terra ouiz corpoz eleuata snsat
mrabilj & sulphure nẽ cũ mẽstruo uegetabili ¶
¶ Et sisto passu cognoscat sntellectus q; msi natur
ata fuerint elementa q; ad extremũ cũ extremo
no quigunty ad unũ tmez transmutando elementa
sic quesita sn terra sua uel aliena: Quare trans
mutandy potestate nõ haberet si mezcurius uege
tabilis deficit qd est menstruũ. ¶ Est igr actus
pncipioz id pp q; quadrangulus linidus sntelli
gt opus necessitatum ex mẽtallis fiezj: q; menst
ruo sam dicto.

Vestio vigesmatertia. Utrum si mutety plum
bum sn aurum: mutenty accidentia plũbi sn ac
cidentia auri: hoc est q; mutetur quãtitas & quali
tas: Acto & passio: Nigredo: Mollities plũbi: sn quãti
tate: qualitate: actione & passione & cẽ. Aurj. ¶ 3o.
c. o. ¶ Probatũ est supj. q; lapis physicus est uegeta
bilis & uegetans. ¶ Occurrit huic questioni qua
drangulus linidus & dicit q; uegetatiua est sstitu
ta ex uegetatiuo uegetabili & uegetare: Et uegetati
uuz sn uegetabili ppinquo: uegetabile remotuz hoc
sposito: elementuz uel mixtionẽ elemẽtoz sn quã
bus uegetatiua hẽt suuz actum exercere conuertẽ
do unũ sn induiduũ sn aliud: ¶ Nam alteratio sn sn
iuiduo: Alterant; sua accidentia sicut quantitas: q
litas sn accidentijs sbierti uegetantis: sta q; pma fo
rma cõrupit; & quertit; sn accidentia secundaria
forme nouiter acquisite: & hoc fit q; ssopationem
forme aforma: ¶ 3z Contra quadrangulũ linu

idum Argut quadrangulus rubeus qui dicat q̄ lapis
phycus mutat plūbuz in aureuz uel in argentuz semper
q̄ effectus mutat causaz patet hoc cū tpūs quātitat
qualitate ab artificio. ¶ Plumbū ona ista ht anatura
cuius rōne plūbū ht tempus nāle q̄ ex dicto quadr
angulo p̄ suppositionē oblusscere/ ignorare ea q̄ dicta
sunt supius q̄ est impossibile q̄ tempus artificale/
nāle tpūs transmutet: ¶ Videt̄ igr̄ q̄ nihil artificiat
aliquod nāle transmutare possit cū se habeant taq̄
supius ad inferius. ¶ Contra ista tā forte obiecti
onē occurrit quadrangulus niger p̄ intelligē recolē
q̄ obedire illa que p̄ prīez p̄ rationez dicta sūt: Et
ad hoc q̄ dicat triangulus viride: q̄ dicat q̄ differ
entia est inter nāle tantum: q̄ artificiale tantū: Et
nāle q̄ artificiale simul: ¶ Et dicat q̄ suppositio qua
drangulj rubei est falsa que supponit lapide sole
habere entitatē anatura uel artificio/ q̄ nō ona sim
ul cū artificio: Cuius de causa rō dictj quadran
gulj rubei nihil valet: Cum nihil sit artificiat
um qn̄ pōt esse nātum q̄ p̄ grequēs nāle: ¶ Sed
q̄ lapis phycus entitatē ht nāles mutat met
allum rō sue entitatis nālis que agregata sunt
p̄ entitatem una explurib⁹ entitatib⁹ diuersis
p̄napiosa nāle q̄ artificiale simul. ¶ Et sic tpūs
nāle artificio iuuante ex eo quia na nō ht instinc
tum ad talia agenda nisi ona mimstraretur p̄ arti
stam sicut patq̄ inelectuazio q̄ Scizuppis q̄ sic de
alijs medicinis que na nunq̄ facēt nisi artificial
iter ona de qua ponit̄ administraret̄ p̄ artist
am: ut p̄nmit̄ na intiemy nō ht instinctuz ad

mediana sumendā nisi pfllo debito mō admin
istrarit/ tpus medicie ñalie & artificialis mutat
tpus infirmitatis qua p nām tporis cuenit. ¶ Et
hinc occurrit quádrangulus luridus p intelligē
vcolere & amare illa que p quadrangulu mgrii
dicta sunt & quadrangulum rubeum.

Vestio vigesima quarta. Quid est pfectu enī? Ro
c.m. Perfectū enō est lapis nō fermentatus id ē
non multiplicatus aliquo modo.

Vestio vigesimaquinta De quo est pfectum enī?
Solutio. d.m. Perfectum enī est de sua vnit
ate simpliq: & de suis partib⁹ est: silicq. c.d.e.f.g.
h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.3 y.y. q/te Art
iste componentes id.

Vestio vigesimasexta. Quō & Cum quo est in
vnitate ultima positus. ¶ Solutio. c.k. Perf
ectum est enī in vnitate ultima positus p moduz
q hī artista mouendo quadrangulū luridū in
gbnatione pncipioz ad pfectionē ipius p doctri
na & pceptus huius artis. ¶ Est et ultima ter vn
itatis cū naturis attrahentib⁹ c.d.e.f.g.h.i.
k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.

Vestio vigesimaseptima. Quid est fermenta
no? ¶ Solutio. c.n. fermentatio est pncipi
um fluens duplicē multiplicationē. s. quātita
tiuā: & virtuale qualibet p se. ¶ Quātificati
ua nō est que queritit multiplicationē quātita
tis ad defectum xtutis: & dīmentuz quantit
atis. ¶ Item aliqui phoz dicūt q est virtutific
atiua & quantificatiua simul. ¶ Prima uero fit-

cū Mercurio vulgi ut reuelatuz existit ſn nostro testamēto ſn canone qui ſnapit ſili ſurrecipe unā unciā de dicta medicia multiplicata ſn virtute &c. ¶ Secunda ūō ut Reuelatū ? ſſico dem libro ſn canone qui ſnapit ¶ Quādo tu habūūs ꝓfectas dictas medicinas & de ſtil facta ꝓiectione ultimi ꝓncipij arboris phālis: & hz cū ſmone omnes tres multiplicationes ibi declarauimus.

Vesto Vigesimaoctaua. Quare est fermentatio

Solutio n. e. ſnalr fermentatio est ut artista huius artis habeat moduz medicinā t'pliq mō multiplicare ad ſmē ut euitetur maior labor ſn Pratica huius artis.

Vesto Vigesima nona Dequo est fermentatio.

Solutio. d. n. Est de se ipa & de suis partibus ſine quibus esse nō posset: Et est magisterij mīcurij uulgaris ſntellecti

Vesto Trigesima. Vtrum Opatio sit Necessaria Cum quo fit fermentatio. ¶ Solutio. k. Et declaratio Vltimi ꝓncipij arboris phālis

Vesto. xxxi. Vtrum Opatio sit necessaria

Inſsta artr. e. p. huic questiom respondrangulus liuidus & dicit q manifestum e q aliquod ꝓnapioz mūdi siue orbis esse nō pot ſne opatione: qz si esset: sua nā nō habuisset appetitum ad agere: ſz tantūmodo ad existere. Et licet sit q libz illoz oculum q ſme ꝓo cuacuatiū: ratione cuius vnū ꝓncipiū nō habēt ad altrū: etiam esset destructa gordantia ꝓ quā oīa ꝓncipia

huius artis coordantur ad unu: & cuius entia sic
set ptraria tas p quā sequeret destructio omniū
p quide nā sustinere nō pot. ¶ Est igr opatio un
um principiū necessariuz in hac arte ut sequatur
ptractando finis p omnes opationes specificas oī
um principioz. Sicut opatio artiste q. b. c. d. e. f.
g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. z. y. Et oīuz
aliozz principioz figure fundametalis q̄ nascit
atem que sequeret p ociositatē illoz. ¶ Et hinc
occurrit quadrangulus mgr p intelligē secolē et
odire vōnez q̄ p quā sequēt multa inquietia.

Vestio Trigesimasecunda. Qualis est modus
sm quē totus finis magisterij ht ypleri. ¶ Sō.
b. c. d. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x.
y. z. ¶ In ista eiz parte uolumus q̄. x. fuet calor
em tmit: qui calor dr primi gradus. z. uō signific
et calorē tuem secreti: qui est calor 3i gradus. y.
Calorē Tertij gradus. Vnde modus est iste. ¶ Sū
tu obtectre nām que est. c. d. & capias. c. & redi
gas eum in calcem p modū primi libri in canone qui
tractat de metallorz calcinatione: & pone sup ipm
d. qz natq distup quatuor digitis: Et pone vas in
sup. ¶ duel nātre: tunc. c. queretq in. d. Et sic
euacuata est una figura triāgularis de. c. d. x. ¶ Po
stea accipe. t. & pone ipm in. y. & t. fugiet & quer
retq in. b. in eadem figura formatq unū triangu
lum de. y. t. b. ¶ Deinde sup. b. ponef. d. p natet
distup p tres uel quatuor digitos & ponatq in. x. p
mentem cū dimidio ad patrefaciendū: ¶ Deinde
ꝯhe vas & pone ad distillandū in igne de balneo

maiis & dmicte distillare donec plus no distill&: et
sup fecel reitera aquā quā distillasti uel aliā rec
tem & reitera aquā quā distillasti uel aliā recentez
& reitera vas sicut est ad .x. p decem dies nāles: & tr
abe vas & pone ad distillandū in .z. et rūbu
& manebit .d. Infundo vasis infimlitudmē aque
splendide que no valet p illum calorē ascendē: et
sup fecis reitera de .d. q supnatq duobus digitis
& pone in .x. p tantū tpūs dupliatus sicut de aere
fraste in distillatione & trahe vas & pone ipm in .y. et
distilla aiez sicut pus: & illud quod distillauit pon
ad inhumādū in calore de .x. Et reiterabis putrefac
tionel & distillationel donec plus aeris cū aqua exire
nolucrit q cognoscere potes in ea distillatōe de .x.
quia aqua exibit & non aer q remanebit infundo
vasil: Et tūc euacuata est alia figura quadrangula
ris de .b. d .x. y. in cuius medio est .s. ¶ Deinde fi
li accipe .s. Et mete cum eo tantū de menstruo & pon
sup .b. & pone ad putrefaciendū p ungnis diel: qu
bus transactis distilla in igne .y. & pus exibit aqua
& post aer mixtus cum igne: ¶ Caue tn ne zube
fiant fecel p multū ignē: Deinde ponel ubi sūt ista
duo elementa mixta cū calore suem fecis & est
ad modum t'pedis archanozo ut infra ius p figur
am vnā demōstrabz: & exibit .s. & .r manebit in
fundo sue infrius fmcolor aque splendide cuius
odor ggelat mēaurug vulgi qui cū instrumento
ferreo & gūma querūtur in metallum pfectū: ut
alibi designauimus. ¶ Et si forsitan ille calor non
fuerit sufficiens ad expellendum totuz ignē: ponat

ſn.y.q exibit totus r.ab.v. ¶ Deinde ſſtum ignem
ad p̄ãtm pone & ſup.y.dr.s.q.d.pone ad pondus
ſdictum & pone ad putrefaciendũ p dict̃ dieſ: de
inde diſtilla ſicut prius: & deinde e ab.r ſicut
[illegible] pone ſ cum alio: Et ſic reiteratis putref
actionib⁹ & diſtillationib⁹ donec noluit plus diſti
llare de.x ſimul cum.e. quod ꝑſrmtr cognoſcẽ
poteris ad ſam diſtillationẽ ꝑ quã duxit ꝫ.e
ab r. qua aer exibit totus & ſgme erit ſubti
do vaſis q ſic.y.erit niger ſ rubro: Et ſic ex
tracta eſt alia figura quadrangularis de.s.
v.y.y ſnauis medio eſt.r. ¶ Deinde ſmpar
te ſſta volumus q̃.a ſignificet aĩaz ignis: et.b
aĩaz aeris: Et q̃.c ſignificet aĩaz terre. ¶ Deñ
fili accipe.s.q pone ſn.x.p octo dieſ & exhe & diſt
illa ſubtilissimo māriẽ quatuz p illã diſtillationẽ vol
uerit diſtillare: Deinde reitera id q̃ diſtillauit ſu
p ſcũd & pone ſn.x.p ſeptem dieſ: Deinde diſtilla
p.x.q reitera illud q̃ diſtillauit ſup ſcũd: & ſic fa
ciẽs reiterando diſtillationes & humanationes vſq3
ſepties ſta q̃ ſnꝑma humanatione ſtet ſn.x.per
ſex dieſ ſn alijs nõ p tres dieſ. Et ſic tracta ẽ
alia figura t̃angularis de.s.x.r. ſnauis med
io eſt.b. ¶ Ita ſimilr faciẽs ſnquerendo.s.ſn.b.
¶ Et ſic faciẽs ſnquerendo.r.ſn.a. Et ſic euacuab
itur alia figura triangularis de.r.x.a. ſnaui
s medio eſt.a. ¶ Et ſic ſili ſimte ſunt due rote
elementales ſnquibus ꝫtinẽtꝫ fixio & exuberatio
elementorum ſilicq aeris & ſgnis. ¶ Deinde ſili ca
pias.b. & purificabis illud p modum deſignatũ

Inpratica fundamentali: Et Inde medū de nu
mero phōy Inramom qui sic Inuenit. ¶ Pastus nō
Terre sit p modus klmatiomis q.y. Et Inuentre
q.y. donec quertatur Insulphur nō. ¶ Et tūc cūa
cuata est alia figura quadrangularis de .a.
In cuius medio est .e. ¶ Et sic fili p stamētia rō
tam fmtis rota cōruptionis cuius Instrumenta
sunt .d.x.z.y. ¶ Unde postq̄ fmtis corruptio ēt
ortq̄ sequ gnātio. ¶ Volumus In hac parte q .o.
signifiq̄ gpōtum de .x. 8. ¶ Unde ad faciendum .o
Capias de .x. quatuor partes q una de .5. q pone In
humanatione .x. deinde distilla: q sterato Inhuma pē
septimanā: q distilla donec noluit ascendē: Tunc
habebis .o. q est lymus p distillationē de .y. ¶ Et sic
glmlr facies Indistillatione .e. .s. Inquerione illorus
In .p. sta q fmt octo partes de .5. q due de .e. ¶ Et sic
formantis alie due figure quadrangulares: ¶ Prima
est .x.s.x.y. Incuius medio est .o. ¶ Secunda est
de .e. s.x y. Incuius medio est .p. ¶ Et fili mi ex
Isto duobus lymis formare potes multa q diuersa op
era Inlatitudine magisterij. ¶ Primū p magisteriuz
opus regalis ut sup Insuo loco: Vel p magisterium
errationis cum terra pa elementoz q dicta fun
damentali explicata: errando cū aere suo: q cum
igne post p pondus predictus: vel cū lymis sup̄dut
is factis ex aere q igne: ¶ Et sic fmtis Rota gnā
tionis p quā artista hē quod optat. ¶ Finis Igitur
Magisterij habetis completus p gditionē singuli ru
bri pncipiando p rotam corruptionis: q finiendo p
rotam gnātionis: Et hoc fili fit cōtinuendo vnam

figura: q̄ gñando aliā .b. t. corrupendo: & .b. r. gñando: Et cōrumpendo .b. q̄ gñando .r. s. e. Et cōrumpendo .s. r. e. & gñando. o. p. Et cōrumpendo .o. p. Et gñando ſtum lapidem uel illū p̄ ſua [illegible] puta .x. z. y. que ſunt mediū p̄ q̄ .t. cōuertit̄ ſn .b. Et eadem lr̄e ſunt mediū p̄ q̄ .b. cōuertit̄ ſn .r. s. e. Et ſic .b. eſt mediū ſnter .t. et .e. p. e. Et dicta .x. z. y. ſunt mediū ſnter .r. s. e. Et que ſunt̄ ſn .o. p. ¶ Item dicta .x. z. y. ſt mediuz p̄ quod .o. & p. conuertūt̄ ſnſtuz lapidem aut ſnſtum: Et ſic de aliſ medijs dicā poteſt ſuo mō &c. yeſus. Hic ponuntur Nouem figure ſm q̄ ſup̄ ſnquoate ſt̄ p̄ ordinem. Vnde ſnci pit Phyſica perfectorum

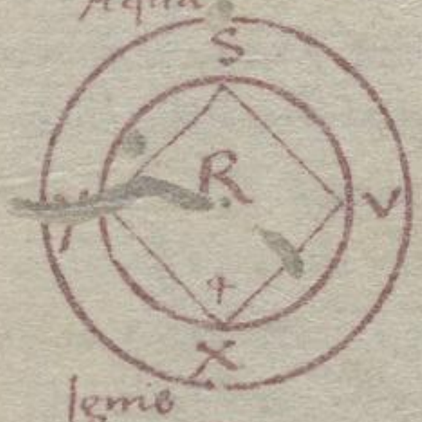

Diximus de Questionibus figure abstracte abarbore phylosophali Inquibus plura dubia Solvimus que erga artis approbationē ⁊ pratica magisterium Illius Xrabatur ꝑ aliquas suas Cameras Inquibus clarā pratica pandimus, [illegible]
Nunc Dicendum est de questionibꝫ figure quadrangularis ꝑ quas multam habebis notitiā In Pratica huius artis.

Vestionel huius figure tot modis fieri possunt quot modis miscent⁹ ꝓncipia ꝑ suas cameras. ¶ Bz sñ nō tantus questiones hic explicamus qꝝ plexitate hic evitare ꝓpo suimus: ¶ Bz hic Insista figuris paucas questiones proponimus ⁊ soluemus: ut ꝑ istas ⁊ ꝑ alias alia rum figurarum patentium sit revelatum satis de Pratica huius artis.

Vestio ꝓma. Vtrum deus sit causa huius operis: ¶ Solutio. ¶ Intelligentia forma deus ē ꝓma causa; ⁊ sic mundus est eius effectus: Alias sñ sequeretꝫ qꝝ alr esset eius effectus; ⁊ sic pē ꝙsequens mundus esset Etnus: Et sic esset due etnitates; ⁊ sic duo dꝫ: quoꝝ qulibꝫ est finitꝫ. Tamen de magnitudie rōne etnitatis: sc[illegible] etnitas singularis cū qua est solum una Infinitas. ¶ Aut sequētꝫ qꝝ si mundus nō est etnus: ⁊ non est effectus dei: qꝝ ipe creauit sc ipm: ⁊ sequeretꝫ qꝝ mundus esset: in qꝝ esset deus qꝝ ē Impossibile ¶ Et ꝙ Mundus effectus dei: ⁊ ꝑ ꝑ Inistio ꝙtinetur tam rāle ꝙ artificiale: Concludit⁹ igr affirmatiuꝫ esse uerum: Et ꝙ Intelligentia idest ꝓma causa

mouet formā .i. aīaz artiste cū t'bus quadrāgu
lis illius ad pratīcā huius artis. ¶ Et sic stopa
sti reminiscat3 artista q3 sicut gcordantia sntē
ptūm & gcordantiā pncipalē que fit absq3 con
sonantia: ut pmus motor moueat sntelligen-
iam sm recta lnea ad ueritatē: & patefiat illi taz
altissmū secretum & quppe nō multis existit
reuelatum.

Vltio Secunda. Quē modū tenebit artista
ut sequat3 nām p artificium. ¶ Solutio oēs
camere huius figure: ¶ Modus est iste ut sgm
ficat3 p pmā camerā: q3 tu fili obuiare debes fi
gurā pzmā q3 maz lapis. ¶ Secundo q3 obiect
et elementa simplicia. ¶ Tertio Elementa gposi
ta. ¶ Quarto sndiuidua elementa: ¶ Quito potēt
iam & opatione. ¶ Sexto mixtionē post materia:
¶ Septimo Dissolutionē: ¶ Octauo Generationē. ¶ No
no Colozes apparentes. ¶ Decimo Digestiones. que
pzcedunt p cameras pmie figure ad opa minora
vel decoctiones gptentes ad opera regalia. ¶ Vnde
cimo lapidez. ¶ Duodecimo fermētatione: ¶ Tertio
decio Cum quo oparz debz fermētatio .i. multip
licatione uirtualē: & qualificatiua: duuz uel
simul. ¶ Quartodecimo ipōs lapides fermētatos.
¶ Et fili nota ista que tibi hic dicimus q3 nā orbis
cōrumpere aliquod sndiuiduū putrefaciat illud:
Postea sequit Elementa gpōita que st sndiuid
ua magis pp3ma: Postea q3libz illoz deduc
it ad sumaz simplicitatez: Postea ad illam pmā
māz reducat: ¶ Et hic ūo postq3 finita est Rota.

cõruptiõs: Inaq; Rota gñationis Inapiẽdo
gñare aṕma mã: Postea ad elemẽta cõposita q̃
fiunt p̃ mixtionẽ simpliciũ elementoz: Et ex
Elementiẽ compositis ad substantiã elementatã
sm̃ q̃am spẽm: Et forma sb̃ qua actiũ
elementa ad cõpositum Inducuntur. ¶ Fili
si hic nost̃m Intellexisti explanatus est modus
sm̃ quẽ Artista sequi debẽ naturã p artificiũ.
¶ O fili Inquisitor veritatis tu pratica Instus ma
gistrez̃ Inapere debes ubi nã sumut p rotatio
nẽ figure cõruptionis: Et cõtra in triangulo
rubeo Inapiendo armr metallor: Postea a
medio postra aṕncipio. ¶ Hoc aut fili debẽ
Artista facẽ cũ pncipijs figure cõruptionis
Que sunt Calcinatio: dissolutio: Putrefactio:
Ablutio: Purificatio. ¶ Per ista ẽz pncipia In
aput lapis corruptio hoc est metallor Illus ex
quib; cõponit̃. ¶ Dem̃ fili sequi oportẽ gñatio
nis Rotam: de qua oportẽ Artista Instrumentu
facere cum quo gñent̃ lapides regendo pncip
ia huius artis sm̃ q̃ p rotã quãtam explanatus
est: Que d̃ pncipia sunt Mixtio: Incratio: Elix
irij decoctio. ¶ Ista ẽz pncipia si regant̃ [illegible]
sunt Instrumenta gñationis lapidez̃. ¶ Et fili
potes formare unã figurã ex duob; circulis In
mobilib; quoz Inmus ymaginẽ ex pncipia suprad
icta & uocat̃ Rota corruptionis: Et in alio
circulo Inferiori ponas unũ quadrangulũ cum
dictis quatuor pncipijs: Et ista uocat̃ Rota gña
tionis: ponens. o. q̃ uolumus significare finem

q complementū huius opis: Et iste est modus quē ſtatuta tenebit ut ſequat̄ nām p artificiū. Et Iſta eſt figura.

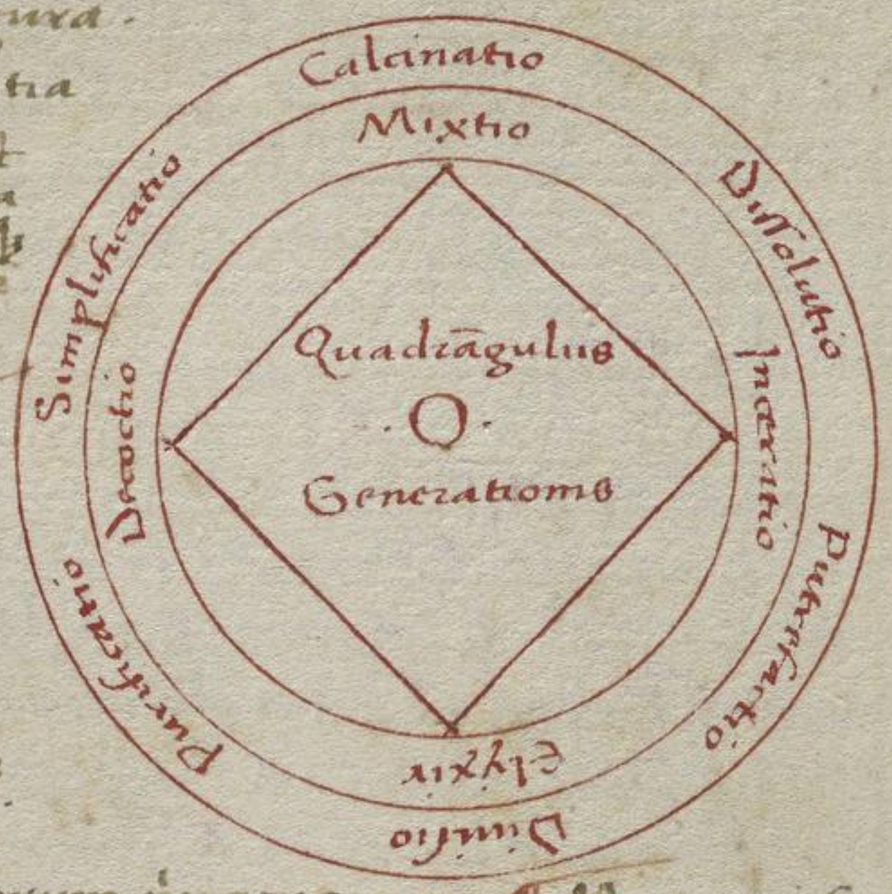

Qſtio tertia quam eſt conſideratio ā hō debq habez de ſcientia huius artis: ¶ Solutio. Tota figura. ¶ Forma conſidezatur Dupliciter. Primo p Artiſtaz Secundo p actibus auz aliorum ſcientiarum. ¶ Materia conſideratq quadrupliciter. ¶ Primo ſnuerſetabilibz de quibus menſtruuz oritur. ¶ Secundo pro elementis metallicis. ¶ Tertio pro ipſis metallis. ¶ Quarto p Sulphure nē. ¶ Elementa conſideran tur dupliciter. ¶ Primo mō Simpliciter ¶ Secundo mō ꝑpoſite. ¶ Item potentia ē differel ſimpliciter tam ſimpliciter ſicut ſcientia inter ſe differentia. ¶ Mixtio habet quatuor conſiderationes. ¶ Prima eſt. d. &c. ¶ Secunda eſt inter. r. & s. ¶ Tertia inter. s & e. ¶ Quarta inter. r. s. & e. queſtionis magne figure particularis. ¶ Diſſolutio hꝫ duas conſiderationes. ¶ Prima que ſit cū c. & d. ¶ Secunda ſit auz. e. magne queſtionis iamdicte. t. s. & d. celeſtis ad faciendum lym

um terreum. ¶ Generatio ht quatuor ꝯsiderationes. ¶ Prima pro elementis que gñant ex terra ex elementis. ¶ Secunda p Sulphure ñe & gñat ex elemẽtis. ¶ Tertia pro lymite qui gñant ex sulphure ñe. ¶ Quarta pro [illegible] qui gñant ex lymis et Sulphure ñe. ¶ Colores habent unaz ꝯsiderationẽ que fit ingiãtione lapidis. ¶ Digestio habet unaz ꝯsiderationem; videlicꝫ p sensum. ¶ Fermentatio ht triplicem ꝯsiderationẽ. ¶ Prima est virtualis. ¶ Secunda quantificativa. ¶ Tertia virtualis & quantificativa simul. ¶ Sepatio ht multiplicẽ ꝯsiderationẽ. ¶ Prima est inter elementa. ¶ Secunda inter putrefactionez & fixationẽ illaz prout est mũdaz ab inmũdo. ¶ Alio mõ put sepat menstruũ a Vmo: & aliis vegetabilibꝫ acuentibus illud. ¶ Tertia put sepat lymus a elementis. ¶ Operatio ht tm triplicẽ ꝯsiderationem quãta sunt principia huius artis. ¶ Venenum transformans ht unã ꝯsiderationẽ ut patet p sensum.

Vesho Quarta. Quare miscemus principia huius artis cũ principijs phye. ¶ Sexto Tota figura cũ suis camezis. ¶ Sali est ista mixtio finaliter ut cognoscas q oĩa principia phye sunt in oibus principijs huius artis: puta Vnũ p oĩa: & oĩa p Vnum. ¶ Sili si ista mixtio esset impossibilis, essent principia huius artis in scripis cacoa: & nã intime euacuata: qr nõ haberent motum: & essent inmobilia: & nõ esset in

orbe: Et tunc essent ex orbem. ¶ Preterea essent ex tempus & locum &c. Et sequerētū alia multa impossibilia pp destructionez trianguli rubei & lunidi. ¶ Est ign̄ fili necessaria mixtio ut nō sequant̄ dicta inconuenientia & triangulorū destructio: Quare queūt cuicunq; uolenti in hac arte facē sciam habē librū qui dicit̄ principiorū philosophye q̄ magne utilitatis existit.

Vestio Quinta Qualis est modus subtilior huius opis. ¶ Solutio. Tota figura. ¶ fili Subtilior modus est p moduz quē sup̄ diximus in questione de figure huius: p reiterationē rote corruptionis ubi nā finiuit fnē corruptionis rote/p rotam gnātionis principiando ubi incipit nā & fit isto mō: Capto .c. & pōto in .d. .e. fiat inhumanatio: dissolutio & euacuatio ut in practica fundamentali diximus quousq; reducant̄ in sulphur nē: hoc ē metallorū p fectorū: in tā to ponat̄ terra sbliata in .d. & putrefiat ut inducta practica diximus: Et post diuidē terrā illaz p elementa: & purificare illa: & distillare lymos. uel inerare terram aliorū metallorū: uel terram aqua diuisa fuerint elementa: in terū redige in sulphur nē: & facere lymum terrestrem ¶ Postea lymos redigē in lapides. ¶ Et fili iste ē modus subtilior in practica huius artis.

Vestio Sexta. Quare lym ponit̄ p tēpus in aere & interra: ¶ Solutio Vt venient̄ & capiant̄ quīte essentie insubtili mā elementorū

venentur & capiant p̄ virtutes celicas influxa
p̄ tā longum tp̄us in mā mneralis virtutis cū
certa & propa termination̄e & potestate ad facē
dum in instanti in metallo sicut basyliscus in
animalibus

Vestio septima: Que sunt vegetabilia acu
entia? Solutio. Tota figura individuorum.

Vestio Octaua: Quantuz tempus durat
pratica huius magisterij? ¶ Solutio: Tota
figura pratice. ¶ Et fili illē qui nūq̄ ꝑposuit
durat p̄ duos annos integros: Et illi qui sem̄
ꝑposuit durat p̄ annum & tres mēses: Quā
si sint alique branche arboris in latitudine
magisterij que finiunt̄ in quatuor uel quin
mensibus: Et in hoc fili multi fuerūt obcecat̄
qui ignorant nāz & successionē illius: & agitat̄
illam sm̄ cursuz suuz in pratic̄ando quare nūq̄
deueniunt ad fin̄ē optatum.

De figura aīme Rationalis.

Ec figura dr̄ aīe rōnalis: & h̄t in se tres qu
adrangulos cum quibus et obcausa utendo
suis potentijs: quoz quidē quadrangulus vnus
luridus: Alius niger: Alius Ruberis. ¶ Quadr
angulus luridus sm̄ ḡditionē huius artis hab
et ꝑpetatem intelligendi: recolendi: & Amandi
obiectu que sunt sm̄ intelligentiā & dignitat
es eius: Et sm̄ pncipia huius artis: & actus:
& op̄ationē illorum sm̄ ueritatē. c. d. q̄ omz
alioz pncipioz. ¶ Quadrangulus aut Nig
er est ut dia rōnalis intelligat: recolat: et

odiat: Et ſnguenientiā huius artis ꝑncipio
rum ōdiat: Etiam ōia ꝑ que ꝫtas ſnterpr
ncipia huius artis ſequitur: Et ꝙn fili ſſte
quadrangulus deputatus eſt ad odiendū di
cta/& falſitates fuit ei quadrangulus luuid
us qui deputatus eſt ad amandū deus: & ue
tates. & ueritatem. ¶ Quadrangulus autē
Rubeus hꝫ officiū ad ſupponendū atq; credē
endum huius artis ꝑncipia: & eoꝝ ꝯditiones
& ꝯpationes. ¶ Quadrangulus aut luuidus
atq; niger poſſunt multū exaltare ad ſnueſt
igandum ueritate & falſitatē ſmꝑncipijs hu
ius artis: Et quadrangulo rubeo oblimſā et
ſ uerā & diligit uel odit rem ſuppōtā: Vt
quadrangulus luuidus & niger ſnde melius oper
ari ualeant ſnmagiſterio & ꝓtica huius ar
tis: Attribuendo ipi ſntelligere laudes gratias
& honorē: Et huic arti magnā neceſſitatē: et
ueritatē: & ſmpoſſibilitatē ueritatis: ſalſitat
is huic arti repugnantem.

De diſputatione Monachi cū Raymūdo

Vnq; Raymundus librum ſuū quod rog
atus fuit a monacho ꝓpoſuſſet: ſpſius eid
em Monacho demoſtrauit: qui uere quieuit: et
cum actione gratiarū illum recepit: Qui nō du
bitauit: Vidit q; Raymundus aſſeruerat arte
alchimie ee rem & aliquid: & nō modicū ſtu
pefactus eſt/& dixit. ¶ Valde miror q; illud
quod ſm rei ueritatē eſt ſmpoſſibile & falſ
um: aſſerere eſſe neceſſariū & uerū. ¶ Nos

multos uidi & redditus pdere: etiã patrias et
honores: & nullum fructum ab arte exhẽ: et
ideo similr male claudunt: quia fiunt falsa-
rei & falsificatores monetaruz: Et multa ma
la que occasione huius artis sequuntur: dum
finẽ artis attingere nõ possunt. ¶ Qui nõ si es
set aliquid: impossibile esset quod nũq unus uel
alius inueniret. ¶ Dz quia azs nihil est: ideo est
impossibile aliquod uerum ab ipa sequi. ¶ Resp
ondit Raymundus. ¶ Nam rogatus ate ut sup
stam artem uoluisset ueritatem declarare: illud
sup possibilitatẽ put principia nãlia ingreduñ
Pratica huius artis declarauimus: Que ũe ẽnt
& aliquid: Et si ipi qui praticant essent in-
perti: & cognoscẽnt principia nãlia & rep successio
nes imprratica huius magisterij esset impossibile
¶ Et qua ignorant principia: ignorant matriã lap
idis: & p ẽquens ignorant finẽ: ¶ Et si cognos-
unt matrias: ignorant principioz ybinationes: & il
lorum mixtiones: Quare ignorant principia: Et
ignoratis principijs: ignorant & illoz successiones
& sic agitant uirtutes minerales uirtutis: & pco
sequens priuatur pratica finẽ proio. ¶ Dixit mõ
nachus. ¶ Possibile est quod dicis: Dz quid dicim
us q tua ars assit ctrarium utq et libruz
artis suie entis regalis & romis: & p artes magn
am & p arboẽ scientie: & p cetera alia uolumina
inquibz consuisti ctrarium huius q hic dixisti
Dz sic tu bñ Raymunde q ille qui ctrarius est
arti sue nõ debẽt de sua arte canonizari. ¶ Respon

dicẽs

dic̃ ei Raymundus. ¶ Vtru utriq cognouisset pncia ñalia: Et eleuares utriq ſntellectuz: Sciret q tu ſnſubtris artis mee nichil ñiuz huius artis pncipioꝝ mee arti: ſnueniꝛs te uidere ſn ambas artes tyſtente ſme ꝛtrarietate pncipioꝝ ut ſatis p questionare iuz videre potes. ¶ Respondit ei Monachus. ¶ Quo Raymunde tu absq; istam artē esse ueram: Cum pncipia tue artis sint oīmode ꝛ ſntentionē qua de ipa habes que repugnat omnj ueritati: ſta q tua ſntentio est sup hoc fantastica cum tua ars sit falsa ut Raymunde ſntendo pbare. ¶ Respondit ei Raymūdus. Valde gaudeo qꝛ disputare mecum uis de hac materia. ¶ Vt igr Carissime cesset garrulitas & ſuffusio uroꝝ: & cognoscat̃ ueritas: & eligant̃ aliq pncipia ñalia gñalia p quoꝝ ꝺitionē & materia ſequat̃ modus disputationis ſnter me & te: ſta q ſequat̃ disputatio ſme-lrtione pncipioꝝ illoꝝ nature. ¶ Quenut ẽz monachus sup bijs Raymūdj & dixit. ¶ Raymunde dmitte me & ego eligam pncipia p que ſnter me & te ꝛtinuet̃ disputatio: & ſi tu ſm eoꝝ ꝺitionē disputauīs mihi arte alchimie ee ueram: quescet ira mea ſn quadrangulo figure sue p ſntelligē: recolē & amare: & p ſntelligere recolere & odire ꝛtrarium: Et p credere huius dispositionis ñiuz uel suppositionis: Et diligē illud: & odire suppositionez factam ñ illā. Vnd Raymunde pncipia ſt ſta. 8. ¶ Natura: tmſ: et Maioritas: Ens: Concordantia: Medius: Vegetatia: Veritas: Substantia: Gñatio: Corruptio: Contrarietas: Augmo: Digestio: Compositio: Alteratio:

simplicitas: ¶ Dum uō Monachus elegit pncipia ad disputandū de hac mā: & dixit q̄ monachus sua pncipa argumenta: Et q̄ ip̄e ei respondereq̄: Monachus dixit q̄ multū sibi placēt

De Disputatiōe int̄ Monachū & Raymūdū.

Onachus dixit Raymunde tu sm̄ uerisimilitudinem negare nō posses: q̄ si alchymia est ens q̄ natura orbis nullum h̄t fm̄e: & tunc substantia mūdi nullā h̄t quietē &c. ¶ Pmā uō rationē ꝓbo sic. ¶ Si alchymia est ens possibile: & corpora metallorū sm̄ alia transmutans forma sm̄ quorū q̄ metalla transmutabilia maiorē quietē haberent q̄ sm̄ suū p̄is nature: & tunc esset possibile q̄ ex illa nā metallica sm̄ quantū transmutantū metalla a p̄ori nā: mutarentq̄ in alia: sm̄ qua quid nā magis quiesceret q̄ sm̄ pma n̄ sm̄ra: & sic de vna sm̄ aliam: ¶ Et sic appetitus nature ira sm̄ finitum q̄ nūq̄ deuenirēt ad fm̄e: quod Raymūde scis bn̄ fore impossibile q̄ nā nō habeat fm̄e q̄ quietem sm̄ suus generis ut patē q̄ diffinitionē quā tu in libro de nā scripsisti: qm̄ si nā est illud q̄ qd essentia gduatq̄: patē q̄ fm̄is generantis & sua genita sm̄ inter nāz & sua genita sm̄ quo fm̄e & contrarietas fm̄e generantis. ¶ Si Alchymia ē ens reale cum ign̄ sm̄ inter nām & sua genita sm̄t colligata & iuncta: oportē q̄ sm̄t q̄ generantia. ¶ Cum tu Raymūde scis q̄ generantia est ēa unionis & aggregationis & colligationis: ¶ Est ign̄ Concordātia mediuz inter nām & suū genitum q̄ quā sit ita coniuncta q̄ magis esse nō possunt nec magis propinqua

p concordantiā & propinquitatez: nā tamq̄ for
ma passionē ht sb̄ sua nā sicut igneitas que igni
actionē ht sup ignē: Et igne passionē ht sub|g
neitate: & etiam de alijs naturis & formis & mate
rijs. s. plombeitas |mplumbo: & Stagneitas |nsta
gno que sunt gerta: & sme sue nē: ex quib; Raym
unde multū liquide patet q |nter quamcūq nāz
& sua gerta est tanta colligatio appētitus natura
lis q ipa a sinu gretis diuidi nō pōt: Sicut |greit
as que est nā ignis actionē ht sup ignē: Et ignis
ht passionē sb̄ igneitate: Etiā de alijs naturis & for
mis & matijs. s. plumbeitas plumbo & Stagneitas
stagno: ¶ Ex quibus Raymunde liquide patq q |n
ter quācumq nām & sua gerta est tanta colligatio
appetitus nālis q ipa a sinu gretis diuidi nō pōt
Sicut igneitas que diuidi nō pōt a bigne q alias
deuenirēt |mpuationē & nō esse: Etiā de alijs q̄zū
Concreta & abstracta deueniunt |mpuationez. Ist
am rrāz rōnem tu Raymude destrueze nō potes ue
racter cum sit necessaria & concordans cū bontate
magnitudinis &c. ¶ Et est etiam plecta q sunt
pncipia simplicia tue artis cum quib; hō de om
nibus scientijs rōne sue q̄litatis plectaz habq
notitiā. ¶ Preterea Raymunde si alkimia est ens
uidet; maiorē appetitum habē ad esse pgrimū q̄z ad
esse suum cuius rōne ens apparq magis aliud q̄z ee,
hec qd est: rōne cuius esse esset ei odibile: &
pmutatio sui esse esset ei amabilis qd tu Raymūde
scis bn fore |mpossibile. ¶ Cum sua |mpossibilitate
gordant tua pncipia & eozp diuisiones: q tu Ra

ymũde destruere nõ potes is istam meã ronem
Cum realitas ueritatis ꝓncipioꝝ cum ipã ꝯcor
dat necessario: qz bñ potest ꝯcludi q Alchimia
nõ est ens: & sic tua ratio fantastica ē & ꝓpositus.

Solutio Raymundi Lulÿ.

VE Rationes nihil ħ me faciũt & ꝓmo t nego
antecedens q ueraciter est falsum: & ꝯ cursuz
orbis nẽ: & gñationis & corruptionis: exq̃ nõ sequ
itur q̃ues essentie orbis sint sine fine euacuate: ꝓm
mo Monache esset eius gtrariuz: ¶ Si transmuta
tio: gñatio: corruptio nõ esset ꝓ elementis ut ad
sensuz patꝫ: cuius ħ̃ oppositum esset ꝓpossibile & ꝯ
dignitates ipius. A. ¶ Item ad aliud qd dicis q
si alchimia esset ens: q possibile esset corpora q̃
idez metalloꝝ ꝓ alia transmutare: dico q̃ omnin
dicis: & aliud ex ista rone reterens: q ñã metallis
transmutabilis magis quiescit ꝓ ñã illius ꝓ quã
quertit̃ q̃z ꝓ ñã sua ꝓpa. ¶ Contra ꝓstã rone facio
tale argumentũ: qm quãtucuq̃ ens est nauis et
nobilius: tanto ħt maiorẽ & robiliorẽ appetitus
cui ꝯmunicatur mmoꝝ: sicut lux ignis omnis
que ꝯmunicatur luci ignis celestis ꝓfluxe interra
ra cum solis motu: ¶ Et q ñã vniuersalis est
ens de se magis nobilis q̃z ñã ꝑticulare. Cuius
appetitus sequi oportꝫ aliuz tamq̃ ꝓ interius suum
supius uel tamq̃ effectus ad suã causam: Et materia
prima ħt appetitum de ñã sua ad quãcumq̃ for
mã: Ideo ipa stare facit particulare formã ma
teriã ꝯ ista forma aut illa ꝓuante se ñã omniũ
salis cum gñatione & corruptione ꝯtinuo appeti

tum mã ptcularis sequeretur naturalitatem
Et to Monache sas multuz bñ q appetitus cãzp
pnapalium maior est ãz entis ꝑduuiduati. ¶ Ex
qlo multũ bñ sequit q ãz eus ens ꝑduuiduatuz
nãlr suuz et diligat ño ꝓ hoc q eus ꝓcorrupt
ibilitas sit ꝓmpossibilis: qm tale ꝑduuiduũ cõn
positũ est de duobus mutue rosistentibz: ¶ Alias
.n. Si cã est pnapalis: sequeretur ꝑduuduoz app
etitus: q essent ꝑduuidua euiterna. ¶ Etiã nulla es
set ñiuctas ꝑtez elementa nĩ gño: nĩ corruptio:
Et sic esset parcutas ꝑmanes oñuz horuz ꝓncipio
rum que ño est ñ magntudme bontatis illoruz:
q nullum ens aliud ens gñat: Et sic maioztal
gñationis ꝑdere suuz: Et sic nulluz esset sbiectũ
ꝓque ymago ꝑfinite gñationis ꝓsentaret: q sic el
sent oĩa elementa ociosa: & time vacua: Et sic pẽ
grequens deus esset ñ ordinatione & ꝓfectus ꝑfec
tiua & ꝑvirtute: q tu monache sne bñ ẽ ꝓpos
sibile. ¶ Ex quo claie patq q tue ronis nihil valq:
& mea ro manq veri: Et sic alchimia est ens q al
iquid: nĩ ꝓ hoc sequit q ens magis diligat ee alien
um q ee suuz. ¶ Ez otu Monache quietus fallatia
ꝑm q ꝑn ãle uel ꝑm causaz: ut ño causaz q illud
relatiuũ suus sua suũ referri facit ad esse q tu
it: q ño ad esse quod nouter est: Cum mã posita
sb forma noua: ex illa unione resultat alterũ ens
q ãz erat ꝑfectum cum forma ꝑma: & ideo relatiuũ non
hꝫ locum. ¶ Preterea si metalla ño sunt gñabi
lia & corruptibilia ño sunt ex ñrijs ꝓposita q ẽ
ꝓmpossibile: quia alias metalla non haberent es

se: & sic tua rō nihil valt & Videlicet ex eo q; ꝑmeta
lli est magis de gñone & cōruptione & alteratione ite-
em ad aliud q tu dicis q; inter nāz & sua generata est
tanta colligantia appetitus ñalis q illa aliquādo
eretis diuidi nō potest. Dico aliud q tu videras na
turā q ut est ex suis generatis essentialibꝫ ꝑsua gñal
itate nō destruendo māz sam: & ideo dico q est imō.
Sz si gerderis istā ꝑsa mīa dico q est falsum ꝑtaq; pē
cōruptionē ꝑdiuiduoz ñaliuz sperūz. ¶ Item dum
dicis q; ignitas est ꝑdiuidualis adigne: & plumbi
as ad plumbuz. ¶ Verum est respectu gñalitatis sue
ꝑplicitatis: Sz dico q; ꝑsa mīa est necessaria cuius
diuisibilitas: Et q; ignitas gñalis deficit igni ꝑdi
uiduato Venit ignis ꝑduiduatus ꝑsui ipius cor-
ruptione manente sup generatum gñale q; sic ignis
ꝑcōruptibilis simp̄ quātū ad se & sic sit ꝑmeta
lis & suis sperbus p nāz lapis philoz: manēte spe
metalli ꝑgueztibilis sup suā essentiā ꝫ ꝑmpoten
tiā ꝑpō metallo gueztibili: Et sic Monace tua
ratio nihil valt & nec ꝫ me facit: Et mea ꝑtētio
manq; dictis rōnibus uerificata: Et sic Alchimia
est ens & aliquid q; est ꝫ tuā rationem.

Itez Arguit Monachus Raymūdo & dixit.

V ideris multum bn q; nulla transmutatio vni
ꝑduuidui ꝑ aliud pot fieri mīi uegetatiua
mediante: ¶ Si igr ꝑtentio tua est vera q; meta
lla sunt transmutabilia que ꝑalijs necessarium
est q; mediante vegetatiua transmutentur. ¶ Maiō
pat̄ q; ꝑ diffinitionez uegetatiue: Et minor est dese
manifesta ꝑm cursum nē q; tu Raymunde scis

q̄ si metalla que ꝑ alia transmutarꝫ nō possut ab
sq̄ uegetatiua: Sic diffinitio qua tu de uegetatiua
descripsisti esset falsa: q̄ alterꝫ ꝑncipio q̄ uegetati
uo cōpeterent ꝑdiuidua spēz q̄ ꝑ alio transmutā
te: q̄ sic uegetatiua nō sufficeret oībus ꝑdiuidui tr
ansmutabilibꝫ de una spē ꝑ aliaz: nō p̄ sequēs una
bonitas oībꝫ bonitatibus: Et sic quilibet esset ꝑncip
iuz spēciale ꝑdiuidui sue spē existente q̄ ē impossi
bile: Et sic ꝓtrariuz est necessariuz & p̄ sequens
verum. ¶ Et sic ꝯcluditur q̄ si metalla st̄ quer̄tib
ilia q̄ mediante uegetatiua habent necesse queri: Et
sic ꝯcludit̄ q̄ lapis philꝰ hꝫ esse uegetatus ꝑ quod
habet fieri transmutatio. ¶ Hec aūt Raymūde tu sc
is bene q̄ est impossibile: Cum lapis sit artificiatus
vtiq; ꝑ possum tibi quē ꝯdidisti mihi: q̄ ꝑ alia
multa libroz uolumīa que audiui te ꝓposuisse su
per hanc artē: cum uegetatiua sit quātuz ad se ꝑncipi
um ꝑmūtibile: & impossibile q̄ nūq; ꝑ artificiū com
prehendi possit: Et simul ꝑmutatione lapis possit
ingredi & retmeri. ¶ Ex quo euidenter patet q̄ tua
intentio est fantastica & nihil hꝫ realitatis. & sic est
impossibile quod asseris.

Responsio Raymundi.

Onache dixit Raymundus tue rōnes q̄ me non
faciunt aliquid: nec intentioni mee repugnāt.
Concedo tibi q̄ metalla querti ꝑ alia non possūt: nec
etiā aliquod ꝑdiuiduuz: mihi mediante uegetatiua:
& q̄ lapis philꝰ necessario habet esse uegetatus. ¶ Ad
Monach̄ dum dicis hoc esse impossibile cum lapis
sit artificiatus: & uegetatiua sit ꝑncipiuz ꝑmutabil

& ſmpalpabile. ¶ Reſpondeo & dico t' q' tua ſuppoſ
itio eſt falſa quā tu habes p̄ ꝯditionē quadrāguli
rubri ꝫ Liuidum & nigrum q̄ tu ſmmixtiōē lap
idis ſntelligis & ſuppones uegetatiua p̄ ſe mixtioēz
lapidis ſngredi ipa exiſtente denudata ꝺ elemēta
tiua rōne cuius p̄tautatis falſe p̄ſuppōis: negas
poſſibilitatē ſue colligationis artificialis. ¶ Artiſta
nō ht talem fantaſticā ꝯſiderationē ſicut tu
ſnſſto paſſu habē uideris. ¶ Nam artiſta ſnſſto
paſſu ꝯſiderat eſſe cuz ſbiecto ſnquo actualē eſt
plantata cū elementatiua ſit ſndiuiſibilis. ¶ Ele
mentatiua & uegetatiua reconuerſo videlicē ſnueg
tatiuo ſbiecto ſituata ſn arte quā breuit cognomin
amus. ¶ Et Monacr tue rones clariſſime ſoluūtū
p̄ queſtionē unā figure abſtracte abarbore phylo
ſophali que ſncipit. ¶ Queſtio quō Aureū q̄ meſtru
um vegtatiue &c. ¶ Quare mea ſntentio manet-
uera: Et Alchimia eſt Ens Regale rōnis. ¶ Qui
euit q̄ Monachus ſup̄ rones Raymundi ex eo q̄m
Multa dubia ſnplicata ſn arte p̄ ſncipia elemen
tata p̄ ipūm enucleauerat. ¶ Preterea monacū
Rogauit Raymūduz ut has rones ſnpſnti libro
collocare dignaretꝫ ex eo q̄ multa dubia ſnpli
cata ſn arte iſta reſata exiſtunt. ¶ Raymund
us uō q̄ Artiſtarum ſntellectus eleuetur p̄ p̄d
uctas rones ad ſoluendū queſtiones & obiectio
nes ſnpſnti uoluīt ſituare dignatus eſt ut ipſe
Vltimatus ſimis ab ipō Artiſta ſuppme ſntellig
eretꝫ q̄ recoletꝫ & amaret: ¶ Quem quidem libz
xpi Cuſtodie Comendauit. ¶ Finis deo gras amen.

Finiuit Raymundus hunc Librum Parisijs Anno ab incarnatione dñi nri yhu xpi Millesimo CCC° XIX° in Monasterio Sancti Benedicti Centurionis extra Ciuitatem. Ego autem Joannes Cyaurius Theatinus Rescripsi Venetijs in domo Mag^ri Domini Leonardi Loredani patricij sci Marci Anno eiusdem Millesimo CCCC° LXXXXVIJ° Die Octauo Octubris Vñ Sequunt figure.

forma	Mã	Celũ	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	Pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opat°	Venenu
forma	Mã	Celũ	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	Pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opat°	Venenu
forma	Mã	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñatõ	Colozs	Digo	pfzens	fẽmẽt°	Sepat°	Opat°	
Mã	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñatõ	Colozs	Digo	pfzens	fẽmẽt°	Sepat°	Opat°	Venenu	
forma	Mã	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepat°		
Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opat°	Venenu			
forma	Mã	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°			
Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opat°	Venenu			
forma	Mã	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	pfzens				
Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opat°	Venenu				
forma	Matia	Celũ	Elta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo					
Mixto	Disso°	Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepato	Opato	Venenu					
forma	Mã	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato	Colozs						
Disso°	Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepato	Opato	Venenu						
forma	Matia	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°	Gñato							
Gñato	Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opato	Venenu							
forma	Matia	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto	Disso°								
Colozs	Digo	pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opato	Venenu								
forma	Matia	Celuz	Ellta	Potẽ	Mixto									
Digo	pfzens	fẽmẽt°	Sepat°	Opato	Venenu									
forma	Matia	Celuz	Eleta	Potẽ										
pfzens	fezmẽ°	Sepat°	Opato	Venenu										
forma	Matia	Celuz	Ellta											
fẽmẽt°	Sepat°	Opato	Venenu											
forma	Matha	Celuz												
Sepat°	Opato	Venenu												
forma	Mã													
Opat°	Venenu													
forma														
Venenu														

Hec est Prima figura huius Artis que est de Mixtione principiorum Azborie Philosophye.

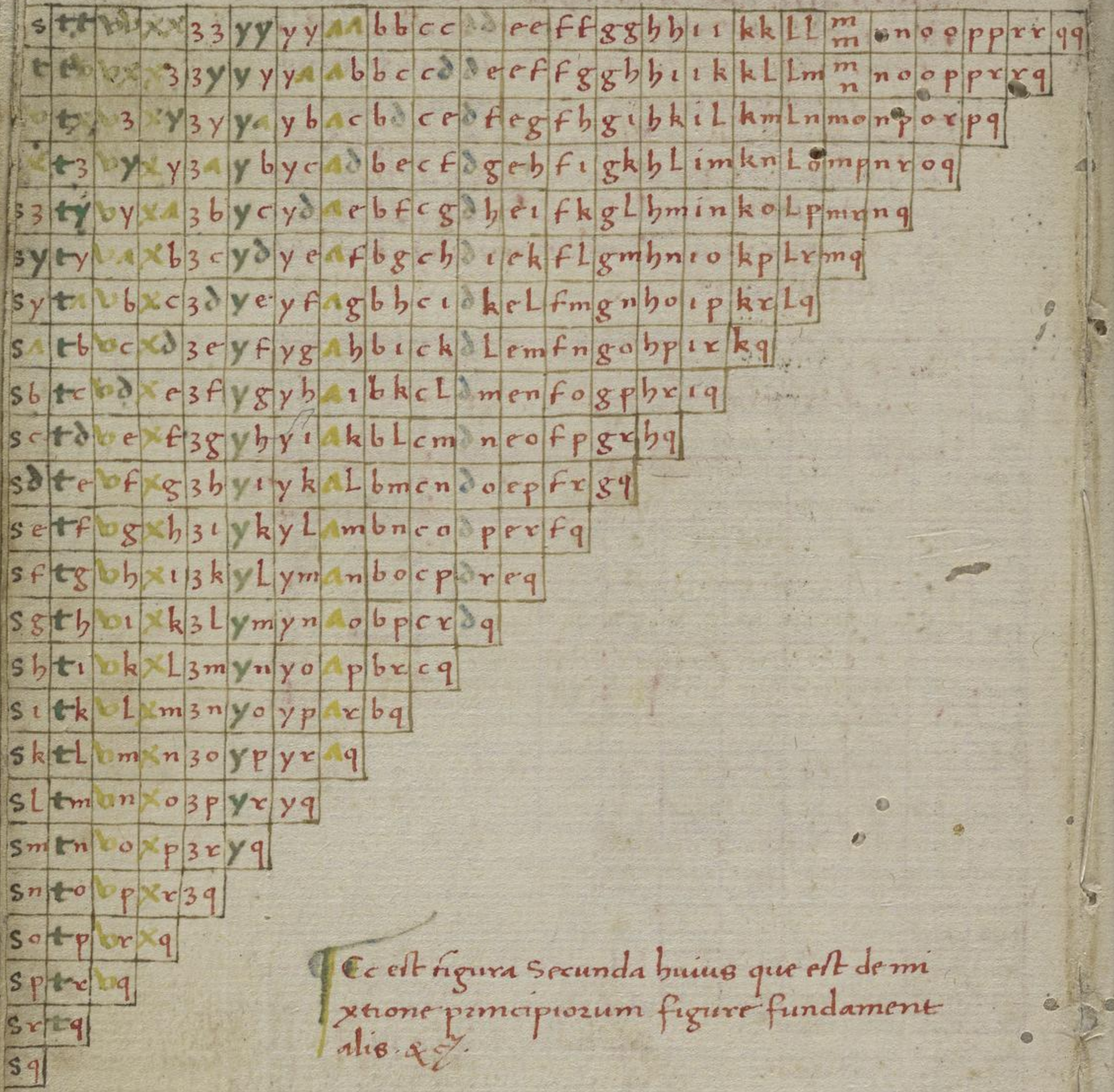

Hec est figura secunda huius que est de mixtione principiorum figure fundamentalis. &c.

Tabula ista dat moduz qualē ēxhatȳ no stz mercurius a Vino albo & Rubeo & Tartaro utroqȝ.

b		b	c	b	r	b	t	b	s	b	b
h		h	c	h	r	h	t	h	s	h	b
hkc		k	r	k	t	k	t	k	b		

Tabula ista secunda dat moduz qualitē ēxhature ñre Mezcurius a Melle: Celidoia Mezcurialy: Afolio mazimo: & Sanguie hūano: Et ālr ñr lapis ēxmḡdo dcto ꝓponatȳ: et est uel hr ꝓfectionis ꝓplementum.

c	r	c	s	c		c	b	c	r	♃	☉	gfi	♄	h	♃	m	♃	n	♃	q
♃	r	♃	s	♃		♃	b	♃	r				♃	k			♃	g		
e	r	e	s	e	t	e	b	e	r				♃	l			♃	h		
f	r	f	s	f	t	f	b	f	r								♃	f		
g	r	g	s	g	t	g	b	g	r								♃	l		
l	r	l	s	l	t	l	b	l	r								♃	k		
								b	r	♃							♃	L		

Tertia Tabula.

									b											
☉	♃	b	s	c	☉	s	☉	♃	b	s	☉	♃	b							
			s	☉	♃	b	s	☉	♃	b	s	☽	☉	♃	b					
			s	l	☉	♃	b													

r	s	c		☉	♃	b	r	s	♃		♃	b	r	s		☉	♃	b		
r	s			☉	♃	b	r	s			♃	b	r	s		☉	♃	b		
r	s			☉	♃	b														
r	s			☉	♃	b														

r	s	c		☉	♃	bm	r	s	♃		☉	♃	bm	Albuz						
r	s	e		☉	♃	bm	r	s	f		☉	♃	bm	Citruz		sul				
r	s	g		☉	♃	bm	r	s	h		☉	♃	bm	Rubeū		fuz				
r	s	l		☉	♃	bm														

Finis Textus Distinctionis

Tabula ista est abstracta ab arbore phal et figura ſndiuiduoꝝ: & dat modus faciendi op us manus uel lapidez phoꝝ ſup omne corpus notabilior & gñabilior q̄ alie tabule ꝓqua gtmet̄ omnis pſtrionis ꝗplementum.

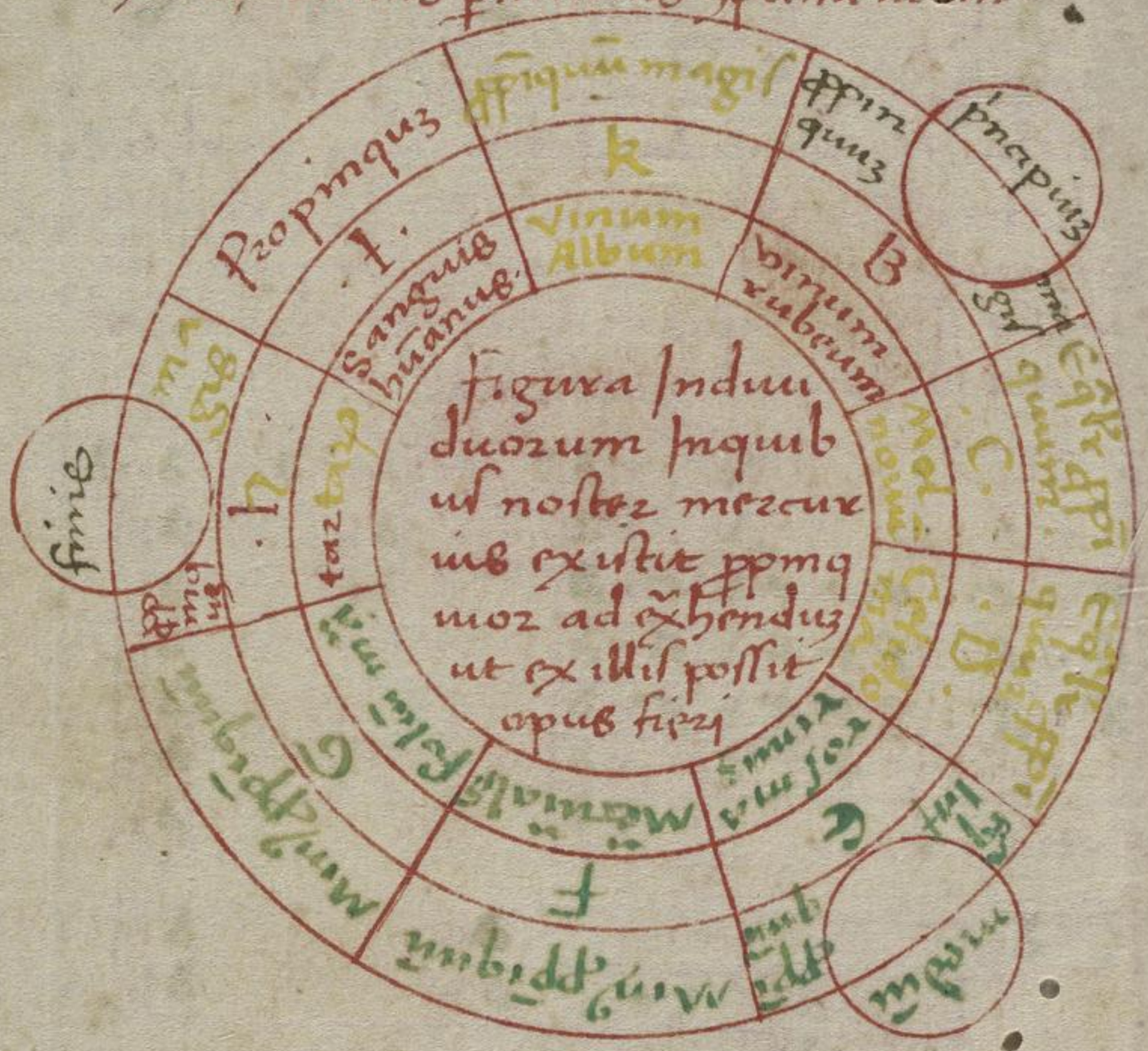

Opus phylosophale magis nobile & figu ra signficatiomb.

Dicuntur forme ex.x.&.y. dum rotate sunt i.m. gñatione quaꝝ Matrie ex.s.t.b.z ut unus ñā ozūt̄ y. e.f.h.i.k.l.m.n.o.p.q. mediate. Sic.c. uel.©. Juctuz cū suo.m. erit nō.d. derelicto.

ARBOR PHILOSOPHIE

Colozes
k

Gñatio
1

Alt'atio
f

Digestio
L

Veneriu
Sublimatio
Q

dissolutio
h

Mixtio
G

Sfratus
Meg.
S

fermen
tatio
N

Colozes
k

Digestio
L

Gñatio
1

celus
Mosheum
Ñ. vegetab
D C

cōpus
Oleus non
bustibile
C J

Dissolu
tio
h

Alt'atio
F

Mixtio
G

Gñatio
1

Ignis
R

Aier
S

Celum
D

Aqua
T

Terra
V

Septio
O C

Vinum
B

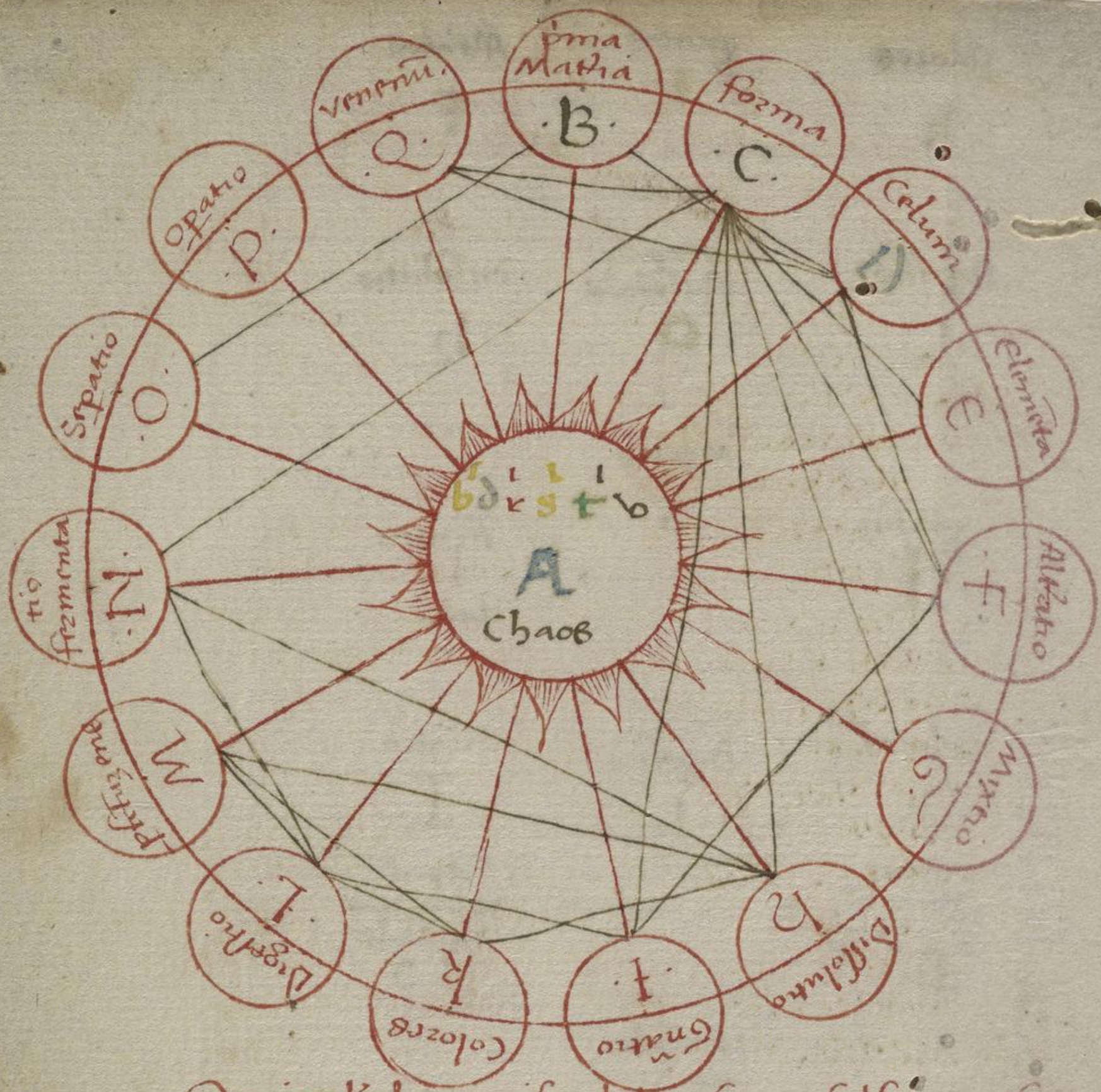

O pue phale magis nobile & figura significationis & Radix supdicti arboris.

Q ue sequit est figura artis fundamental cum suis tabulis: signficationbus & colo zibus qua etiam supius est designata suo Loco

177

Sta figura que sequit̄ signficat q. f. trahitur a. d. h. p. k. Sz intelligo q. d. h. prius debz poni n. 1. & x. 1. subtrahi: postea p distillatione deduci ad. k. & tūc oritur inde. f. de. d. h. q est Sulphur: Cui applica elemēta mercuriata & fiet q queīb. Sic f. est genitus de. d. h. p. l. & est figura euacuata. Corruptio pomit̄ extra t'angulz: eo q longe est a nro lapide. Generatio uero intra q signficat ppinquior esse nro lapidi Nam opus nr̄z incipitur p cōruptionē: & p gnationē finitur: Ideo qui primus ignorat: necesse ht finē ignorare: Cuz corruptio mei opis mihil valeat: si cum aq mercurij nō iuuat̄: nec gnātio similr: Si cum cuib ara Gnātio non bigoratur.

HEC EST PRIMA FIGVRA.

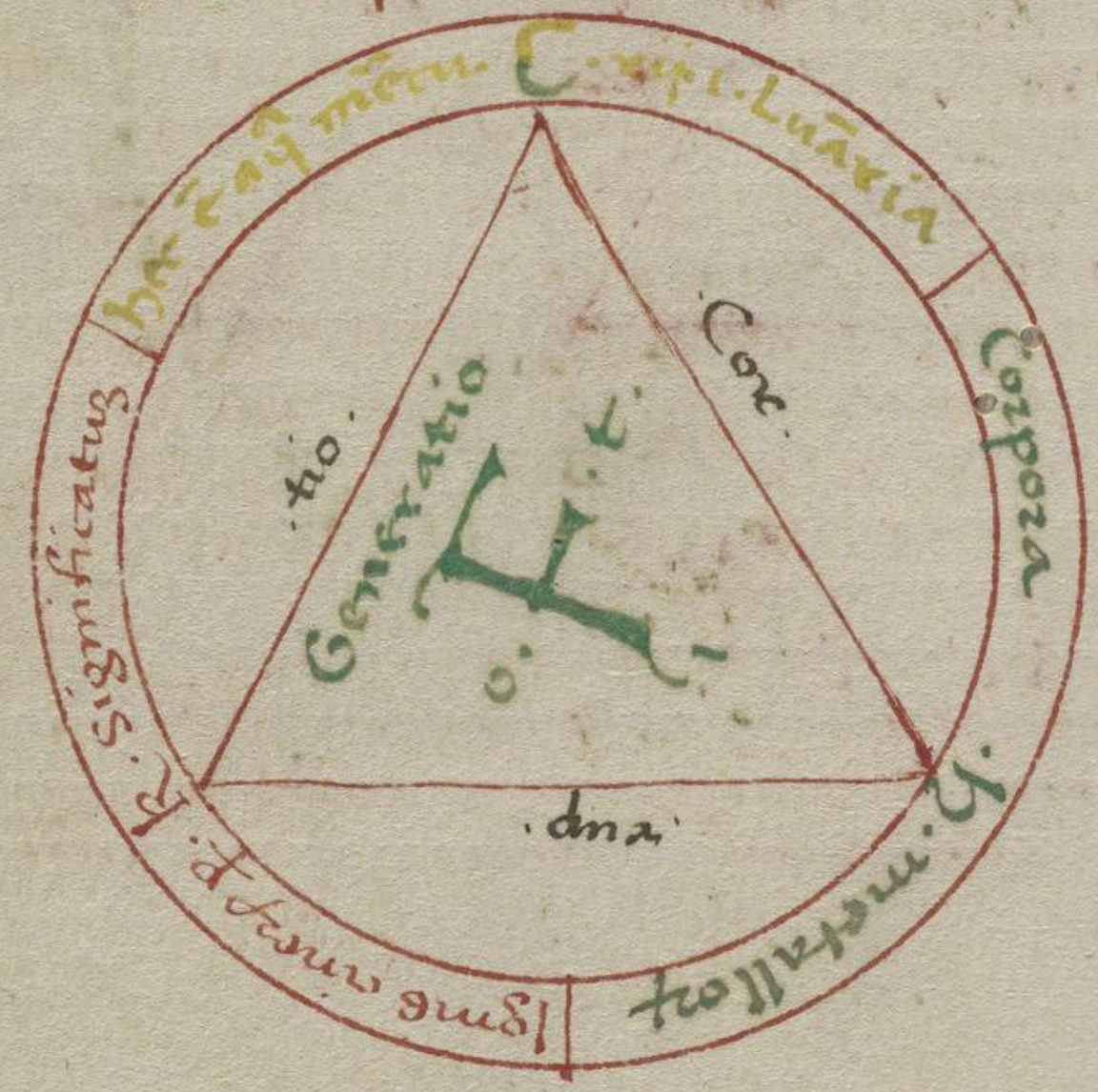

Ista figura secunda Significat t[ibi] q[uo]d C:
h. ponere debes /n.1. & euacuare p hu
monationes congregave: & aquaz distilla
re: Et sup id q[uo]d remanebit de terreni aq̃
mercurij ponẽ: & ponas /n.1. p[er] p[ur]g q[uo]d
dict[u]m /inpratica: Et post putrefactio
nez de. C. h. n. o. p. & m. remanebit
/infundo. k. mediante hac .. debes: & n. o.
p. reunt gñata de. C. h. p. k. & erit fi
gura euacuata: hec ducta est figura de. k.

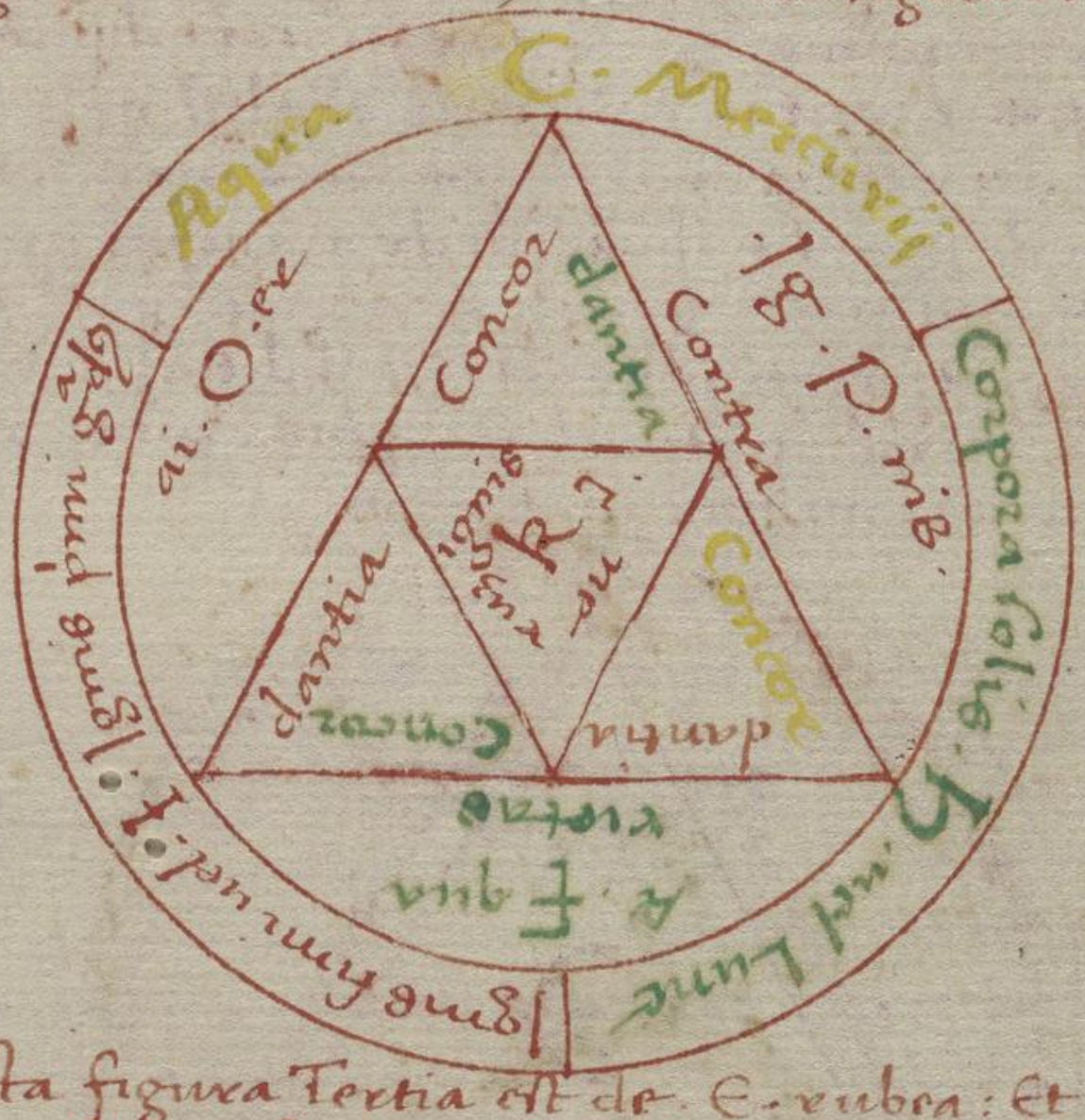

Ista figura Tertia est de. E. ebrea: Et si
gnificat tibi fixationẽ elementorũ & eorũ
suppremã nãz subtilez cõpositam uel simpl
icem. Suppremã: subtilem nãz & simplicem:

intelligimus qñ aer uel igns p se sūt fixi
p distillationē uel rotationēz uasis circulati
ons uel uasis hermetis & tunc dr oriť ſpūs
q dr aīa ſimpl aeris uel aīa ſimpl ignis. Sz
qñ elemēta st ſepata p se ad parte: tūc dic
imus ipa ſmplicia ante fixationē uel rota
tionē: Et p hoc intelligī aīa uel aer ſmplex
ut pat& intigura: Sz qñ aliqua pars ignis cū
aere: uel aliqua pars aeris cū igne miscetur:
Tunc diamus q sit aer compositus: uel ig
nis compositus. Si uō aer fixatūs uel rotatus
rotatus: oritur ſpūs subtilissim? qui
dr aīa aeris ignis mixti cum aere igne. Et
am de igne fit ſpūs qui dr aīa ignis po
siti cum aere. Si uō aer & ignis equalit
fuerint mixti ad nucē: est inditus dicī
aīa aeris ponit uel aīa ignis ponit: Si
uero no: minime sunt idem.

Hec ãta figura significat t̃ q. c. debã̃ q̃uer
ti/n. d. p. k. ⁊ d. debã̃ q̃uerti/n. e. p. o. p. l. ⁊
tũc est ingrtabilis ãta. o. p. n. m. cũz sordib̃
manũtib̃ Aematicis.

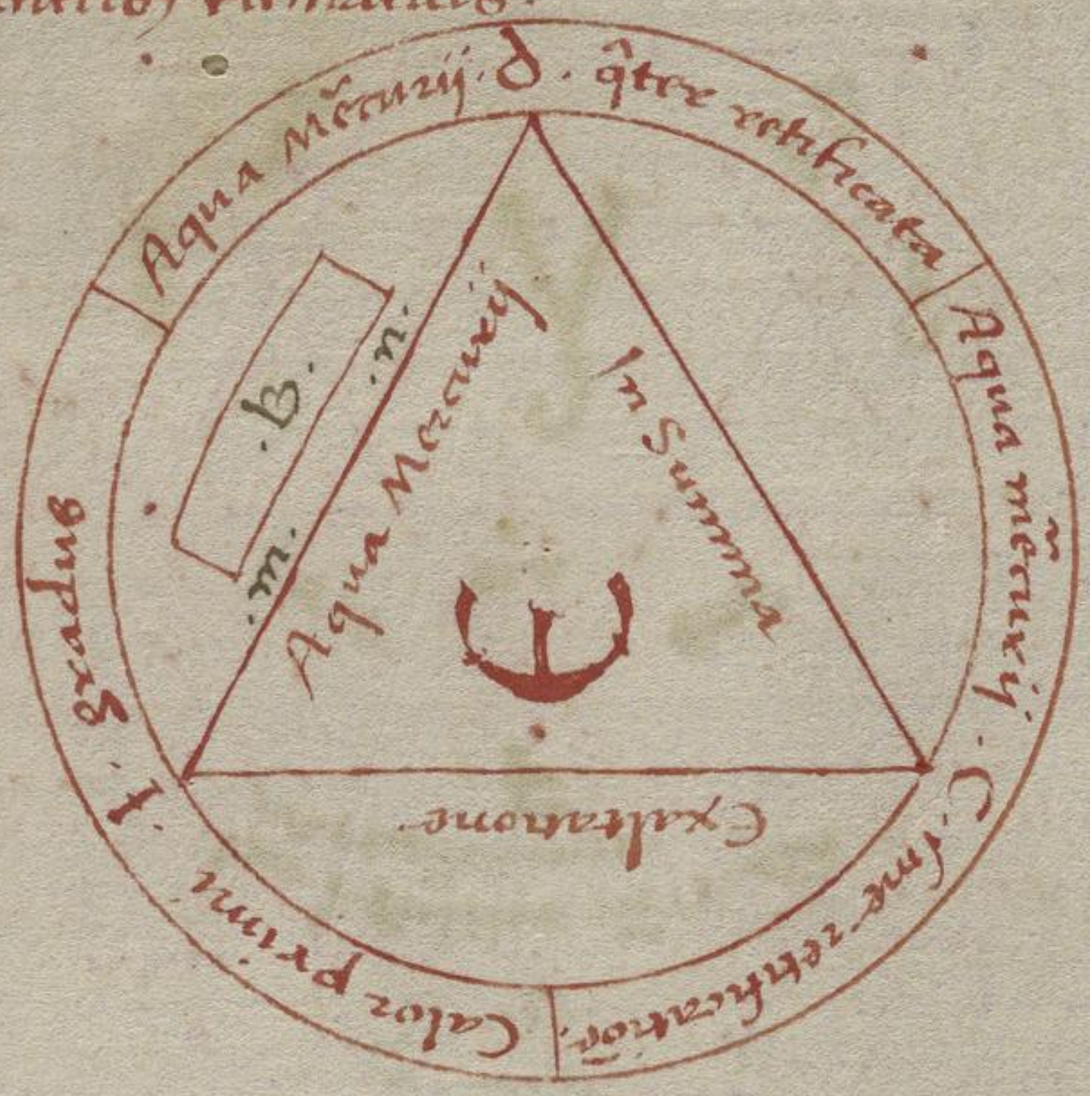

Sta figura q̃ũta Significat tibi fmez oũz
ſtaz figurarũ: ⁊ ſignificat tibi q̃ debes
miscere. f. oztum de. q. d. k. cũm. e. ozto
de. c. d. l. Et cum. e de. o. p. l. Et hoc fit
Capias. e. ⁊. e. ⁊ q̃unge simul ſn vaſe ph
ylosophye p̃ ſuas fixationes: ſnhumatoes
Et erit onum totum cum. f. Et hoc illo
modo quod tr docebimus ſnpratica me-
diantib̃. l. L. k. Et tũc ex. e. e. ozitur. y.

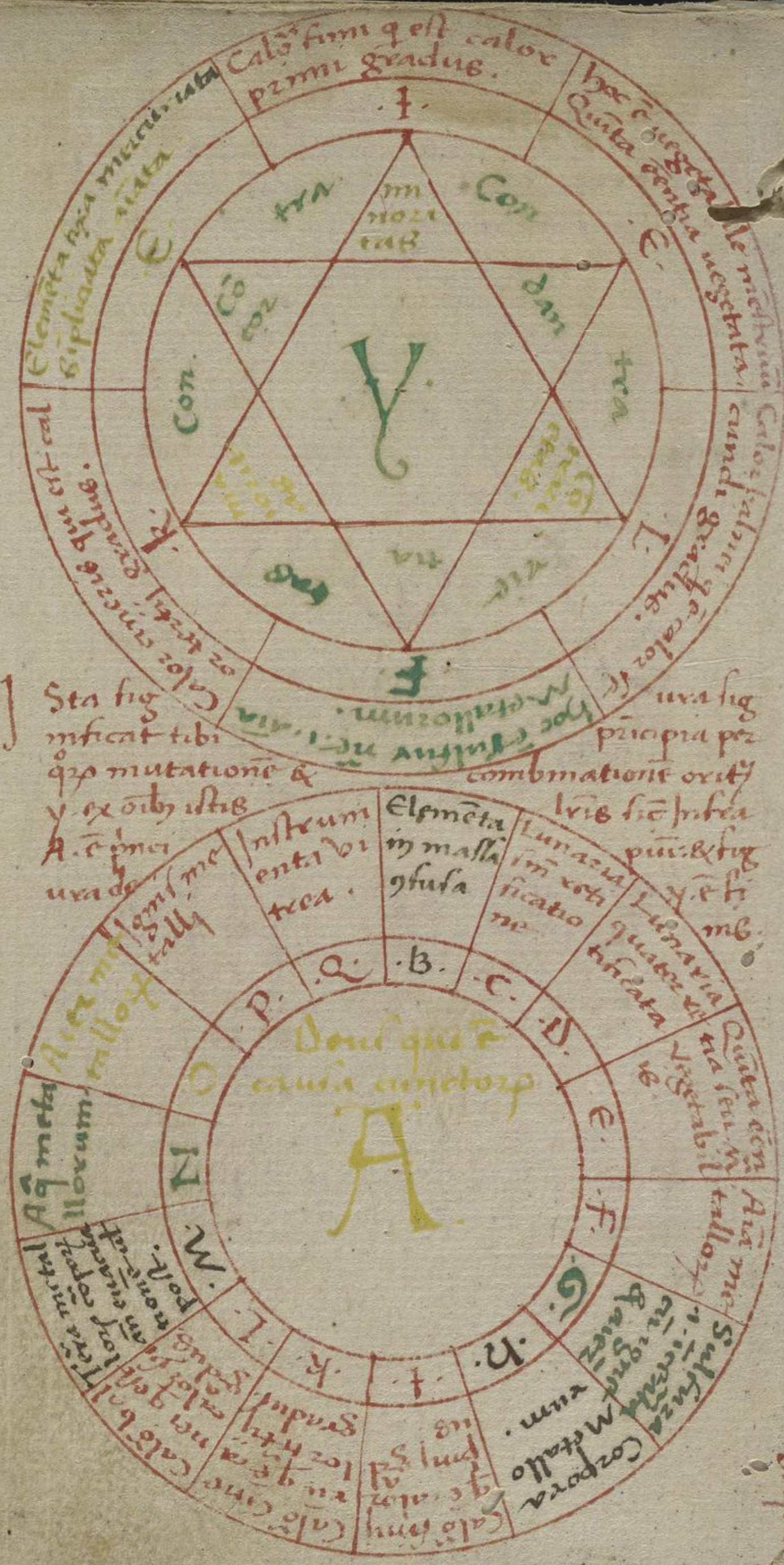
Calſ fim q eſt calor primi gradus.
Elemēta ex ea mixti-uta
Quinta pentha negotiata
Aut mallo
Con
Com
Com.
Com
Com
Com

Sequit tabule abstracte ifigura de
opus phale minus

Ha prima tabula dat modū faciendi
elixir ad saturno q̄ pōt ad faciendū
solem q̄ lunā ex eis tātūmodo.

☿ + ♃ c	☿ + ♃ f	☿ + ♃ g	☿ + ♃ h
☿ + ♃ i	☿ + ♃ l	☿ + ♃ m	☿ + ♃ n
☿ + ♃ o	☿ + ♃ p	☿ + ♃ r	☿ + ♃ q

Ista Tabula ſa dat modum faciendi eli
xir ex Saturno Ioue q̄ Marte ad faciēn
du Solē q̄ lunā ex eis tm̄ mō

☿ + ♄ ♃ c	☿ + ♄ ♃ f	☿ + ♄ ♃ g
☿ + ♄ ♃ h	☿ + ♄ ♃ i	☿ + ♄ ♃ l
☿ + ♄ ♃ m	☿ + ♄ ♃ n	☿ + ♄ ♃ o
☿ + ♄ ♃ p	☿ + ♄ ♃ r	☿ + ♄ ♃ q

Ista Tertia Tabula dat modum operandi elix
ir ex Saturno: Ioue: Marte: q̄ Venere
ut ex eis simul possit fieri Sol uel luna.

☿ + ♄ ♃ ♀ c	☿ + ♄ ♃ ♀ f	☿ + ♄ ♃ ♀ g
☿ + ♄ ♃ ♀ h	☿ + ♄ ♃ ♀ i	☿ + ♄ ♃ ♀ l
☿ + ♄ ♃ ♀ m	☿ + ♄ ♃ ♀ n	☿ + ♄ ♃ ♀ o
☿ + ♄ ♃ ♀ p	☿ + ♄ ♃ ♀ r	☿ + ♄ ♃ ♀ q

Ista Quarta Tabula ost Saturni q̄ Mārs

ut ex eis fiat elixir sup Saturnū & mitte

☉ ☽ ☌ e	☉ ☽ ☌ f	☉ ☽ ☌ g
☉ ☽ ☌ h	☉ ☽ ☌ i	☉ ☽ ☌ l
☉ ☽ ☌ m	☉ ☽ ☌ n	☉ ☽ ☌ o
☉ ☽ ☌ p	☉ ☽ ☌ r	☉ ☽ ☌ q

sta Quinta Tabula est Saturni & Veneris
Qualiter ex eis fiat elixir sup Saturnum et
venerem ad Solem & Luna.

♄ ☿ ☌ e	♄ ☿ ☌ f	♄ ☿ ☌ g
♄ ☿ ☌ h	♄ ☿ ☌ i	♄ ☿ ☌ l
♄ ☿ ☌ m	♄ ☿ ☌ n	♄ ☿ ☌ o
♄ ☿ ☌ p	♄ ☿ ☌ r	♄ ☿ ☌ q

sta Sexta tabula est Martis & Jouis
quatenus fit Elixir sup mãtē & Jouem ad
Solem & Lunam.

♃ + ☌ e	♃ + ☌ f	♃ + ☌ g
♃ + ☌ h	♃ + ☌ i	♃ + ☌ l
♃ + ☌ m	♃ + ☌ n	♃ + ☌ o
♃ + ☌ p	♃ + ☌ r	♃ + ☌ q

Sta Septimã tabula docq facẽ elixirẽ mã
te & uenẽ ut fiat ex eis sol & lũa trinomo

♃ ☿ ☌ e	♃ ☿ ☌ f	♃ ☿ ☌ g	♃ ☿ ☌ h
♃ ☿ ☌ i	♃ ☿ ☌ l	♃ ☿ ☌ m	♃ ☿ ☌ n
♃ ☿ ☌ o	♃ ☿ ☌ p	♃ ☿ ☌ r	♃ ☿ ☌ q

ta Octaua Tabula docet facere olfum
sobrio q lunæ q. 5 Oleū ingbustibile.

ɣ ð c	x ɣ ð f	ɣ ð g	x ɣ ð h
ɣ ð i	x ɣ ð l	ɣ ð m	x ɣ ð n
ɣ ð o	x ɣ ð p	ɣ ð	

abida de ꝓfectione Margaritæ Et
Nota q. b. debꝫ esse de ꝓlis uel nichil
ibus maximis ꝓlis similibus.

b ð g k	b ð k	b f ð k	b g ð k
♈ ð o k	♈ ð c k		
♈ ð c g	b k		
♈ ð	b q		

b ð k k	Instanbus xxx
b ð k	b g ð k hoꝝ qq3
b ð e k	
b ð g k	Instantly xxx.
♈ ð o k	xx^ pars horæ
♉ ð c k	diebus septem
♈ ð c g b k	Quinta ꝓtē horæ
♈ ð b k q	est magistēꝫ ꝓfectus.

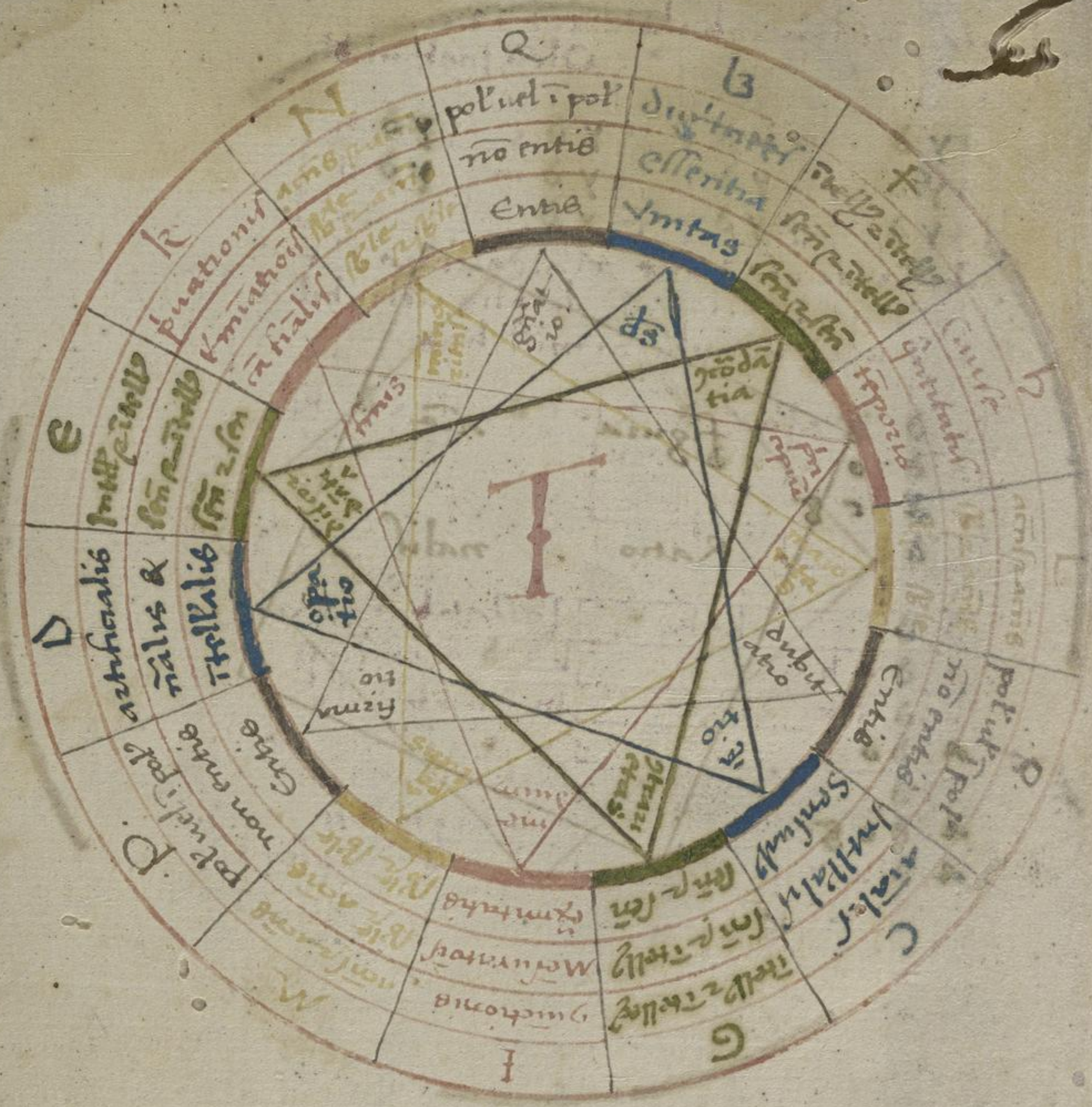
T

figura
Rationalis
Actus
Actus memorie
Actus intellectus
Actus voluntatis
Memoria
Intellectus
Voluntas
Memoria
Intellectus
Voluntas
Memoria
Intellectus
Voluntas

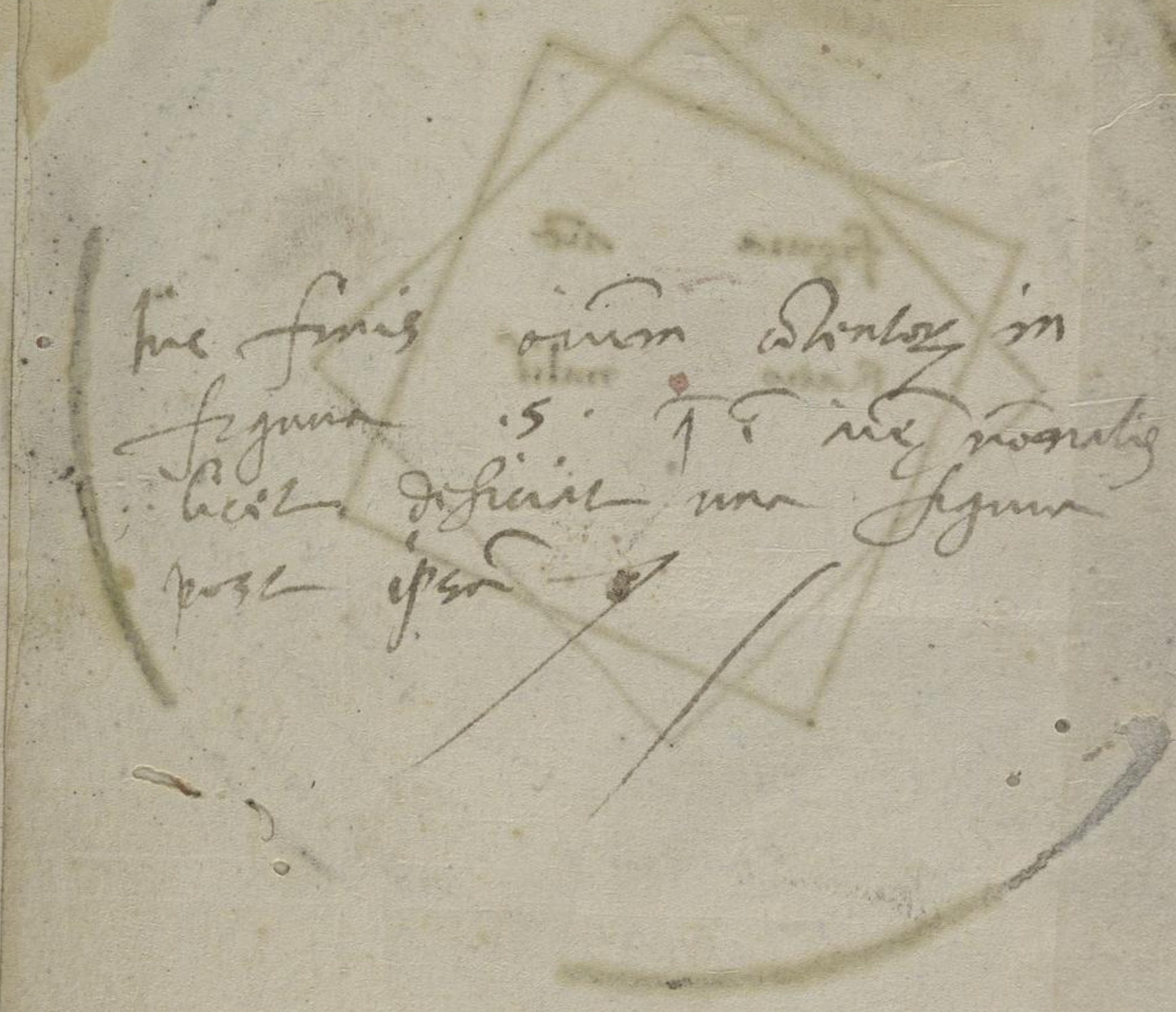

SOAS/ '88
Tensa
ATTTT

3SNZT

34911 - BPH.MS.100

TM 695 (BOX)